

မြန်မာမိသားစုဖိုရမ် (<http://www.myanmarfamily.org>)

မှ တင်ဆက်သည်

ဆေးလိပ်နဲ့လှူသား

လူထုဦးလှ | လူထုဒေါ်အမာ

Commercial use of this book is strictly prohibited

အအအ မြန်မာ e-Book မှတ်တမ်း အအအ

Scan ဖတ်သူ

amaung344

PDF ဖန်တီးသူ

amaung344

အအ မြန်မာမိသားစုဖိုရမ် (<http://www.myanmarfamily.org>) မှ တင်ဆက်သည် အအ

ပထမအကြိမ်

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ

လူထုဦးလူ
 လူထုဒေါ်အမာ

အလှူအတန်း

ဆေးကုသမှု
 ကုသမှု

Handwritten signature or initials in blue ink.

အမှာ

ကျွန်မခင်ပွန်းသည် ဦးလှက သူမဆုံးခင် ၃-၄လ အလိုမှာ သူ့ စိတ်ကူးတစ်ခု ကျွန်မကို တိုင်ပင်တယ်။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် အေးအေးလူလူ စကားပြောရတဲ့ အချိန်က အိမ်မှာနည်းနည်းနည်း ညစာစားအပြီး ဝရန်တာက ခုတင်ကြီးပေါ်မှာ တစ်အိမ်သားလုံး ခဏတဖြုတ် တုံးလုံးလဲ့ အားကြတဲ့အချိန်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဦးလှက “တို့နှစ်ယောက် စာအုပ်တစ်အုပ်ကို အတူတူ တစ်ခါမှ မရေးဖူး သေးဘူး၊ တစ်အုပ်လောက် ရေးရအောင်” တဲ့။ ကျွန်မက “ရေးလေ” လို့ပဲ ပြောပါ တယ်။ ကျွန်မတို့ စာရေးကြရာမှာ ဘယ်စာမျိုး ရေးရအောင်၊ ဘာရေးရအောင်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးမျိုးက အများအားဖြင့် သူက စပြီးအကြံပေးပြောဆိုနေကျ။ ခုလည်း လင် မသားနှစ်ယောက် အတူရေး ကြပြီး နှစ်ယောက်နာမည်နဲ့ စာတစ်အုပ်ထုတ်ချင်တာ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တဲ့။ ဘာစာအုပ်၊ ဘာအကြောင်းအရာ ဆိုတာကိုတော့ သူကနောက်မှ ကျွန်မကိုပြော ပြမှာပေါ့။ ခုဟာကမူပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူ့ကျန်းမာရေး ရုတ်တရက် ဖောက်သွားတဲ့ အခါ သူ့ရေးမယ့် နှစ်ယောက်တွဲစာအုပ်က ဘာမှ အကောင်အထည် ဖော်မသွားခဲ့ ရပါဘူး။

ဦးလှက ဆေးလိပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးမယ်လို့ အချက် အလက်တွေ စုနေတာတော့ ကြာပါပြီ။ ကျွန်မက သူ့စာအုပ်မှာ အခန်းတစ်ခန်း ဝင်ရေးဖို့လည်း စိတ်ကူးပြီးသား။ ကျွန်မဘယ်လို ဆေးလိပ် စစ္စဲ့ခဲ့တယ်၊ ဘယ်လို သောက်ခဲ့တယ်၊ သောက်နေတုန်းက ဘယ်လောက် ဒုက္ခများခဲ့ရတယ်၊ ဖြတ်တော့ ဘယ်လိုဖြတ်ရတယ်ဆိုတဲ့ ကိုယ်တွေ့တွေ ပေါ့လေ။ ဦးလှက ဒီစာအုပ်ကိုရေးလို့သာ ရေးမှာ၊ သူ့ကိုယ်တိုင်က ဆေးလိပ်သောက်တဲ့လူမှ မဟုတ်ဘဲကလား။ အဲဒီတော့ ကျွန်မကိုယ်တွေ့ ဆေးလိပ်အကြောင်းကလေးကတော့ တစ်ခန်းဝင်ရေးလို့ရတာပေါ့။ နို့ပေမယ့် အဲဒီအခန်းက မရေးရသေးပါဘူး။ စိတ်ကူးပဲရှိသေးတာပါ။ ပြီးတော့ ဒီဆေးလိပ်အကြောင်း စာအုပ်ကလည်း ကျွန်မတို့ နှစ်ယောက်နာမည်နဲ့ ထွက်မယ့် စာအုပ်လို့ မသတ်မှတ်ရသေးပါဘူး။

၁၉၈၂-ခု ဩဂုတ်လဆန်းမှာတော့ ဦးလှ ကျန်းမာရေး ရုတ်တရက် ဖောက် ပြန်ပြီး ၇- ရက်နေ့မှာ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီအခါ ကျန်ရစ်တဲ့ မုဆိုးမအနေနဲ့ တစ်သက်လုံး လက်တွဲ လျှောက်လာခဲ့ရပြီး ၄၇-နှစ် ကြာမှ လက်တွဲ ဖြုတ်သွားတာမို့ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း ရပ်တည်တတ်ဖို့ ပထမဆုံး ကြိုးစားရ တယ်။ တော်တော်ကလေး တည်ငြိမ်တော့ သူ့ စာတွေတို့လို့တန်းလန်း လုပ်ငန်းတွေ ကို နည်းနည်းချင်း စပြီးရှင်းရပါတယ်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ တစ်သက်လုံး လုပ်သွားတဲ့ စာပုံကို ရှင်းရတယ်ဆိုတာက တကယ်တော့ လက်အဝင်ဆုံး ကိစ္စပါ။ စိတ်အား လူအားနဲ့ တကုပ်ကုပ်ရှင်းနေရင်တောင်မှ တော်တော်နဲ့ ပြီးနိုင်တဲ့ ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ ခုတော့ ကျွန်မက ကျွန်မရေးစရာ ရှိတာလေးတွေ၊ ရေးချင်တာလေး တွေကို ရေးရင်းနဲ့ရှင်းနေတော့ ဒီတစ်သက် သူ့စာပုံက ကုန်အောင်ရှင်းမှ ရှင်းသွား နိုင်ပါ့မလားတောင် မသိပါဘူး။ ကျွန်မသေသွားရင်လည်း သူ့လိုပဲတို့လို့တန်းလန်း တွေ ကျန်ရစ်မှာပဲထင်တယ်။ လူဆိုတာ ထမ်းပိုးကမချွတ်ဘဲ သေကြရတာက များ တယ်မဟုတ်လား။

သူ့စာပုံတွေရှင်းရင်းက သူ့ စာအုပ်လုပ်ဖို့ အားလုံးအသင့်ရှိနေအောင် သူ့လုပ်ထားခဲ့တဲ့ “ကျွန်တော် ဖတ်တာ ဟောတာ ပြောတာတွေထဲက” ဆိုတဲ့ စာအုပ်

ကလေးတော့ ကျွန်မက အမြန်ဆုံး ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေ လိုက်ပါတယ်။ အဲဒါသူမရှိမှ ပထမဆုံးထွက်တဲ့ သူ့စာအုပ်ပဲ။ နောက် အားလုံးပြီးပြီးသားနီးပါးဖြစ်တဲ့ “ကျွန်တော် စာပျက်သမား” ကိုလည်း ကျွန်မက ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ပါတယ်။ သူမရှိတဲ့ နောက် ဒုတိယထွက်တဲ့ စာအုပ်ပါ။

အခုစာအုပ် ဆေးလိပ်နဲ့ဆိုင်ရာတွေကတော့ သေတ္တာနဲ့တစ်လုံး သူ့စာအုပ် ကာတွေရှိမှန်းသိပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် ရေးပြီးရှိလိမ့်မယ်မထင်လို့ ဖွင့်မကြည့်မိဘူး။ တာလောတုန်းကမှ ဒီသေတ္တာကိုရှင်းတော့ သူ့ရေးထားတာ လက်နှိပ်စက်နဲ့ ရိုက်ထား ပြီးသားတွေတွေ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဆန္ဒရှိတဲ့အတိုင်း ကျွန်မတို့ နှစ်ယောက် မရေးတဲ့စာအုပ်အဖြစ်နဲ့ ထွက်မယ်ဆိုပြီး ကျွန်မဆက်ပြီး လုပ်ပါတယ်။

ဦးလှက အသက်နှစ်ဆယ်ကျော်ကစပြီး စာပေနယ်ထဲဝင်လာတာ သေတဲ့ ဝေးအထိ။ အဲဒီလို ဝင်လာခဲ့ရာမှာ သူ့လုပ်သမျှ စာပေလုပ်ငန်းက ယုံကြည်မှုတစ်ခု၊ ဦးတည်ချက်တစ်ခုနဲ့ လုပ်တာချည်းပါ။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေတော့ သူ ၂၃- နှစ်သားရှိသေးတယ်။ သူ့ မဂ္ဂဇင်းဟာ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့ အမိ နိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ရွက်ဆောင်နိုင်မယ့် သားကောင်း သမီးကောင်းများ ပေါ်ထွန်းရေးဆိုတဲ့ ယုံကြည်ဦးတည်ချက်နဲ့ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့တာ။

လူထုဂျာနယ်နဲ့ လူထုသတင်းစာကိုလည်း ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဝါဒဖြန့်ချိဖို့ ထုတ်ဝေခဲ့တာ။ ပုံပြင် စာအုပ်တွေကို ရေးတာက အစ ကလေးဖတ်စရာ စာအုပ်အဖြစ် ပေါ့ပေါ့လေး ရေးတာမဟုတ်ဘူး။ အမျိုးသား ယဉ်ကျေးမှု ထိန်းသိမ်းရေး တိုင်းရင်းသားချစ်ကြည်ရေးဆိုတဲ့ ဦးတည်ချက် ယုံကြည်ချက်နဲ့ ရေးတာ။

အရက်၊ ဘိန်းဖြူနဲ့ ဆေးလိပ်စာအုပ်တွေကိုလည်း သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း မသောက်စားဘူး။ တခြားသူတွေလည်း မသောက်စားစေချင်တဲ့ စေတနာနဲ့ရေးတာ။ သူ အဲဒီလို ယုံကြည်ချက်နဲ့ လုပ်ခဲ့တဲ့အလုပ်၊ မပြီး မပြတ် တို့လို့တန်းလန်းကျန်ခဲ့ရင် သူ့နဲ့အတူ စာပေတာဝန်ကို ထမ်းရွက် ခဲ့တဲ့ ကျွန်မမှာ တတ်နိုင်ရင် အပြီးသတ်ပေးဖို့ ကာဝန် သေသေချာချာ ရှိတာပေါ့။

နို့ပေမယ့် အဲဒီတာဝန်တွေထက်ပိုပြီး ကြီးလေးတဲ့တာဝန်တစ်ရပ် ကျွန်မမှာ ထမ်းဆောင်ဖို့ ရှိနေသေးတယ်လို့ ခံယူတာလည်း ရှိပါသေး တယ်။ အဲဒါကတော့ တခြားမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်မတို့ ဘိုးဘွားမိဘမျိုးရိုးက ဆေး၊ ဆေးရိုးနဲ့ဆေးလိပ် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားတဲ့ မျိုးရိုးပါ။ ကျွန်မ အဘိုးဦးဖြိုးအောင်ဟာ ကျွန်မတို့

အညာကို ဆေးစိုက်ပျိုးမှုရောက်ရှိလာအောင် ဆောင်ကြဉ်းခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အရင်က ရွက်ချွန်းလို့ခေါ်တဲ့ ဂေါ်ရင်ဂျီဆေးကို ရွှေကျင်စတဲ့ အောက်အရပ်မှာသာ စိုက်ပါတယ်။ အညာမှာ မစိုက်ပါဘူး။ အဘိုးက မထွာရာ စဉ်ကူးနယ်က ကိုင်းမြေ၊ ကျွန်းမြေတွေပေါ်မှာ ဒီဆေးစိုက်တတ်လာအောင် ပထမ မျိုးစေ့ကို ကာလကတ္တားက မှာယူပေးတယ်။ မြေ ၁၂-ရွာက ကိုင်းသမား ကျွန်းသမားတွေကို စိုက်စရိတ် ထုတ်ချေးပြီး စိုက်ပျိုးနည်းအားလုံးကို သင်ပြပေးတယ်။ ပြီးတော့ ထွက်ရှိလာတဲ့ ဆေးကို သူကအားလုံး ဝယ်ယူပြီး ဆေးစိုက်ကြအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အဘိုးအဘွားများ တစ်ခေတ်လုံး ဆေး၊ ဆေးရိုး၊ ဆေးလိပ် ထုတ်လုပ်ရောင်းချခဲ့ တယ်။ သူတို့ သမီး ၃-ယောက်ကလည်း ဆေး၊ ဆေးရိုး၊ ဆေးလိပ် ထုတ်လုပ်ရောင်းချ ခဲ့တယ်။ ခုမြေးလက်ထက် ကျွန်မတို့ နဂါးခေတ်အထိ ဆေးလိပ်လုပ်ကိုင် နေဆဲပါ။ အဲဒီလို ဖြစ်လေတော့ ဆေးလိပ်က ပေးနေတဲ့ အန္တရာယ်တွေကို ဖော်ထုတ်ပြီး ကျွန်မတို့ရဲ့လာမယ့် မျိုးဆက်တွေမှာ ဆေးလိပ်ဆိုတာ ကို စွန့်လွှတ်ကြရေးအတွက် ကျွန်မမှာ ဦးလှထက်ပိုပြီး တာဝန်ရှိသူ ဖြစ် နေတယ်လို့ ခံယူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတာဝန်ကျေပွန်အောင် ခင်ပွန်းသည်ရဲ့ မပြီးပြတ်သေးတဲ့ ဒီစာအုပ်ကို ကျွန်မ အပြီးသတ် ရေးသားထုတ်ဝေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကို ဦးလှက နာမည်ပေးမထားသေးပါဘူး။ သူက စာအုပ်ကို ကျွန်မ ထက် နာမည်ပေးကောင်းသူပါ။ သူသာရှိရင် ဘယ်လိုများ ပေးမှာပါလိမ့်လို့ ကျွန်မ တွေးမိပါတယ်။ ကျွန်မ အနေနဲ့ကတော့ သူ့စာအုပ် “ထောင်နဲ့လူသား” ကိုသတိရလို့ “ဆေးလိပ်နဲ့လူသား” လို့ နာမည်ပေးလိုက်ပါတယ်။ သူ့ကြိုက်ကောင်းပါရဲ့။

သူဆုံးပြီးတာ ၇-နှစ်ကျော် ၈-နှစ်ပြည့်ခါမှ ဒီစာအုပ်ကလေး အခုလို လက်စသတ်နိုင်တာတော့ စိတ်မကောင်းစရာပါပဲ။ နို့ပေမယ့် လူတစ်ယောက် ဘာကို ဘယ်လောက်လုပ်နိုင်သလဲ၊ သူလုပ်လို့ပြီးသမျှသာပဲ အဖတ်တင်တာပဲဆိုပြီး ဘယ်လောက်နောက်ကျကျ ထွက်နိုင် အောင် ထွက်မယ်လို့ ကြိုးစားပြီး ထုတ်ဝေပါ တယ်။

လူထုဒေါ်အမာ

ဆေးလိပ်နဲ့ လူသား

■ ဘာလို့ အလန့်တကြား လုပ်လာကြတာလဲ။
 “ဆေးလိပ်ဆေးတံ သောက်ရှူတယ်ဆိုတာ ဟိုရှေးပဝေသဏီ၊ ကျုပ်တို့ဆီမှာ ပျူခေတ်ကတည်းက ရှိလာခဲ့ သောက်လာခဲ့တဲ့ကိစ္စပဲ။ ဘာလို့ခုမှ အလန့်တကြား ဒီအန္တရာယ်ကြီးလှပါတယ်လို့ ဖုတ်ပူ မီးတိုက် လုပ်လာကြရတာလဲ” လို့ မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်က မေးပါတယ်။
 ဟုတ်တာပေါ့။ ကျွန်မတို့သမိုင်းမှာ မြေဆေးတံတွေ တွေ့တာ ပျူခေတ်သရေ ခေတ္တရာခေတ်ကတည်းကပေပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက ရှေးလူတွေ ဆေးသောက်ခဲ့ ကြပါရဲ့နဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ၊ နှလုံး ရောဂါ၊ ရင်ကျပ်ချောင်းဆိုး သလိပ်ပန်းနာ ရောဂါတွေ ဖြစ်ကြတယ်လို့ မကြားခဲ့ရဘဲနဲ့ ခုခေတ်မှာမှ ဒီရောဂါဆန်းတွေက

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဘာကြောင့် တဟိုဟို ကြားနေရတာလဲလို့ မေးမြန်းရင်ကော ကျွန်မတို့ ဘယ်လို ဖြေကြရပါမလဲ။

ဖြစ်ရပ်က ဒီလိုပါ။ ဆေးတံဆေးလိပ်ဟာ ဟိုရှေးကြီးကတည်းက သောက်ခဲ့ ချခဲ့တာ အမှန်ပါ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက သောက်မှုက ခုခေတ်လူတွေ တစ်နေ့ အလိပ် ၂၀-က ၄၀-၅၀ အထိ စက်ရုံ ကြီးတွေက ထုတ်လုပ်တဲ့ စီးကရက်ကို သောက်နေကြတဲ့ ပုံစံမျိုးနဲ့ သောက်ခဲ့ကြတာ မျိုးမှ မဟုတ်ဘဲ။ ခုခေတ်မှာ ဆေးလိပ် သောက်နေကြပုံက ရှေးကနဲ့ အလွန်ကြီးကွာခြား မှားပြားလာတာကြောင့် ရောဂါဆိုး တွေပေါ်ရ အဲဒါတွေနဲ့ သေချိန်မတိုင်မီ သေကြေနေကြရ ဒီလိုသေရခြင်းရဲ့ တရားခံ ဟာ စီးကရက်အလိပ်ပေါင်း ပြောက်ပြားစွာ နေ့စဉ်အနှစ်နှစ်ဆယ် အစိတ်သောက် လာလို့ ဖြစ်ရတယ်လို့ ကံသေကံမ သိလာကြရလို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ခက်တာက ဒီအန္တရာယ်က ခုလုပ်လို့ ခုတွေ့ရတာ မဟုတ်ဘဲကိုး။ နှစ်တွေ ကြာမှ ဖြစ်ရတာဆိုတော့ မီးမကိုင်နဲ့ပူတယ် ဆိုတာမျိုးလို ပြောလို့ မလွယ်ဘူး ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်မှုနဲ့ ယုတ္တိကို လက်ခံသူတိုင်း ကတော့ ဒီကိစ္စကို ငြင်းလို့ မရပါဘူး။ အရွယ်မတိုင်မီ ရောဂါဆိုးကြီး တစ်ခုခုဖြစ်ပြီး သေရတဲ့ကိစ္စတစ်ခုကို လောကမှာ တားဆီးနိုင်တယ်ဆိုတာလည်း ရှားတော့ အရှားသားပဲ။ ခုကိစ္စကတော့ တိတိကျကျတားဆီးနိုင်တာမို့ ဒီလောကမှာဆေးလိပ် ကင်းစင်ပျောက်ရေး ဆောင်ရွက်နေကြသူတွေက အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်နေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးတော့ ကျွန်မတို့ အနေနဲ့ တစ်ခုဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းတာက ဆေးလိပ် အန္တရာယ်ဆိုးကြီးကို စက်မှုဖွံ့ဖြိုးလို့ ချမ်းသာကြတယ်ဆိုတဲ့ သူတို့ အနောက်နိုင်ငံ တွေမှာ လူတွေရဲ့ တိုက်ဖျက်မှုကြောင့် ကျဆင်း ဆုတ်ယုတ်စပြုနေချိန်မှာမှ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံအပါအဝင် အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကက ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ စီးကရက်သောက်ရှူမှုက ဒီရေတိုးသလို တိုးလာနေတာကလား။ ဒါကလည်း အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ဘူး။ တိုးလာအောင် မတရားကြော်ငြာပြီး တွန်းထိုးရောင်းချလာ မှုကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

လူသမိုင်းမှာ လူတွေကိုအများကြီး သတ်ဖြတ်သွားခဲ့တဲ့ ပလိပ် ရောဂါကြီးနဲ့ ကာလဝမ်းရောဂါကြီးတွေဟာ ကမ္ဘာ့အရှေ့ဖျားက ပထမ တေင်ခဲ့တာပါ။ နောက်မှ အနောက်နိုင်ငံတွေဘက်ကို တူးစက် ပြန့်ပွားပြီး သူသွားရာလမ်းကြောင်းမှာ လူတွေကို သန်းနဲ့ချီ သတ်ဖြတ်သွားခဲ့တာပါ။ ဒီလူသတ်ရောဂါဆိုးကြီးတွေကို

ပြုတိုက်တက်ယဉ်ကျေးလာတဲ့ လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွေက အနိုင်တိုက်နိုင်ခဲ့လို့ ခုတော့ ပလိပ်ဆိုတာ မကြားရသလောက် ရှိခဲ့ပြီ။ တာလဝမ်းဆိုရင်လည်း သိပ်ဆင်းရဲတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ကွက်တိကွက်ကျား ဖြစ်ပွားလာရင်တောင် ကျယ်ပြန့် ကူးစက်မကုန် တောင် တားဆီးကာကွယ်နိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီခေတ်ပေါ်လာတဲ့ကပ်ရောဂါဆိုးကြီးတွေဖြစ်ကြတဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာ၊ နှလုံးရောဂါနဲ့ ရင်ကျပ်ရောဂါတွေကတော့ စက်မှုထွန်းကားတဲ့ အနောက်နိုင်ငံတွေ မှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီနိုင်ငံတွေမှာ တိုက်ဖျက်ကာကွယ်နေကြတော့ စီးကရက် လုပ်ငန်းရှင် စီးပွားရေးသမားကြီးတွေက သူတို့ စားကွက်နယ်ပြောင်းပြီး အရှေ့နိုင်ငံ တွေမှာ ကြော်ငြာတွေ မတရားသုံး လို့ဖြန့်ဖြူး ရောင်းချလာကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ မီးခိုးတအူအူနဲ့ စီးကရက်တွေတိုးသောက်လာကြပြီး စီးကရက် ကပေးတဲ့ ရောဂါတွေ ဒီနိုင်ငံတွေမှာ တိုးဖြစ်လာနေကြတာ ဖြစ်တယ်။

တစ်ခုခက်တာက ပလိပ်ရောဂါကတော့ ဖြစ်တယ်ဆိုရင် ကြွက်ကျပြီး ၂ ရက် ၃ ရက်အပြင်းဖျား၊ ဘုတွေဘာတွေထွက်ပြီး သေကုန်ကြရတာ။ စီးကရက် ကပေးတဲ့ ကပ်ရောဂါကတော့ အဲဒီလိုအဖြစ် မမြန်ဘူး။ သူ့ကိုစွဲလမ်းပြီး နေ့တိုင်း ဖျော့တိုင်း ပိုက်ဆံတွေအကုန်ခံပြီး သောက်ရှူနေကြရတာ အကြာကြီး။ နှစ်တွေ ကြာလာမှသာ သူ့အစွမ်းက သိသာလာတော့တာကိုး။ သူဒီလိုလုပ်တတ်ပါတယ်လို့ သိတဲ့လူက ပြောတဲ့အခါမှာတော့ ကိုယ်ကသူ့ကိုသိပ်စွဲလမ်းနေတာမို့၊ ငါတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ငါ့ကျန်းမာရေးက ကောင်းသေးသားပဲဆိုပြီး စွဲလမ်းမှုရဲ့ ကျေးကျွန်ပီပီ ရမယ်လေးတွေရှာပြီး မပြတ်နိုင်ဘဲ 'ကိစ္စမရှိသေးပါဘူး' ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲကိစ္စ ဖို့လာပြီဆိုရင်တော့ နောက်ကျလို့နေပြီပေါ့။ သူ့အန္တရာယ်ကြီးကို ကောင်းကောင်းကြီး သိရှိလာသူတွေကတော့တို့ လူ့လောကမှာ စက်ရုံကြီးတွေက သန်းတွေနဲ့ချီပြီး ထုတ်လုပ်တဲ့ စီးကရက်တွေကို မတရားစွဲလမ်းပြီး သောက်ရှူလာကြတာ သမိုင်း သက်တမ်းမှာ ဘာမှကြာသေးတာမဟုတ်ဘူး။ ဒါဟာ ဘိန်းတစ်မျိုး အဲဒီတော့ သူ့ကို လူသမိုင်းက အပြီးတိုင် မောင်းထုတ်ကြရမယ်။ ကနေ့ ကမ္ဘာဟာ ပေါ်ဦးစ ကမ္ဘာပျိုး မှမဟုတ်ဘဲ။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် တစ်နေရာနဲ့ တစ်နေရာ ဆက်သွယ်ရေး တွေက သိပ်ကောင်းလာတဲ့ ခေတ်ကြီးပဲ။ ဘိန်းတစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ ဒီဆေးလိပ်သောက် မှုကို လူတွေလုပ်နေတဲ့ ကိစ္စတစ်ခုအဖြစ်က ဖျက်ပယ်လိုက်စို့။ ဒါဟာ ယဉ်ကျေးမှု မဟုတ်ဘူး။ မှားယွင်းတဲ့ အကျင့်ဆိုး၊ စွဲလမ်းနေတဲ့ ဆေးဝါး၊ ဒါကို အားလုံးက သိရှိရှုံ့မှန်း လာအောင်လုပ်ပြီး သက္ကရာဇ် ၂၀၁၀-မှာ အပြီးဖယ်ရှားကြပါစို့လို့

ဆော်ဩလုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်။

ကျွန်မတို့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ လူနေမှုနိမ့်ကျလို့ တိုင်းပြည်တွေက ဆင်းရဲကြလို့ လူတွေဟာ အာဟာရဓာတ်ပြည့်ဝအောင် မစားရလို့ ရောဂါတွေ ဖြစ်ရတယ်။ ဝလင်အောင် မစားရတော့ ကိုယ်ခံအား ကျဆင်းလို့ ကူးစက်တတ်တဲ့ ရောဂါတွေ ဖြစ်ရတယ်ဆိုပြီး ဒီရောဂါဆိုး နှစ်ခုကို ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ ကြိုးပမ်းနေဆဲကာလမှာ ဒီဆေးလိပ်ကြောင့်ရတဲ့ ရောဂါဆိုးကြီးက တစ်နေ့တခြား တိုးတက်ကြီးထွားလာပြန်တော့ တောင်မနိုင် မြောက်မနိုင် ဖြစ်ကုန်တော့တာပေါ့။

ဆေးလိပ်နှိပ်စက်မှုကြီးက ရှိရင်း ဒုက္ခတွေထက် ပိုသာလို့လာမယ့် အခြေအနေကိုလည်း ရောက်ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မတို့ဆီမှာ ဒီအန္တရာယ်ကြီးနဲ့ ပတ်သက်လို့ နိုးကြားမှုနည်းလေသေးတော့ အကြိမ်ကြိမ် တပ်လှန့်လာကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

■ ဆေးလိပ်နဲ့ လူသား

ဆေးတံ၊ ဆေးလိပ်ဆိုတဲ့ သောက်ရှူစရာ ပစ္စည်းတစ်ခုကို လူက သုံးနေတာ တော့ ဒေသလိုက်ပြီး၊ တချို့နေရာမှာလည်း ကြာပါပြီ၊ တချို့ နေရာမှာလည်း နှစ် ၁၀၀-၂၀၀ လောက်ပဲရှိပါသေးတယ်။

လူက ပထမဆုံး ဆေးတံဆိုတာနဲ့စပြီး ဆေးကိုမီးရှို့ပြီး သူ့ အငွေ့ကို ရှူခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ရှူဖွာရုံသာ ရှူဖွာတာ၊ ရှိုက်မယူခဲ့ဘူး။ ဒီနောက် ဆေးလိပ်ဆိုတာကို လူကတီထွင်လာပြီး မီးရှို့ အငွေ့ရှူတယ်။ ဆေးပြင်းလိပ်ဆိုတဲ့ ဆေးလိပ်ကို လူကဖွာရုံသာပဲ ဖွာတယ်။ မရှိက်ပါဘူး။ သူက ပြင်းလွန်းအားကြီးလို့ မရှိက်နိုင်လို့ပါ။

ဆေးပေါ့လိပ်တို့၊ စီးကရက်တို့ ဆိုတာတွေ ပေါ်လာတဲ့အခါမှာတော့ လူက ဖွာရုံသာမကတော့ဘဲ အဆုတ်ထဲကို ရှိုက်သွင်းတဲ့အထိ လုပ်လာပါတယ်။

ဆေးရဲ့ မီးခိုးမှာ လူကိုစွဲလမ်းစေတဲ့ နီကိုတင်ဓာတ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဖွာရုံသာ ဖွာတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အဆုတ်ထဲအထိ ရှိုက်သွင်းတာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ လုပ်မိရင် သူကစွဲစေပါတယ်။ စွဲလာပြီဆိုတော့လည်း မအားလို့ မသောက်ရတာ၊ မလွယ်လို့ မသောက်ရတာကလွဲရင် လူကအမြဲတမ်း သောက်ရှူနေချင်ပါတော့တယ်။

ဒီလိုရှိလာရာမှာ ဆေးလိပ်ပေါ်စက ကိုယ့်ဘာသာလိပ်သောက် နိုင်မှ သောက်ရတာမှန်ပေမယ့် နောက်တော့ ဆေးလိပ်လက်နဲ့ လိပ်ရောင်းတဲ့လူတွေ

ပေါ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် မလိပ်အားရင်လည်း လိပ်ပြီးသားကို ဝယ်ပြီး သောက်ရှူ ချင်ရလာလို့ လူတွေက ပိုပြီး သောက်လာပါတယ်။

နောက်တော့ စီးပွားရေးပုံစံတွေက ပြောင်းလာကုန်ပြီး ငွေရင်း ငွေနှီးကြီးတွေ ပေါက်ပူလုပ်ငန်းကြီးတွေအဖြစ် တည်ထောင်၊ ဖောက်သည်ကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားဖို့ကြိုးစား၊ ဈေးကွက် ကျယ်သည်ထက်ကျယ်လာ၊ သောက်ရှူသူများသည် ထက်ပျားလာအောင် မတရားကြော်ငြာ ဆိုတာမျိုးတွေ လုပ်လာတော့ ဆေးလိပ် သောက်ရှူမှုဟာ လူ့ကျန်းမာရေးကို ဒုက္ခပေးလာတဲ့ အန္တရာယ်ကြီးတစ်ခု သေသေချာချာဖြစ်လာတဲ့အထိ ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းလာပါတော့တယ်။

ဒီအဖြစ်ကို လူတွေက တော်တော်နဲ့ မသိခဲ့သေးပါဘူး။ နို့ပေမယ့် လူနေမှု အထက်တန်းကျတဲ့ စက်မှုထွန်းကားပြီး နိုင်ငံတွေမှာ ပြည်သူတွေရဲ့ အသက်ရှင် နေထိုင်ရေး၊ နားရေး၊ ဖျားရေး၊ သေရေးကိစ္စတွေမှာ အတိအကျ အမှတ်အသားတွေ ထားရှိနိုင်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် လူတွေမနေရလို့ သေကြရင်၊ ဘာရောဂါနဲ့ ဘယ်အရွယ်မှာ သေရတာလဲဆိုတာကို အမှတ်အသားထားရှိတယ်။ ရောဂါတစ်ခုကြောင့် အသေများလာရင် ဒီရောဂါ ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲဆိုတာကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနများက ရှာဖွေသုတေသန ပြုကြရတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ရဲ့ ဒီဘက် ၅-နှစ် ၁၀-နှစ် အကြာကာလ ရောက်တော့ သူတို့ အနောက်နိုင်ငံတွေမှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါနဲ့ သေရတဲ့ ယောက်ျားတွေ အဆမတန် များပြားလာတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီရောဂါနဲ့ ဘာကြောင့် လူတွေအသေများလာရသလဲ၊ ဒီရောဂါ ဘာ ကြောင့်ရကြသလဲဆိုတာကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် နှစ်ရှည်လများ သုတေသနပြုပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ထွက်လာတဲ့ အဖြေက စီးကရက်ဆေးလိပ်ကို အသောက်အရှူများတဲ့ လူတွေ ဒီရောဂါဖြစ်ကြတာများတာ၊ ဒီရောဂါနဲ့ သေဆုံးသူတွေမှာ ရာခိုင်နှုန်း ၈၀၊ ရာခိုင်နှုန်း ၉၀က ဆေးလိပ်ကို တအားသောက်ခဲ့သူတွေ ဖြစ်နေတာကို တွေ့လာရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်ကို တရားခံထားပြီး ဇောက်ချသုတေသန ပြုကြတဲ့အခါ မူလထင်မှတ်ယုံကြည်တဲ့အတိုင်း ဆေးလိပ်အများကြီး သောက်ရှူမှုဟာ တရားခံ ကြံသက်မပဲလို့ သိရှိလာပါတယ်။ အမေရိ ကန်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ဆေးလိပ် သောက်တာနဲ့ ဆက်နွယ်နေတယ်လို့ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၅၀-ကတည်းက မသင်္ကာမှု ရှိခဲ့တယ်။ အရင်တုန်း က သူတို့နိုင်ငံမှာ ကင်ဆာရောဂါနဲ့ သေဆုံးရသူတွေအားလုံး

ရဲ့ ၂၅-ရာခိုင်နှုန်းဟာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်နေတယ်။ နောက်တော့ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေရတဲ့ဦးရေက ၁၈၃၁၃ ယောက် အထိများလာတယ်။ ဒါကြောင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနက အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်ရသူတွေ ဘာကြောင့် ဒီလောက်တိုးလာသလဲလို့ သေသေချာချာ ဇောက်ချပြီး သုတေသန လုပ်ပါတယ်။

အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေသူဦးရေကလဲ ၁၉၇၇-ခုနှစ်ရောက်တော့ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ၉၀၈၂၈-ယောက်အထိ တိုးလာတယ်။ နောက် ၅- နှစ်အကြာ ၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ ၁၁၁,၀၀၀ ယောက်အထိ အဆုတ်ကင်ဆာ ကြောင့် သေပျောက် နှုန်းက တက်လာခဲ့တယ်။ ဒီအထဲမှာ ယောက်ျားတွေက ရှစ်သောင်း၊ မိန်းမတွေက သုံးသောင်းတစ်ထောင် ပါဝင်တယ်။ အမေရိကန်မှာ မိန်းမတွေက စီးကရက် သောက်လာကြတော့ အရင်က မိန်းမကင်ဆာ ဖြစ်တယ်ဆိုရင် သားအိမ်နဲ့ ရင်သား ကင်ဆာသာ အဖြစ် များပေမယ့် ခုတော့ ယောက်ျားတွေဖြစ်ကြသေကြရတဲ့ အဆုတ် ကင်ဆာ နဲ့လည်းဖြစ်ပြီး သေလာကြရတယ်။

ဒါကြောင့် အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနက ၁၉၅၇-ခု လူလိုင်လမှာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တာဟာ စီးကရက်သောက်လို့ ဖြစ်တယ်လို့ ပထမ ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဒေါက်တာလီရွိုင်အီးဘာနီက ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့နောက်မှာ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနကို ဆက်ခံတာဝန်ယူသူများ ကလည်း စီးကရက်နဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာ ဆက်စပ်မှုရှိတာကို ပိုပိုပြီး သေချာတဲ့စကား၊ လေးနက်တဲ့ သတိပေးချက်တွေနဲ့ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၄-ခုနှစ်မှာတော့ ဆေးလိပ်သောက်တာကြောင့် အဆုတ် ကင်ဆာ၊ နှလုံးရောဂါ၊ အဆုတ်ပွရောဂါ၊ ချောင်းဆိုးရင်ကျပ်ရောဂါတွေပါ ဖြစ်တယ်လို့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနကြီးက တိုင်းပြည်ကို အတိအလင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာ လိုက်ပါတော့တယ်။ အလားတူပါပဲ။ ဗြိတိန်မှာရှိတဲ့ ဘုရင့်သမားတော်များအဖွဲ့ ကောလိပ်ကလည်း ၁၉၆၂-ခုနှစ်မှာ စီးကရက်သောက်ရှူတာဟာ လူ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်တယ်။ အဆုတ် ကင်ဆာ နှလုံးရောဂါနဲ့ ချောင်းဆိုးရင်ကျပ် အဆုတ်ပွတဲ့ ရောဂါတွေ ဖြစ်လာစေတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ကြေညာကြပါတယ်။

အဲဒီအခါမှာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကို ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူပေး သောအားဖြင့် ဆေးလိပ်ရဲ့အန္တရာယ်ကို လူသိအောင် နည်းမျိုးစုံနဲ့ ဟောပြောပေး တယ်။ ဆေးလိပ်သောက်နေကြသူတွေကို အဖြတ်ခိုင်းတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာဖြတ်မရ

ရင် ဆေးလိပ်ဖြတ်တဲ့ ဆေးခန်းတွေဖွင့်ပေးပြီး ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးအတွက် အကူအညီပေးကြပါတယ်။ အစိုးရတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သတိပေးမှုတွေ၊ အမေရိကန် ကင်ဆာအဖွဲ့လို အဖွဲ့ကြီးတွေက တစ်တပ်တစ်အားပါဝင် တိုက်ဖျက်မှု တွေကြောင့် သူတို့ နိုင်ငံကြီးတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်သူတွေ သိသိသာသာလျော့ကျ ကျပြီး ငယ်ရွယ်သေးသူတွေဆေးလိပ်ကို မကိုင်စွဲစေတာလည်း တော်တော် တိုးတက် လာပါတယ်။

အဲဒီလိုရှိရာမှာ ဝမ်းနည်းစရာကိစ္စကြီးတစ်ခုနဲ့ ကျွန်မတို့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ တွေဖြစ်တဲ့ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကတို့က ကြုံလာရတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ဒီနိုင်ငံတွေမှာ ဆေးလိပ်ရဲ့ အန္တရာယ်ကို အစိုးရတွေအနေနဲ့က ထိထိရောက်ရောက် ပညာပေးတားဆီးခြင်း အလွန်နည်းနေသေးတဲ့အချိန်မှာ စီးကရက်စက်မှု လုပ်ငန်းရှင် လက်ဝါး ကြီးအုပ် စီးပွားရေးသမားကြီးတွေက ကျွန်မ တို့ နိုင်ငံတွေမှာလာပြီး ဈေးကွက်ရှာတယ်။ သူတို့ဆုံးရှုံးခဲ့တဲ့ ဈေးကွက်ကို အစားထိုး ပို အကြီးအကျယ်ကြီးစား လာပါတယ်။ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက ဆိုတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာက ကမ္ဘာ့လူဦးရေ သုံးပုံမှာနှစ်ပုံ ရှိတယ်မဟုတ်လား။

စီးကရက် စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေဆိုတာက တော်ရုံသဖြင့် လုပ်ငန်းရှင် ကြီးတွေ ဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားသူတွေပါ။ တကယ် တမ်းပြောရရင် အမေရိကန်မှာ ကုမ္ပဏီကြီးလေးခု၊ အင်္ဂလန်မှာ ကုမ္ပဏီကြီးနှစ်ခု၊ ကောင်အာဖရိကမှာ ကုမ္ပဏီကြီး တစ်ခု၊ အားလုံးပေါင်း ခုနစ်ခုတို့က လက်ဝါးကြီး အုပ်ထားတာပါ။

ဒီ စီးကရက် ကုမ္ပဏီခုနှစ်ခုအနက်က B A T လို့ခေါ်တဲ့ ဗြိတိသျှ အမေရိကန် ဆေးလိပ်ကုမ္ပဏီလီမိတက်က အကြီးဆုံး စီးကရက်လုပ်ငန်းကြီးပဲ။ သူ့ကုမ္ပဏီက ဆေးလိပ်တံဆိပ်ပေါင်း ၃၀၀- ထုတ်လုပ်ပြီး နိုင်ငံ ပေါင်း ၁၈၀-မှာ ဖြန့်ဖြူး ရောင်းချတယ်။ ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာ တစ်လိပ် ၂/၅ဝါး ပေးပြီး ဝယ်သောက်နေကြတဲ့ ၁၅၅ ငါးသုံးလုံး စီးကရက် ဆိုတာ ဒီ B A T ရဲ့တံဆိပ် ၃၀၀-ထဲက တစ်ခုသော တံဆိပ်ပေါ့။ ပြီး တော့ ပီအမ်အိုင် P M I လို့ခေါ်တဲ့ ဖီးလစ်မောရစ် အင်တာ ကုမ္ပဏီနယ် ကုမ္ပဏီကြီးကဆိုရင် ဆေးလိပ်တံဆိပ်အမျိုးပေါင်း ၁၇၅-မျိုး အမေရိကန် မှာ ထုတ်လုပ်ပြီး နိုင်ငံ ၁၆၀-မှာဖြန့်ဖြူးရောင်းချနေပါတယ်။ အမေရိကန် စီးကရက် ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာ သောက်ရှူနေကြတာ အများအားဖြင့် P M I ထွက် ဆေးလိပ် တွေပါပဲ။ တတိယကုမ္ပဏီကြီး ကတော့ R T C ခေါ်ပါတယ်။ ရေးနိုးဆေးကုမ္ပဏီပါ။

သူက စီးကရက် တံဆိပ် ၆၅-မျိုးကို နိုင်ငံ ၁၄၀-မှာ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချပါတယ်။

ဒီစီးကရက် စီးပွားရေးသမားကြီးတွေရဲ့ အားသွန်ခွန်စိုက် ကြီးပမ်းမှုကြောင့် အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံတွေမှာ စီးကရက်သောက်ရှုမှုက သိသိသာသာကြီး တိုးတက်လာပါတယ်။ ဒါကို တွေ့မြင်ရတော့ အနောက်နိုင်ငံတွေ မှာရှိတဲ့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးသမားတွေက ထိတ်လန့်တကြားနဲ့ ဒီအန္တရာယ်ကြီး အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကကို ကျရောက်နေပြီလို့ သတိပေးရှာကြတယ်။ နို့ပေမယ့် ကျွန်မတို့ ပြည်သူတွေ ထိထိခိုက်ခိုက်မကြားကြရဘူး။

စီးကရက်စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေက သူတို့စီးကရက်ကို လူတွေသောက် လာကြစေဖို့အတွက် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ကြော်ငြာတယ်။ တီဗွီ ခေါ်တဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားတွေက ကြော်ငြာတယ်။ တီဗွီမရှိသေးတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ရေဒီယို က ကြော်ငြာတယ်။ ရေဒီယိုတောင် မရှိသေးရင် ရုပ်ရှင်ကားတိုလေးတွေရိုက်ပြီးအခမဲ့ လိုက်လံပြသတယ်။ ဧရာမဆိုင်းဘုတ်ကြီးတွေ ထောင်ပြီးလည်း ကြော်ငြာပါတယ်။

ဒီလိုနည်းမျိုးစုံကြော်ငြာရာမှာ သူတို့သုံးစွဲငွေတာ တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာ သန်း ၂,၀၀၀ ဖိုးရှိပါသတဲ့။

ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဗြိတိသျှဆေးပညာဂျာနယ်ကြီးက “လူကို အသေ သတ်နိုင်တဲ့ စီးကရက်သောက်အကျင့်ဆိုးကြီးကို အာရှ၊ အာဖရိက က နိုင်ငံငယ်တွေ ကို တင်ပို့ဖို့ လုပ်နေကြပြီ၊ ဒါကို မလုပ်နိုင်အောင် တားမြစ်ဖို့ အနောက်နိုင်ငံတွေမှာ တာဝန်ရှိတယ်” လို့ ၁၉၈၀-ပြည့်နှစ် ကတည်းက ရေးသားသတိပေးပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီသတိပေးချက်ကို တာဝန်ရှိသူများက တာဝန်မယူကြပါဘူး။ အထူးသဖြင့် စီးကရက်က အခွန်ရတယ်ဆိုပြီး စီးကရက် လုပ်ငန်းကြီးတွေကို အမေရိကနဲ့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရများက အစိုးရရဲ့ ထောက်ပံ့ကြေးတွေ ထုတ်ချေးပြီး ကြီးပွားတိုးတက်အောင် ကူညီလို့ နေကြပါသေးတယ်။

အမေရိကန်အစိုးရက ပီအယ် ၄၈၀- ဆိုတဲ့ စီမံကိန်းနဲ့ အမေရိကန် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးက ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ တိုင်းတစ်ပါးသို့ “ငြိမ်းချမ်းရေး ရိက္ခာ” အဖြစ်နဲ့ တင်ပို့ရောင်းချပေးတဲ့အထဲမှာ ၁၉၇၉- ခုနှစ် တစ်နှစ်ထဲ အမေရိကန် ဗာဂျီနီယာဆေး ဒေါ်လာ ၇. ၇သန်းဖိုး ပြည်ပကို ပို့ပေးတယ်။ ဆေးလိပ်လိပ်ပြီး လိပ်ရေသန်းပေါင်း ၇၇,၀၀၀ တင်ပို့ပေးခဲ့တယ်။

ပြီးတော့ ပြည်တွင်းအတွက် ထုတ်လုပ်တဲ့ စီးကရက်တိုင်းမှာ- “သတိ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနကြီးက စီးကရက်သောက်တာ လူ့ ကျန်းမာရေးကို

ထိခိုက်တယ်လို့ ကြေညာပြီး” ဆိုတဲ့ စာတန်းကို ဘူး တိုင်းမှာ ကပ်ပြီး ရောင်းချပါ တယ်။ ဒါဟာ သူတို့ဆီမှာ မကပ်မနေရ ဥပဒေထုတ်ပြီး ကပ်ထည့်စေတာပါ။ နိုင်ငံခြားကိုတင်ပို့တဲ့ စီးကရက်ကျတော့ ဒီသတိပေးချက်မကပ်တဲ့ ရိုးရိုးတံဆိပ်နဲ့ ဆေးလိပ်တွေကို တင်ပို့ရောင်းချပါတယ်။ ဒီလိုသာမကသေးဘူး။ နိုင်ငံခြားကို ရောင်းတဲ့ ဆေးလိပ်က အဆိပ်အတောက် ပိုပြင်းပါတယ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု မှာ ရောင်းတဲ့ စီးကရက်များက ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်မှုသက်သာအောင်လို့တဲ့။ ဆေးကတ္တရာအဖြစ် နည်းအောင်စီမံပြီး ထုတ်လုပ်ပေးတယ်။ တိုင်းတစ်ပါးရောင်းတာ တွေကျတော့ ဘာမှ မစိမံဘဲရောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်ကိုတင်ပို့ရောင်းချနေ တဲ့ အမေရိကန်စီးကရက်များ ဖြစ်တဲ့ မာဘိုရို၊ ကင်၊ ကူးလ်နဲ့ ချက်စတာဖီးလ်တို့ကို ကိုင်းတာကြည့်တဲ့အခါ ဆေးကတ္တရာ ၃၁. ၇၅ မီလီဂရမ် ပါတာတွေ့ရပြီး၊ ဒီတံဆိပ် မတွဲပဲ အမေရိကန်မှာ ရောင်းချနေတာကို တိုင်းတာကြည့်တဲ့အခါ ၁၇. ၅ မီလီဂရမ် သာ ပါတာတွေ့ရပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်လို့ရတဲ့ရောဂါနဲ့ သေရတယ်ဆိုတာ ဆေးလိပ်သောက် ထက်အနှစ် ၂၀-လောက်ရှိမှ သိရတာဖြစ်ပေမယ့် ခုကိုပဲ တချို့နိုင်ငံတွေမှာ သိသာ လာပြီဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၉-ခုနှစ်က ထုတ်ပြန်တဲ့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးရဲ့ အစီရင်ခံစာထဲမှာ “အရင်ကတော့ အာရှ၊ အာဖရိကနိုင်ငံတွေမှာ လူတွေကိုသေစေ တဲ့ ရောဂါတွေက ကူးစက် ပြန့်ပွားတတ်တဲ့ ရောဂါတွေနဲ့ အာဟာရချို့တဲ့လို့ ဖြစ်ရတဲ့ရောဂါတွေသာ ဖြစ်ပေမယ့်၊ အခုတော့ စီးကရက်သောက်လို့ ဖြစ်ရတဲ့ ရောဂါနဲ့ သေနှုန်းများက ဟိုရောဂါတွေနဲ့ သေနှုန်းကို ယှဉ်ပြိုင်လာနိုင်နေပြီ” လို့ ကာစီရင်ခံပါတယ်။

ဒီအဖြစ်တွေကို မေတ္တာစေတနာထားတတ်တဲ့ လူသားမှန်ရင် ကြေကွဲမှု မဖြစ်ဘဲ မနေနိုင်ပါဘူး။ တန်ဖေးနီးယားနိုင်ငံ ဒါးအက်စလန် တက္ကသိုလ် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးဌာန ပါမောက္ခ ဒတ်ချ်လူမျိုး ဒေါက်တာ အီးဝင်နင်က “စီးကရက် သောက်တာဟာ လူကိုသတ်နေတဲ့ အကျင့်ဆိုး ဆိုတာ ခိုင်လုံသထက် ပိုခိုင်လုံအောင် ထပ်ပြီး လက်တွေ့ပြသနေရတဲ့ အင်မတန် စမ်းသပ်ခန်းကြီး တတိယကမ္ဘာက ဖြစ်လာရပြန်ပြီ” လို့ စိတ်ဆင်းရဲလှစွာနဲ့ ပြောကြားနေပါတယ်။

အရင်က ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ နှလုံးရောဂါတို့၊ သွေးလှည့်ပတ်မှုကို ထိခိုက် ပြီး ဖြစ်ရတဲ့ ရောဂါတို့၊ အဆုတ်ကင်ဆာတို့ဆိုတာ အလွန်အဖြစ်နည်းတဲ့ ရောဂါ တွေပါ။ နို့ပေမယ့် အခုခေတ်မှာတော့ ဒီလိုမဟုတ်တော့ဘူး။ ဥပမာ လက်တင်

အမေရိကနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ဘရာဇီး နိုင်ငံဟာ (ဒီနိုင်ငံမှာ စီးကရက်သောက်သူ ၂၅သန်းတို့က တစ်နှစ်တစ် နှစ်ကို စီးကရက်အလိပ် ၁၃၅,၀၀၀ သန်း သောက်ကြ တယ်) ဘရာဇီး ယောက်ျားတွေ အသေရအများဆုံးရောဂါဟာ ၁၉၇၄-ခုကစပြီး အဆုတ် ကင်ဆာပဲ။ ဆေးလိပ်သောက်လို့ဖြစ်တဲ့ နှလုံးရောဂါကလည်း ၅- ရာခိုင်နှုန်းတက်လာပါတယ်။

၁၉၈၄-ခုနှစ်ရောက်တော့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီး WHO က “လာမယ့် ၁၀-နှစ်အတွင်း တတိယကမ္ဘာမှာ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ကပ်ရောဂါအဆင့်ကို ရောက်တော့မယ်” လို့ သတိပေးပါတယ်။

ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူဦးရေအများဆုံးဖြစ်ကြတဲ့ နိုင်ငံကြီး နှစ်ခုက တရုတ်ပြည်ကြီးနဲ့ အိန္ဒိယဖြစ်ပြီး ဒီနှစ်နိုင်ငံမှာ၊ ယောက်ျားလူဦးရေ ၂၅%က ၃၃% အထိဟာ စီးကရက်စွဲနေကြသူများ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၆၃-ခုနှစ်က ၁၉၇၅-ခုနှစ်အတွင်း တရုတ်ပြည်ရဲ့ လူ အများဆုံးမြို့၊ ရှန်ဟဲမြို့ကြီးမှာ အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်သူ ဦးရေနှစ်ဆ တိုးလာပါတယ်။ တရုတ်အမျိုးသားတွေ ဆေးလိပ်စွဲတဲ့နှုန်း ကလည်း မြောက်အမေရိက ဥရောပနဲ့ ဂျပန်ပြည်ထက်များတာကလား။

ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ဦးရေတိုးနေတာအပြင် ဆေးလိပ်က လူ့ ကျန်းမာရေးကို အန္တရာယ်ပေးနေတယ်ဆိုတဲ့ အစိုးရအနေနဲ့ ပညာပေးမှု၊ ဆေးလိပ်အရောင်းရ တက်အောင် ကြိုက်သလို ကြော်ငြာကြတာကို ဥပဒေနဲ့ တားဆီးခြင်းမပြုမှုတို့ကြောင့် လာမယ့် ၁၀-နှစ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်တာဟာ အရမ်းများပြားလာပြီး ဒီရောဂါနဲ့ သေကြေကြရမှာကို တင်ကြိုတွက်ချက်ပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

တတိယကမ္ဘာမှာ အမျိုးသားများ ရှေးကတည်းက သောက်ရှူလာတဲ့ ဆေးလိပ်အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ ဥပမာ ဆေးပေါလိပ်၊ ဘီဒီ၊ ဟူးကား စသည်ဖြင့်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် စီးကရက်သောက်လာမှုက ငယ်ရွယ်သူ တက်လူတွေအကြားမှာ အလွန် အမင်း များပြားလာတာကြောင့် စီးကရက်နဲ့ ဆက်နွယ်တဲ့ ရောဂါဘေးက ကြီးမား လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို လူငယ် လူရွယ်တွေ သောက်သည်ထက်သောက်လာ အောင် စီးကရက်ကုမ္ပဏီများ ကြော်ငြာနေတာကလည်း အရမ်းပါ။ ဥပမာ- မလေးရှားနိုင်ငံ ၁၉၇၇-ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်းမှာ စီးကရက် ကုမ္ပဏီများက အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၅-သန်းဖိုး စီးကရက် ကြော်ငြာမှာ အသုံးချပါတယ်။

x x x

ကြော်ငြာ

စီးကရက်ကို လူတွေသောက်ချင်လာအောင် ကြော်ငြာပုံတွေကလည်း အလွန် ဆိုးပါတယ်။ စီးကရက်သောက်မှ လူဆိုတာ စတိုင်ကျတယ်။ စတိုင်ကျတဲ့ လူတိုင်း ကိုတရက်သောက်တယ်။ စတိုင်ကျကျ စီးကရက်သောက်ပြတယ်ဆိုတာက ကြော်ငြာ ပုံတစ်မျိုး။ စီးကရက်သောက်မှ ယောက်ျားပီသတယ်လို့ ထင်အောင်ကတစ်မျိုး။ ကတရက် သောက်ထားရင် လူတောတိုးတယ်၊ မြာပိုးရာမှာစွဲတယ်၊ ဘဝအောင်မြင် ဖျေစာတွက် စီးကရက်လိုတယ် ဆိုတာမျိုးတွေက တစ်မျိုး၊ အမျိုးမျိုး ပြားယောင်း သွေးဆောင်ပြီး ကြော်ငြာကြတာပါ။

ဒီလိုနည်းနဲ့ ကြော်ငြာတာကို စာနယ်ဇင်းတွေမှာလည်းပါတယ်။ ရေဒီယိုနဲ့ မြင်သံကြားတွေမှာလည်းပါတယ်။ ထောင်ပိုစတာကြီးတွေ၊ လက်ကမ်းကြော်ငြာမျိုး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တွေ့မှာလည်း ပါတတ်ပါတယ်။

ကြော်ငြာတွေအားလုံးထဲမှာ အသည်းနာစရာအကောင်းဆုံး တစ်ခုကတော့ အားကစားသမားလူငယ် မိန်းမငယ်တွေ စီးကရက်သောက်ပြနေပုံနဲ့ ကြော်ငြာတဲ့ ကိစ္စပါ။

တကယ်ကတော့ အားကစားနဲ့စီးကရက် ဘာဆိုင်ပါသလဲ။ မီးစ တစ်ဖက် ရေမှတ်တစ်ဖက်ကိစ္စကို သက်သက်မဲ့ စီးကရက်သောက်လို့ အားကစားမှာ တစ်မျိုး ထူးချွန်နေလေဟန် လိမ်လည်ကြော်ငြာတာပါ။

အားကစားသမားလည်းဟုတ်တယ် ဆေးလိပ်လည်းသောက်တယ်ဆိုရင် ဒီလူ အမောမခံနိုင်မှုနဲ့ အားကစားလောကပေါ်က ကျွမ်းပြန် ကျလာမှာ ဧကန်ပါ။ ဒါကို လိမ်လည်ပြီး အားကစားသမားတွေရဲ့ လက်ထဲ ဆေးလိပ်ထည့်ပြပါတယ်။

စီးကရက်သောက်သူကို လက်ဆောင်ပြန်မယ့်ကူပွန်ကို စီးကရက် ဗူးမှာ ထည့်ပေးပြီး လာဘ်နဲ့မြူဆွယ်တာမျိုးလည်း လုပ်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဆီမှာ ဟို စောစောပိုင်းက နိုင်ငံခြားသွားလည်လို့ရတဲ့ ခရီးသွားလက်မှတ် စီးကရက်ဗူးမှာ ထည့်ပေးပြီး မဲဖောက်သလို လုပ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ တချို့ စီးကရက်ကုမ္ပဏီကြီးတွေ ကတော့ သူတို့ ဆေးလိပ်ကိုဖြန့်ဖြူးပေးတဲ့ဆိုင် တွေကို စပယ်ရှယ် ကော်မရှင်ပေးတာ မျိုး လုပ်ပါတယ်။

တချို့သော စီးကရက်ကုမ္ပဏီကြီးများကတော့ လူငယ်လူရွယ်တွေကို သီးခြား ဖမ်းစားနိုင်ဖို့အတွက် သူတို့က အားကစားပြိုင်ပွဲကြီးများ ကျင်းပပေးတယ်။ မက်မော လောက်တဲ့ ဆုများသူတို့ကပေးတယ်။ ဘယ် ဆေးလိပ်ကုမ္ပဏီကလုပ်တဲ့ ဘာပြိုင်ပွဲ ဆိုပြီး အကြီးအကျယ် ကြော်ငြာတယ်။ တချို့ကျတော့ အားကစားနယ်ပယ်သာမက ဘဲ အနုပညာနယ်ထဲကိုပါ ဝင်လာပြီး အနုပညာဆိုင်ရာ ပြိုင်ပွဲတွေကို စီးကရက် ကုမ္ပဏီကြီးတွေက အကုန်အကျခံပြီး ကျင်းပပေးတဲ့နည်းနဲ့ ကြော်ငြာကြပါတယ်။

■ ငုံ့မခံတဲ့စီးပွားရေးသမားများ

ဆေးလိပ်သောက်လို့ရတဲ့ ရောဂါတွေနဲ့ သေသူများ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ တစ်နှစ်တစ်နှစ် လူနှစ်သန်းခွဲရှိပါတယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာက ၈၀-ရာခိုင်နှုန်း၊ ပန်းနာ ရင်ကျပ်ရောဂါက ၇၅-ရာခိုင်နှုန်း၊ နှလုံးရောဂါက ၂၀- ရာခိုင်နှုန်း၊ အဲဒါ ဆေးလိပ် သောက်လို့ ဖြစ်ရတာတွေပဲလို့ ၁၉၈၈- ခုနှစ် ထုတ် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးစာစောင်က ဖော်ပြထားတယ်။ ဒီအချက်အလက်တွေဟာ ထင်ကြေးနဲ့ပြောတဲ့ ကိစ္စမျိုး မဟုတ်ဘူး။

ကျွန်ုပ်တို့ကျွမ်းကျင်သပ် စစ်ဆေးထားရာက အခါခါစုဆောင်းထားတဲ့ အချက်အလက် တွေက ခုပေါင်းပြီးရရှိတဲ့ အဖြေတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သေပြီးမှလုပ်တဲ့ သူတေသန ပြုနားတွေဆိုတာ ရလူတဲ့ အချက်အလက် တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ အကြိမ်ကြိမ် အမျိုးမျိုး ပြီးသော်လျှင်ကျန်တဲ့ ဆေးဘက်ကလူတွေက အခိုင်အမာ တင်ပြနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြန်ပေးမယ့် . . .

ဆေးလိပ်က လူကိုသေနိုင်တဲ့ ရောဂါရစေတယ်လို့ ကျန်းမာရေးဘက်က ဆိုကြတဲ့ကြတာကို ဆေးလိပ်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေက ငုံ့ခံမနေကြပါဘူး။ ဒါကို ဒီအတိုင်း နားထောင်နေရင် သူတို့ စီးပွားရေးရဲ့ သေမင်းမဟုတ်လား။ အဲဒီ ကတော့ သူတို့က အင်အားရှိသလောက် တုံ့ပြန်တယ်။ ဒီစွပ်စွဲပြောဆိုချက်တွေကို လည်း တာကွယ်ဖို့ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားခဲ့ကြသေးတယ်။ ကြိုးစားနေကြဆဲလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

စီးကရက်ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုကဆိုရင် သူတို့ကိုယ်တိုင် ဒီကိစ္စကို ၁၅နှစ်လုံးလုံး သုတေသနပြုလာခဲ့တယ်။ ဆေးလိပ်ကြောင့် အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တယ်ဆိုတာ မမှန်ဘူးလို့တောင် အတိအလင်း ငြင်းပါသေးတယ်။ ငြင်းပုံက နယူးယော့တိုင်း ယဟင်းဗာကြီးမှာ မျက်နှာပြည့် ကြော်ငြာထည့်ပြီး ငြင်းတာပါ။ “တိရစ္ဆာန်တွေကို စီးကရက်အငွေ့ပေးပြီး စမ်းသပ်တာ ဘယ်တစ်ကောင်မှ အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်မလာ တူး။ ဒါ ကြောင့် စီးကရက် မသောက်ကြဖို့ တားမြစ်တဲ့ စီးကရက်ဟာ အန္တရာယ် ဆိုတာ အလကားစကား” လို့ သူတို့က စာလုံးကြီးနဲ့ ပြန်ကြော်ငြာပါတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာရှိတဲ့ စီးကရက် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေ ရင်းနှီးထားငွေက စင်ဒါလာသန်း ၂၀၀၀ (၂၀၀၀,၀၀၀,၀၀၀)ဖိုးရှိတာတဲ့။ ဒီစက်မှုလုပ်ငန်းကြီးတွေက မှတို့ကုန်ပစ္စည်း စီးကရက်ရောင်းချရဖို့ အတွက် ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြား၊ ကတင်းစာနဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ တစ်နှစ် တစ်နှစ်ကို ကြော်ငြာဖိုးချည်း ဒေါ်လာသန်း ၂၅၀၀ အကုန်ခံပါသတဲ့။ အင်္ဂလန်မှာ အစိုးရက ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးအတွက် ပြည်သူ့ကို ပညာ ပေးရာမှာ သုံးစွဲတာက ၁၉၆၀-ခု ဆီမှာ ပေါင် ၅၀၀၀၊ အင်္ဂလိပ် စီးကရက်ကုမ္ပဏီတွေက သူတို့ဆေးလိပ်သောက်ကြဖို့ ကြော်ငြာရာမှာ သုံးတဲ့ငွေက ပေါင် ၃၈,၀၀၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။

■ ဆေးလိပ်နဲ့ မြန်မာ

ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာ ဆေးတံသောက်တဲ့ အလေ့အထ တကောင်းတို့၊ အရေ

ခေတ္တရာတို့ ခေတ်ကတည်းကရှိခဲ့တယ်လို့ သမိုင်းသမားများက ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ခေတ်ဆီတုန်းက အိန္ဒိယရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုဩဇာက ကျွန်မတို့ လူမျိုးအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိလေတော့ ဆေးတံသောက်တဲ့ အလေ့ကို အိန္ဒိယကပဲရတယ်နဲ့ တူပါတယ်။

မြန်မာတွေ ဆေးတံသောက်ကြတယ်ဆိုပေမယ့် မီးခြစ်လည်း မပေါ်သေးတဲ့ ခေတ်မှာ သိပ်အကျယ်အပြန့်ကြီးတော့ သောက်ကြမယ် မထင်ပါဘူး။ စောစောက အမှတ်အသား တချို့အရ ဆေးတံသောက်ရှု တာကိုက ဆေးအဖြစ် ဝါးအဖြစ် သာကံရှုတာ။ သူ့တို့ခေါ်ဝေါ်တဲ့ ဝေါဟာရကိုက ဆေးမို့ ကျန်းမာရေးကို တစ်စုံ တစ်ခုသော အတိုင်းအတာအရ အထောက်အကူပြုတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး သောက် သုံးပုံရပါတယ်။ “ကွမ်း ဆေး လက်ဖက် နတ်သစ်ရွက်” လို့ ဆိုတဲ့စကား၊ ဆေး သောက်ရင် ဆံပင်နက်တယ်၊ မျက်စိကြည်တယ်၊ ခံတွင်းသန့်တယ်လို့ ယုံကြည် တယ်လို့ ဖော်ပြထားတာတွေ ရှိတာကိုး။

နောက်တော့ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်မှာ ယိုးဒယားကို ၁၁၂၈-ခုနှစ်မှာ တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့တော့ ခေါ်လာတဲ့ ယိုးဒယားလူမျိုးတွေက ဆေးကို ဆေးတံနဲ့ မသောက်ဘဲ ငှက်ပျောရွက် နဲ့လိပ်ပြီး သောက်ကြတာကို ဗမာ တွေကတွေ့တယ်။ အဲဒီမှာ ဗမာတွေက ငှက်ပျောဖက်နဲ့သာမက ပြောင်းဖူးဖက်၊ ကွမ်းသီးဖက်၊ ဗြစင်ဖက်၊ ဗန်ပွေးဖက်၊ သနပ်ဖက်၊ ထန်းဖူး စသဖြင့် ကိုယ့်ဒေသမှာ အလွယ်တကူ ခူးလို့ရပြီး မီးရှို့တဲ့အခါ ညှော်မန့်တဲ့အရွက်များနဲ့ လိပ်ပြီးသောက်ရှု လာကြတယ်။

ဒီလိုသောက်တော့ မူလက ဆေးလိပ်ဟာ ကိုယ့်လက်နဲ့ ကိုယ့်ဘာသာ လိပ်သောက်ရတဲ့အမျိုး ကိုယ့်ဆေးစပ်နဲ့ ကိုယ်သောက်ကြတာမို့ အများကြီး မသောက်ရှုနိုင်ကြပါဘူး။ လူအားလပ်တဲ့အချိန်မှာမှ ဆေးလိပ်ကလိပ်ကြရတာကိုး။ ဆေးလိပ်ဟာ ရှေးတုန်းက တစ်ဦးက တစ်ဦးကို အမွန်အမြတ်အဖြစ်နဲ့ လက်ဆောင် ပေးတဲ့ ပစ္စည်းပါ။ အဲဒီ လက်ဆောင်ဆေးလိပ်ကလေးက ကိုယ်သောက်နေတဲ့ ဆေးစပ်ကလေးနဲ့ တူပြီး ကိုယ့်အကြိုက်နဲ့များတွေ့နေရင် လက်ကကို မချနိုင်ဘူး။ ဆေးလိပ်ကို လက်ကမချနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေရင် “ဆေးစပ်တည့်နေတာလား” လို့ မေးရတဲ့ခေတ်ပါ။

ဆေးလိပ်အလိပ်ကောင်းသူဆိုရင်လည်း နာမည်ထွက်ရှိပါတယ်။ ရှေးက ဆင်းရဲသားအသောက်များတာက ပြောင်းဖူးဖက် စတာတွေနဲ့ လိပ်တဲ့ဆေးလိပ်၊

နန်းတော် ကိမ်တော်ထဲက ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ သောက်ကြတာက ကွမ်းသီးဖက် စသလိုပါ။ ပြောင်းဖူးဖက်ရော၊ ကွမ်းသီးဖက်ပါ မလိပ်ခင် ဖက်ကချောနေအောင် လိပ်တဲ့မှာပတ်ပြီး ဖက်ညောင်းပေး ရသေးတယ်။ ဖက်ညောင်းတယ်ဆိုတာ ဝါးလုံး မှာပတ်ပြီး လှိပ်နင်းပေးတာ။ သနပ်ဖက်တို့၊ ဗန်ပွေးဖက်တို့၊ ဗြစင်ဖက်တို့ကိုတော့ ပါးစောင်၊ ချောအောင် အပူငွေ့ကလေးပေးပြီး ဖြန့်တဲ့သဘော အိပ်ရာအောက်မှာ စင်ဖြန့်ပြီး ထားကြရတယ်။

သီပေါမင်းဟာ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး (ကနောင်မင်းသားရဲ့) သမီး ရန်ကောင်မြင် မင်းသမီး လိပ်ပေးတဲ့ ဆေးလိပ်မှ သောက်တယ်တဲ့။ ဒီမင်းသမီး မသေးလိပ်လိပ်လက်ရာကောင်းနဲ့ တူပါရဲ့။ မန္တလေး နန်းတော်ထဲမှာ မှန်နန်း တာပျိုတော်တစ်ယောက်သောက်တဲ့ ဆေးလိပ်ကနေပြီး နန်းတော် နန်းဆောင် တစ်ဆောင် မီးစွဲလောင်ဖူးသေးတယ်။ အတွင်းတော်သားတွေ ဝိုင်းငြိမ်းကြရတယ်လို့ လည်း နန်းတွင်းအမှတ်အသားရှိပါတယ်။

ဆေးလိပ်ကိုစွဲတာ ကြိုက်တာမှန်ပေမယ့် ဒီဆေးလိပ်ဟာ သောက်ချင်တိုင်း သောက်ဖို့လွယ်လင့်တကူရှိမှ သောက်လို့ရတယ်။ သောက် ဖြစ်တယ်၊ အလွယ်တကူ မရှိရင် သောက်ချင်ပေမယ့် အောင်နေရတယ်။ မသောက်ဖြစ်ပါဘူး။

မြန်မာသောက်တဲ့ ဆေးလိပ်တစ်လိပ်ဖြစ်လာဖို့က ပထမ ဆေးပင်က ဆေးဖိုးကို ခုတ်ရ၊ ထစ်ရ၊ အမှုန့်ထောင်းရပါတယ်။ ဒါကို ပင်ဆေးရိုးခေါ်ပါတယ်။ ဆေးပင်မစိုက်တဲ့အရပ်မှာတော့ ထန်းနို့၊ အုနို့၊ ခါချဉ်ပေါင်စတာတွေကို ဆေးရိုး လှုပ်ပြီး သောက်ကြရတယ်။ ဆေးရိုးထောင်းပြီးရတဲ့အခါ တတ်နိုင်သူက မန်ကျဉ်း မုည့်နယ်သေးတယ်။ ပြီးတော့ နေလှန်းရတယ်။ ခြောက်တဲ့အခါ ဆေးရွက်ပြားကို ရေထားတဲ့ ဆေးမှုန့်နဲ့ ဆေးရိုးကို ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ အပေါ်အပြင်းရအောင် ရောစပ်ရ တယ်။ ပြီးမှ ရှိရာဖက်၊ ရရာဖက်နဲ့လိပ်ရတာ။ လိပ်ပြီးခါးမှာ ပိုးမျှင်၊ ချည်မျှင်ကလေး တွေ ချည်နှောင်ရပါတယ်။ ခရီးဝေးသွားစရာရှိတယ်ဆိုရင် ခရီးမှာသောက်ဖို့ ကိုယ် ကြိုကြားနေမယ့် ရက်လောက်အတွက် မှန်းပြီးဆေးလိပ် လိပ်ကြရတယ်။

ဆေးလိပ်ဖြစ်ပြီဆိုတော့လည်း မီးဖိုနဲ့နီးနီးနားနားမဟုတ်ရင် မီးခတ်ပြီးမှ တို့ရ ပြီရတာ။ မီးခတ်တယ်ဆိုတာက ကျောက်စကလေးနဲ့ ဝါဂွမ်းစကလေးတွေထားပြီး ဝါဂွမ်းကို မှတ်ယူတာ။ သံနဲ့ ကျောက်ခတ်မိလို့ မီးပွင့်တဲ့အခါ ဝါဂွမ်းကို မီးစွဲတယ်။ အဲဒီ မီးကို မှတ်ယူပွားယူပြီး မီးတို့ရ ညီရတာ။

အဲဒီတော့ ဆေးတစ်ရွယ်ဖွာရဖို့အတွက် ကရိကထ နည်းတာ မဟုတ်ဘူး။

နောက်တော့ ကိုလိုနီဘဝမှာ မီးခြစ်ဆိုတာ ပေါ်လာတယ်။ လွယ်လွယ်ခြစ်ရုံနဲ့ ရှဲ့ခနဲ မီးတောက်ရတဲ့အမျိုး။ ဆေးလိပ်ကိုလည်း လိပ်ရောင်းသူတွေ ပေါ်လာတယ်။ လိပ်ရောင်းသူများ လွယ်ကူဖို့ ဆေးရိုး ကို မောင်းကြီးတွေနဲ့ ထောင်းရောင်းသူတွေလည်း ပေါ်လာတယ်။ ဒီအခါမှာ ဝယ်လို့လွယ်လွယ်ရတော့ များများသောက်ကြ၊ တည်ခင်း ဧည့်ခံကြပေါ့။ ဆေးလိပ်ဟာ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်က ကွမ်းသီးဖက်လိပ်၊ သနပ်ဖက်လိပ်၊ ပြောင်းဖူးဖက်လိပ်ဆိုပြီး သုံးမျိုးလောက် လိပ်ရောင်းကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကွမ်းသီးဖက်က သနပ်ဖက်လို စိုက်လို့ မမြန်တော့ အများသုံးတောင်းဆိုလာတဲ့အခါ သနပ်ဖက်ကို လိပ်ရောင်းတာများ လာပြီး ရှမ်းပြည်က သနပ်ဖက်ကို လိုသလောက် စိုက်ပေးလာပါတယ်။ စီးကရက်ကိုတော့ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်က မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပထမဆုံးသုံးတာ ပိုလိုရိုက်နေတဲ့ မြင်းစီးသမားတံဆိပ်၊ ပိုလိုစီးကရက်ပါ။ ဒီနောက် ဆီးလဗားကလောက် ဆိုတဲ့ “ဗူးပြာ”နဲ့ ကတ်ကြေးတံဆိပ်၊ ဆင်တံဆိပ် ဆေးလိပ်ပါ။ ဒါဟာ စစ်ကြီးမဖြစ်ခင်ကသုံးတဲ့ နိုင်ငံခြားစီးကရက် ၄-မျိုးပဲ။ စီးကရက်ကို သောက်တဲ့လူက သိပ်နည်းပါတယ်။ ပွဲလမ်းသဘင်နဲ့ ခရီးသွားရင်း သောက်ချင်ရင်သာ စီးကရက်ကို သောက်သူကသောက်တယ်။ မဟုတ်ရင်တော့ ဆေးပေါလိပ်ဟာ အဓိက ဆေးလိပ်ပဲ။

ဒါလည်း နဂါးဆေးလိပ်ပေါ်လာမှ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာနဲ့ ရောင်းတဲ့ ဆေးပေါလိပ် ရှိလာတာပါ။ အရင်ကတော့ ဆေးလိပ်ခုံငယ်တွေနဲ့ လိပ်ရောင်းကြတာပဲ။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ဖြစ်လိုက်တဲ့အခါ စစ်မြေပြင်တကာမှာ တိုက်ခိုက်နေရတဲ့ စစ်သားတွေ၊ တိုက်ချင်အောင် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများက စီးကရက်ရာရှင်ကို ဖောဖောသီသီကြီး ပို့ပေးလာတယ်။ စီးကရက် စက်မှု လုပ်ငန်းကြီးများက စစ်ဖက်ကို ရာရှင်ပေးသွင်းရမှု များပြားအောင် လုပ်ဆောင်ချက်များလည်း ပါမှာပေါ့။ ဘယ်အရပ်၊ ဘယ်နိုင်ငံမှာမဆို စစ်ကြီးဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ တခြားရိက္ခာတွေဘယ်လိုပဲ ရှားရှား၊ စီးကရက်ကတော့ ပေါပေါကြီး ရပါတယ်။ စစ်ပြီးကာလမှာ ရာရှင် စီးကရက်ကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံမှာလည်း စီးကရက်သောက်တဲ့ ဦးရေတိုးလာပါပြီ။ ဂျပန်စီးကရက်၊ တရုတ်စီးကရက်၊ အမေရိကန် စီးကရက်၊ အင်္ဂလိပ်စီးကရက်တွေကို အမျိုးမျိုး သောက်ဖူးကြပြီပေါ့။ ဒီနောက်တော့ တရုတ်လူမျိုးတွေက စီးကရက်လိပ်စရာတွေ တင်သွင်းလာပြီး ပြည်တွင်းမှာ တရုတ်စီးကရက် လိပ်ရောင်းလာပါတယ်။ ဒီလို စီးကရက်ထောင်သူတွေက အရင်က

ပြောင်းလဲတရက် ကိုယ်စားလှယ် ယူရောင်းခဲ့သူတွေဆိုတော့ နိုင်ငံခြားစီးကရက် ကျွန်ုပ်တို့တွေကလည်း သူတို့တံဆိပ်အတိုင်း ကပ်ပြီးရောင်းခွင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဝိုးဖလိပ်တို့၊ ကပွိုတန်တို့စတဲ့ တံဆိပ်တွေဟာ လူသုံးများတဲ့ တံဆိပ်တွေပေါ့။ နောက်တော်လှန်ရေးအစိုးရ တက်လာတဲ့အခါ အားလုံးကို မြန်မာပိုင် ဝယ်လိုက်ပြီး အစိုးရက ထုတ်လုပ်တဲ့ စီးကရက် ခပေါင်းတို့၊ ခူးယားတို့ကို အပ်ပြည်လုံး ဖြန့်ချိပါတယ်။ ပြည်သူပိုင်စီးကရက် စက်ရုံကြီး နှစ်ရုံ (ရန်ကုန်နဲ့ပခုက္ကူ) က တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို စီးကရက်အလိပ်ပေါင်း သန်း ၃၀-ထုတ်လုပ်ရောင်းချခဲ့ပါတယ်။

သိပ်မကြာသေးခင်ကာလမှာတော့ စီးကရက်ပြည်တွင်း ထုတ်လုပ်မှု ထက် ပိုကံထိအောင် ကျဆင်းသွားပြီး တစ်နှစ်မှာ ၁၅-သန်း လောက်သာ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ရတာက လိပ်တဲ့ စက်တွေ ပျက်စီးတာရယ် နိုင်ငံခြားငွေ ဆင်းရဲလို့ လိပ်စက္ကူမှအစ လိုအပ်ရာရာပစ္စည်း မမှာကြားနိုင်တာရယ်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

သောက်သူက တောင်းဆိုသလောက် ပြည်တွင်းစက်တွေက ထွက်မလာတော့ နိုင်ငံခြားစီးကရက်များပြန်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အလုံးအရင်းနဲ့ ဝင်ရောက် ရောင်းချလာပြန်ပါတယ်။

ဒီနိုင်ငံခြား စီးကရက်တွေထဲမှာ ဈေးပေါပေါနဲ့ ဝင်လာတာကတော့ ဝိပဿနာပေး တံခါးဖွင့်ပေးထားတဲ့ တရုတ်ပြည်က တရုတ်စီးကရက်ပါ။ တရုတ်ပြည်ဟာ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆေးစိုက်ပျိုးမှုအများဆုံး နိုင်ငံဖြစ် ပါတယ်။ ဒုတိယအစိုက်ဆုံး နိုင်ငံက အမေရိကန်ပါ။

တရုတ်က ဆေးလည်းစိုက်တယ်၊ ဆေးလိပ်လည်း သောက်တယ်။ သောက်ရုံ မဟုတ်ဘဲ ခုတော့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကိုပါ တင်သွင်းရောင်းချနေပါတယ်။

အခုတလော ကျွန်မတို့ မန္တလေးမှာ နေ့စဉ် အရောင်းအဝယ် ဖြစ်ကြတဲ့ ကုန်ပစ္စည်းတွေရဲ့ ဈေးနှုန်း၊ ကနုပေါက်ဈေးကို အရောင်းအဝယ်သမားတို့ သိရှိဖို့ အတွက် နေ့စဉ်ဈေးနှုန်းစာရွက်ကလေး ဖြန့်ချိနေတာရှိပါတယ်။

အဲဒီဈေးနှုန်းစာရွက်ကလေးထဲမှာ ၇၊ ၁၀၊ ၂၀ နေ့ ပထမ စာမျက်နှာမှာ အထမဆုံးဖော်ပြတဲ့ နံပါတ်(၁) ဈေးနှုန်းများကရွှေဈေးပါ။ ၁၄၊ ၃၀ နာရီက အခေါက် ဈေးနှုန်း(၁) တစ်ကျပ်သားကို ၁၅၀၀၀၊ အဆင့်(၂) တစ်ကျပ်သား ၁၅၀၀၀၊ ဈေးနှုန်း(၂) အရည်မီ တစ်ကျပ်သား ၁၃၆၀၀ ဈေး။ နံပါတ်(၂) စားသုံးဆီ ပဲဆီအချိန်

၁၀၀-ကို ၅၈၀၀-၅၇၀၀၊ နှမ်းဆီ အချိန် ၁၀၀-ကို ၅၈၀၀-၅၇၀၀၊ စားအုန်းဆီ(ပေပါ) ၅၂၀၀-၅၁၂၅။ နံပါတ်(၃)က အချို့နှင့် အိုးတံဆိပ်၊ ဇွန်းတံဆိပ်၊ ပန်းတံဆိပ်၊ ဂျပန်မတံဆိပ်တွေရဲ့ ပေါက်ဈေး။ နံပါတ်(၄)က စီးကရက်မျိုးစုံရဲ့ ကနွေ ပေါက်ဈေးပါ။ ဒူးယား ရန်ကုန်က ၁၅၆။ ပခုက္ကူက ၁၆၅။ ခပေါင်း ၄၂။ တရုတ်စီးကရက်ဇင်ဇင်း ၁၄၈။ ၅ သုံးလုံး ၅ ၅ ၅ အင်္ဂလန် အတို ၄၅၀ အရှည် ၄၆၀ ၅ ၅ ၅ အင်တာနေရှင်နယ် ၄၉၀ မာဘိုရီ(ရှည်) ၄၉၀ (တိုမာ) ၄၆၅။ ဝွန်ပလေးယား ကော်တင် ၅၄၀။ ဘူးပြား ၄၆၀။ ကင်းဆိုင် ၄၈၀။ ဘင်ဆင် ၄၄၅။ ဒန်ဟီး ၄၆၅ လို့ ဖော်ပြပါတယ်။ ဒီဈေးနှုန်းသတင်းကလေးမှာ ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစား ၂၈မျိုးကို သတင်းပေး ရေးသားဖော်ပြရာမှာ ပထမရွှေဈေးပြီးလျှင် ဆီဈေး၊ ပြီးတော့ အချို့နှင့်ဈေး၊ ပြီးတော့ စီးကရက်ဈေးကို နံပါတ်(၄)က ဖော်ပြတာမို့ စီးကရက်ဟာ လူတို့စားသုံးကုန်ထဲမှာ အလွန်အရေးပါ အရာရောက်တဲ့ အနေအထားမှာရှိပါတယ်။

ဆေးလိပ်ဆိုတဲ့အမျိုးက လူကသူ့ကိုစွဲနေတာ၊ ကြိုက်နေတာ မှန်ပေမယ့် ကိုယ်သောက်ရှူချင်တဲ့အချိန်မှာ လွယ်လင့်တကူရှိပါမှ သောက်လို့ရပါတယ်။ မလွယ်ကူရင် ဘယ်လောက် သောက်ချင်သောက်ချင် အောင့်အီးမြိုသိပ်ထားရပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဆီမှာ စီးကရက်နဲ့ ဆေးပေါ့လိပ်တွေက အလွန်လွယ်လွယ်ကူကူ ဝယ်ယူလို့ရပါတယ်။ ဘယ် လောက် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမကောင်းလို့ ဝေးလံသီခေါင်တဲ့နေရာ ဖြစ်ပါစေ။ ဆေးလိပ်ဝယ်မရတဲ့ အရပ်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး။

ပြီးတော့ ခုခေတ်မှာ နိုင်ငံခြားစီးကရက်ကို သောက်ရှူတာဟာ ဆေးလိပ်ကြိုက်သူများရဲ့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တစ်ခုပါ။ တတ်နိုင်ရင် နိုင်ငံခြား ဆေးလိပ်ကိုပဲ သောက်နေကြပါတယ်။ လက်လီတစ်လိပ်ချင်း ၅၊ ၅၀၊ ပြားပေးပြီး ဝယ်သောက်လို့လည်း ရပါတယ်။ ဆန်နို့ဆီဗူး တစ်ဗူးစာ ဝယ်ချင်ရင် နေရာတကာမှာ ဝယ်မရနိုင်ပေမယ့် နိုင်ငံခြား စီးကရက် တစ်လိပ်ဝယ်သောက်ချင်ရင် နေရာတကာမှာ လွယ်လွယ်ကလေး ဝယ်လို့ရပါတယ် မီးခြစ်ကလည်း ဝက်စိမ်းခြစ်တွေသုံးကြပြီမို့ မီးအတွက် အလွယ်ကူဆုံးပစ္စည်းကို အိတ်မှာဆောင်ထားလို့ ရနေပါပြီ။

ကျွန်မတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အရင်ကတော့ ဆေးပေါ့လိပ်ကို အဓိကထားပြီး သောက်ခဲ့ကြတာမှန်ပေမယ့် ခုခေတ်မှာ စီးကရက်ကို တကယ်သောက်နေတာတွေ အလွန်တိုးနေပါတယ်။ တကယ်သောက်သူဆိုတာက ဆေးပေါ့လိပ်ကို လုံးဝ မသောက်သူကို ပြောတာပါ။ ဆေးပေါ့ လိပ် အိမ်မှာသောက်ပြီး လမ်းထွက်တိုင်း၊ အပြင်ရောက်တိုင်း စီးကရက် သောက်သူတွေကလည်း အများကြီးပါ။ ဒီလူတွေက

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

မြန်မာ့စီးကရက်ကိုသောက်မှ လူ့အဆင့်အတန်းကို ဖော်ပြတာဖြစ်တယ်ဆိုပြီး အမတ်အတန်းပြတစ်ခုအနေနဲ့ သောက်နေကြတာပါ။

လူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးအတွက် ဒီအန္တရာယ် ဘယ်လောက်ကြီးနေတယ် ဟိုဟာကိုတော့ တိုင်းတာပြီးပြလို့ မရပါဘူး။

x x x

ဆေးလိပ်ကိုမိမိ ရန်သူလို သဘောထားပါ။

စွဲလိုက်ပုံများ

■ အဆုတ်တစ်ဖက်သာကျန်တဲ့အထိ မဖြတ်နိုင်သူ

စီးကရက်သောက်လို့ ရောဂါရပြီး သေရပါတယ်။ ဒါကြောင့် သေသူသောက်သွားတဲ့ စီးကရက်ကုမ္ပဏီက လျော်ကြေးပေးပါဆိုပြီး တရားစွဲထားတဲ့အမှုတွေ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ၁၉၅၄-ခုနှစ်က စပြီး စွဲခဲ့ကြတာ အမှုပေါင်း ၃၀၀-ကျော်ရှိပါတယ်။ ၁၉၈၈-ခုနှစ်တုန်းကတော့ လျော်ကြေးတောင်းသူတစ်ဦးကို တရားရုံးတော်တစ်ခုက ဒေါ်လာ ၄-သိန်းပေးစေလို့ အနိုင်ပေးလိုက်တဲ့အတွက် စီးကရက်ဆန့်ကျင်ရေးလောကမှာ အကြီးအကျယ်အောင်ပွဲခံသွားခဲ့ပါတယ်။

အရင်ကတော့ စီးကရက် ကုမ္ပဏီကြီးတွေက ဘယ်သူတွေ ဘယ်လိုရေးရေး ဘယ်လိုပြောပြော မမှုပါဘူး။ မမှုတဲ့အပြင် သူတို့ကို တရားစွဲလို့ ဘာရမလဲလို့

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ကောင် ပြုတ်ပေးနေကြသေးတာပါ။

ဒုပေါ်လာ ၄-သန်းလျော်ကြေးရမယ့် အမှုက ဒီလိုပါ။

နယူးကျားစီမြို့မှာ အိမ်ထောင်ရှင်မ ရှိစိပိုလုံးဆိုတဲ့ အမျိုးသမီး တစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ သူက ဆေးလိပ်အကြီးအကျယ်သောက်သူပါ။ ခင်ပွန်းနဲ့ သားသမီးတွေ က ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ ပြောပါတယ်။ ဘယ်လိုမှ မရပါဘူး။ နားပူလွန်းတော့ ၁၉၅၂-ခုနှစ်မှာ သူ့သောက်နေတဲ့ အစီခံမပါတဲ့ ချက်စတာဖီးလ် စီးကရက်ကနေပြီး အစီခံ ပါတဲ့ ကယ်လ်အင်အမ် တံဆိပ်ကို ပြောင်းသောက်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက လူပြောင်းသောက်တဲ့ စီးကရက်ရဲ့ ကြော်ငြာက “ဆရာဝန်တွေအမိန့်ပေးတာ ဒီ ဖက်ဆိပ်ပါပဲ” တဲ့။

၁၉၈၁-ခုနှစ်ရောက်တော့ ဒီမိန်းမရဲ့ ညာဘက်အဆုတ်မှာ ကင်ဆာဖြစ်လာ လို့ တစ်ခြမ်း လှီးထုတ်ရတဲ့ ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူရပါတယ်။ အခွဲခံရပြီးတဲ့နောက်လည်း ဆေးလိပ်က မဖြတ်နိုင်လို့ ဆက်သောက်နေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် တစ်နှစ်နေတော့ ညာဘက်အဆုတ်တစ်ခုလုံး ဖြတ်ထုတ်လိုက်ရပါရော။

သူ့အသက် ၅၈-နှစ်အရွယ် ၁၉၈၄-ခုနှစ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ပဲ သေဆုံး ပါတယ်။ စီးကရက်ကို ဆုံးခါနီး ၁-နှစ် အဆုတ်တစ်ဖက်ဖြတ်ပြီးမှ ဖြတ်နိုင်တာပါ။

ရှိစိပိုလုံးက သူမဖြတ်နိုင်တဲ့ဆေးလိပ်ကို သူက အဆုတ်တဖက်နဲ့ နေရင်း လူသောက်တဲ့စီးကရက်ကုမ္ပဏီကို တရားစွဲပါတယ်။ သူ့သေခါနီးတော့လည်း သူ့

တရားကို ဒီအမှုဆက်ပြီး လုပ်ပါ မယ်လို့ ကတိပေးခိုင်းပြီးမှ သေဆုံးသွားပါတယ်။

ညာဘက်မှာခွဲတာ စီးကရက်ကုမ္ပဏီကို တရားစွဲလို့နိုင်တဲ့လူရယ်လို့ တစ်ယောက်မှ မယူဆရဘူး။ တာမဟုတ်ဘူး။ နို့ပေမယ့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဇွန်လတတိယအပတ်ထဲ

ရောက်တော့ ၅ နှစ်ကြာစွဲဆိုလာခဲ့တဲ့ အမှုကို နယူးအတ်တရားရုံးက နာမည်ကြီး မျက်စိကောမီး စီးကရက်များထုတ်လုပ်ရောင်းချတဲ့ လစ်ဂက်အုပ်စုကို စီပိုလုံးအား

မိန့်ကြားဒေါ်လာ ၄ သိန်းပေးစေလို့ အမိန့်ချလိုက်ပါတယ်။ ဒီစီရင်ချက်ကိုကြား တော့ ကျော့ဝါရှင်တန်ယူနိုဗာစီတီက ဥပဒေပါမောက ဝျန်ကင်ဇတ်က စီးကရက်

ကုမ္ပဏီတွေကို တယ်လီဗီးရှင်းကနေပြီး ဆေးလိပ်မကြော်ငြာရလို့ အမေရိကန် အစိုးရက ၁၉၇၁ ခုနှစ်ကစပြီး ပိတ်ပင်ခဲ့ပြီးနောက် ဒီစီရင်ချက်ဟာ ဆေးသုံးစွဲမှုနဲ့

ဆက်သက်ပြီး တရားဥပဒေရေးရာဘက်မှာ အရေးကြီးတဲ့ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုပဲလို့ မြင်ရပါတယ်။

တရားရုံးတွေမှာ ဆေးလိပ်ကုမ္ပဏီတွေကို အလားတူတရားစွဲ လျော်ကြေး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တောင်းထားတဲ့ အမှုပေါင်းက ၁၁၀ မှုရှိနေပါသေးတယ်။ ပြီးတော့ စီးကရက်သောက်
မှု တိုက်ဖျက်ရေးသမားတွေက အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ စီးကရက်သောက်လို့
သေချိန်မတိုင်သေးဘဲ သေရသူ တစ်နှစ်တစ်နှစ်မှာ သုံးသိန်းခွဲရှိတယ်လို့ ကြေငြာ
ထားသေးတော့ နောက်ထပ်တရားစွဲလာကြဦးမယ့်အလားအလာတွေလည်း အများ
ကြီးရှိနေပါသေးတယ်။

နို့ပေမယ့် ၁၉၈၇-ခုနှစ်က ဝင်ငွေဒေါ်လာသန်း ၃၂၀၀၀ ရှိတဲ့ စီးကရက်
စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များက ဒီအဆုံးအဖြတ်ကို မဖြုန်ပါဘူးတဲ့။ ဖီးလစ်မောရစ်
စီးကရက် လုပ်ငန်းရဲ့ ချယ်ရာမင် မက်ဆွဲက “တစ်မှုလောက်နိုင်ရုံနဲ့တော့ ဘာမှဖြစ်
မသွားပါဘူး” လို့ ပြောကြားပါတယ်လို့ တိုင်းမဂ္ဂဇင်းက သတင်းပေးပါတယ်။

စီးကရက် စီးပွားရေးသမားတွေက ဘာပဲပြောပြော ဒီအမှုကြောင့်
အမေရိကန် ကွန်ဂရက်မှာတော့ စီးကရက်သောက်ကြတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပိတ်ပင်
ကန့်သတ်မှုတွေတိုးလုပ်ဖို့ အားပေးရာရောက်ပါတယ်။ ခုဆိုရင် ပြည်တွင်းလေ
ကြောင်း ခရီးတွေမှာ ၂-နာရီထက် ပိုကြာရင် လေယာဉ်ပေါ် ဆေးလိပ်မသောက်
ရလို့ တားမြစ်ထားတာကို ခရီးတိုတိုရှည်ရှည် ပြည်တွင်းခရီးမှန်သမျှမှာ ဆေးလိပ်
သောက်ခွင့်မပြုတော့ဘူးလို့ တိုးပြီး ကန့်သတ်လာတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

x x x

ပုံကြီးချဲ့နေကြတာလား

ဆေးလိပ်သောက်တာကို ဘာဖြစ်လို့ ဒါလောက်အပြစ်ပြောနေကြတာတဲ့။
လူတစ်လောက်ဟာ ကိုယ့်စွဲလန်းမှုကလေး တစ်ခုတစ်လေကိုတော့ လွတ်လွတ်
ပစ်လွှတ်ကလေး လုပ်စမ်းပါရစေ၊ လောကမှာ ဒီမကောင်းမှုလေးလောက်မှ မလုပ်ရ
တော့ဘူးလား မေးပါရစေဦး။ ဆေးလိပ်သောက်တာ ဘာများ ဒါလောက်အပြစ်
ပြောနေတာလဲလို့ တချို့က ဆိုချင်ကြပါတယ်။

ဒီအမေးကို ဖြေရမယ်ဆိုရင်တော့ ဟုတ်ကဲ့ ဆေးလိပ်သောက်ကြတဲ့အတွက်
အာဇာနည်တွေလည်း ရှိကြပါတယ်။ သေသေချာချာကလေးတော့ အချိန်ယူပြီး
စားကြတာပေါ့။ ပထမဦးဆုံးကတော့ ဆေးလိပ် နဲ့ ပတ်သက်ရင် ငွေရေးကြေးရေး
တွေ အများကြီး ဆက်နွယ်နေပါတယ်။ ဆေးလိပ်ကရတဲ့ ပိုက်ဆံတွေဟာ ဆေး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

စိုက်ပျိုးသူတွေ ဆေးလိပ်အဖြစ်နဲ့ ထုတ်လုပ်သူတွေ ဆေးလိပ်ဖြန့်ဖြူးရောင်းချကြ သူတွေလက်ထဲ ငွေတွေအတော်များများရကြပြီး အများဆုံးရကြသူတွေကတော့ နိုင်ငံရေး ဘာအသွေးအရောင်နဲ့ အစိုးရပုံဖြစ်ဖြစ် ဆေးလိပ်ပေါ်က ကြီးလေးတဲ့ အခွန်အကောက်ယူတဲ့ အစိုးရတိုင်းက အခွန်ငွေတွေရနေကြပါတယ်။

အဲ ဆေးလိပ်သောက်ကြသူတွေ အနေနဲ့ကတော့ တစ်ယောက်ချင်း အနေနဲ့ ပြောရရင် ခဏတဖြုတ် ဘာလုပ်ရမှန်းမသိတဲ့အချိန်တွေကို ဆေးလိပ်က ကုန်လွန် စေတယ်။ ရင်ထဲက သောကကို ဖယ်ရှားနိုင်တယ်။ ကိုယ့်ကြိုးစား အပင်ပန်းခံရမှု ကလေးအတွက် ဆုအဖြစ်ရနိုင်တယ်။ လက်အအားမဖြစ်အောင်၊ ပါးစပ်ခံတွင်းချဉ် ပြေအောင် သူကလုပ်ပေးတယ်။ မီးခိုး ကန့်လန့်ကာလေးနဲ့ ကိုယ်ဖုံးကွယ်ချင်တဲ့ ကိုယ့်အနေအထားကို လည်း ဖုံးကွယ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ စွဲနေလို့ တမ်းတတောင့်တ နေတဲ့ အာသာကိုလည်း ပြေစေတယ်ပေါ့။

ဒါပေမယ့် ကံဆိုးတာက အဲဒီအကျိုးကျေးဇူးကလေးနဲ့ ဘယ်လိုမှ မကားမိတဲ့ အပြစ်ကြီးတွေရှိနေပါတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်မှုကြောင့် လူတွေကို နာစေသေစေ ပါတယ်။ ဒါဟာ ငြင်းလို့ ဖယ်လို့မရတော့တဲ့ အမှန်တရားပါ။

ဆေးလိပ်လိပ်တဲ့ဆေးရဲ့ သဘောကိုက သူ့ကိုမီးရှို့ပြီး သောက်ရှူ လိုက်ရင် လူကသူ့ကို စွဲလန်းနေစေတဲ့ သတ္တိပါရှိပါတယ်။ အဲစွဲပြီလည်း ဆိုပါရော သူကမစား ရလည်း နေပေစေ၊ အစားက အရေးမကြီးတော့ဘူး။ တခြားဟာတွေအားလုံး အသေး အမွှား ဖြစ်ကုန်ပြီ။ သူတောင့်တတဲ့ နီကိုတင်းအဆိပ်အပြည့်အစုံရအောင် ရဖို့ပဲသူ အားထုတ်ပါတော့တယ်။ ဆေးလိပ်စွဲနေရင်ဖြတ်ဖို့ အလွန်ကိုခက်ပါတယ်။ တချို့ ဘိန်းဖြူသုံးသူများက ဘိန်းဖြူကိုဖြတ်ဖို့က လွယ်သေးတယ် ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့က ခက်သတဲ့။

ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေကတော့ ဆေးလိပ်ဟာ ဖြတ် မရအောင်စွဲတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ငြင်းကြပြီး လူ့ဘဝအတွက် ချမ်းမြေ့မှု တစ်ခုသာပါလို့ သူတို့ကပြောနေပါတယ်။ သူတို့ ဘာပြောပြော ဆေးလိပ်ဟာ စွဲလန်းမှုကိုဖြစ်စေတာ အမှန်ပါ။ စွဲတယ် . . . စွဲပြီး လူကိုရောဂါရစေတယ်၊ ပြီးတော့ သေချိန်မတိုင်ခင် ရောဂါဆိုးနဲ့ သေစေပါတယ်။ ဒါဟာ အလွတ်ပြောစကား မဟုတ် ပါဘူး။ အထောက်အထား အခိုင်အလုံနဲ့ ပြောတဲ့စကားပါ။

သုတေသနလုပ်လို့ သိရတာက ဆေးလိပ်စသောက်တတ်တဲ့ အရွယ်ဟာ အသက် ၁၁-နှစ်နဲ့ ၁၈-နှစ်အကြား အဖြစ်များပါတယ်။ အသက် ၂၀-ကျော်တဲ့အထိ

ပထမလိပ်စသောက်တတ်သေးဘူးဆိုရင် နောက်ပိုင်းမှာမှ သောက်တတ်လာသူက မဟုတ်ဘဲ အသက် ၁၀-မှာ သောက်တတ်လာတာပါ။ အဲဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အကျင့်ရသွားပြီဆိုရင်တော့ ဒီလူသား ဆေးလိပ် ကျွန်ဖြစ်သွားရတာပါပဲ။ ကြည့်ပါ။

- (၁) အဖုတ်သောက်တဲ့လူ ၁၀-ယောက်မှာ ၁-ယောက် နေ့တိုင်း မသောက်ရ မနေနိုင်အောင် စွဲသွားတယ်။
- (၂) ဖော်ဖိန်းထိုးတဲ့လူ ၁၀-ယောက်မှာ ၄-ယောက်က ၆-ယောက်အထိဟာ နေ့တိုင်း မထိုးရမနေနိုင်အောင် စွဲသွား တယ်။
- (၃) စီးကရက်သောက်တဲ့လူ ၁၀-ယောက်မှာ ၉-ယောက်က မသောက်ရ မနေနိုင် စွဲနေပါတယ်။

ဆေးလိပ်စွဲမှုမှာ အရေးကြီးဆုံးအချိန်ကတော့ ပထမသောက်စမ်းကြည့်တဲ့ အခါ ကြိုက်စရာမကောင်းတာကြီးကို ကျော်လွှားနေတဲ့ အချိန်ပါပဲ။ အဲဒီအချိန်ကို ကျော်နိုင်ပြီ၊ လွန်ပြီဆိုတာနဲ့ ဒီလူဟာ ဆေးလိပ်စွဲပါပြီ။ စီးကရက် လုပ်ငန်းရှင်ကြီး များကို မသေမချင်းငွေပေးမယ့် ဖောက်သည်ဖြစ်ရပါပြီ။

ဆေးလိပ်စွဲတဲ့လူ သုံးပုံတစ်ပုံဟာ အသက် ၉-နှစ် မရှိခင်က စမ်းသောက်မိ လို့ တစ်သက်လုံးစွဲနေကြတာ ဖြစ်တာကိုတွေ့ရတယ်။ ကလေးအရွယ်မှာ စွဲလေ့ရှိသောကြောင့် ၁၀၀-မှာ ၈၀-ဟာ တစ်သက် လုံးစွဲသွားတဲ့ ဆေးလိပ်သမား ဖြစ်လေ့တော့တာပဲ။ ဒါဟာ လူတွေ အများကြီးကို မေးကြည့်ရာကရတဲ့ အဖြေမှန်။

• ကိုယ့်စွဲကွကိုယ်ရှာမှု

ဆေးလိပ်သောက်တယ်ဆိုတာဟာ လူ့ကျန်းမာရေးအတွက် အတော်ထူးခြား လှတဲ့ သဘောလို့ ပြောရမယ်ထင်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကိုယ့်ကိုယ်မှာရောဂါ ရှိနေတာမသိဘဲ ကိုယ်ကပဲလုပ်နေတာ ဖြစ်တာကိုး။ ဆေးလိပ်ကြောင့်ရတတ်တဲ့ အစွဲအထဲမှာ ဘာရောဂါက အဆုတ်ကင်ဆာပါ။ ဒီရောဂါကလည်း အဖြစ်များလိုက်တာ။ အစွဲအထဲမှာဖြစ်ကြတဲ့အထဲ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ လူအသေဆုံးကင်ဆာမျိုးပါပဲ။ အစွဲအထဲမှာဖြစ်ရရင် အဆုတ်မှာ ကင်ဆာဖြစ်ပြီဆိုရင် ကုမရတော့ပါဘူး။ ကုလို့ရ တယ် ဆိုရင်လည်း ၉၀-ရာခိုင်နှုန်းက သေတာပါ။

စက်မှုထွန်းကားတဲ့ နိုင်ငံ ၂၈နိုင်ငံမှာ ၁၉၆၀ က ၁၉၈၀ အတွင်း အဆုတ် ကင်ဆာဖြစ်လာလိုက်တာ ၁၁၈၀၀၀ ကနေပြီး ၂၅၅၀၀၀ အထိ တိုးတက်လာတယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ စီးကရက်သောက်လို့ တိုးလာတဲ့ အရေအတွက်။ ဒီအထဲမှာ

မိန်းမတွေရဲ့ အသေအပျောက်က ပိုလို့ပဲ ဆိုးသေးတယ်။ ၂၂၀၀၀ ကနေပြီး ၆၆၀၀၀ အထိ တိုးလာတယ်။ အနှစ် ၂၀-ကာလအတွင်းမှာ အဆ ၂၀၀ တိုးတယ်ဆိုတာ ကြောက်မိန်းမလိလိ များတာပေါ့။ ဒီလို ရောဂါတစ်ခုနဲ့ သေနှုန်းဘာကြောင့် ဒါလောက်များ လာသလဲလို့ တရားခံရှာတော့လည်း ဒီရောဂါနဲ့ သေသူတွေ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ စီးကရက် သောက်ကြလို့ဆိုတာ သေသေချာချာသိရတော့ ထိရောက်တဲ့ လက်တွေ့ကျတဲ့ တားဆီးကာကွယ်နည်းကို လုပ်ဆောင်ရမှာပေါ့။ အဲဒါကတော့ ဆေးလိပ်မသောက်ကြဖို့ပဲ။

ဆေးလိပ်သောက်နေတာကို လျှော့ပစ်လိုက်မယ်၊ ရပ်ပစ်လိုက် မယ်ဆိုရင် ဆေးလိပ်ကြောင့်ဖြစ်နေတဲ့ တခြားရောဂါတွေမှာလည်း သိသိ သာသာသက်သာတာ တွေ့ရတယ်။ ပဋိသန္ဓေတားဆေးကို စားသုံးနေရတဲ့ မိခင်တွေ ဆေးလိပ်သောက်ကြ ရင် ဆေးလိပ်မသောက်တဲ့လူထက် ပိုပြီးနှလုံးရောဂါနဲ့ လေဖြတ်တာတို့၊ သွေးကြော ပိတ်ဆိုတာတို့ ဖြစ်တတ်တယ်။ ပဋိသန္ဓေတားဆေးမသောက်လို့ ကိုယ်ဝန်ဆောင် နေတယ်၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ရင်း စီးကရက်သောက်နေတယ်ဆိုရင်လည်း အဲဒါဟာ ဗိုက်ထဲက ကလေးကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ လာထိတာပဲ။ ဒီအကြောင်းကိုတော့ အမျိုးသမီးများနဲ့ ဆေးလိပ်အန္တရာယ် အခန်းမှာစုံစုံရော့ပါဦးမယ်။

■ ဘယ်လောက်ကြာတော့ဒုက္ခပေးတာလဲ

ဆေးလိပ်သမားတချို့က ဆေးလိပ်ကိုယ်သောက်နေတာကို မဖြတ်ချင်လေ တော့ သောက်နေကြသူတွေ အနန္တ၊ ဒီလူတွေ ခုထက်ထိ ဘာမှမဖြစ်ကြပါဘူးလို့ အရမ်းပြောပြောပြီး ကိုယ်လုပ်နေတာကို ကာကွယ်ချင်ကြတယ်။ တချို့ကတော့ လည်း အကြာကြီးသောက်လာမှ ဒုက္ခတွေ့လာနိုင်တာပါလို့ ဆိုတတ်ကြတယ်။ ဆေးလိပ် ဖြတ်ပေးနေတဲ့ အမေရိကန်ဌာနတစ်ခု အတွေ့အကြုံအရတော့ အသက် ၂၀-အောက် ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့ လူငယ်လေးတွေ အမေးတတ်ဆုံးမေးခွန်းက- “စီးကရက်ဟာ ဘယ်လောက်ကြာကြာသောက်မိမှ ဒုက္ခပေးတာလဲ” ဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်တဲ့။

ကာလီဖိုးနီးယားက ဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ဌာနရဲ့ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ပေးတဲ့ အဖြေဟာ စိတ်ဝင်စားဖို့ ကောင်းပါတယ်။ သူ့အဖြေက “၃ စက္ကန့်လောက်အတွင်းမှာပဲ” တဲ့။ တကယ်ကတော့ ဘယ်လောက်ကြာကြာရှိမှလို့ မေးလို့သာ ၃ စက္ကန့်လို့

မျိုးရကား ဒီထက်ပဲ မြန်ကောင်းမြန်ဦးမယ်။ စီးကရက်မီးခိုးကို ဖွာပြီးရှိုက်လိုက်တာနဲ့ ထိုင်ရုံနက် နီမီးခိုးက သောက်တဲ့လူရဲ့နှလုံးကိုရော၊ အဆုတ်ကိုရော၊ တစ်ကိုယ်လုံး ကိုယ်ပိုင်မောက်သွားတာပါ။ ဆေးလိပ်မီးခိုးကို ရှိုက်လိုက်ရင် ရှိုက်သူရဲ့နှလုံးဟာ တစ်မိနစ်မှာ ၁၅ ကြိမ်ကနေ ပြီး ၂၅-ကြိမ်အထိ တိုးခုန်လာရတာပါ။ သွေးပေါင်ချိန် အလည်း ၁၀ က ၂၀ အထိ ချက်ချင်းတက်လာတာ၊ ပြီးတော့ ဒီမီးခိုးပါးစပ်ထဲ မောက်လာတာနဲ့ တပြိုင်နက် နှုတ်ခမ်းနဲ့အာခေါင်ရဲ့ နူးညံ့လှတဲ့ အရေကလေးတွေ ကိုယ်ပိုင်ကိုက်စား လိုက်ပါတယ်။ ရှိုက်လိုက်လို့ အဆုတ်ထဲရောက်သွားတဲ့ မီးခိုးက မျှော်လင့်တုတ်နေတဲ့ လေဝင်လေထွက် လမ်းကြောင်းကို ပိတ်ပစ်လိုက်ပြီး ကင်ဆာ ပြစ်လာစေနိုင်တဲ့ အဆိပ်တွေ အဆုတ်ထဲထားပစ်ခဲ့တယ်။ အဆုတ်ထဲကိုသာမက ဒီအဆိပ်တွေက အစာအိမ်ထဲရော၊ ကျောက်ကပ်ထဲရော၊ ဆီးအိမ်ထဲရောလည်း ရောက် ကုန်တယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာ ဆေးလိပ်သောက်သူတိုင်းကို ဖြစ်စေတာ၊ မဖြစ်တဲ့လူ တစ်ယောက်မှမရှိဘူး။

နောက်ပြီး ကိုယ်ထဲက စီးကရက်မီးခိုးကို ရှိုက်လို့ဝအပြီး ပြန်ထုတ်လိုက်တဲ့ အခါ မူလဝင်စဉ်ကပါလာတဲ့ အဆိပ်မှန်သမျှက အားလုံး ကိုယ်ထဲမှာ ကျန်နေရစ် တာပဲ။ သေသေချာချာ ဓာတ်ခွဲကြည့်တော့ ဓာတ်ပစ္စည်းအမျိုးပေါင်း ၁၂၀၀ လောက် ရှိတယ်။ အလွန်သေးငယ်တဲ့ အတိုင်းအဆနဲ့ ပါဝင်တာ။ ပြီးတော့ ဒီဓာတ်တွေဟာ လူကိုကပ်ဆွဲမှု ကောင်းကျိုးမပေးဘူး၊ ကောင်းကျိုးမပေးရုံသာမက ဓာတ်အတော် များများက လူကို ဒုက္ခပေးတဲ့ဟာတွေ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရတယ်။

ဒီလိုရှိတာကို အရင်ကတော့ သိပ္ပံပညာရှင်အတော်များများက တောင်မှ အယုံအကြည်မရှိခဲ့ဘူး။ အလကားပါ။ ဒါလောက်မဟုတ်ပါဘူးလို့ နှာခေါင်းရှုံ့ခဲ့ကြ သေးတယ်။ မီးခိုးဆိုတာ တစ်ခုတည်းနဲ့က လူ့ ခန္ဓာကိုယ်နေရာအတော်များများ ကို ဒါလောက်ကြီး ဥပဒ်မပေးနိုင်ပါဘူး လို့ ဆိုခဲ့ကြတယ်။ နို့ပေမယ့် သေသေချာချာ တွေ့လာသန ပြုကြတဲ့အခါ မီးခိုးတော့ မီးခိုးလေးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီမီးခိုးဟာ အဆိပ်ပစ္စည်း တစ်ခုတည်း ဟာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ ဓာတ်ငွေ့အမျိုးပေါင်း ၂၀-ကျော် ပါဝင်ပါဝင်နေ တယ်။ ဒီဓာတ်ငွေ့တွေထဲမှာ လူကို သေစေနိုင်တဲ့အထိ ဒုက္ခပေးတဲ့ ပစ္စည်းဓာတ်ငွေ့ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုက်လည်း ပါနေတယ်။

ဒီကာဗွန်မိုနောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့က လူ့သွေးထဲက သွေးနီဥ ကလေးတွေကို ပုလွေပေးလေတော့ လူ့သွေးကလိုအပ်တဲ့ အောက်စီဂျင်ရရှိရေးအတွက် ဆေးလိပ် သောက်ရဲ့ အသွေးအသားဟာ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်သူထက် အများကြီးပိုပြီး

အလုပ်လုပ်ရတယ်။ သူ့မှာ အသက်ရှူရာက ရရှိတဲ့အောက်စီဂျင်ဓာတ်က ဆေးလိပ်
 ငွေကြောင့် သိပ်နည်းပါးသွားတယ်။ ဆေးလိပ်သမားတစ်ယောက် ပင်လယ်ပြင်နဲ့
 ညီတဲ့အရပ်မှာ နေတာဖြစ်ပေမယ့် သူ့အသက်ရှူတဲ့အခါ ဟိုပေ ၈၀၀၀ လောက်မြင့်
 တဲ့အရပ်မှာ အသက်ရှူနေရတဲ့ အောက်စီဂျင်လောက်ပဲ ရနေတယ်။ ဒါကြောင့်
 ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အားကစားသမားဟာ မသောက်တဲ့အားကစားသမားထက်
 ပိုမောလွယ်တာပေါ့။

အဲဒီ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုက်နဲ့ လူကိုသေစေနိုင်တဲ့ နီကိုတင်ဓာတ်နဲ့ ပေါင်းမိ
 တဲ့အခါမှာတော့ လှလှကြီး ဒုက္ခများပြီပေါ့။

ဆေးလိပ်အန္တရာယ်ကို ပေါ့ပေါ့ဆဆတွက်တဲ့လူ၊ ပြောတဲ့လူဟာ ဆေးလိပ်နဲ့
 ငွေရှာနေတဲ့ စီးပွားရေးသမားကြီးတွေ မဟုတ်ရင် ကိုယ်စွဲနေတဲ့ ဆေးလိပ်ကို မဖြတ်
 ချင်လို့ ကာကွယ်ပြောဆိုနေတာပဲ ဖြစ်မှာပါ။ တကယ်ကတော့ ဆေးလိပ်သောက်
 တယ်ဆိုတာ အဆိပ်ကိုရှူနေတာပါပဲ။

x x x

ဆေးလိပ်အသောက်များတာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသေနတ်နဲ့
 ပစ်သတ်တာနဲ့ တစ်မျိုးတစ်စားတည်းပဲဖြစ်တယ် . . .

အချိန်မီသတိပေးခဲ့ ရွာတယ်

ဦးလှက ဆေးလိပ်အန္တရာယ်ကို အနောက်နိုင်ငံတွေက ထိတ်လန့်တကြား
 ဝါရီဟာနဲ့ တပြိုင်နက် သူ့သတင်းစာ “လူထု”ကနေပြီး ၁၉၆၂ မတ်လ၊ ၁၀ရက်
 မှုကတစ်ကြိမ်၊ မတ်လ ၁၂ရက်နေ့တစ်ကြိမ် သူရေး နေကျသောင်းပြောင်းထွေလာ
 အထူးစင်စင်စာအခန်းကနေပြီး ရေးပါတယ်။

နောက်နှစ် ဇန်နဝါရီလထဲရောက်တော့ သူ့သူငယ်ချင်း ကာယဗလ
 ဦးစုပိုင် အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေဆုံးကြောင်းသိရတဲ့အခါ ဇန်နဝါရီ ၂၃ ရက်၊
 ၂၅ ရက်၊ ၂၅ ရက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ၃ ရက်ဆက်ပြီး “အဖြစ်များတဲ့အဆုတ်ကင်ဆာ
 အန္တရာယ်ကြောင့်” ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးရေးပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

■ ကင်ဆာနဲ့ ဆေးလိပ်

ကင်ဆာရောဂါအကြောင်းကို အခုအချိန်မှာ တော်တော်များများ ပြောနေကြတယ်။ ကြောက်လန့်စိုးရိမ်တကြီးနဲ့ ပြောနေကြတာပဲ ဖြစ်တယ်။

တချို့က စစ်ပြီးမှ ဒီရောဂါပေါ်ပေါက်လာ၊ တွေ့လာတာဖြစ်တယ်။ အရင်တုန်းက မကြားဖူးဘူး။ အခုခေတ်မှ ရောဂါအမျိုးအမည် တွေပိုများလာ၊ ရောဂါတွေ ပိုတိုးလာတာ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုကြတယ်။

တချို့ကလည်း ဆေးပညာဘက်က တိုးတက်လာတာကြောင့် ရောဂါများကို ပိုသိလာတာ၊ ကာကွယ်ကုသစရာနည်းလမ်းများပိုရှာ၊ ပိုတွေ့လာတာဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ ဒီအယူအဆကို ကျွန်တော် အင်မတန်နှစ်သက်ပါတယ်။

ဒီရောဂါဟာ လူ့ကိုယ်ခန္ဓာနေရာတော်တော်များများမှာ ဖြစ်တတ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီရောဂါ ဘာကြောင့်ဖြစ်ရတယ်၊ ဘယ်လို ကာကွယ်ရ ကုသရတယ်ဆိုတာကိုတော့ ရှာတုန်းဖွေတုန်းပဲ ရှိကြသေးတယ်။ ကာကွယ်နည်း၊ ကုသနည်းများ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မရှိသေးဘူး။

အင်္ဂလန်ပြည် ဘုရင်မရဲ့ သမားတော်အဖွဲ့ ဆရာဝန်ကြီးများ ပညာသင်ကြား ပို့ချရာ ကောလိပ်ကျောင်းက ဆရာဝန်ကြီးများရဲ့ အစီရင်ခံစာတစ်ခု မကြာသေးခင်ကပဲ ထွက်လာတယ်။ အဲဒီအစီရင်ခံစာကို ဆေးပညာဘက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များက စောင့်မျှော်နေကြတာ ကြာပြီလို့ သိရတယ်။ အဲဒီအစီရင်ခံစာမှာ...

“အဆုတ်မှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာရောဂါများ ပိုများလာတာ စီးကရက် ပိုပြီး သောက်လာကြတာကြောင့် ဖြစ်တယ်” လို့ ဖော်ပြထားတယ်။

“စီးကရက်များများ သောက်သူများထဲက အဆုတ်မှာ ကင်ဆာဖြစ်ပြီး သေဆုံးသူက ဆေးလိပ်မသောက်သူများထဲက ရောဂါရပြီး သေဆုံးသူထက် အဆပေါင်း ၃၀ ခန့်များတာကို တွေ့ရတယ်။ ဆေးတံနဲ့ ဆေးပြင်းလိပ်သောက်သူများ ထက် စီးကရက်သောက်သူများက ဒီရောဂါမျိုးပိုပြီး ရတတ်တယ်” လို့လည်း ဖော်ပြထားတာကို တွေ့ရတယ်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလမှာ ဘုရင်မသမားတော် ကောလိပ်ကျောင်းက ဆရာဝန်ကြီး ၉ ယောက်ပါတဲ့ ကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့ခဲ့တယ်။ အဲဒီ ကော်မတီရဲ့ တာဝန်ဟာ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့အတွက် အဆုတ်မှာ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်တာနဲ့ တခြားရောဂါများ ဖြစ်ပွားတတ်တာကို လေ့လာ ဖို့ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကော်မတီကို ခေါင်းဆောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘုရင်မ သမားတော် (ရွိုင်ယယ်)ကောလိပ်ကို အုပ်ချုပ်သူ အကြီးအကဲ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ပြောတာရောဘက်ပလတ် ဖြစ်တယ်။

“ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ အဆုတ်မှာကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ မသန့်ရှင်းတဲ့ လေနဲ့တချို့အကြောင်းများလည်း ရှိကြသေးတယ်”

“တခြားအကြောင်းအချက်များဟာ ဆေးလိပ်သောက်တာလို အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်းများ မဟုတ်ကြဘူး”

“ဆေးလိပ်သောက်တဲ့အကျင့်ကြောင့် အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ပြီး သေဆုံးရသူ နှစ်ပေါင်းများစွာကို သိကြရင် တဖြည်းဖြည်း ဆေးလိပ် အသောက်လျှော့ကြဖို့ ကောင်းတယ်”

“ဆေးလိပ်သောက်တာကို ဖြတ်လိုက်သူဟာ ဒီရောဂါနဲ့ သေဖို့ ဝေးသွားတယ်”

“အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါအပြင်၊ ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ လည်ချောင်းရောင်ရောဂါ (ဘရွန်ကိုက်တစ်စ်)၊ အဆုတ်နာရောဂါများလည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာအနေနဲ့က လူလတ်အရွယ်နဲ့ လူကြီးပိုင်းရောက်လာတဲ့အခါ ဖြစ်တတ်တယ်။”

“ဆေးလိပ်သောက်သူများ အထူးတလည်အနေနဲ့ စီးကရက် သောက်သူများဟာ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်သူများထက် ၃ လုံးရောဂါ ပိုရလွယ်တယ်”

“ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ သွေးကြောနဲ့ဆိုင်တဲ့ရောဂါများ ဖြစ်ပွားစေတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သွေးတိုးရောဂါဖြစ်ပွားတာနဲ့တော့ သက်ဆိုင်မှုမရှိဘူး”

“ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ အစာအိမ်ရောဂါစတဲ့ ရောဂါများကို ပျောက်ခံစေတယ်”

“ယောက်ျားအရေအတွက် ၄ ပုံ ၃ ပုံ၊ မိန်းမအရေအတွက် ထက်ဝက်ဟာ ခြောက်စွဲနဲ့ဆိုင်မှာ ဆေးလိပ်သောက်ကြတယ်။ ယောက်ျား ဆေးလိပ်သောက်သူများဟာ တစ်နေ့တစ်နေ့ ပျမ်းမျှအနေနဲ့ စီးကရက် (၁၉)လိပ်၊ မိန်းမများက (၁၁)လိပ် သောက်ကြတယ်”

“အလွန်အကျွံ ဆေးလိပ်သောက်သူများရဲ့ အရေအတွက်မှာ ယောက်ျားများက မိန်းမများထက်များတယ်။ ဆေးတံသောက်သူများဟာ များသောအားဖြင့် အသက် ၅၀ ကျော်သူများ ဖြစ်ကြတယ်”

အခုဖော်ပြခဲ့တာများဟာ ဗြိတိန်ပြည်က အင်မတန်ကျော်ကြားတဲ့ သမား

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တော်ကြီးများရဲ့ လေ့လာချက်များက ပေါ်ထွက်လာတဲ့ အချက်များ ဖြစ်ပါတယ်။

ကင်ဆာရောဂါဟာ အဆုတ်မှာ ဖြစ်လာခဲ့ရင် ကုသလို့ရတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ မကြားမိဖူးသေးဘူး။

ပလိပ်၊ ကျောက်၊ ချောင်းဆိုးသွေးပါ။ အဆုတ်နာ၊ ဝမ်းရောဂါစတဲ့ တစ်ခေတ် တစ်ခါက အင်မတန်ဆိုးဝါးခဲ့တဲ့ ရောဂါကြီးများဟာ အခုခေတ်မှာတော့ ကာကွယ် လို့ရတဲ့ ကုသလို့ရတဲ့ ရောဂါများ ဖြစ်နေကြပြီ။ စေတနာကောင်းတဲ့ ဆရာဝန်များနဲ့ ဆေးများသာရှိမယ်ဆိုရင် ပူပင်စရာ မဟုတ်တော့ဘူး။ ကင်ဆာရောဂါဟာလည်း ဆေးပညာရဲ့ တိုးတက်မှုကြောင့် တစ်နေ့နေ့မှာ ဒီလိုပဲ ကုသလို့ရတဲ့ရောဂါ ပူပင်စရာ မဟုတ် တော့တဲ့ရောဂါ ဖြစ်လာနိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကနေ့အချိန်အခါမှာ ကာကွယ်ရေးဆေး၊ ကုသရေး ဆေးများ စိတ်ချလက်ချမှရှိသေးတဲ့အတွက် ဆေးလိပ်သောက်တာ ရှောင် ကြဖို့ အထူးတလည် လိုအပ်ပါတယ်လို့ လူထုသတင်းစာ ၁၀၊ ၃၊ ၆၂ နေ့ထုတ်မှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။

x x x

စီးကရက်အမျိုးအစားဟာ လူ့အဆင့်အတန်းကို ပြတာမဟုတ်ဘူး ကင်ဆာရောဂါ အဆင့်အတန်းကိုပြတာ

ဆေးလိပ်အန္တရာယ်

ပြိုင်နံ့ဘုရင်မသမားတော်အဖွဲ့ ကောလိပ်က သမားတော်ကြီးများက ဆေးလိပ်သောက်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူတို့စုံစမ်းလေ့လာချက် အစီရင်ခံစာ ကိုကြည့်ရင်လို့ စုံစမ်းရေးကော်မတီရဲ့ သဘာပတိ ဆာရောဘတ်ပလက်ကိုယ်တိုင် ကင်ဆာရောဂါများနဲ့ တွေ့ဆုံကာ မတ်လ (၇) ရက်နေ့က ပြောပြခဲ့တယ်။ အဲဒီ ကင်ဆာရောဂါကြီးများဟာ စီးပွားရေးသမားများ မဟုတ်ကြ။ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ကာကွယ်ရေးဌာနများ သက်သက်သာဖြစ်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် စာမျက်နှာ (၇၀)ရှိတဲ့ အဲဒီအစီရင်ခံစာမှာ အဆုတ်ကင်ဆာမဖြစ် စေရန်အတွက် ကာကွယ်မှုများ ပြုဖို့လိုကြောင်းနဲ့ ဖော်ပြထားတယ်။ အစီရင်ခံစာ ရဲ့ အမိန့်မှာ 'ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းနဲ့ ကျန်းမာရေး' ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဒီသတင်းကိုဦးတည်ပြီး တစ်နေ့ကပဲ 'ဆေးလိပ်နဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာ အကြောင်း ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ကျွန်တော်ရေးလိုက်ပါသေးတယ်။ အခုရေးသား တင်ပြမယ်ဟာက စီးကရက်ကုမ္ပဏီကြီးများက ဒီသမားတော်ကြီးများရဲ့ အစီရင်ခံစာ ကို ပြန်လည်ချေပနေကြတာကြောင့် ဖြစ်တယ်။

တစ်နေ့ကို စီးကရက် ၂၅ လိပ်မှ ၃၀ အထိ သောက်သူဟာ ဆေးလိပ် မသောက်သူထက် အဆပေါင်း ၃၀ မျှ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ အစီရင်ခံစာက ဆိုတယ်။

“ဆေးလိပ်များကြီးသောက်သူများဟာ ဆိုးဝါးတဲ့ လည်ချောင်း ရောဂါများ ဖြစ်တတ်တယ်”

“ဘယ်ရှာဖွေစုံစမ်းလေ့လာမှုကမှ ဒီအစီရင်ခံစာကို ဆန့်ကျင်နိုင်မယ် မဟုတ်ဘူး။ စီးကရက်များသောက်တာဟာ ကျန်းမာရေးအတွက် အန္တရာယ်များ ကြောင်းကို အချက်အလက် အားလုံးက အတည် ပြုထောက်ခံတယ်” လို့ ဆာရော ဘတ်ပလတ်က တင်ပြပြောဆိုတယ်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံတစ်ခုတည်းမှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါနဲ့ သေဆုံးသူ ဦးရေဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အတွင်းက ၂၀၀၀၀ ကျော်တယ်။ ဦးရေဟာ တိုးလည်း တိုးနေသေး တယ်။ မိန်းမများ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ အသေ အပျောက်ဦးရေကလည်း ၃၀၀၀ အထိရှိလာတယ်။

ဗြိတိန်ပြည်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါနဲ့ သေဆုံးသူဦးရေ ကမ္ဘာပေါ် မှာ အများဆုံးဖြစ်တာကြောင့် အစိုးရတို့က အရေးယူပေးပါလို့လည်း အဲဒီ အစီရင်ခံစာက ဆိုထားတယ်။

ဆေးတံသောက်ဆေးနဲ့ ဆေးပြင်းလိပ်များအပေါ် အခွန်လျှော့ကောက်ပါ သူတို့က အန္တရာယ်နည်းတယ်၊ ငယ်သူများ ဆေးလိပ်သောက်တာ အများနဲ့ဆိုင်တဲ့ နေရာများမှာ ဆေးလိပ်သောက်တာများ ပိတ်ပင် ပြီး ဆေးရုံများမှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်တဲ့ ဌာနများ ထားပေးဖို့လည်း ဖော်ပြထားတယ်။

အနာဂတ်ကာလ ပြည်သူများအတွက် ဆေးလိပ်သောက်တာ အန္တရာယ်ကြီး ပုံကို ပိုပြီးလွယ်လွယ်နဲ့ သိရှိကြအောင်လုပ်ဖို့ လိုတယ်လို့လည်း ဆိုတယ်။

အစီရင်ခံစာရဲ့ အကြံပေးချက်မှာ စီးကရက်များကို အကြီးအကျယ် ကြော်ငြာနေပုံများနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဥပဒေတစ်ရပ်ပြုလုပ် တားမြစ်ဖို့လည်း ပါဝင် တယ်။

ကလေးလေးများ တပ်ပေးတဲ့ အစီအစဉ်မှာလည်း အကြောင်းမထူးလှပါ လှ။ ဆေးလိပ်ကို တစ်ဝက်ခန့်လောက်သာ သောက်တာက တော်သေးတယ်လို့ ဆိုထားတာပဲ။

ကလေးရင်ခံစာဟာ ဘယ်သူမဆို စိတ်ကောင်းစေတနာမှန်နဲ့ ကောင်းကောင်း ပြုစုပေးဖို့ဖြစ်ရင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ဖြစ်၊ သို့မဟုတ် စီးကရက်ထုတ်လုပ်သူ၊ အဆုတ်ကြီး ပြည်သူလူထုဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်သူမဆို ဒီအချက်အလက်များကို လက်ခံပြီး ကျင့်မူဖို့လိုတယ်လို့လည်း ဆာရောဘတ်ပလတ်က သတင်းစာဆရာများကို ပြောပြ လိုက်တယ်။

ကမ္ဘာကြောင်းများကို ပြောရတာဟာ ဇာတ်လမ်းဟောင်းများကို ပြောနေရတာ ကဲ့သို့ပင်။ ပြည်သူများက ကောင်းကောင်းနားလည်ပြီး လိုက်နာကြဖို့လိုတယ်။ ဒီလိုမျိုးမှာ ဆက်တယ်။ ငွေကြေးအင်မတန်များတဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးများနဲ့ ဆက်စပ်နေတယ်လို့လည်း ဆာရော ဘတ်ပလတ်က ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲပြောတယ်။

သူရင်မသမားတော်အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ ကောလိပ်ကဆရာဝန်ကြီးများအဖွဲ့ရဲ့ အစီရင်ခံစာထွက်တဲ့နေ့ညမှာပဲ စီးကရက်ကုမ္ပဏီကြီးများက ချက်ချင်းတန်ပြန်ပြီး လူ့ဘဝသနာအဖွဲ့က သမားတော်ကြီးများရဲ့ အစီရင်ခံစာဟာ အထောက်အထားများ မရှိဘဲ ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာတယ်။

အပေရီကန်နဲ့ ကနေဒါဆေးလိပ်လုပ်ငန်း ပိုင်ရှင်များက သမားတော်ကြီးများ ရဲ့ အစီရင်ခံစာဟာ ရှေးကအချက်အလက်များအရသာ ဖြစ်တယ်၊ အသစ်ရှာဖွေ ကျွန်ုပ်တို့ရတာများမပါဘူးလို့ ဆိုလိုက်တယ်။

ပါလီမန်မှာ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးကို အမတ်များက ဒီအစီရင်ခံစာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မယ်ဆိုတာကို သိလိုကြောင်း ပြောကြ မေးကြပါ ကိုဆိုတယ်။

သူရင်မသမားတော်များရဲ့ ဒီအစီရင်ခံစာ ခရီးရောက်မှာကို ဗြိတိန်၊ အမေရိကန်နဲ့ ကနေဒါပြည်က စီးကရက်လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်များက အများကြီး စိုးရိမ်နေ ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ သုတေသနအဖွဲ့ရဲ့ တွေ့ရှိချက်များက ဘယ်လိုဆိုတာ ဆရာတင်ပြတာ ဖြစ်တယ်။

ဗြိတိန်ပြည်မှာ စီးကရက်ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုရဲ့ အမြတ်ဟာ တစ်နှစ်မှာ ပေါင် ၂၀၀၀၀၀၀ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်အသောက် နည်းကုန်ရင် သူတို့စီးပွားရေးကို ထိခိုက်မယ့်သူများကတော့ ကန့်ကွက်ကြမှာပဲ။

မြိတိန်ပြည်ရဲ့ ပြဿနာတစ်ခုမှာ လူငယ်လူရွယ်များ ဆေးလိပ်သောက်ချင်
လာအောင် ကုမ္ပဏီကြီးများက အကြီးအကျယ် ကြော်ငြာတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ လူငယ်
များ ဆေးလိပ်အသောက်များလာတာဟာ လူမျိုးရဲ့ နောင်ရေးအတွက် စိုးရိမ်စရာပဲ
စီးကရက်ကုမ္ပဏီတစ်ခုက တစ်နှစ်အတွင်း သတင်းစာ၊ ရုပ်ရှင်နှင့် ရုပ်မြင်
သံကြား ဌာနများမှာ ကြော်ငြာဖို့ သုံးကြတာဟာ ပေါင် ၄၅ သန်းကျော်တယ်။

မော်တော်ယာဉ် (ကား) တိုက်မှုများကြောင့် မြိတိန်နိုင်ငံမှာ လူဦးရေ ၇၀၀၀
ခန့် သေဆုံးတယ်။ ဒါကြောင့် အစိုးရက ပိုစတာကြီးများနဲ့ သတိရှိကြ၊ သဘောပေါက်
ကြဖို့အတွက် ငွေတော်တော်များများ သုံးနေတယ်။ လူတွေ ဒီလောက်သေနေတဲ့
အတွက် အစိုးရက ကာကွယ်ရေး အစီအစဉ်များ ထိထိရောက်ရောက်ပြုလုပ်သင့်
ကြောင်း သတင်းစာ အချို့က ရေးသားနေကြတယ်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ ဘာမှမသိကြတာကြောင့် ဘာမှ
မဖြစ်သလို ရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အလေ့အကျင့်ဟာ ဖက်ရှပ်
တစ်မျိုးလို ဖြစ်နေတာမို့ လူငယ်လူရွယ်ကလေးတွေပါ ဆေးလိပ်ပိုသောက်နေကြ
တယ်။

မသိနားမလည်တာဟာ အန္တရာယ်ကို မကာကွယ်ပါဘူး။ ဒါ ကြောင့် ရှိနေတဲ့
အန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးအတွက် အစိုးရနဲ့ ပြည်သူများက နည်းကောင်းလမ်းကောင်း
များ ရှာကြဖို့ အချိန်တန်ပါပြီလို့ လူထု သတင်းစာ ၁၂၊ ၃၊ ၆၂ နေ့ထုတ်မှာ
ရေးသားခဲ့ပါတယ်။

x x x

အဖြစ်များတဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ဆေးလိပ်ကြောင့် (၁)

ကာယဗလဦးနေဝင်း ကင်ဆာရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားတဲ့
အမျိုးသားကို ကျွန်တော်တို့ သတင်းစာမှာ ဖတ်ကြရတဲ့ မိတ်ဆွေအပေါင်းက
“ဦးနေဝင်း ဘယ်အတွက်ကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ရတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကို သတင်းစာက
အခုထုတ်ပါတယ်။ ကာယဗလနဲ့ ကျန်းမာရေးကို ဂရုစိုက်နေသူများလည်း ကင်ဆာ
ရောဂါနဲ့ သေဆုံးရတတ်တာပဲလား” ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို သူ့သူငါငါက မေးနေကြ
ပါတယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောကြပါတယ်။

ကင်ဆာက အောင်ကလပ်ကြက်တောင်ရိုက်ပွဲကို သွားတဲ့အခါ တုန်းကတော့
ကင်ဆာရောဂါနဲ့ က “ဦးနေဝင်းဆုံးလို့ နောင်ကြီးရေးလိုက်တဲ့ ဆောင်းပါးကြောင့်
ကျွန်တော်တော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်ပြီ” လို့ လာပြောပါတယ်။ ကျွန်တော့် ဆောင်းပါး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ကြောင့် ဆေးလိပ်ဖြတ်သူ တော်တော်များကြပြီဖြစ်လို့ ဝမ်းသာရပါတယ် လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၀-နှစ် ဒီဘက် အထူးအားဖြင့် လွန်ခဲ့တဲ့ ၅-နှစ် တစ်စိုက်မှာ ဦးနေဝင်းဆေးလိပ် ဆေးတံ၊ အသောက်များတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဒီတစ်ချက်ပဲ အပြစ်ရှာ တွေ့တယ်လို့ ကျွန်တော်ရေးခဲ့မိပါတယ်။

သေခြင်းတရားကို ဘယ်သူမှအစိုးမရပါဘူး။ ရုတ်တရက် ဖျားနာတာကြောင့် ဖြစ်ဖြစ်၊ အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးကြောင့်ဖြစ်ဖြစ် သေချင်သေပါလိမ့်မယ်။

ဒါပေမယ့် “အသက်ကိုဉာဏ်စောင့်” ဆိုတဲ့စကားအတိုင်း ဉာဏ်၊ သတိ ဝိရိယနဲ့ အသက်ရှည်ရအောင် အနာကင်းအောင် နေထိုင်နိုင်ကြတာကိုတော့ ဘယ်သူမှငြင်းနိုင်မယ်မဟုတ်ပါ။

ကင်ဆာရောဂါဟာ မြို့မှာသာကြားဘူးနေတဲ့ ရောဂါမဟုတ်တော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတောကျေးလက်များတိုင် သိနေပြီဖြစ်တဲ့ ရောဂါဖြစ်လာ နေပါပြီ။ ဆင်းရဲသား တောင်သူလယ်သမားများမှာ အသက် ၃၅ နှစ်နဲ့ ၅၀ ကြားမှာ ဒီရောဂါအဖြစ်များတာကို မြန်မာဆရာဝန်ကြီးများက တွေ့ရှိကြရတယ်။

ကင်ဆာရောဂါ အမျိုးမျိုးဖြစ်ပွားရတဲ့ အကြောင်းရင်းကိုတော့ ကမ္ဘာ့ အရပ်ရပ်က ဆရာဝန်ကြီးများ ရှာဖွေကြတုန်းပါ။

အမေရိကန်ဆရာဝန် အများတက်ရောက်တဲ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကင်ဆာ ရောဂါ ကုသရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဖရင့်တစ်ရပ်ကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်အတွင်းက မော်စကိုမြို့ မှာ ကျင်းပကြတယ်။ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပွားရတဲ့ အရင်းအမြစ်ကို လိုက်ရှာနေတဲ့ ဆရာဝန်ကြီးများ၊ ကုသနည်းများ ရှာဖွေပြီး ကောင်းမယ်ထင်သလို ကုသပေးနေကြတဲ့ နိုင်ငံတကာမှ ဆရာဝန်ကြီးများဟာ အဲဒီကွန်ဖရင့်မှာ သူတို့ရဲ့အတွေ့အကြုံများကို စာတန်းများတင် ပြီးနှီးနှောဖလှယ်ကြတယ်။

အဲဒီကွန်ဖရင့်ကြီးဟာ အကျိုးများတန်သမျှတော့ များတယ်။ ဒါပေမယ့် ကင်ဆာရောဂါအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်လာရတဲ့ အကြောင်းရင်းများနဲ့ ကုသ နည်းများကိုတော့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မတွေ့ကြသေးဘူး။

ဆေးဝါးပညာ ဒီလောက်တိုးတက်နေပါရဲ့နဲ့ တိုင်းပြည်မှာ လူပေါင်း တော်တော်များများကို သတ်ဖြတ်နေတဲ့ ကင်ဆာရောဂါများ ဘာကြောင့်ဖြစ်ပွားတယ် ဘယ်လိုကာကွယ်မယ်၊ တကယ်လို့ ဖြစ်ပွားရင် ဘယ်လိုကုသမယ်ဆိုတာများကို ရှာမရနိုင်ကြသေးတာကတော့ ဝမ်းနည်း စရာဖြစ်တယ်။ ထိပ်သီးအစိုးကြီးများက လူသတ် ညှုကလိယာလက်နက်ကြီးများကို အပြိုင်အဆိုင် ထုတ်လုပ်နေကြတဲ့

အသက် ၁၀,၀၀၀ ရဲ့ ၁ ပုံလောက်ငွေကို ကင်ဆာသုတေသနဘက်မှာ အသုံးပြုဖို့ အမေရိကန်၊ ရုရှား၊ ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်အပါအဝင် ကင်ဆာရောဂါ ဖိစီး နိုင်နိုင်ရေးအတွက် ကမ္ဘာ့ ကမ္ဘာ့သားအများတို့ရဲ့ အသက်အများအပြားဟာ ဖွဲ့စည်းပေးကြပါမယ်။

ကင်ဆာရောဂါများထဲက အဖြစ်အများဆုံးဟာ အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်တယ်။ ဒီရောဂါဟာ နိုင်ငံတကာမှာ တစ်နေ့တစ်ခြား ကြမ်းလာ ဆိုးလာတယ်။ ဒါကြောင့် အစွမ်းထက်စွာ နဲ့ ဆရာဝန်ကြီးများဟာ ဒီ ရောဂါကို တားနိုင်တဲ့နည်းလမ်းများကို ပြုစုပေးဖို့ပေးကြတာ ဖြစ်တယ်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ နှစ်တိုင်း မော်တော်ကားတိုက်တာ၊ မောက်တာစတဲ့ ကုန်ပစ္စည်းများကြောင့် သေကြရတာများထက် အဆုတ်ကင်ဆာကြောင့် သေကြရသူ များတာ ၅ ဆမျှ ပိုတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗြိတိန်လိုနိုင်ငံကြီးမှာပဲ ဒီရောဂါဆိုးကို တစ်စုံတစ်ရပ်က ကာကွယ်တားမြစ်ဖို့ ဘာမှ လုပ်ကိုင်စီစဉ်ပြီးတာ မရှိသေးဘူး။ အရပ်ရပ်ကတော့ တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် တိုးနေ ဆိုးနေတယ်။

၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါဟာ သားမြတ်မှာ ဖြစ်ပွားတတ် တဲ့ ကင်ဆာရောဂါပြီးရင် ဒုတိယလိုက်ခဲ့တဲ့ ရောဂါဖြစ်တယ်။ အခုတော့ အဆုတ် ကင်ဆာရောဂါက ကျော်တက်သွားပြီ။

ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်လို့ သေဆုံးကြရတဲ့ ယောက်ျား ၃- သန်းထက်ပိုရင် တစ်ယောက်ဟာ အဆုတ်ကင်ဆာကြောင့် ဖြစ်တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၃၀-အတွင်း ဒီရောဂါဖြစ်ပွားမှုဟာ အဆပေါင်း ၄၀- လောက်တိုးလာ တယ်။

ယူနိုက်တက်စတိတ် အမေရိကန်ပြည်မှာ ၁၉၃၀-ပြည့်နှစ်က အဆုတ် ကင်ဆာကြောင့် သေဆုံးသူဦးရေဟာ ၂၅၀၀ သာဖြစ်တယ်။ ၁၉၅၀-ပြည့်နှစ်မှာ အဆုတ် ဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၅၉-ခုနှစ်မှာတော့ ၃၀,၀၀၀ ကကျော်သေးတယ်။ စာရင်းကောက်ရာမှာ သေချာမှန်ကန်တယ်လို့ ယူဆရတဲ့ နယူးယော့ မြို့မှာ အဆုတ်ကင်ဆာကြောင့် သေဆုံးသူဦးရေဟာ ၁၉၃၀-ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၅၀- ပြည့်နှစ်အတွင်း ၃၈၅-ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကြောက်ခမန်း လိလိတက်ခဲ့တယ်။

ဗြိတိန်၊ အမေရိက၊ ရုရှမူစပြီး တိုင်းပြည်ပေါင်းအတော်များများက အစိုးရများ ဟာ နှစ်တိုင်းပဲ ငွေတော်တော်များများသုံးပြီး ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပွားရတဲ့ အကြောင်း ရှာဖွေနေကြတယ်။ ဒီလို ရှာကြတာဟာ ဒီရောဂါကြောင့် သေဆုံးရသူများ

လျော့နည်းဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ တခြား ကင်ဆာရောဂါများ ဖြစ်ရတဲ့အကြောင်းများကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ကြီး မသိ သေးတာထားဦး၊ အများဆုံးဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်ပွားတတ်တဲ့ အကြောင်းရင်းကိုတော့ သိတန်သလောက်သိပါရဲ့နဲ့ ဘာကြောင့် ထိထိရောက်ရောက် မလုပ်ကြ မကိုင်ကြသေးပါသလဲလို့ အနောက်နိုင်ငံများမှာပဲ မေးနေကြပါတယ်။

သုတေသနပြုချက်များအရ အခုတွေ့ရှိထားတာများက လူ ၁၁ ယောက်ဟာ တစ်နေ့ကို စီးကရက် အလိပ် ၂၀-စီ သောက်ကြတယ် ဆိုရင် ဒီ ၁၁-ဦးထဲက ၁-ဦးဟာ နှစ်ပေါင်း ၂၀-ခန့်ကြာတဲ့အခါ အဆုတ် ကင်ဆာနဲ့ သေတယ်တဲ့။

ဒီစာရင်းကိုကြည့်ပြီး နှစ်ပေါင်း ၂၀-လောက်ကြာမှ ၁၁-ယောက် မှာမှ ၁-ယောက်ဆိုရင်တော့ ငါ ပါမှာမဟုတ်ပါဘူးလို့ တွက်မရဘူး။ ၁၁-ယောက်မှာ ၁-ယောက်ဆိုတာဟာ ဆေးလိပ်သောက်သူ အရေအတွက် ၈-သန်းလောက်နဲ့ တွက်လိုက်ရင် မနည်းဘူး၊ ဘယ်သူ လွတ်လိမ့်မယ်လို့ မပြောနိုင်ဘူး။

ဗြိတိန်နိုင်ငံ ဆရာဝန်ကြီးများက ဆေးလိပ်သောက်ကြသူများ ရောဂါဖြစ်ပွားတာကို သုတေသနပြုထားရာမှာ ဆေးလိပ်မသောက်သူ ၁,၀၀၀,၀၀၀ ထဲက ၇ ယောက် ရောဂါရပြီး သေဆုံးတယ်။ ဆေးလိပ် သောက်သူ ၁,၀၀၀,၀၀၀ ထဲကတော့ ၁၂၅-ယောက် သေဆုံးတာ တွေ့ ကြရတယ်လို့ ဆိုတယ်။

အခွန်အကောက်မရှိတဲ့ အင်္ဂလိပ်ရေလက်ကြားထဲက ကျွန်းများမှာ စီးကရက် အသောက်အင်မတန်များတယ်။ ဒီဒေသဟာ ကမ္ဘာမှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ အများဆုံးဖြစ်တဲ့ ဒေသဖြစ်တယ်။ မသန့်တဲ့ လေရယ်လို့ ဘာမှမရှိ။ အင်မတန် သန့်ရှင်းလှပတဲ့ ဒီကျွန်းကလေးများ မှာ နေကြသူများဟာ ဆေးလိပ်ပေါပေါရတယ် ဆိုပြီး အသောက်များကြတာကြောင့် ဘေးတွေ့ကြတာပဲ ဖြစ်တယ်လို့ လူထု သတင်းစာ ၂၃၊ ၁၊ ၆၃ မှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။

x x x

အဖြစ်များတဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ဆေးလိပ်ကြောင့် (၂)

အခုဟာလော နိုင်ငံခြားကလာတဲ့ ကြေးနန်းသတင်းများမှာ ဘယ်နိုင်ငံက လူထုလိုက်မင်းသား ဘယ်သူ အသက်ဘယ်လောက်ဟာ ကင်ဆာရောဂါနဲ့ သေဆုံး ချင်တယ်ဆိုတဲ့ သတင်းမျိုး တော်တော် များများပါနေတာကို တွေ့ရတယ်။

သတင်းစာများက အရေးကြီးတဲ့ သတင်းမဟုတ်လို့ ဒါမှမဟုတ် နေရာ အားနည်းလို့ မဖော်ပြနိုင်ကြပေမယ့် ကြေးနန်းသတင်းများမှာတော့ ပါနေပါတယ်။ နာမည်ကျော် လတ်လိုက်များ ထင်ရှားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ အသက်များမှာ ၅၀ နှစ်အောက်ကို ၅၃၊ ၅၄ အရွယ်တွေပဲ။

လူနဲ့အတူ ၇-နှစ်က အမေရိကန် ကင်ဆာအသင်းက အသက် ၅၀-နဲ့ ၇၀- ကြားရှိ လူ ၂၀၀,၀၀၀ ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းကြတယ်။ အခု ၇-နှစ်ရှိလို့ ပြန်စာရင်း

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ကောက်ကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက ၁၂,၀၀၀ ဟာ ကွယ်လွန်ကုန်ကြတာကို တွေ့ရတယ်။ ဆေးလိပ်မသောက် သူထဲက လူ ၁-သိန်းမှာ ၃၊ ၄ ယောက်သာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေဆုံး တယ်။ စီးကရက်သောက်သူများထဲက သေသူဦးရေဟာ လူ ၁-သိန်းမှာ ၇၈. ၆၊ ဆေးတံသောက်တဲ့အထဲက ၂၈. ၉၊ ဆေးပြင်းလိပ်နဲ့ အခြား ဆေးလိပ်သောက်သူများက လူ ၁-သိန်းမှာ ၁၁. ၄ ယောက် သေဆုံးကြတာကို စာရင်းကောက်ယူတွက်ချက်ရကြတယ်။

ဒါကြောင့် စီးကရက်သောက်တာနဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်တာဟာ တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေတာကို တွေ့ကြရတယ်လို့ ဆိုတာဖြစ်ပါတယ်။

- ၁။ တစ်နေ့မှာ စီးကရက် ၁၀-လိပ်ထက် လျော့သောက်သူထဲ က လူဦးရေ ၁၀၀,၀၀၀ မှာ ၅၁. ၄ ယောက်။
- ၂။ စီးကရက်အလိပ် ၂၀ မှ ၄၀ အထိ သောက်သူများထဲကတော့ လူဦးရေ ၁၀၀,၀၀၀ မှာ ၁၄၃. ၉ ယောက်။

၃။ စီးကရက်အလိပ် ၄၀ ကျော်သောက်သူများထဲကတော့ လူ ၁၀၀,၀၀၀ မှာ ၂၁၇ ယောက် အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်တယ်လို့ (၇)နှစ် သုတေသနပြုရာမှာ အမေရိကန် ကင်ဆာအသင်းက တွေ့ရှိရတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်သူများဟာ မသောက်သူများထက် ရောဂါမျိုးစုံကြောင့် သေဆုံးရရာမှာ ၁၀၅ ရာခိုင်နှုန်းပိုတယ်။

နွလုံးရောဂါ ဖြစ်ပွားသေဆုံးရာမှာလည်း ဆေးလိပ်မသောက်သူထက် သောက်သူက ၁၁၅-ရာခိုင်နှုန်း ပိုများတယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာ ရောဂါမှာ ၈၀၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုတယ်။

၁၈၈၀-ပြည့်နှစ်မှာ အမေရိကန်ပြည်သူ ရိုးရိုးတစ်ယောက်ဟာ ပျမ်းမျှ အားဖြင့် တစ်နှစ်လုံးမှ စီးကရက် ၁၆-လိပ် သောက်တယ်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ အမေရိကန်တစ်ယောက်ဟာ တစ်နှစ်မှာ ၃၇၀၀ လိပ် သောက်တာကို တွေ့ရတယ်။

ယောက်ျားအဆုတ်ကင်ဆာ ရောဂါဖြစ်သူက မိန်းမများထက် ၁၀-ဆ လောက်များတယ် အမေရိကန်အမျိုးသမီးများဟာ ဆေးလိပ်အသောက်နည်းပါသေး တယ်။ ကနေ့ အမေရိကန်အမျိုးသမီးများဟာ ယောက်ျားများ ၁၉၀၄ ခုနှစ်က သောက်ကြတဲ့ စံချိန်ထက် မပိုသေးဘူး။

ဆေးထဲမှာ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်နိုင်တဲ့ ဓာတ်အမျိုးပေါင်း ၂၀ လောက် ပါတယ်။ အပူရှိန်ပြင်းလာတဲ့အခါ ပိုဆိုးတယ်။ စီးကရက် မီး လောင်ရင် ဆင်တိဂရိတ်

၂၀၀၀ အထိ အပူရှိန်တက်တယ်။ အဲဒီအခါ ပိုဆိုးတယ်။ ဆေးပြင်းလိပ်၊ ဆေးတံက နည်းနည်းသက်သာတယ်။

၂၀၀၀ ရက်တိုတိုကို ရှုရှိုက်ပြီးသောက်လေ အန္တရာယ်ပိုများလေ ဖြစ်တယ်။ စီးကရက်တိုတိုတဲ့အခါ ရောဂါဖြစ်တတ်တဲ့ အဆိပ်ဓာတ် များဟာ ကျန်တဲ့အတိုမှာ ပိုသက်သာစေပုံပြည့်မှာဆိုရင် ဆေးလိပ်ရဲ့ ၃ ပုံ ၁ ပုံမှာ အရစ်ကလေးတစ်ခု မှတ် သတိထား။ ဒီအရစ်ကကျော်ရင် အရူးများသာ သောက်တယ်လို့ ဆိုတယ်။

အဆုတ်ကင်ဆာများ ဖြစ်ပွားလာကြတာကို တွေ့ရှိကြရတာဟာ ရောဂါ ဖြစ်ပွားပုံပြည့်တက်က တိုးတက်လာတာကြောင့်မဟုတ်။ ကင်ဆာရောဂါရှာတဲ့ဘက် က လူ ၅၀၀ တွင် ၁၀ နှစ်အတွင်းက တိုးတက်မှု များများစားစားမရှိသေး။ အင်္ဂလန် ပြည်မှာ ကင်ဆာကြောင့်သေရသူဟာ နှစ်တိုင်းလူဦးရေ ၁၀၀၀ တက်တက်နေတယ်။ ကင်ဆာ ကင်ဆာရောဂါ များကမတိုး။ အဆုတ်ကင်ဆာကသာ အတိုးကြမ်းနေတ ပြန်တယ်။

အစာအိမ်မှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာရောဂါဆိုရင် လျော့တောင် လျော့ သွားပါသေး တယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်ကြရတာဟာ လေမကောင်းတာကြောင့်လည်း မဟုတ် ပြန်ပါ။ ယောက်ျားများဟာ ဒီလေကိုပဲအတူတူ ရှုရှိုက်နေကြတာပဲ။ ဒါပေမယ့် မိန်းမကလေးက အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ရင် ယောက်ျား ၁၀-ယောက်ဖြစ်တယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါကို ရှုရှိုက်ပြီး အလုပ်လုပ်ရသူများကလည်း တခြားသူများထက်ပိုပြီး အဆုတ်ကင်ဆာ မဖြစ်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် ဆရာဝန်ကြီးများက အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်သူမျှ ၉၀- ရာခိုင်နှုန်း ဟာ စီးကရက်သောက်တဲ့အတွက် ဖြစ်တယ်လို့ ကောက်ချက်ချကြတယ်။ အော့ချို ကျားရဲ့ နာမည်ကျော် အမေရိကန် ခွဲစိတ်ကုသတဲ့ ဆရာဝန်ကြီးက “ဘရွတ် ကင်ဆာရောဂါကို ဖြတ်ကျော်သွားဖို့ စိတ်မချစရာ ၁၀ ပုံ ၁ ပုံလောက်အကြောင်း အဆုတ်ကို တွေ့ရှိရရင်၊ အဲဒီ တံတားကို နက်ဖြန်ပိတ်ပစ်လိမ့်မယ်။ ဆေးလိပ် မသောက်တော့တာဟာ ကိုယ့် ကိုယ်ကိုသေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်တာနဲ့ တစ်မျိုးတစ်စား တူတယ်။ ဖြစ်တယ်” လို့ ပြောတယ်။

အရိုးရများမှာ ခက်နေတာက ဆေးလိပ်က အခွန်အကောက် များများ သက်သာပုံ ဖြစ်တယ်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ ဆေးလိပ်ကရရှိတဲ့အခွန်ဟာ တစ်နှစ်မှာ လူ ၁ သိန်း ၇၀၀ ဖြစ်တယ်။ အခုဗြိတိန်နိုင်ငံ ကျန်းမာရေးအစီအစဉ်များရဲ့ အသုံး ပေးမှုကို အဲဒီငွေနဲ့ ပေးနိုင်နေတယ်။

တချို့အဆုတ်ကင်ဆာဟာ အစောပိုင်းမှာ ဘာလက္ခဏာမှ မပြဘဲရှိနေတတ်တယ်။ အဲဒီအခါ MASS X - RAYS ဓာတ်မှန်ကို အသုံးပြုရတယ်။ ဆရာဝန်က ဒီလိုစီစဉ်ရင် လက်ခံကုသရပါမယ်။

အခုအချိန်အခါမှာတော့ အဆုတ်ကင်ဆာလက္ခဏာပြတာနဲ့ ခွဲစိတ်ကုသရတာဟာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၉ လလောက်ကွာတယ်လို့ ဆရာဝန်ကြီးများက ဆိုတယ်။ ကာယဗလ ဦးနေဝင်းဟာ မော်လမြိုင်ကို အလုပ်ကိစ္စနဲ့သွားရင်း ရင်ထဲက နာတတ်အောင်တာဖြစ်လာတယ်။ ကင်ဆာဖြစ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ လုံးလုံးမထင်ခဲ့မိဘူး။ ရန်ကုန်ကို ပြန်လာတဲ့အခါ ရောဂါသက်သာသလိုလိုရှိတယ်။ အသင့်အတင့် နေထိုင်ကောင်းလာတယ်။ ဒီနောက် အနည်းငယ်ပိုပြီး နေထိုင်မကောင်းဖြစ်လာတဲ့အခါ ဆရာဝန်ကြီးပြတယ်။ ဆရာဝန်က တီဘီရောဂါအဆုတ်နာလို့ ထင်တယ်။ ဒီရောဂါမျိုးဟာ အစမှာ ဒီလိုထင်ပြီး ခွဲခြားရခက်နေတတ် တယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဆရာဝန်က တီဘီရောဂါ လူမမာအဖြစ် ဆေးကုပေးနေတယ်။ အိမ်မှာပဲ သီးသန့်အခန်းမှာနေပြီး ကုတယ်။

ရောဂါဟာ သက်သာလာတယ်လို့ မရှိဘူး။ ဒါ့ကြောင့် မိတ်ဆွေများနဲ့ တိုက်တွန်းချက်အရ တီဘီဆေးရုံကို တက်တယ်။ ဆရာဝန်များကလည်း အင်မတန်ပဲ ဂရုစိုက်တယ်။ ရင်ကိုဓာတ်မှန်ရိုက်ကြည့်ကြတယ်။ သာမန်အကွက်တစ်ခုသာတွေ့တယ်။ ဒီတီဘီအကွက်မျိုး လောက်သာဆိုရင် ဘာမှပူစရာမရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် လူမမာက မသက်သာဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဆရာဝန်များက သံသယဖြစ်လာကြတယ်။ ဒါနဲ့ ဆက်လက် စမ်းသပ်ကြည့်တော့ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်နေတာကို တွေ့ကြရတယ်။

အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ရင် ရောဂါဖြစ်ပွားတဲ့ အဲဒီအပိုင်းကို ခွဲထုတ်ပစ်လိုက်တာဟာ အကောင်းဆုံးနည်းလမ်း ဖြစ်တယ်။ ဆေးရုံကိုပို့ကြတဲ့ လူမမာများဟာ များသောအားဖြင့် နောက်ကျမှ ရောက်လာကြသူတွေပဲ။ ဆေးရုံကို အခုရောက်နေကြတာမျိုးထက် ၂ လ၊ ၂ လခွဲလောက်စောရောက်ကြရင် ပျောက်ကင်းသက်သာနိုင်တဲ့ အလားအလာတော်တော် များများရှိပေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အနည်းငယ်နောက်ကျတဲ့ လူမမာများကို DEEP - X - RAY THERAPY (အိတ်စ်ရေးသာရာပီ) ဆိုတဲ့ ဓာတ်နဲ့ကုတဲ့ကိရိယာက အများကြီး အကူအညီပေးနိုင်တယ်လို့ နိုင်ငံတကာမှ ဆရာဝန်များက လက်တွေ့ဆိုကြတယ်။

ဒါ့ကြောင့်မို့ မန္တလေးပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးမှာ အိတ်စ်ရေးသာရာပီ ကိရိယာ

များသောအားဖြင့် နှစ်ပတ်လည်ဆရာဝန်ကြီး ဦးစောမြအောင်နှင့် မိတ်ဆွေများ ကောက်ခံဆရာဝန်တွေ ဒီနည်းကျော်ရပြီ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ၄ သောင်း ၅ ထောင်လောက် ခုခံနေရတဲ့ အများပြည်သူတို့ အသက်ချမ်းသာရာချမ်းသာနိုင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ အလှူများမှာ ၁၀၀၀၊ ၅၀၀၀၊ ၁၀၀၀၊ ၅၀၀၊ ၁၀၀ မှစပြီး တတ်နိုင်သမျှ အလှူအတန်းပြုလို့ ကျွန်တော်တို့က နှိုးဆော်တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။

ဆေးလိပ်မဖြတ်နိုင်တဲ့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက “ဘယ်သူမဆို တစ်နေ့နေ့မှာ ဆေးလိပ်မပူနဲ့ သေဆုံးရမှာပဲ၊ ဒီတော့ ဆေးလိပ်သောက်မပျက်ဘဲ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ပဲ သေချင်သေပစေပေါ့” လို့ ပြောတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ အဆုတ်ကင်ဆာအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းမသိလို့သာ ဒီလိုပြောကြတာဖြစ်တယ်။ ဒီရောဂါဟာ ဝေဒနာခံစားရမှုမှာ အပင်ပန်းဆုံး၊ အဆိုးဝါးဆုံးရောဂါတစ်ခုပါ။

ကမ္ဘာတော့ အနောက်နိုင်ငံများမှာ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးမှာ အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာဖြစ်နေပါပြီ။ အနောက်နိုင်ငံများမှာ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်လာပြီး ဆေးဝါးကုသမှုပညာ တိုးတက်လာတာကြောင့် ကဆုတ်နာ တီဘီရောဂါများကို လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာကပဲ အကွယ်နိုင် ကုသနိုင်လာကြတယ်။ အာရှ နိုင်ငံများမှာလည်း တီဘီရောဂါဟာ အဆုတ်ကင်ဆာပျက်ကင်းတဲ့ ရောဂါပဲလို့ သိနေတွေ့နေကြရပါပြီ။ ကုသမှုဘက်က အမျှမျှတိုးတက်လာပါပြီ။

ဒီတော့ အနောက်နိုင်ငံများမှာရော၊ အရှေ့နိုင်ငံများမှာပါ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါကို နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ အပြီးတိုင် တိုက်ဖျက်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားကြရပါမိမ့်မယ်။

အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ပျောက်နိုင်တဲ့နည်းလမ်းဟာ တစ်ခုပဲရှိတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်နေတယ်ဆိုရင် ချက်ချင်းဖြတ်လိုက်ပါ။ ဘာမှမသောက်ရင် ဖြစ်မနေပါနဲ့။

ဆေးလိပ်သောက်တာကို ဖြတ်ရာမှာ ဘယ်တော့မှ နောက်ကျတယ်လို့ မထင်ဘူး။ ဘစ်သက်လုံးသောက်လာတဲ့ ဆေးလိပ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သူဟာ မဟာမိတ်အပတ်ပါဘူး။ ရန်သူသာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဖြတ်လိုက်ပါ။

ဒီလို ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်သူဟာ ကိုယ့်အသက်အဖို့လည်း အန္တရာယ်မရှိဘဲ အနည်းနည်းသွားတယ်။ တခြားသူများနည်းယူ လိုက်နာစရာ၊ အားကျစရာ မရှိဘဲ ကောင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ စာရင်းကောက်ကြည့်ကြတော့ ကျောင်းကထွက်ခါစ လူငယ်
ကလေးများ ၃ ပုံ ၁ ပုံဟာ ဆေးလိပ်သောက်တတ်နေတာကို တွေ့ရတယ်လို့ ဆို
တယ်။ မိဘများဟာ ကိုယ့်သားသမီးများထဲက ဆေးလိပ်သောက်သူရှိနေရင် ဖြတ်ခိုင်း
ပါ။ ရအောင်ဖြတ်ခိုင်းပါ။ ကလေးငယ်များကို ဘယ်တော့မှ ဆေးလိပ်မီးညှိမခိုင်း
ပါနဲ့။ အရေးကြီးဘူးထင်ပြီး လူကြီးများက ဒီလိုခိုင်းတာကြောင့် ငယ်ငယ်ကလေး
ဆေးလိပ်သောက်တတ်ကုန်သူတွေ မနည်းပါဘူး။

မိဘများကလည်း ကိုယ့်သားသမီးများ ဆေးလိပ်သောက်တာကိုတွေ့ရင်
ကိုယ်တိုင်ကလည်း တားမြစ်တဲ့အပြင်၊ ကျောင်းများက ဆရာများကိုလည်း တားပေး
ကြပါ။ ဆုံးမပေးကြပါလို့ အပ်ကြပါ။ ဆရာမိဘများက ဆေးလိပ်သောက်တာရဲ့
အန္တရာယ်များကိုလည်း မကြာမကြာ ပြောပြကြရပါမယ်။ ဆရာ ဆရာမများကလည်း
ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများရှေ့မှာ ဆေးလိပ်သောက်တာကို ရှောင်ကြရပါမယ်။

လူမမာရှေ့မှာ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ ဆရာဝန်၊ ကျောင်းသူနဲ့ ကျောင်းသား
ရှေ့မှာ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ ဆရာနဲ့ဆရာမများကို သူတော်ကောင်းယောင်ဆောင်
ပြီး မဟုတ်တာလုပ်နေသူများနဲ့ တစ်တန်းတည်း မြင်လာကြရင် အင်မတန်ခက်ပါ
မယ်။

အဆုတ်ကင်ဆာဟာ အဖြစ်အများဆုံး၊ အဆိုးဝါးဆုံးရောဂါ ဖြစ်တယ်။
ဒီရောဂါဘာကြောင့် ဖြစ်ပွားတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ သိနေကြပြီ။ ဒီရောဂါဆိုး
ကို တားဆီးကာကွယ်နိုင်ဖို့ကတော့ ကျွန်တော်တို့ လက်ထဲမှာပဲရှိတာကြောင့်
ဆေးလိပ်မသောက်ကြဖို့ နှိုးဆော်လိုက်ပါ တယ်လို့ လူထုသတင်းစာ ၂၅၊ ၁၊ ၆၃
နေ့ထုတ်မှာ ဦးလှက ရေးခဲ့ပါတယ်။

x x x

က) ဒီတစ်ခါအဟုတ် ဖြတ်လိုက်ကြပါစို့။ အပြတ်

ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့လူဟာ သူ့ဆေးသောက်သက်တမ်း တစ်လျှောက်
မှာ ဒီဆေးလိပ်ဖြတ်လို့ရရင် ဖြတ်ချင်ပါတယ်ဆိုတဲ့ စိတ်တစ်ကြိမ်မက ဖြစ်ပေါ်ဖူး
တယ်။ ဒါပေမယ့် ဖြတ်ချင်တဲ့စိတ်နဲ့ တကယ်ဖြတ်တဲ့အလုပ်စခန်းနှစ်ခုကြားမှာ
အကွာအဝေးကွာခြားပါသေးတယ်။ အဲဒီကန္တာရက သေးတာလည်းမဟုတ်ပါဘူး။

ဆေးလိပ်ဟာ တကယ်တော့ စွဲနေလို့သောက်နေရတာ၊ မပြတ်နိုင်လို့
သောက်နေတာ သောက်သမျှ အလိပ်တိုင်းက စည်းစိမ်ချမ်းသာကြီး အပြည့်အဝနဲ့
သောက်နေတာတော့လည်း မဟုတ်ဘူးလေ။ သူ့ကို သောက်ဖို့အတွက်ခံရတဲ့ ကရီ
ကုန်ရတဲ့ ပိုက်ဆံကြေးငွေနဲ့အတူ တစ်ဖက်ကလည်း ဒါဟာကျန်းမာရေး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

အတွက် အန္တရာယ်ပါဆိုတာကို မကြားချင်ပေမယ့် ကြားနေရ ကိုယ့်ကိုယ်နှိုက်က ဆေးလိပ်ချောင်းကလေး တဟက်ဟက်ဆိုးနေရတာလေးတွေက ရှိနေသေးတော့ သောက်တော့ သောက်နေတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ရာနှုန်းပြည့်ကြီး စိတ်အားထက်သန်မှုမရှိတော့ သောက်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီတော့ အခုလို ဆေးလိပ်ရဲ့ အန္တရာယ်ကြီးကို တိတိကျကျစုံစုံလင်လင် ထောက်ပြလာတဲ့အခါ သူများတွေ ကိုယ့်လိုအဖြစ်က ပြတ်ကုန်သူတော်တော်များနေပြီဖြစ်တဲ့အခါ ဒါကို ကိုယ်လည်းပြတ်အောင် ဖြတ်လိုက်ပါစို့လို့ အပိုင်ဆုံးဖြစ်ဖို့ သင့်ပါပြီ။

ဆေးလိပ်စွဲနေတာဟာ ရောဂါဝေဒနာတစ်ခု မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့ ကိုယ့်အကျင့်ဆိုးတစ်ခုသာပါ။ ဒါကို ဖြတ်ချင်ရင်ရော ဒီဆေးသောက် ပြတ်ရော ဆိုတာမျိုး ဘယ်နိုင်ငံကမှ မထုတ်လုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဆေးမရှိပါဘူး။ ဘယ်သူမပြုမိမိမို့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပဲ ဖြတ်ရမှာပါ။

အရေးကြီးတာကတော့ ငါတကယ်ဆေးလိပ်ပြတ်အောင် ဖြတ်မယ်ဆိုတာ ကိုယ့်စိတ်က ခိုင်ခိုင်မာမာ ပိုင်းဖြတ်ဖို့သာပဲ အရေးကြီးပါတယ်။

ဒီလို ပိုင်းဖြတ်ပြီးရင်တော့ မျှင်းဖြတ်တာတို့လိုဟာမျိုးကို စိတ်မကူးပါနဲ့ မရပါဘူး။ ကိုယ်တွေ့ပါ။ ဆေးလိပ်လျှော့သောက်မယ်ဆိုပြီး ဆေးလိပ်သမားတွေဟာ အများအားဖြင့် စမ်းကြည့်ဖူးမှာပါ။ ကျွန်မ ကိုယ်တွေ့ကတော့ နှစ်ခါသုံးခါကို စမ်းဖူးပါတယ်။ လျှော့သောက်ကြည့်ဖူး ပါတယ်။ ရပါရဲ့ တစ်ရက်၊ ရပါရဲ့ နှစ်ရက်။ နောက်တော့ ပြန်တိုးသောက် မိလာတာပါပဲ။ လျှော့သောက်ဖို့ ကြိုးစားဖူးသမျှ တစ်ခါမှမအောင်မြင် ပါဘူး။ ကိုယ့်မှာစွဲနေတဲ့ကိစ္စ ကိုယ်ကသူ့အပေါ် ပြတ်ပြတ် သားသား မလုပ်နိုင်ရင် ဘယ်တော့မှ မရနိုင်ပါဘူး။ ရနိုင်ရင် စွဲနေတာလို့ ခေါ်ပါ့မလား။ တစ်ခါတစ်လေ အပျင်းပြေလုပ်နေတာမျိုးလို့ ပြောမှာပေါ့။

ဆေးလိပ်ဖြတ်တာကို ကိုယ့်ဘာသာမဖြတ်နိုင်လို့ ဆေးခန်းတွေရဲ့ အကူအညီနဲ့ ဖြတ်ရသူတွေမျိုးလည်း ရှိတယ်။ ကိုယ့်အဓိဋ္ဌာန်နဲ့ကိုယ် ခိုင်ခိုင်မာမာ သတ္တိသုံးပြီး တစ်ယောက်ထဲ တိကနဲဖြတ်လို့ ပြတ်တာ လည်း ရှိတယ်။ လျှို့လိုက်ပါလို့ပဲ ပြောချင်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်ကြတာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်တော့ မတူကြဘူး။ ခန္ဓာကိုယ်အနေအထား၊ စိတ်အနေအထားအမျိုးမျိုးနဲ့ သောက်ကြတာကိုး။ ဒါကြောင့် ပထမ ကိုယ်ဆေးလိပ်သောက်နေတာ ဘယ်လို သောက်နေတာမျိုးလဲ အရင်စစ်ဆေးကြည့်လိုက်ပေါ့။ ဘယ်အချိန်သောက်နေတာလဲ။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

အထူးအပြား ပဲတွင်းမျှော်လို့ သောက်တာလား။ သောက်ဖြစ်တဲ့အခါ ဆေးလိပ်ကလေးတစ်လုံးသောက်နေတာလား။ ဆေးလိပ်ကလေးနဲ့ဆိုတော့ အဖော်ရတယ်ဆိုပြီး သောက်နေတာလား။ စာရေးဆရာမို့၊ ပန်းချီဆရာမို့ ဆေးလိပ်သောက်ရင်း အကြံပေးရမှာပဲ။ စိတ်ကူးရတာဆိုပြီး သောက်နေတာလား။ ဘာရယ်မဟုတ်ဘူး။ အထူးအပြားမျှော်လို့ သောက်မိနေတာပဲဆိုတဲ့ လူစားမျိုးလား။ သိပ်စွဲနေပြီး တစ်နေ့တစ်နေ့ ဆေးလိပ် ၄၀၊ ၅၀ ကုန်အောင်သောက်နေတဲ့ လူလား။ ကိုယ်ဘယ်အတန်း အဆင့်မှာလဲ ဆန်းစစ်ပါ။

ဆေးလိပ်သောက်တဲ့နေရာမှာ အသောက်များတဲ့လူနဲ့ အသောက်နည်းတဲ့လူ အသောက်များသူက အဖြတ်ခက်လိမ့်မယ်။ နည်းသူက လွယ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်စရာ မရှိပါ။ မဟုတ်လှဘူး။ စွဲနေတဲ့ ကိစ္စမို့ စွဲလမ်းမှုပေါ်မှာတည်တယ်။ နည်းနည်းများများ အတူတူခုပ်ခက်ခက် ဖြတ်ကြရတာပဲ။

မဖြတ်ချင်သေးရင်တော့ လူဆိုတာ ရမယ်အပေးကောင်းပါတယ် ဘာကြောင့် မဖြတ်ချင်သေးရင်တော့ ကိုယ့်ဘာသာ လှည့်စားပြီးလည်း မဖြတ်ဘဲနေနေကြသူတွေ အများကြီးပါ။

ဆေးလိပ်ဘာလို့ သောက်တာတုံးလို့မေးတော့ “သွားပေါက်ချင် တဲ့ကလေးတွေကလေးပြီး တစ်ခုခု ကိုက်နေသလိုပေါ့” လို့ဖြေပါတယ်။ ဒီအဖြေကို ရယ်တဲ့ နေရာ ရှိပါလိမ့်မယ်။ နို့ပေမယ့် အင်္ဂလိပ်ဆရာဝန်ထဲကနေပြီး ဒီဖြေသံထွက်လာဖူးတာပါ။

အမျိုးကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနဲ့အာရုံ အရသာခံတဲ့အာရုံ အထိအတွေ့အထိ တစ်ခုမှ အလုပ်ရှိနေအောင်အလုပ်ပေးထားရင် စိတ်လက်ပေါ့ပါးမှုရှိတယ် ဆိုတဲ့ ဆရာဘုရားနဲ့ ဆေးလိပ်သောက်နေတာတဲ့။

အမျိုးကတော့ သူတို့ဆေးလိပ်သောက်နေတာ အစားတွေ စားချင်တိုင်းစား နေကြပြီးဖြစ်နေတာမျိုး မဖြစ်ရအောင်တဲ့။ ဆေးလိပ်က လူပိန်ဆေးပေါ့လေ။

အမျိုးကတော့လည်း လူထဲသူထဲမှာ ရှက်တက်တက် မနေတတ် မထိုင်တတ် ပြုမူရင် ဆေးလိပ်ကလေးနဲ့ဆိုတော့ အဲဒါတွေပျောက်သွားပြီး မျက်နှာမထားတတ် တာမျိုး မရှိတော့ဘူးတဲ့။

အမျိုးကတော့ သောကတွေ၊ ဒုက္ခတွေ ပင်လယ်ဝေနေတတ်တဲ့ လူ့ဘဝမှာ ဆေးလိပ်ကလေးသောက်ပြီး တွေးချင်ရာတွေ၊ ငေးချင်ရာ ငေးနေရတာ သောကပေါ့ ဆိုတဲ့လား။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တချို့ကတော့ လူ့ဘဝရဲ့ အရသာကို ပြည့်စုံအောင် ခံစားချင်လို့တဲ့။
အဲဒီအကြောင်းပြချက်တွေဟာ မှန်လည်းမမှန်ကန်ပါဘူး။ ကိုယ် မပြတ်
နိုင်သေးလို့ လှည့်စားနေတဲ့ အကြောင်းပြချက်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်မကိုယ်တွေ့ပြောရရင် ကျွန်မက ၁၀ နှစ်သမီးလောက် တကည်းက
မိဘမသိအောင် ဆေးလိပ်သမတွေ့ရဲ့ ဆေးလိပ်တွေကို ဝင်သောက်လာခဲ့တာ
သောက်တာက ခိုးကြောင်ခိုးဝှက်ဆိုတော့ နင်းကန်ဖွာ၊ မြန်မြန်ကြီးရှူရှိုက်လုပ်ပြီး
ချပစ်ထားခဲ့ရတာဆိုတော့ ဆေးလိပ်ရှင် က “အမာများ သောက်သွားရင် ဆေးလိ
ဟာ ပူနေရစ်တာပဲ”တဲ့။ အဲဒီအရွယ်က အသက် ၄၀ လောက်အထိ လက်ကမ
ချင်လောက်အောင် သောက်ခဲ့တာ။ လျော့လျော့သောက်ပြီး ပြတ်အောင်လုပ်
ကြိုးစားဖူးသားပဲ။ မရပါဘူး။ ပြန်ပြန်ပြီး တိုးသောက်မိတာပဲ။

တစ်နေ့တော့ မဖြစ်တော့ပါဘူး။ ဖြတ်မှပါ။ ဖြတ်တော့မယ်။ ကဲ ဘာဖြစ်ဖြ
ဆေးလိပ်မသောက်ရလို့ စိတ်ဆင်းရဲစမ်းကွာ၊ တတ်နိုင် သလောက်ဆိုပြီး စိတ်ထ
ပိုင်းဖြတ်ပြီး တစ်ခါတည်း ယတိပြတ်ဖြတ်ချလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့လည်း ပထ
ရက် အလူးအလဲခံရပါတယ်။ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သောက်ချင်တဲ့စိတ်ကို အကြိ
ပေါင်းများစွာ ချိုးနှိမ်နေရပါတယ်။

ဒုတိယရက်။ ပထမနေ့ရဲ့ တစ်ဝက်လောက်ပဲဆိုတော့တယ်။ အခံ
သက်သာပုံက သိသိသာသာကြီး။ ဒါပေမယ့် သောက်ချင်တဲ့စိတ်က မကြာမကြာ
ပေါ်လာလို့ မကြာမကြာချိုးနှိမ် တိုက်ဖျက်နေရတာပါပဲ။ တတိယနေ့မှာ ဒုတိယ
နေ့ရဲ့ တစ်ဝက်လောက်ပဲ သတိရသောက်ချင်ရတော့တယ်။ စွဲလမ်းမှုအကျဉ်း
မြန်တော့မြန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အာသာကို ဇွတ်တားဆီးနေရတာဆိုတော့-

အလကားနေရင်း စိတ်တိုနေတာ၊ ဝမ်းနည်းတာ၊ ဘာကိုမှ စိတ်တိုင်းမက
တာ၊ လူက ဂနာမငြိမ်ဖြစ်နေတာတွေလည်း ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒါကို ကျွန်မတုန်းကတော
ကြိတ်မိုက်ပြီး သည်းခံခဲ့ရတယ်။ ခုဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ ဌာနတွေကတော့ ရှူရှိုက်
လုပ်တဲ့နည်းနဲ့ ကုစားပေးသတဲ့။ အသက်ကို ဖြည်းဖြည်းရှူ ပြန်ထုတ်၊ အဲဒါ တစ်မိန
လောက်လုပ်ရင် လူလဲ ဂနာငြိမ်သွားတယ်။ သိပ်သောက်ချင်နေတဲ့ဟာလည်း
လွန်မြောက်ကျော် နင်းလာခဲ့လိမ့်မယ်တဲ့။

လုံးဝဖြတ်နည်း

အသက်ဖြတ်တာ အလွယ်ဆုံးနည်းတစ်ခုက အသက်ရှူတဲ့နည်းနဲ့ ဖြတ်တာ
ပါ။ ဒါနဲ့နည်းတော့ သောက်ချင်စိတ်အားလုံး ပျောက်ကင်းသွားနိုင်တယ်လို့
အသက်ရှူဖြတ်ပေးနေသူတစ်ဦးက ဆိုပါသည်။

နည်းကို အသက်ရှူတဲ့နည်းနဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ အင်္ဂလန်က အဖွဲ့
တစ်ဖွဲ့က ထုတ်ပြန်တာပါ။ ရက်သတ္တ(၆)ပတ်၊ တစ်လခွဲပဲ လုပ်ပါ။ ဆေးလိပ်လည်း
ဖြတ်သယ် လျှာပေါ်မှာပျောက်ကွယ်နေတဲ့ အရသာလည်း ပြန်ပေါ်လာမယ်၊
ဆေးလိပ်ဖွဲ့လမ်းတမ်းတနေမှုတွေလည်း ကျဆင်းပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မယ်လို့
ဆိုပါတယ်။

အသက်ရှူတဲ့အခါ အောက်စီဂျင်ဓာတ်အဝင်များလာတော့ လျှာရဲ့ အောက်
အပိုင်းမှာ အပူကလေးတွေပိုပြီး အားရှိလာသတဲ့။ အဲဒီအဖွဲ့က အသက်ရှူနည်းကို
ထုတ်ပြန်လုပ်ရင် ၃ မိနစ်၊ တစ်နေ့ ၃ ကြိမ်ပဲလုပ်ရမှာ ဖြစ်ပါသတဲ့။

- လူသားထိုင်ပေါ်မှာ နောက်ကျောမမှီဘဲနဲ့ မတ်မတ်ထိုင်ပါ။
- လက်ကိုရှေ့တည့်တည့်ဆန့်ပြီး တဖြည်းဖြည်းချင်း နောက်ဆုတ်ပြီး ပေါင်ပေါ်
ထက်နှစ်ဖက်စလုံးတင်လိုက်ပါ။ တံတောင်ဆစ် နှစ်ဖက်က ဘေးမှာကပ်နေပါ
ပဲ။
- အသက်ကိုရှူလိုက် ထုတ်လိုက်လုပ်ပါ။ လွှဲဆွဲတဲ့သဘောမျိုး နှာခေါင်းနဲ့ချည်း
(၁၂) ကြိမ်ရှူပါ။ ဆေးလိပ်သောက်သမားက ဒီလိုရှူတဲ့အခါ ချောင်းဆိုးတာ၊
တံတွေးထွေးချင်တာ ဖြစ်လာရင် ကောင်းတယ်။ ဒါဟာ သလိပ်နဲ့ မလိုချင်တဲ့
လေကို ထုတ်ပစ် တာပဲ၊ ဆက်လုပ်ပါ။
- အဆုတ်တွေ သန့်ရှင်းလာတဲ့အခါ အသက်ကို ဖြည်းဖြည်းချင်း ပြန်ထုတ်ပါ။
အဆုတ်ထဲ လေမကျန်တဲ့အထိ ထုတ်ပါ။ ပြီးတော့ အသက်ပြင်းပြင်းရှူပါ။
၁ မှ ၇ အထိရေတွက်နိုင်အောင် ကြာကြာရှူသွင်းပြီး၊ တစ်စက္ကန့်နားပြီးမှ
လေကိုပြန်ထုတ်။ တစ် စက္ကန့်နားပြီးရှူ ပြီးရင် တစ်စက္ကန့်နား ပြန်ထုတ်။
ဒီလိုမျိုး ၁၄ ကြိမ်အရှူ ၇ ကြိမ်၊ အထုတ် ၇ ကြိမ်လုပ်။ အသက် ရှူနေတုန်း
မျက်စိက ရှေ့မှာရှိပြီး ပခုံးများက နောက်မှာရှိပါစေ။ ဒါမှ အသက်ရှူတဲ့ မာဆယ်
အသက်ရှူတွေ လွတ်လွတ်လပ်လပ် လှုပ်ရှားနိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။ ပါးစပ်ပိတ်ပြီး နှာခေါင်း
အပေါ်မှာ လေကသန့်စင်ပြီး စိုစွတ်မှုရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီနည်းနဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြတာ ၁၀ ယောက်လုပ်ရင် ၈ ယောက်က လုံးဝ

ပြတ်တာနဲ့ ကျန် ၂ ယောက်က အသောက်လျော့သွားသူတွေ ဖြစ်လာတယ်လို့ အင်္ဂလန် ဆေးလိပ်ဖြတ်စခန်းတစ်ခုက Iain Ealder ဆိုသူက ပြောကြားပါတယ်။

■ ဖြတ်တော့ဖြတ်ချင်ပါတယ် မရလို့ပါ

“ဆေးလိပ်က ဖြတ်တော့ဖြတ်ချင်ပါတယ် မရလို့သောက်နေရတာပါ” လို့ ပြောရင်တော့ သောက်ချင်တယ်ဆိုတာကို ကိုယ့်စိတ်ပါပဲ။ ဒါကို မသောက်ဘဲ လည်း နေလို့ရပါတယ်လို့ ပြောပါရစေ။ ရေဝတ်ခေါ်တဲ့ ဂျူးလူမျိုးတွေဟာ သူတို့ ဥပုသ်နေ့မှာ ဆေးလိပ်သောက်ရင် အပြစ်ဖြစ်တာမို့ မသောက်ရဘူးတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ဂျူးများက သူတို့ ဥပုသ်နေ့မှာ လုံးလုံးမသောက်ကြဘူး။ သူတို့နေနိုင်တာပဲ။ တစ်ပတ် တစ်ရက်၊ တစ်လ လေးရက်လုံးလုံး ဆေးလိပ်ပြတ်နေကြတာပဲ။

ဆေးလိပ်တွေ စဉ်ဆက်မပြတ်သောက်တယ်။ ဒါပေမယ့် မျက်စိ နှစ်လုံးဖွင့်တဲ့ အချိန်ကစပြီး မျက်စိနှစ်လုံးပိတ်တဲ့အချိန်ထိ သောက်တာ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ လူတွေ လည်း အများကြီးရှိပါတယ်။ ဥပမာ- တချို့က ဆေးလိပ်ကို အလုပ်ခွင်မှာ သောက် မရလို့ မသောက်ဘူး။ အလုပ်ခွင်က ထွက်လာမှ သောက်တယ်။ တချို့က တခြား အချိန်မှာ မသောက်တတ်ဘူး။ အလုပ်လုပ်နေရင်းမှ သောက်တဲ့အကျင့်ရှိနေပြီး အလုပ်လုပ်ရင်းမှ သောက်ကြတယ်။ တချို့က ပွဲလမ်းသဘင်မှာ ပါတီမှာမှ သောက်သတဲ့။ ဒီပြင်အချိန်မှာမသောက်ဘူး။ အဲဒါတွေအားလုံးဟာ အကျင့်ပါဘဲ။

ကျွန်မက ဆေးလိပ်ကိုနှစ်ပေါင်းများစွာ သောက်လာသူပါ။ အစကကျွန်မ မနက်အစောကြီး မသောက်တတ်ပါဘူး။ တစ်ခုခုစားပြီးမှ သာ ခဲတွင်းချဉ်တယ်ဆိုပြီး စသောက်တာပါ။ နောင်တချိန်မှာတော့ ဘယ်လိုက ဘယ်လို စသောက်မိတယ် မသိဘူး။ မနက်အိပ်ရာကနီးနီးချင်း ဆေးလိပ်သောက်မိတယ်။ လူကမိုက်ခနဲ ဖြစ်သွားတယ်။ ဗိုက်ထဲမှာ အစာမှ မရှိလို့ထင်တယ်ဆိုပြီး ဆက်သောက်တော့လည်း ပျောက်သွားရော။ ဒါနဲ့နောက်ရက်တွေကျတော့ အိပ်ရာကနီးတာနဲ့ တပြိုင်နက်မျက် နှာမသစ်ခင် ဆေးလိပ်သောက်ချင်လာတယ်။ ဒါနဲ့မီးခြစ်ရှာပြီး ဆေးလိပ်သောက်မိ တော့ ဒီအကျင့်ရလာပါလေရော။ ပထမတစ်ချိ သောက်တုန်းက မိုက်ခနဲဖြစ်သွားတာ ကို သတိရပြီး ဗိုက်ထဲကအစာ မရှိသေးဘဲ သောက်တာမကောင်ဘူးလို့တော့ အသိ သားပဲ။ နို့ပေမယ် စွဲနေပြီး မျက်စိနှစ်လုံးဖွင့်တာနဲ့တပြိုင်နက် မျက်နှာမသစ်ခင် ဆေးလိပ် သောက်ချင်လာတာမို့ သောက်နေတာ တော်တော်ကြာလိုက်ပါသေး တယ်။ နောက်မှဒါကို ဖျက်ပစ်လိုက်တာပါ။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဆေးလိပ်စွဲနေပုံက စိတ်အလိုလိုက်ရင် လိုက်သလောက် ဆိုးဝါးပါတယ်။ ဂျူးများ အိပ်ရာနံဘေးမှာ ဆေးလိပ်နဲ့မီးခြစ်ထားပြီး တစ်ရော့နီးမှာ ဆေးလိပ်ထဲ သောက်နေကြတဲ့လူတွေလည်းရှိတယ်။ အိပ်နေတုန်းကလေးတောင် ဖြတ်မထား နိုင်ဘူး။ တစ်ရော့နီးတာနဲ့ တပြိုင်နက် ဆေးလိပ်မီးထည့်ရ၊ သောက်ရသတဲ့။ ပါလည်းတကယ်ကတော့ ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့ အကျင့်ဆိုးပါပဲ။ ကျွန်မပြောချင်တာက ကယ်လောက်ဆိုးတဲ့ အကျင့်ဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်ဖြတ်ရင်ပြတ်တယ်။ ကိုယ်သာမူလဲလို့ ပြောချင်တာပါ။

- ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်ရင်
- ပထမဆုံး အမြဲတမ်းဆိုးတတ်တဲ့ချောင်း အလိုလိုပျောက်သွား တယ်။
- တစ်ချက်မှ မဆိုးလာတော့ဘူး။
- စားရာမှာအရသာပိုတွေ့လာမယ်။
- အနံ့အသက် အရင်ကထက် ပိုရလာမယ်။
- လူကနေလို့ထိုင်လို့ ပိုကောင်းလာတယ်လို့ ကိုယ့်ဘာသာ သိတယ်။
- ပြတ်အောင်ဖြတ်နိုင်တဲ့ ကိုယ့်အစွမ်းကိုလည်း အားရတယ်။
- ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုပိုကြီးလာတာပေါ့လေ။
- ပြီးတော့ ဆေးလိပ်သောက်တုန်းက ကြည့်မကောင်းအောင် ပိန်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာလည်း ကြည့်ပျော်ရှုပျော်နဲ့ တသွေးတမွှေး ဖြစ်လာတာပါ။

ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်ရင် ကျန်းမာရေးပိုကောင်းလာတယ် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယုံကြည်မှု ပိုကြီးလာတယ် . . .

သူ့ပြတ်ဖို့ ကျွန်တော်နပန်းလုံးရတုန်းက

ကျွန်တော်တို့ အမေရိကန်မှာ ဒီနှစ် ၁၉၆၅၊ ဖေဖော်ဝါရီလဆိုရင် ဆေးလိပ်
ဖြတ်ကြတာ တစ်နှစ်တိတိရှိပြီမို့ နှစ်ပတ်လည်ပွဲဆင်နွှဲကြမယ့် လူတွေထောင်ပေါင်း
များစွာရှိလိမ့်မယ်။ အဲဒီအထဲ ကျွန်တော်လည်း တစ်ယောက်ပေါ့။

ကျွန်တော်က တစ်နေ့ကို ၁ ဘူးခွဲနဲ့ ၃၆ နှစ်လုံးလုံးသောက်လာတဲ့လူ။
ဖြတ်ခါနီးတုန်းကများ ၂ ဘူးထိအောင်တက်လာပြီ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် သောက်
ခဲ့တဲ့ဆေးလိပ် ၃၉၄,၀၀၀ ကျော်ပြီပေါ့။ ဒါဟာ စံချိန်ရယ်လို့ တွက်ပြတာ မဟုတ်ပါ
ဘူး။ ယုံကြည်စိတ်ချလောက်တဲ့ သက်သေတစ်ယောက်လို့ သိစေချင်လို့သာပါ။
ဒါလောက် သောက်လာတဲ့လူ ဆရာဝန်ကခိုင်းလို့ မဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်သဘောနဲ့
ကိုယ်ဖြတ်တဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အတွေ့အကြုံဟာ တခြားလူတွေအတွက် အထိုက်

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

လျှောက် အသုံးအဝင်မယ်ထင်လို့ နည်းနည်းတော့ ပြောပါရစေ။

သူ့ကိုဖြတ်စရက်၊ အလူးအလဲခံရပြီး ကျွန်တော်ဖြတ်နိုင်ပြီလို့ သိတဲ့အချိန်က
ကျွန်တော်လူတွေအပေါ်ကို ငါ့လိုဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ သူများကိုတော့ ဘယ်တော့မှလိုက်ပြီး
ငါ့သာသနာမပြုဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်မိပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဆေးလိပ်သောက်တာ
ဟာ လူ့ကျန်းမာရေးကို အန္တရာယ်ပေးတယ်ရယ်လို့ အလိုက်အထိုက်သိပါရုံနဲ့တောင်
ကျွန်တော် ၃၆ နှစ်လုံးလုံး သောက်လာခဲ့သေးတာပဲ။ ခုမှ ၆ နှစ်၊ ၁၆ နှစ်၊ ၂၆ နှစ်
စသဖြင့် သောက်လာတဲ့လူတွေအပေါ် ဘယ်နှယ်ကြောင့် သည်းမခံ ခွင့်မလွှတ်နိုင်
ပြီရမလဲလို့ အောက်မေ့လို့ပါ။ ခုဟာကတော့ ကျွန်တော် သာသနာပြုတစ်ယောက်
အနေနဲ့ မဟုတ်ဘူးလေ။ ကိုယ်တွေ့ကလေးတွေကို တင်ပြမယ့် သတင်းထောက်
တစ်ယောက် အနေနဲ့ပေါ့။

■ ဖြတ်ရတာမလွယ်ဘူးခင်ဗျ

ကျွန်တော့်အနေနဲ့ပြောရရင် အတော်များများကိုပဲ အမူတပြင်း ခံရပါတယ်။
ဆေးလိပ်မသောက်ရတော့ လူက အလကားနေရင်း စိတ်ဆိုး နေတယ်၊
စိတ်တိုနေတယ်၊ ဒေါသဖြစ်တယ်။ တစ်ခါများ အလွန်ရင်းတဲ့ မိတ်ဆွေကိုတောင်
ရှင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း ပြောလိုက်မိသေးတယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာ စဖြတ်တဲ့နေ့ကတင်
မဟုတ်ဘူး။ ရက်ပေါင်း အတော်များများ တချို့ အခုထက်ထိကျန်သေးတယ်။

ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်ရလို့ လူဒီလိုဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိရတော့ ဆေးလိပ်
သောက်နေတာကိုဖြတ်ဖို့ မီးကုန်ယမ်းကုန် ကျွန်တော်ကြိုးစားခဲ့ရရာမှာ ဆေးလိပ်ရဲ့
အဆိုးဝါးဆုံးကိစ္စက ကျွန်တော့်နှလုံးတို့၊ အဆုတ်တို့၊ လည်ချောင်းတို့ကိုပေးတဲ့
ပုကွဲထက် သူ့ကိုစွဲနေတဲ့ဒုက္ခက ပိုကြီး နေတာပါကလား။ ကျွန်တော့်လို စိတ်ရောဂါ
မရှိတဲ့ လူကောင်းတစ်ယောက်၊ ဆင်ခြင်တုံရှိသူ၊ တာဝန်ရှိသူလူကြီးတစ်ယောက်
အနေနဲ့ ဒီဆေးလိပ်ရဲ့ ဆုပ်ကိုင်ဖျစ်ညှစ်ထားမှုကို ဒီလောက်အားထုတ်ရုန်းကန်
သန့်ရှင်း အတန်တန်ချလုပ်ရတယ်ဆိုရင် သူ့ဆုပ်ကိုင်မှုအင်အား ဘယ်လောက်ကြီး
တယ်ဆိုတာ ခန့်မှန်းမိရောပေါ့။

ကျွန်တော်နဲ့ အတူတူဆေးလိပ်ဖြတ်ကြတဲ့ သူငယ်ချင်းဆီကို တစ်နေ့မှာ
ကျွန်တော်ဖုန်းဆက်ပြီး သူငယ်ချင်း မင်းအခုဘာလုပ်နေသလဲလို့ မေးလိုက်တယ်။
“ငါ့ဆေးလိပ်မသောက်တော့ဘူးလေ၊ အဲဒါ လုပ်နေတာပေါ့” တဲ့။ ဖြတ်စမှာ
ဆေးလိပ်မသောက်ဘဲ နေနေတယ်ဆိုတာ တကယ့်အလုပ်ကြီးလို့ စွဲခဲ့တဲ့သူတိုင်း

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

သိပါတယ်။

စီးကရက် သောက်ကြတာရော၊ ဖြတ်ကြတာရော လူတစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ခံစားရပုံချင်းတော့တူတယ် မထင်ပါဘူး။ အတူတူပါပဲလို့ ထင်ရင် မှားကုန်ပါလိမ့်မယ်။ တချို့က စီးကရက် ၅ ရက်ပြတ်ရင် ဒီတောင်ကို ကျော်နိုင်ပြီ၊ အောင်ပြီတဲ့။ ဆေးလိပ်တွေ ကျွန်တော့်လောက်များများ မသောက်ခဲ့တဲ့လူတွေ အတွက် ဟုတ်ကောင်းဟုတ်ပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော့်လို အရမ်းစွဲလာခဲ့သူအဖို့ တောင်ထိပ်နီးလာတဲ့ အဆင့်ပါ။

■ ပြုန်းစားကြီးဖြတ်မှာလား၊ ဖြည်းဖြည်းချင်းလားလို့ မေးရင်

ကျွန်တော့်အတွက်တော့ ပြုန်းစားကြီး ဖြတ်လိုက်တာပါ။ သူ့ကို ဖြတ်ချင် တယ်လို့ စဉ်းစားခဲ့တာတော့ ကြာပြီပေါ့လေ၊ ဒါပေမယ့် နီးနီးနားနားကို ရောက် မလာပါဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်နေကြတဲ့ အခြား လူထောင်ပေါင်းများစွာလိုပါပဲ။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ ဒီဆေးလိပ်ကို ဖြတ်နိုင်ဖို့ ကောင်းပြီလို့တော့ ထင်ခဲ့ပါ တယ်။ ဒီလိုနဲ့သာ တစ်နေ့မှာ တကယ်ဖြတ်ဖြတ်လိုက်တာပါ။ အတိအကျပြောရရင် တစ်ည ၇ နာရီ အချိန်မှာ စဖြတ်လိုက်တာပါ။ ဖြတ်လိုက်တော့လည်း ဖြတ်ဆေး ဆေးလုံး မသောက်ဘူး။ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ ဆေးခန်းကို မသွားဘူး။ ဗေဒင်မေး မနေဘူး။ ကျွန်တော်နောက်ဆုံး မှတ်ထုတ်လိုက်တဲ့ မီးခိုးဟာ ၇ နာရီမှာ ကုန်ဆုံး သွားတယ်။ အဲဒီအချိန်ဟာ ကျွန်တော့အဖို့ စက်ကောင်းလာတဲ့ အချိန်ပဲ။

ကျွန်တော် အိပ်ရာစောစောဝင်တယ်။ မနက်လင်းလို့နိုးတော့ ကျွန်တော်က နေ့တစ်ဝက်ဆေးလိပ်မသောက်ဘဲ ကျွန်တော်နေနိုင်ပြီ။ ကနေညနေ ၇ နာရီအထိ ဆက်နေရင် ကျွန်တော် တစ်နေ့ပတ်လုံး ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီပေါ့လို့ အနိုင်ပိုင်းတယ်။ ဒုတိယနေ့လည်း အပြင်းအထန် ကြိုးစားနေတယ်။ ညစောနိုင်သမျှစောပြီး အိပ်ရာဝင် တယ်။ အိပ်ရာနိုးတော့ 'တစ်နေ့ခွဲကျ၊ ၃၆ နာရီပြတ်ပြီ' လို့ အနိုင်ပိုင်းပြန်တယ်။ ညနေ ၇ နာရီအထိ တစ်ခါကြိုးစားပြန်တယ်။ ၇ နာရီကိုချည်း တိုက်စိုက်ပြီး နေ့တိုင်း ကြိုးစားရတာပဲ။ ကလေးဆန်တယ်လို့တော့ မထင်စေချင်ဘူး။ ဆေးလိပ်စွဲခဲ့သူအဖို့ ဒီလိုပဲ လုပ်ရမယ်ထင်ပါတယ်။

ကျွန်တော် အစပထမကတော့ နာရီနဲ့တွက်ပြီးတော့ သူနဲ့ခွဲခွာပါတယ်။ နောက်တော့ ရက်နဲ့တွက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်မှတ်မိသေးတယ်။ ဆေးလိပ်ဖြတ်တာ ၁၀-ရက်ပြည့်တဲ့နေ့ဟာ ကျွန်တော့်မွေးနေ့ပါ။ နောက်တော့ ကျွန်တော် ရက်

ကျွန်တော်နဲ့ မတူတတ်တယ်။ နောက်တော့မှ လနဲ့ ရေတွက်နိုင်လာပါတယ်။ ဩဂုတ် ၁၀-ရက်နေ့ကတော့ ကျွန်တော့်အသိ တစ်ယောက်က ကျွန်တော်ဆေးလိပ်သောက် တာ မပြတ်တော့တာနဲ့ ဖြတ်လိုက်တာ ဘယ်လောက်ကြာပဲလို့ သူကမေးလာပါ တယ်။ ကျွန်တော်က သူ့ကို ရုတ်တရက် မဖြေနိုင်ဘူး။ စဉ်းစားနေရတယ်။ ဘယ်လောက် ကြာပဲလို့ဆိုတာလေ။ နောက်တော့ ကျွန်တော်က အော်ရယ်မိတယ်။ ကျွန်တော် တကယ်ပြတ်ပြီပဲ။ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲဆိုတာ မှတ်တောင် မမှတ်မိ တော့ဘူးလေ။

■ ပြတ်တော့ဘယ်လိုနေမလဲ

လူတွေက အဲလိုသိပ်မေးကြတာ။ ဖြတ်စရက်တော့ 'သိပ်ခဲရတာ ပေါ့ဗျာ'လို့ ကျွန်တော်ဖြေမှာပဲ။ တစ်ပတ်ကြာအောင် ပြတ်သွားတဲ့အခါတော့ ကျွန်တော် ချောင်းကျ ချောင်းကျ ဘယ်ရောက်သွားမှန်းမသိဘူး။ အလိုလိုပျောက်သွားတယ်။ အဲ ပြီးတော့ ဒီပြင်တစ်ခုလည်း ပျောက်သွားသေးတယ်။ အသက်ရှူတာတိုတဲ့ ခံစားရလေ။ ပြီးတော့ ကိုယ်အလေးချိန်က တိုးလာသဗျား။ ၁၅ ပေါင်လောက်ကို ခံစားရတယ်။

တိုးမှာပေါ့။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်လာတိုင်း၊ မုန့်ချိုတွေဝါးလိုက်၊ မြေပဲလှော် စားလိုက်နဲ့ အာသာဖြေနေတာကိုး။ ကျွန်တော့်မှာ ၃-လ လောက်ကြာတော့ အင်တာလာတဲ့ ကိုယ်အလေးချိန်ကို ပြန်လျှော့ချ ယူရသေးတယ်။

■ ဘဘောထားအပြောင်းအလဲ

လူတွေမေးတတ်တဲ့ နောက်မေးခွန်းတစ်ခုကတော့ တခြားလူတွေ ဆေးလိပ် သောက်နေတော့ ခင်ဗျားက ခံနိုင်ရဲ့လား၊ စိတ်ခိုင်ရဲ့လားတဲ့။ ခိုင်ပါတယ်။ ခိုင်ပါတယ်ဆိုပေမယ့် ပထမတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိပ်စိတ်မချဘူး။ ပထမပဲဟဲ့ တကယ့် လက်တွေ့ကျတော့ခံနိုင်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်တဲ့အတွက် ကျွန်တော့်ကျန်းမာရေး ပိုကောင်းလာတာ၊ ဆေးလိပ်ဖိုး အကုန်သက်သာတာတို့အပြင် တခြားအကျိုး တရားတွေလည်း ရှိသေး တယ်။ ကော်ဇောမီးလောင်တာ၊ အဝတ်အစား မီးလောင်တာ၊ အိမ်ထောင်မှုတွေ မကျန်းမာတာမျိုး မဖြစ်တော့ဘူး။ ကျွန်တော့်ကားထဲမှာလည်း သန့်ရှင်းလာတယ်။ ကျွန်တော့်စားရေးစားပွဲ နဲ့ ကျွန်တော့်သွားတွေလည်း အများကြီးသန့်ရှင်းလာတယ်။

ကျွန်တော်က ဆေးလိပ်သောက်တုန်းကလည်း လျှာအနေနဲ့ အရသာမပျက်ခဲ့ဘူး။
 ဒါပေမယ့် နှာခေါင်းကတော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးမှ အနံ့ပိုရလာပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့
 ဆေးလိပ်ဖြတ်တဲ့လူတွေ ကလေးကလားနိုင်တာ တစ်ခု တော့ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့
 ဆေးလိပ်ဖြတ်နေပြီဆိုတာ လူတကာကို တယ်ပြီးပြောပြချင်တာကိုးလို့ ဒွန်ရှာတွန်
 ဆိုသူ ဆေးလိပ်ဖြတ်သူ တစ်ဦး ကပြောပြတယ်။

x x x

ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်တဲ့အတွက် ကျန်းမာရေးကောင်းလာမယ်၊
 ဆေးလိပ်ဖိုး သက်သာသွားမယ်၊ သွားသန့်ရှင်းသွားမယ်၊
 ဒါပေမယ့် နှာခေါင်းကဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးမှ အနံ့ပိုရလာတယ် . . .

ကူးပါးရဲ့အပြတ်အသတ်အောင်ပွဲ

ကျွန်တော် ဆေးလိပ်ဖြတ်တုန်းကတော့ . . .
 တစ်ညနေ ကျွန်တော်အလုပ်ခန်းထဲမှာ ရုတ်တရက်ညှိထားတဲ့ မီးတန်းလန်းနဲ့
 ကျွန်တော်ကို ခွက်ထဲဆောင်ချိုးပစ်လိုက်ပြီး “ဆေးလိပ် ဖြတ်လိုက်ပြီဟေ့” လို့ ပါးစပ်က
 ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ကြံစည်ခဲ့တဲ့ကိစ္စ၊
 အထက်ကပျော့လွန်းလို့ ဘယ်တော့မှ အကောင်အထည် မပေါ်ခဲ့တဲ့ကိစ္စ၊ အကောင်
 အထည် မပေါ်ပေမယ့် နည်းနည်းချင်းနဲ့ အစိုင်အခဲဖြစ်လာပြီမို့ အဲဒီအစိုင်အခဲ
 ကြီးက ပြည်လာတဲ့ကြွေးကြော်သံပါပဲ။ ကဲခုတော့ ကျွန်တော်စစ်ကြောညာလိုက်ပြီ။
 ရုတ်တရက် ပူးထောက်အညံ့ပြန်ခံမလား၊ နိုင်အောင်တိုက်တော့မလား။ ဒါပဲရွေးတော့။
 ရုတ်တရက်ကြီး ကျွန်တော်လန့်သွားတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက် ပလ္လင်ပေါ်မှာ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်ဟာ လူးလွန်တွန့်လိမ်နေပါကလား။ ဒီအချိန်မျိုးက ကျွန်တော်ကုန်းပြီး ရိုက်နေတဲ့ လက်နှိပ်စက်ပေါ်က လက်ကိုဖြုတ်၊ ခါးကိုဆန့်၊ ကုလားထိုင်ကိုမှီပြီး မီးခြစ်ကလေးထောက်ခနဲနဲ့ ဆေးလိပ် . . . အို ဘယ်ဖြစ်ပါမလဲ။ ပိုင်းဖြတ်ကျိန်တွယ် ပြီးပြီပဲ။

ကျွန်တော်ဟာလေ သောက်လာတဲ့နှစ်တွေက အနှစ် ၄၀ ကျော်နေပြီ။ ညများမှာတောင် အိပ်ရာက အကြိမ်ကြိမ် နိုးတိုင်းနိုးတိုင်း စီးကရက်ကို လှမ်းရှာပြီး သောက်တဲ့လူ။ ခုတော့ သူနဲ့ကျွန်တော် သေခန်းပြတ်တော့မယ်။ ကျွန်တော့်မှာ ကတုန်ကယင်ကြီး ဖြစ်လာတယ်။ အနားမှာလည်း ဘယ်သူမှမရှိဘူး။ ကျွန်တော့် မိန်းမက ဈေးဝယ်သွားနေတယ်။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်ထဲလေ။

တစ်ယောက်ထဲမို့ ကျွန်တော်က အသံထွက်ပြီး ရယ်ချလိုက်တယ်။ သောက်ဦးမယ်လေ။ ဘယ်သူမှလည်း ဘာမှပြောစရာမလိုဘူး။ မအောင်မြင်ရင်လည်း အရှက်မကွဲပါဘူး။ ဘယ်သူသိတာလိုက်လို့။ ဟုတ်ဘူးလား။

အံ့မယ်၊ ဒါပေမယ့် အဆင်ကချောလို့။ ကျွန်တော်က စီးကရက်ဘူးကို တမင်ပဲ အိတ်ထဲကောက်ထည့်ထားလိုက်တယ်။ အဲဒီညနေကလေ ဆေးလိပ်ကို သောက်တော့မယ်လို့ စမ်းမိတာ အခါတစ်ရာမကဘူး။ နောက်ဆုံးကျတော့ ကျွန်တော်ဒီဘူးကို တခြားဖယ်ပစ်လိုက်တယ်။ ၈ နာရီလုံးလုံး ကျွန်တော်ဆေးလိပ် မသောက်ဘဲ နေလိုက်ပြီလေ။ ဒီ ၈ နာရီ နေနိုင်ရင် နောက်ထပ် ၈ နာရီကော ဘာလို့မနေနိုင်ရမှာလဲ။ အိပ်ရာဝင်တော့လည်း ဆေးလိပ်ဘူးကို ယူမယ်လုပ်မိ ပေမယ့် မယူပါဘူး။ ကျွန်တော် ကြိုးစားအိပ်လိုက်တယ်။ အိပ်တော့စိတ်ထဲ ကြောက်စရာ ကောင်းတဲ့ဟာကြီး ရှိနေသလိုပဲ။

နာရီက ၄ နာရီထိုးသံ ကျွန်တော်ကြားလိုက်ပါတယ်။ အံ့မယ် ကျွန်တော် ၆ နာရီ တောက်လျှောက်အိပ်ပျော်သွားပါကလား။ ဒီလိုမျိုး အိပ်မပျော်တာ နှစ်တွေ ကြာလှပါပြီ။ ကြောက်နေတာတွေ ပျောက်သွားပြီး ကျွန်တော်က ရယ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော် မီးထဖွင့်၊ စီးကရက်ဘူးကို ဖွင့်၊ ဆေးလိပ်တွေကို လက်နဲ့စမ်းပြီး “ငါမင်းတို့ကို နိုင်ပြီဟေ့”လို့ ပြော လိုက်တယ်။ ဒါလောက်ကြာကြာ မသောက်ဘဲ နေနိုင်ရင် ဘာကြောင့် ဘယ်တော့မှ မသောက်ဘဲ မနေနိုင်ရမှာလဲ?။

ကျွန်တော် ဆေးလိပ်ဖြတ်မယ်လုပ်တော့ ကျွန်တော့် ခန္ဓာကိုယ်ဟာ ရှိသင့်တဲ့ ကိုယ်အလေးချိန်ထက် ပေါင် ၂၀ လျော့နေလောက်အောင် ပိန်တာပါ။ အစားကို အရသာနဲ့ ဘယ်တော့မှ မစားခဲ့ရဘူး။ ကျွန်တော့် လည်ချောင်းက အမြဲခြောက်နေပြီး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဆေးလိပ်သမားဆိုးနေကျ ချောင်းကလေး တဟက်ဟက်နဲ့ နှာခေါင်းကလည်း အဖျားနဲ့နေရတာ။ လက်ညှိုး နဲ့ လက်ခလယ် ဘယ်ရောညာရော ဆေးလိပ်မီးခိုးက ပြတားတဲ့ အညှီအမည်းက အမြဲတမ်းရှိတာ။ သွားတွေကလည်း ဆေးလိပ်ငွေ့တွေ မကြာင့် အရုပ်ဆိုးနေတာ။ တကယ်ကတော့ နှာခေါင်းကျပ်ခိုးစွဲနေအောင် သောက် လိုလှပေါ့ခင်ဗျာ။

ဆေးလိပ်ဖြတ်တာ ၁ လဆိုရင်ပဲ အပြောင်းအလဲတွေက သိသာလာလိုက် တာ။ ကျွန်တော့်လက်က သွေးတိုးနှုန်းဟာ ဆေးလိပ်သမားတို့ ဖြစ်တတ်တဲ့နှုန်း ၂၀ ထိအောင် ခုန်ခဲ့တာ ခုတော့ ၇၂ ကိုပြန်ရောက်နေပြီလေ။ အစားကိုလည်း ၁၀ နှစ်လောက်အတွင်းမှာ ပထမဆုံးအကြိမ် အရသာနဲ့ စားနေပြီ။ ချောင်းကလေး တဟက်ဟက် နှာခေါင်း တခွိုးခွိုးကလည်း အလိုလိုပျောက်သွားပြီ။ ဘာဆေးမှ မသောက်ရဘဲနဲ့ ခုဆိုရင် တစ်နေ့ ၈ နာရီမအိပ်ရရင် မကျေနပ်ချင်တော့ဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ ကျန်နေတဲ့ တစ်ခုတည်းသော အမာရွတ်က ငါဒီလိုဘာကြောင့် လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်ကတည်းက မလုပ်ခဲ့မိတာလဲဆိုတဲ့ မကျေနပ်ချက်ပဲ။

ဖြတ်ဖို့တော့ မကြာမကြာ ကြိုးစားခဲ့မိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မှန်ကန်တဲ့ သနပ်မပါခဲ့ဘူးလေ။ လူတွေကို ကျွန်တော်ဆေးလိပ်ဖြတ်မယ်လို့ အကြိမ်ကြိမ် ပြောမိခဲ့တာပဲ။ လျော့သောက်တော့မယ်လို့လည်း အကြိမ်ကြိမ်လုပ်ခဲ့ပြီပဲ။ ဒါပေမယ့် စာဖတ်တွေ တစ်ခုမှ အဟုတ်မလုပ်ခဲ့ဘဲ မီးခိုးခေါင်းတိုင်ကြီးလိုနေအောင် တစ်သောက် ထိသောက်နေတာပါ။ ဒါ လောက်စွဲစွဲမြဲမြဲကြီး သောက်လာတဲ့လူ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဖြတ်သွားတာလဲ၊ ဖြတ်လိုက်နိုင်တာလဲလို့ မေးရင် အဖြေက ယတိပြတ် တိခနဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဖြတ်ရင် ပြတ်တယ်ဆိုတာပါပဲ။ ဒီလိုမဟုတ်ရင် ဘယ်တော့မှ မပြတ်ပါ ဘူး။ စိတ်ချပါကိုယ့်လူ။

ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ဆေးလိပ်ဖြတ်သူ ၄၅ ယောက်ထဲမှာ ပါးစပ်က မှည်းဆုံးပြောပြီး ကြိတ်ဖြတ်ကြသူတွေက အအောင်မြင်ဆုံးဖြစ်တာ တွေ့ရပါတယ် လို့ ကူးပါးဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဖောက်သည်ချတယ်။

x x x

ဘုရင့်သမားတော်များ ကောလိပ်က ဆေးလိပ်သောက်ရှူခြင်းကြောင့် လူ့ ကျန်းမာရေးကို ဘယ်လိုထိခိုက်ဖျက်ဆီးနေတယ်ဆိုတာကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်က အတိ ကာလင်း ထုတ်ပြန်လိုက်တော့ ဆရာဝန်ကြီးတွေက ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ် ဆေးလိပ် ဖြတ်ချင်သူတွေရှိရင် သူတို့ကူဖြတ်ပေးမယ်ဆိုပြီး ဆေးခန်းတွေဖွင့်ပေးလာကြတယ်။

ကျွန်မက လန်ဒန်မှာ ပထမဆုံးဖွင့်တဲ့ ဗဟိုမစ်ဒဲဆက်ဆေးရုံက ဆေးခန်းမှာ ပါဝင်ဖြတ်ဖို့ စာရင်းပေးလိုက်ပါတယ်။ ဖြတ်နည်းက ဆေးလိပ်သမားတွေ အစု အဖွဲ့အစည်း ဖြတ်ကြမယ့်နည်းပါ။ ဆေးခန်းအများစုက ဒီနည်းကိုပဲသုံးကြပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ဆေးခန်းကသာ တစ်ယောက်ချင်းဖြတ် စေပြီး စိတ်ရောဂါကုဆရာဝန်နဲ့ပါတွဲပြီး ကူညီတာဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်မ ဆေးလိပ်သောက်ပုံက မနက်မိုးလင်းလို့ မျက်စိနှစ်လုံးဖွင့်တာနဲ့ ဆေးလိပ်လိုက်ဝယ်ရတဲ့ အသောက်သမားမျိုး၊ ညအိပ်ရာဝင်တော့လည်း နောက်ဆုံး အလုပ်က ဆေးလိပ်တစ်လိပ်သောက်ပြီးမှ ခေါင်းချနိုင်သူ။ စားသောက်တော့ မယ်ဆိုရင်လည်း မစားခင်ရော၊ စားနေတုန်းရော၊ စားပြီးရင်ရော သောက်ရမှ။ ကျွန်မသောက်တာ တစ်နှစ်ကို အလိပ်ပေါင်း ၁၆၀၀၀ ရှိတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် သောက်သမျှ အလိပ်တိုင်းကို အရသာခံသောက်တာပါလို့တော့ ပြောမဖြစ်ပါဘူး။ ကပ်နေတော့ ဆရာဝန်က ကျွန်မကို သတိပေးလာတုန်း မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ ကဖေဟာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ ဝေဒနာခံစားပြီး သေတာကိုတွေ့ရတော့ မပြတ် ပျံ့ရမယ် ဖြတ်ဖို့တော့ ကြိုးစားကြည့်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်မိပါတယ်။

မှတ်မိပါတယ်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက် ညနေ ၆ နာရီခွဲမှာပေါ့။ ဆေးခန်းထဲ ကို ကျွန်မဝင်သွားတော့ သူ့ကိုယ်သူအတွင်းရေးမှူးပါလို့ပြောတဲ့ ဆံပင်ဝါလေးနဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ကျွန်မကို လက်ဖက်ရည် တစ်ခွက်တည်ပြီး စာတစ်ရွက်ပေး မှပါတယ်။ ပြီးတော့ ရက်သတ္တတစ်ပတ်မှာ ကျွန်မသောက်တဲ့ စီးကရက်အရေအတွက် ကို အပတ်တိုင်း စာရင်းမှတ်ထားရမယ်၊ ဘယ်အထိလဲဆိုရင် ဆေးလိပ်ပြတ်သွားတဲ့ အထိတဲ့။ ကျွန်မတို့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ချင်တဲ့လူစုဟာ တစ်ပတ်တစ်ကြိမ် အခုလို ဆုံးစည်းကြမယ်။ အားလုံး ၇ ကြိမ်ဆုံကြမယ်တဲ့။ လူပေါင်းအားလုံး ၂၂ ယောက်ပါ။ ကာတွင်းရေးမှူး မစွပ်ဆိုချင်က ကျွန်မလိုအတူတူ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြမယ့် အင်္ကျီပုံစံ ထုတ်သူတစ်ဦး၊ အိုင်းရစ်အမျိုးသမီး အတွင်းရေးမှူး မိန်းမငယ်တစ်ယောက်၊ ကိုယ်ရှင်မ ရုပ်ချောချောလေးတစ်ယောက်၊ နှလုံးရောဂါရှိတဲ့ ထရပ်ကား ဒရိုင်ဘာ တစ်ဦးစသူတို့နဲ့ မိတ်ဆက်ပေးပါတယ်။ လူစုံရောက်လာတော့ ဆေးရုံကြီးက

ပြတ်ပျံ့မလား

■ တစ်နေ့ အလိပ် ၅၀ ကျော်သောက်နေတာ

တစ်နေ့ စီးကရက် အလိပ် ၅၀ ကျော် သောက်ခဲ့တဲ့ မိန်းမငယ် တစ်ယောက် ရဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ရပုံ ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်ကလေး ဖတ်ကြည့်ပါဦး။

လွန်ခဲ့တဲ့ လတွေတုန်းကတော့ ကျွန်မဟာဆေးလိပ်တွေ မတရားသောက် နေပြီး ဖြတ်မရနိုင်တဲ့အမျိုးအစားထဲက တစ်ယောက်ပေါ့။ ကျွန်မအဖို့ ဆေးလိပ် ကဖြတ်မှ ဖြစ်မယ့်အနေအထား။ တော်ပါသေးရဲ့ ဗြိတိန်မှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ချင်သူ တွေကိုကူပြီး ပြတ်အောင်လုပ်ပေးနေတဲ့ ဆေးခန်းတွေရှိပေလို့။ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ဆေးခန်း ၁၈ ခန်း ဖွင့်ထားတယ်။ လန်ဒန်မြို့မှာချည်း ၅ ခန်းရှိပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ရင်ခေါင်းနဲ့ နှလုံးရောဂါဌာနက ဌာနကြီးမှူး ဆရာဝန်ကြီး ကျွန်မတို့အခန်းထဲ ရောက်လာတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးက “လူတွေဘာကြောင့် ဆေးလိပ်သောက်ကြတာလဲ၊ ဆေးလိပ် ဖြတ်ချင်ရင် အကောင်းဆုံးနည်းဟာ ဘာလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ သိပ်မသိသေး ပါဘူး။ ဒီက မိတ်ဆွေတွေက ဒီအမေးရဲ့ အဖြေသိရအောင် ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီနိုင်မယ် ထင်ပါရဲ့” လို့ပြောရင်း ကျွန်မတို့အထဲက လူသုံးယောက် ချောင်းဆိုး နေကြတာ ပြီးတဲ့အထိ သူ့စကားကိုရပ်ပြီး စောင့်နေလိုက်ပါတယ်။ ပြီးမှ သူက “ကနေ့ည ဒီကို ခင်ဗျားတို့တတွေ လာချင်ကြတယ်ဆိုတာကတော့ အရေးကြီးတဲ့ အချက်ပဲ။ ဆေးလိပ်ဟာလေ ကိုယ်ကမဖြစ်ချင်ဘဲနဲ့ ဘယ်တော့မှ ဖြတ်လို့ရတဲ့ အမျိုးမဟုတ်ဘူး။ မျက်လှည့်ပြတဲ့နည်းမျိုးနဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ်လို့ မရဘူး။ တကယ် ဖြတ်ချင်မှသာ ဖြတ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလူကို ဒီဆေးခန်းက ကူညီမှာပဲ။ ကျွန်တော်တို့က ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ ဘယ်လောက်အရေးကြီး လို့အပ်နေတယ်ဆိုတာကို ပြမယ်လေ။ ပြီးတော့ ဖြတ်ချင်လာတဲ့စိတ်ကို စိတ်ရှည်ရှည်နဲ့လုပ်ဖို့ ကူညီမယ်”

ဆရာဝန်ကြီး စကားပြောနေတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မရှေ့တည့်တည့်မှာရှိတဲ့ ဧရာမဖန်ဘူးကြီးထဲက ဆေးရည်စိမ်ထားတဲ့ဟာကြီးကို ကျွန်မက မကြည့်ဘဲ မနေနိုင် လို့ ခဏခဏကြည့်နေမိတယ်။ ဖန်ဘူးကြီးထဲမှာက အကြည့်ရဆိုးတဲ့ ညိုညိုအတုံးကြီး တစ်တုံး၊ အပေါ်က မှိုဖြူဖြူလို့ ဟာတွေတက်လို့။ ဆရာဝန်ကြီးက အဲဒီဖန်ဘူးကြီး ထဲက ဟာကြီးက ကင်ဆာဖြစ်ထားတဲ့ လူ့အဆုတ်ကြီးတဲ့။ ဒီရောဂါမျိုးရလာတဲ့ လူနာအသစ် အနည်းဆုံး တစ်ပတ်တစ်ယောက်လောက် ကျွန်တော်တို့ဆီကို ရောက် ရောက်လာသတဲ့။

“ကျွန်မတို့ ဘယ်တော့ဆေးလိပ်ဖြတ်ရမှာလဲဆရာ” လို့ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်က မေးလိုက်တော့ ဆရာဝန်ကြီးက ဘယ်တော့ ဖြတ်ရမယ်ဆိုတဲ့နေ့က ကျွန်တော်တို့ ပြောလို့မရဘူးတဲ့။ ကျွန်မတို့ဘာသာ ဆုံးဖြတ်ရမှာပါတဲ့။”

လူငယ်တစ်ယောက်က ဆွီဒင်မှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ ဆေးခန်းတွေက ဆေးလိပ်စွဲနေသူကို ဆေးထိုးပေး၊ ဆေးပြားကျွေးပြီး ဆေးလိပ် သောက်ချင်စိတ် မပေါ်အောင် လုပ်ပေးတဲ့နည်းနဲ့ ဖြတ်ပေးနေတယ် ကြားရတယ်။ အဲဒါက ဖြတ်ရတာ ပိုမလွယ်ပေဘူးလားလို့ မေးပါတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးက “ဆေးထိုးတယ်ဆိုတာက နီကိုတင်ကိုဆေးထိုးပြီး သွင်းပေး တာပါ။ အဲဒါက စီးကရက်ကရနေတဲ့ နီကိုတင်ကို အစားထိုး ပေးတာပဲရှိပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့ အာသာနဲ့ သောက်နေတဲ့ အကျင့်ကိုပြတ်အောင် မဖြစ်နိုင် ပါဘူး။ အဲဒီမှာလည်း ဆေးလိပ်ပြတ်တယ် မပြတ်ဘူးဆိုတာ ကာယကံရှင်နဲ့ စိတ် ကိုမှာတည်နေတာပါပဲ။ ဆွီဒင်ကဆေးခန်းတွေ ဖြတ်ပေးတဲ့နည်းလည်း အောင်မြင် ချင်အောင်မြင် မှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့လူကို ပညာပေးမှုက ပိုပြီး အကျိုးရှိတယ် ထင်ပါတယ်” လို့ ဆရာဝန်ကြီးက ဖြေပါတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးက ကျွန်မတို့ တစ်ယောက်စီကို ကိုယ်ဆေးလိပ် သောက်လာတဲ့ မပိုင်းကြောင်း ပြောပြစေပါတယ်။ ဘာလို့သောက်သလဲ၊ ဘယ်တုန်းက စသောက်ခဲ့ သလဲ၊ ဖြတ်မယ်ဆိုတော့ စိတ်ထဲဘယ်လို ရှိသလဲဆိုတာတွေ မေးတာကို ဖြေကြရပါ တယ်။

ည ၈ နာရီခွဲလောက်ရှိတော့ ဆရာဝန်ကြီးက တစ်ခါစကားပြော ပြန်ပါ တယ်။

“ကျွန်တော်တို့ ခင်ဗျားတို့ လေယာဉ်နဲ့ခရီးသွားမယ်လို့ လေယာဉ်ပေါ် ထိုင်နေတဲ့အခါ လေယာဉ်မယ်တစ်ဦးက လေယာဉ်ပျံဆိုတာ ၈ စင်းမှာ ၁ စင်းတော့ မျက်ကျတာပဲလို့ပြောရင် ခင်ဗျားတို့စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုရှိမယ်တော့ မပြောတတ် ဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်သမားတွေမှာတော့ အဲဒီလောက် အန္တရာယ်ရှိတာ အသေ ကချာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီ အန္တရာယ်ကို မမှုကြဘူး။ လာမယ့်အပတ်မှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ တကယ် ပိုင်းဖြတ်လိုက်ပြီလား၊ မပိုင်းဖြတ်သေးဘူးလားဆိုတာ စိတ်အေးအေး ထားပြီး ကိုယ့်စိတ်ကို မေးကြည့်ခဲ့ကြပါ။ ဖြတ်ချင်တာဆိုရင် ဘာကြောင့် ဖြတ်ချင်တာ ဆိုတဲ့ အကြောင်းတွေကို ရေးချယူခဲ့ပါ။ ဖြတ်လိုက်ရင် ဘယ်လို ပိုကောင်းလာမယ်၊ ဘယ်လောက်ပိုပြီး အသက်ရှည်နိုင်မယ်၊ ကိုယ့်သားသမီးအပေါ် ဘယ်လိုဩဇာ ပိုရှိလာမယ်၊ အချိန်နဲ့ငွေကုန် ဘယ်လိုသက်သာမယ် ဆိုတာတွေပေါ့”

အိမ်ပြန်ရောက်တော့ ဒီကိစ္စ ကျွန်မစဉ်းစားပါတယ်။ ပြီးတော့ ဘာကြောင့် ဖြတ်ချင်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက် ၈ ချက်ချရေးပါတယ်။ ပထမဆုံးအချက် ကတော့ ချောင်းဆိုးမပျောက်မှုပေါ့။ ကျွန်မစိတ်ထဲ ဒီတစ်ခါ တကယ်ပဲ ဖြတ်ချင် တယ်ဆိုတာ သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်တစ်လိပ် နောက်ထပ်မသောက်ရတော့ ဘူးဆိုရင် ကျွန်မ ဘယ်လိုနေမလဲဆိုတာတော့ စဉ်းစားကြည့်တာနဲ့တောင် တုန်လှုပ်မိ ပါတယ်။

ဒုတိယ အပတ်တွေမှာ ဆုံကြတော့ ကျွန်မတို့ အချင်းချင်း မိတ်ဆွေတွေလိုပဲ ချစ်ဆက်ကြတယ်။ ဆရာဝန်ကြီးက “ကနေ့ညတော့ ရှေ့အပတ်မှာ ဆေးလိပ်ဘယ်

နှစ်လိပ် လျှော့သောက်တော့မယ်ဆိုတာကို ပြောစေချင်တယ်။ ဒီစာရွက်ပေါ်မှာ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကို ရေးမှတ်ထားမှာ ဖြစ်ပါတယ်”တဲ့။

စာအုပ်သည် အမျိုးသားတစ်ဦးက အလွန်ကျေနပ်တဲ့ မျက်နှာထားနဲ့ “ကျွန်တော်က ဖြတ်လိုက်ပြီ”လို့ ပြောပြပါတယ်။ ကျွန်မတို့ အားလုံးက သူ့ကို ပြုကြည့်မိကြတယ်။ နောက်တစ်ယောက်ကလည်း “ကျွန်တော်လည်း အတူတူပဲ”လို့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးကလေး ဝင်ပြီးပြောလိုက် ပါတယ်။ အိုင်ယာလန် အမျိုးသမီးကလေး ကလည်း သူပါ ပြတ်ပြီတဲ့လေ။ ကျွန်မအလှည့်ရောက်တော့ ကျွန်မက စကား ထစ်ထစ်နဲ့ တစ်နေ့ အလိပ် ၅၀ သောက်နေရာက တစ်နေ့ ၇ လိပ်ထိအောင် လျှော့ချပါမယ်လို့ ကတိပေးလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ချက်ချင်းပဲ စိတ်ထဲမှာ ဆေးလိပ် မသောက်ဘဲနေရင်တော့ ဘဝဟာ ပျော်စရာ မကောင်းပေဘူးလားလို့လည်း အောက်မေ့လာပါတယ်။ အရင်ကတော့ မသောက်ရဘူးဆိုရင် သိပ်ခုက္ကုကြီး မဟုတ်လား။

ဆရာဝန်ကြီးက ကျွန်မတို့ကို အကူအညီရစေမယ့် အခြေခံ လိုက်နာသင့် တာကလေးတွေကို ချပေးတယ်။ ဆေးလိပ်ကို ကိုယ်ကြိုက်နေတဲ့ တံဆိပ်ကို မဝယ်နဲ့ တော့ မကြိုက်ဆုံးတံဆိပ်ကိုပဲ ဝယ်သောက်တဲ့။ အသောက်ချင်ဆုံးအချိန်ဟာ ဘယ် အချိန်လဲဆိုတာလည်း ချရေးထား၊ မှတ်ထားတဲ့။ ပြီးတော့ မသောက်မီအောင်လည်း အချိန်ဆွဲနိုင်သလောက် ဆွဲထားပါ။ မနက်အစောကြီး တစ်ခုခုမစားခင် ဆေးလိပ် လုံးဝမသောက်ပါနဲ့။ အစာစားအပြီးသောက်တာတောင်မှ အချိန်ရွှေ့နိုင်သလောက် ရွှေ့ထားပြီး မနေနိုင်လွန်းတဲ့ အချိန်မှသောက်ပါ။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်ရင် ဆေးလိပ် က အမြဲတမ်းအသင့်ရှိနေအောင် လုပ်ထားတဲ့အကျင့်ကိုလည်း ဖျက်ပစ်လိုက်ပါ။ လွယ်လွယ်မတွေ့တဲ့နေရာမှာ ဆေးလိပ်ကို ရွှေ့ထားလိုက်ပါတဲ့။

ကျွန်မ အဲဒီညက ဆေးခန်းကပြန်လာတော့ ကျွန်မအိတ်ထဲမှာ စီးကရက် ၄ လိပ် ပါလာပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်မချက်ချင်း ဒီဆေးလိပ်တွေ ကို တစ်လိပ်စီယူပြီး ထိုးဆောင့်ချေပစ်လိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မ အောင်ပွဲက မကြာပါဘူး။ မနက် ၄ နာရီထိုးတော့ အိပ်ရာကနိုးလာပါတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်လိုက်တာ၊ ဒါ့ကြောင့် ထိုးချေထားတဲ့ ဆေးလိပ်ကို ကော်နဲ့ကပ်ပြီး ပြန်လိပ်ဖို့ ကြိုးစားတယ်လေ။

နောက်တော့ သိပ်သောက်ချင်လာတဲ့အခါ ပြေပျောက်သက်သာအောင် လုပ်တဲ့နည်းတွေ ရှာလာရတယ်။ နောက်တစ်နေ့မှာ တစ်နေ့ တွက် ၇ လိပ်က ကုန်ပြီ၊ ဒီတော့ရင် သိပ်သောက်ချင်လာတာကို ဘယ် နှယ်လုပ်လိုက်ရသလဲဆိုတော့

ပြုန်းပေါ်အိပ်ချလိုက်ပြီး ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားလေ့ကျင့်ခန်း လုပ်ရတော့တာပါ။ ပျော်တယ် လေ့ကျင့်ခန်းလုပ် နေတော့ သောက်ချင်နေတဲ့ အာသာကို မေ့သွားပါတော့ တယ်။

အဲဒါပြီးတော့ ကျွန်မက ဥပဒေတစ်ခုကို လိုက်နာလိုက်တယ်။ အဲဒါက ကာလဲဆိုတော့ ဆေးလိပ်သောက်ချင်လာရင် သောက်ချင်လိုက်တာဆိုတဲ့ တမ်းတ မျက်အာရုံကို ကြာရှည်လေးဖြင့် တ၊မနေနဲ့၊ တစ်ခုခုကို လုပ်ပစ်လိုက်။ တစ်ခါတလေ များ အံ့ဆွဲတွေ ကြမ်းပေါ်သွန်မှောက်ချပြီး အဲဒီအထဲက ပစ္စည်းတွေကို ရွေးတာ၊ ကံဆွဲရှင်းတာမျိုး လုပ်လိုက်ရတယ်။ ညနေထမင်းစားပြီးရင် ခါတိုင်းလို အေးအေး လူလူ မနေနိုင်ဘူး။ ကျွန်မတို့ အိပ်ဝန်းကျင်က ပလက်ဖောင်းပေါ် အခေါက်ပေါင်း များစွာ လမ်းလျှောက်နေရတယ်။ ရုံးအလုပ်ခွင်ထဲကို ရောက်သွားတော့လည်း ချွန်ကြီး များခဲတံ တစ်ခါထပ်ချွန်ရတာမျိုး၊ အခန်းထဲက ပန်းအိုးကလေး ရေလောင်း ပေမယ့် ထပ်လောင်းရတာမျိုးတွေ လုပ်ရတယ်။ ဒါမှ ကိုယ့်စိတ်မနိုင် မနင်းဖြစ်တော့ မယ့် အခြေအနေကလေးကို လွန်မြောက် နိုင်မယ်မဟုတ်လား။

နောက်အပတ် ဆေးခန်းကိုသွားတော့ ကျွန်မ နည်းနည်းလေးတော့ မပေါင်းမော့လာပြီ ထင်ပါတယ်။ တစ်နေ့ ၇ လိပ်ပဲသောက်မယ် ဆိုတဲ့အတိုင်း နေနိုင် အောင်နေခဲ့ပြီမို့ လူကနည်းနည်းလေး ရဲတင်းလာပါပြီ။ ကျွန်မတို့အများစုဟာ ကိုယ့်တိုက်ပွဲကလေးတွေကို ကိုယ်ပြန်ပြီး ရယ်နိုင်တဲ့အဆင့်လည်း ရောက်လာကြပြီ။ လူတစ်ယောက်ကတော့ သူ့ မိတ်ဆွေက ပါးစပ်ထဲလာထည့်တဲ့ စီးကရက်ကို အပြစ် မှီမှန်းသိရဲ့နဲ့ လက်ခံလိုက်မိတယ်။ ပြီးမှ စိတ်ကိုထိန်းလိုက်ပြီး ဒေါသဖြစ်ဖြစ်နဲ့ ဒီ ဆေးလိပ်ကို နှစ်ပိုင်းကျိုးအောင် ကိုက်ပစ်လိုက်သတဲ့။ သူပြောပြတာကို ကျွန်မတို့မှာ ရယ်ကြရတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးက ကျွန်မတို့ရဲ့ တိုးတက်မှုကို ကြားနာမှတ်သား ပြီးသွားတဲ့ အခါ “ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြဖို့ အချိန်တော့တန်လာပြီ။ ဒါပေမယ့် ဘယ်တော့စဖြစ် တယ်ဆိုတဲ့ ရက်ကိုတော့ စဉ်းစဉ်းစားစားရွေးစေချင်ပါတယ်။ ဥပမာ အရေးကြီးတဲ့ လူမှုရေးကိစ္စ၊ အရေးကြီးတဲ့ စီးပွားရေး ကိစ္စတွေရှိတဲ့ ရက်တွေမျိုးကို မရွေးစေချင်ဘူး။ အေးအေးဆေးဆေး ရှိနိုင်တဲ့ရက်မျိုးကိုရွေးပါ။ ရွေးပြီးရင်တော့လည်း မပျက်အောင် လုပ်ပါ” တဲ့။

ကျွန်မက “ဆရာ ကျွန်မဖြတ်ဖို့အသင့်ရှိပြီ” ဆိုတဲ့ စကားမျိုး ပြောမထွက် လာဘူး။ အဲဒီတော့ ဆရာဝန်က ကျွန်မစာရွက်ထဲကို လာမယ့်အပတ်မှာလည်း

တစ်နေ့ ၇ လိပ်ပဲသောက်မယ်ဆိုတာကို ဘာမှ ပြောမနေဘဲရေးချပါတယ်။ ကျွန်မလေ ရုတ်တရက် စိတ်ထဲဘယ်လို ဖြစ်သွားသလဲ မသိဘူး။ “ဆရာ ကျွန်မစိတ်ပြောင်းသွားပြီ ကျွန်မအထဲလည်း သူညလို့ပဲ ရေးချလိုက်တော့” လို့ ပြောချလိုက်ပါတယ်။

■ ဇာတ်လမ်းကစပါပြီ

ပထမနေ့ ဆေးလိပ်လုံးလုံးဖြတ်ထားပြီး နှင်းဖြူတွေဆိုင်းနေလို့ ဘာမှမမြင်ရတဲ့ လမ်းထဲကျွန်မတစ်ယောက်ထဲ လျှောက်သွားနေတယ်။ ခေါင်းကြီးကလည်း တစ်ခေါင်းလုံး ဝါဂွမ်းတွေသိပ်ထည့်ထားသလိုကြီး ဖြစ်နေတယ်။ ပေါ့ရွတ်ကြီး။ လက်တွေကလည်း တုန်လို့။ စိတ်ကလည်း ကစဉ့်ကလျားနဲ့။ အဲဒီအထဲမှာ အအေးမိလိုက်သေးတယ်။

ဒုတိယနေ့မှာ နီကိုတင်ဆိုတဲ့ဆေးထဲက စွဲလမ်းစေတဲ့ အဆိပ် မဝင်ရောက်ဘဲ ကျွန်မခန္ဓာကိုယ်ဟာ တစ်ရက်နေလို့ရသွားပြီ။ အိပ်ရာနံဘေးမှာ ရေအေးတစ်ခွက်နဲ့ လိမ္မော်ရည်ပုလင်းချထားလိုက်တယ်။ နောက်မနက် မျက်စိနှစ်လုံးပွင့်တာနဲ့ တပြိုင်နက် ဒါကိုမော့ချနိုင်ဖို့လေ။ မနက်အစောစာ စားတဲ့အခါ ကာဖီတစ်ခွက်ကို သောက်နေကျအတိုင်း သောက်လိုက်တယ်။ ဒါတိုင်းတော့ သောက်ပြီးရင် စီးကရက်မီးညှိပြီပေါ့။ အခုတော့ ဆေးလိပ်အစား လက်ဖက်ရည်နဲ့ သစ်သီးရည်ကိုပဲ သောက်နေတယ်။ ရပါတယ်။ ပြီးတော့ မနက်နိုးတာနဲ့တပြိုင်နက် ပြတင်းကိဖွင့် လေကောင်းလေသန့်ကို အသက်ပြင်းပြင်းရှူပြီး ဖြည်းဖြည်းချင်းသွင်းတယ်။ ဘာမှပျာယီးပျာယာ မလုပ်ဘူး။ မနက်စာစားတော့လည်း အိမ်သားတွေနဲ့မစားဘဲ တစ်ယောက်ထဲ ခွဲစားတယ်။ ၄၈ နာရီ ဆေးလိပ်ပြတ်သွားတဲ့အချိန်မှာ မှတ်စုကလေးတချို့ကို ရေးနေပြီ။ အဆာမခံပါနဲ့၊ ကောင်းတာက ကိုယ့်အနားမှာ သစ်သီးခြောက်ကလေးတွေ အလွယ်တကူယူထား။ တဖြုံဖြုံစားပေါ့။ သစ်သီးခြောက်က အဆာလည်းပြေတယ်။ လူ ဝလာမှာလည်း မစိုးရဘူး။ ထမင်းစားပြီးရင် ဆေးလိပ်က မုချသောက်ချင်တော့မှာ မဟုတ်လား။ အဲသည်တော့ စားပြီးရင် လမ်းထွက်လျှောက်လိုက်ပါ ဆိုတာကလေးတွေ ရေးထားတယ်။

စတုတ္ထအပတ် ဆေးခန်းအစည်းအဝေးကို ကျွန်မက ဆီးသီးခြောက် တဖြုံဖြုံ စားရင်းတက်ပါတယ်။ တခြား အမျိုးသမီးတစ်ဦးကတော့ လေးညှင်းပွင့်ကလေးကို မြုံနေတယ်။ ပြတ်နိုင်တဲ့သူတွေကတော့ ပြုံးလို့ပေါ့။ မပြတ်နိုင်သူတွေကတော့ မျက်နှာမကောင်းကြဘူး။

ဆေးလိပ်ပြတ်တဲ့ ဒုတိယအပတ်က ပထမအပတ်ထက်တော့ သက်သာတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် လွယ်တော့မလွယ်လှသေးဘူး။ ချောင်းဆိုးကတော့ မရှိတော့ဘူး။ သွားပြီ။ အသက်ရှူလို့လည်း ကောင်းလာပြီ။ အိပ်လို့လည်းပျော်လာပြီ။ ဒါပေမယ့် သွားဆောင်မှုကလေးတွေကတော့ ဟိုနားဒီနားရှိသေးတာပဲ။ လူတွေက ကျွန်မမျက်နှာကို ဆေးလိပ်အခိုးတွေနဲ့ တမင်မှုတ်နေကြသလိုပဲ။ ကျွန်မက တင်းထားပါတယ်။ အတွင်းရေးမှူးအမျိုးသမီးက တင်းထားပါ။ ပြတ်ပြီးတဲ့နောက် ရက်သတ္တပတ်ပေါင်းများစွာကို တင်းထားဖို့ လိုပါသေးတယ်။ လပေါင်းများစွာကြာတဲ့အထိ ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့ အာသာက မပြေပျောက်သေးပါဘူး။ ရက် ၂၀ ပြတ်ရုံနဲ့ ကပြီးတိုင် အောင်ပွဲခံရပြီလို့ မအောက်မေ့ပါနဲ့ဦးလို့ သတိပေးရှာတယ်။

အဲဒီညက ကျွန်မတို့ကို အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်နေသူကို ခွဲစိတ်ပြီး ထုတ်ယူတဲ့ ဖွဲ့စည်းကားပြတယ်။ ကြည့်ကြတဲ့ ကျွန်မတို့တတွေထဲက ကြောက်လန့်တကြား ပါးစပ်က အမယ်လေး အလိုလေး တမိကြ သူတွေအများကြီး။ ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်မှုရဲ့ အကျိုးက အဆုတ်ကင်ဆာတွင်လည်းမကဘူး။ နှလုံးရောဂါဖြစ်လို့ သေရတာတွေလည်း မနည်းဘူးလို့ သိရသေးတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးက “လူတွေကို အမှန်တရားဖော်ထုတ်ပြီး ခြောက်လှန့်လို့တော့ ကပြစ်မရှိနိုင်ပါဘူးနော်၊ အထူးသဖြင့် ဒီလိုလုပ်တဲ့အတွက် အကျိုးတရားအပေါ် ပေါက်သားပဲဟာ” လို့လဲ ပြောပါတယ်။

နောက်တစ်ကြိမ်တွေ့ဆုံပွဲကို ကျွန်မဖျားနေလို့ မသွားနိုင်ဘူး။ အတွင်းရေးမှူးက ကျွန်မဆီကို စာရေးလိုက်တယ်။ ကျွန်မတို့လူတွေ ကျွန်မလုပ်တဲ့နည်းဖြစ်တဲ့ အသက်ရှူလေ့ကျင့်ခန်းကို လုပ်နေကြတယ်တဲ့။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကတော့ သူ ဆေးလိပ်ပြတ်သွားပြီလို့ စာရေးပါတယ်။

နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံကြတဲ့နေ့မှာတော့ တည်နေကျလက်ဖက်ရည်အိုးအပြင်၊ အတွင်းရေးမှူးက ဆေးလိပ်ပြတ်တဲ့ ကျွန်မတို့ကို ချီးကျူးဝမ်းသာမှုနဲ့ ကျောပုတ်တာလေးတွေလည်း ပါတာပေါ့။ ဆရာဝန်ကြီးက ပထမတုန်းက ကျွန်မတို့အားလုံး ၂၂ ယောက် စုရုံးမိကြတာ ၆ ယောက်တော့ ပြုတ်ကျသွားတယ်။ ကျန် ၁၆ ယောက် အနက်က ၁၁ ယောက်က ဆေးလိပ်ပြတ်ကြပြီ။ ခိုင်မြဲမယ်လို့ မျှော်လင့်တာပဲ၊ ၅ ယောက်ကတော့ မပြတ်သေးပေမယ့် အရင်လို မသောက်တော့ဘဲ သိပ်လျှော့သောက်နေကြပြီ။ ဒီ ၅ ယောက်က မပြတ်မချင် ဆေးခန်းကိုဆက်ပြီး လာနေကြမယ်လို့ စာရင်းချုပ်ပြပါတယ်။

အတွင်းရေးမှူးက ကျွန်မတို့ ပြတ်သွားသူတွေကို ပို့စကတ်တွေ ပေးပါတယ်။ ပြီးတော့ ပထမလမှာ ကျွန်မတို့က အပတ်စဉ် ကိုယ့်အခြေအနေကို ပုံစံကတ်မှာရေးပြီး သတင်းပို့ပါ။ နောက် တစ်လတစ်ကြိမ်၊ တစ်နှစ်သတင်းပို့ပါ။ ဆေးခန်းကိုလည်း မကြာမကြာလာပြီး စကားစမြည်ပြောပါလို့ မှာပါတယ်။

ဆေးခန်းလာပြီး ဒီလိုဆေးလိပ်ဖြတ်တော့ အကျိုးထူးသလားလို့ မေးတော့ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက “အတူတူကြိုးစားကြည့်ကြတော့ အဖော်ရှိတဲ့အတွက် အားရှိတာပေါ့။ တခြားလူတွေပြတ်နိုင်တယ်ဆိုရင် ငါဘာလို့ မပြတ်နိုင်ရမှာလဲဆိုတဲ့ တွန်းအားလည်းရတာပေါ့”လို့ ပြောပါတယ်။

ငြိတိသျှဆေးခန်းတွေက သူတို့ဆီလာတဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ချင်သူတွေကို အဆက်ဖြတ်မထားဘူး။ ကိုယ်လုပ်လို့ အောင်တာလည်း သိချင်တယ်။ မအောင်တာလည်း သိချင်တယ်။ မပြတ်လို့ ပြန်သောက်နေမိရင် သူတို့က မရက်ပါနဲ့။ ဆေးခန်းကို ပဲလာပါ။ အကူအညီယူပါလို့ ပြောပါတယ်။ ဆေးခန်းတစ်ခုက စိတ်ရောဂါဆရာဝန်ကတော့ သူ့အတွေ့ အကြုံမှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်တဲ့လူထဲက ပြန်သောက်တာ၊ မပြတ်တာဟာ ဖြတ်အပြီး ဆေးခန်းကိုလာရာမှာ အချိန်နီးပြီး မှန်မှန်လာတာ မလာတာနဲ့ အချိန်ဝေးတာအပေါ်မှာ တည်တာပဲလို့ ပြောပါတယ်။

ကျွန်မတို့ ဆေးခန်းက ချိန်းတဲ့အတိုင်း မှန်မှန်လာသူတွေထဲက ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း ဆေးလိပ်ပြတ်ပါသတဲ့။ တစ်ယောက်ချင်းဖြတ်ပေးတဲ့ ဆေးခန်းတစ်ခန်းကတော့ ၅၉ ရာခိုင်နှုန်း တကယ်ပြတ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။

ကျွန်မဆိုရင် အခုဆေးလိပ်ပြတ်သွားတာ ရှစ်လရှိပါပြီ။ ကျွန်မ လည်ချောင်းမှာ အရင်က စွဲကပ်နေတဲ့ ဆေးချိုးတွေမရှိတော့ဘူး။ ကျွန်မလက်တွေ အကြောတွေ တုန်ခါမှုလည်း ပျောက်ပြီ။ ကျွန်မနှာခေါင်းကလည်း ဘာနဲ့မဆိုရနေပြီ။ အဲဒါတွေ အားလုံးထက် ကျွန်မသဘောအကျဆုံး ကိစ္စကတော့ မကောင်းမှန်းသိတဲ့ အကျင့်ဆိုးကြီးတစ်ခုကို ကျွန်မက နိုင်နိုင်နင်းနင်း ဖျောက်ပစ်လိုက်နိုင်ပြီ။ အရင်က ဒီအကျင့်က ကျွန်မကို စိုးမိုးနှိပ်စက်နေတာ၊ ခုတော့ ကျွန်မက သူ့ကို အောင်နိုင်သူ ဖြစ်သွားပြီဆိုတဲ့ ကိစ္စပါပဲလို့ ဂလိုရီယာအီမာဆင်ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်မ တစ်ဦးက သူ့အဖြစ်ကို ပြောပြပါတယ်။

x x x

ကျွန်မကိုယ်တွေ့

ဆေးလိပ်စွဲနေသူတွေကို မေးကြည့်ရင် ဆေးလိပ်ဟာ ကောင်းလွန်းလို့လို့ ဖြတ်လူရှိမယ် မထင်ပါဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ မကောင်းပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဖြတ်မရလို့ သောက်နေတာပါလို့ ဖြေတဲ့ လူမျိုးတွေ အများကြီးတွေ့ပါလိမ့်မယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ ကာလကြာခဲ့လေလေ ဖြတ်ချင်တဲ့ဆန္ဒ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပေါ်လေလေ ရှိပါလိမ့်မယ်။ တချို့ဆိုရင် မကောင်းမှန်းသိလို့ လျော့သောက်ကြည့်ကြတယ်။ တချို့ကတော့ ဖြတ်ကိုဖြတ်ကြည့်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မအောင်မြင်လို့ ပြတ်ကြတာပါ။ ကျွန်မဆိုရင် လျော့သောက်ကြည့်တာ အကြိမ်ကြိမ် ဖြတ်လည်း ကြည့်ဖူးသားပဲ။

ဆေးလိပ်ပြတ်ချင်ရင် ဟောဒီဆေးကိုစား၊ ဟောဒီလိုလုပ်၊ ပြတ်ကရောဆိုတဲ့

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဘယ်သူမဆိုလုပ်ရင်ရတဲ့ ပြတ်ဆေးမျိုး ဒီလောကမှာ မရှိပါဘူး။ အနောက်နိုင်ငံတွေမှာ ဆေးလိပ်မသောက်ချင်အောင်သောက်တဲ့ ဆေးပြား၊ အပ်စိုက်တဲ့နည်း၊ စိတ်ညှို့ပညာနဲ့ ဖြတ်နည်းဆိုတာတွေ ရှိပေမယ့် ဘယ်သင်းကမှ တိတိကျကျ အောင်မြင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဆေးလိပ်ဖြတ်ချင်လို့ လုံးပမ်းနေသူတွေ မအောင်မြင်သေးသူတွေထဲက တစ်နေ့တော့ တစ်ခုခုသော အကြောင်းတရားကြောင့် ဆေးလိပ် လုံးဝပြတ်သွားတယ်ဆိုတာမျိုးတော့ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒီ တစ်ခုခုသော အကြောင်းတရားဆိုတာထဲမှာ တချို့ကတော့ ကိုယ်ဝန်ရှိ လာလို့၊ တချို့ကဖျားပြီး ခံတွင်းပျက်သွားလို့၊ တချို့က အလည်အပတ်သွားလိုက်လို့၊ တချို့က ချောင်းဆိုးလာလို့ စတာတွေလည်း ပါဝင်တတ်ပါတယ်။

ဒီလိုနည်းနဲ့ ပြတ်သွားတဲ့သူတွေထဲမှာ သောက်မဖြစ်လို့ ခေတ္တခဏ ဖြတ်သွားတာ နောက်တော့ ပြန်ပြီးသောက်ရလိမ့်မယ်ထင်တာ မရတော့ဘူး။ သောက်ဖို့လည်း စိတ်မကူးတော့ဘူး။ ပြတ်လက်စနဲ့ တစ်ခါတည်းဖြတ်လိုက်ပါတော့မယ်ဆိုပြီး တစ်သက်လုံး ပြတ်သွားတာပဲဆိုတဲ့ လူတွေလည်းရှိပါတယ်။

ဆေးလိပ်ဟာ နှစ်ရှည်လများသောက်လာခဲ့တော့ သူကပေးတဲ့ ဒုက္ခတွေက သိသာသိသာ လာပါတယ်။ ပိုက်ဆံကုန်တာတွင်မှ မဟုတ်ဘဲ။ သူ့ကြောင့် မတော်တဆ ခရီးသွားရင်း ဆေးလိပ်မပါဘဲနေတဲ့အခါ၊ ကိုယ်သောက်နေကျ ဆေးလိပ်ရှာမတွေ့တဲ့အခါ၊ သူ့ကို တလုံတလ ကိုယ်သွားမယ့်ခရီးမှာ ဆောင်ရတဲ့အခါ၊ သူ့ကြောင့် မီးလောင်ပေါက်တာ၊ သူ့ကြောင့်ချောင်းဆိုးတာ၊ တစ်နေ့တစ်နေ့ သူ့ကို အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သောက်ရှူနိုင်ဖို့ အားထုတ်လုပ်ကိုင်ရတာတွေကနည်းတဲ့ ဒုက္ခတွေမှ မဟုတ်ပါဘဲကလား။ ကျွန်မဆိုရင် ဓာတ်မီးခြစ်ကို ချွေးခံအိတ်ထဲထည့်ထားရလို့ မီးခြစ်ထဲက ဓာတ်ဆီလျှံထွက်ပြီး ဗိုက်သားဓာတ်ဆီလောင်ခံရတာ ခဏခဏဆိုတဲ့ ဒုက္ခရှိသေးတယ်။ အဲဒီတော့ ဖြတ်လို့ရရင် ဖြတ်ချင်တာပေါ့။ နို့ပေမယ့် ပြတ်အောင် မဖြတ်နိုင်ကြဘူးတဲ့လေ။

ကျွန်မကိုယ်တွေ့ပြောရရင် ကျွန်မက စီးကရက်သမား မဟုတ်ဘူး။ ဆေးပေါ့လိပ်သမား။ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ဆေးစပ်က နဂါးဆေးလိပ်။ အရွယ်က အလတ်ကြီးအရွယ်။ ဒါကို ၅၀ စည်း တစ်စည်းကုန်ရင် တစ်စည်းဝယ်သောက်တာ။ ဒီဆေးလိပ်က တုပ်တော့ ကားစီးရင်း၊ ရထားစီးရင်း သောက်လို့မကောင်းဘူး။ အဲဒီလို ခရီးသွားနေရင်း ဆေးလိပ်သောက်ချင်ရင် စီးကရက်ကို သောက်ရတယ်။ ဆေးလိပ်ငတ်

လို့သာ စီးကရက်ဝယ်ခဲ့ရတာ။ ကိုယ့်အာသာဆန္ဒနဲ့က ကိုက်ညီတာ မဟုတ်တော့။ ကင်းတိမ်ဘူး။ အဲဒီဒုက္ခက ဆေးလိပ်သောက်သူအဖို့ တကယ်တော့ မပြောပလောက်တဲ့ ဒုက္ခပါ။ ဒါ့ပြင် မြောက်မြားစွားသော ဒုက္ခတွေရှိပါ သေးတယ်။ မအားဘဲနဲ့ သောက်ချင်တဲ့ ဒုက္ခတို့၊ မသောက်သာတဲ့ အခြေအနေမှာ သောက်ချင်တဲ့ဒုက္ခတို့၊ ကလည်း ရှိသေးရဲ့။ ဆေးလိပ်ရှာရတဲ့ ဒုက္ခ၊ မီးခြစ်ရှာရတဲ့ဒုက္ခ၊ မီးခြစ် ကိုယ်ခြစ် ချင်တဲ့အချိန် အလွယ်တကူရအောင် လုပ်ထားရတဲ့ ဒုက္ခတွေကလည်းရှိသေး။

အဲဒီဒုက္ခတွေကြောင့် ဆေးလိပ်ဖြတ်ချင်တယ်။ ဖြတ်ချင်ပေမယ့် ဖြတ်မယ်လို့ ကူးပြီး မသောက်ဘဲနေကြည့်လိုက်၊ မနေနိုင်လို့သောက်လိုက် ဖြစ်နေတော့ ငါ ရုတ်တရက်ဖြတ်လို့တော့ ရမှာမဟုတ်ဘူး။ နည်းနည်းချင်းမျှင်းဖြတ်မှပဲလို့ အောက်ပေးပြီးလျှော့သောက်ဖို့ ပိုင်းဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ ဆေးလိပ်တစ်နေ့ ၃ လိပ်ကုန်အောင် သောက်မယ့်အစား ၂ လိပ်၊ ၂လိပ်အစား ၁ လိပ်။ ဒီလိုလျှော့မယ်ဆိုပြီး လျှော့သောက်ပါတယ်။ ၁ ရက်၊ ၂ရက်၊ ၃ရက် စသဖြင့် သောက်ချင်တိုင်း မသောက်ဘဲ ချုပ်တည်းပြီး သိပ်သောက်ချင်ခါမှ သောက်တာမျိုးလုပ်တာပါ။ ရက်နည်းနည်းပဲရပါတယ်။ နောက်တော့လည်း အရင်တိုင်းပြန်သောက် လာတာပါပဲ။ အဲဒီလျှော့သောက်တဲ့နည်းကို ၄၊ ၅ ကြိမ်လုပ်ဖူးပါတယ်။ မရပါဘူး။ ဒီလိုရှိနေတုန်း ကျွတ်ချင်တဲ့တစ်နေ့မှာတော့ ဆောင်းပါးတစ် ပုဒ်ဖတ်ရပါတယ်။ အဲဒီဆောင်းပါးက ဆေးလိပ်သောက်ရှူတာဟာ ဦးနှောက်ကို ထိခိုက်မှုရှိတယ်၊ မှတ်ဉာဏ်ကို ထုံထိုင်းစေတယ်ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးပါ။

အဲဒါ ၁၉၅၄ ခုနှစ်လောက်ကပါ။ ကျွန်မမှာ အသက်က ၄၀ လောက်သာရှိသေးပေမယ့် သတိမေ့တဲ့ ကိစ္စကစနေပါပြီ။ ဦးလှက အဖမ်းခံနေရပြီး ရန်ကုန်ထောင်ကြီးထဲမှာပါ။ ကျွန်မက လူထုသတင်းစာကို ဦးလှမရှိဘဲ ဆက်ထွက်နိုင်ဖို့ နင်းကျိုးနင်းကျွံတွေ့ကြားထဲက အမျိုးမျိုးလုံးပန်းနေရတဲ့ အချိန်ပါ။ ဒီအချိန်မှာ ဆောင်းပါးဖတ်လိုက်ရတော့ ငါလုပ်နေတဲ့အလုပ်က သတင်းစာဆရာ၊ မှတ်ဉာဏ်က အခု အတော်ချွတ်ယွင်းနေပြီ။ ဒီအလုပ်ကို ငါဆက်လုပ်ရဦးမယ်ဆိုရင် မှတ်ဉာဏ်ကို ထုံထိုင်းစေတယ်ဆိုတဲ့ ဆေးလိပ်ကို ဆက်သောက်နေလို့တော့ မဖြစ်တော့ဘူး။ ဒီရေးတဲ့သားတဲ့ သတင်းစာဆရာအလုပ် လုပ်နေချင်သေးရင် ဒီဆေးလိပ်ကို ဖြတ်မှဖြစ်မယ်။ သူ့ကိုဖြတ်ရရင် ငါစိတ်ဆင်းရဲမှာကတော့ သေချာတယ်။ ဒါပေမယ့် ဦးလှအဖမ်းခံနေရတုန်း သတင်းစာဆက်လုပ်နေရတဲ့အချိန်မျိုးမှာ နောက်ထပ် စိတ်ဆင်းရဲစရာအတွက် နေရာပေးဖို့ ငါ့မှာကျန်ချင်မှ ကျန်တော့မှာ။ အဲဒီတော့

ဒီဆင်းရဲတိုးခံစားရလို့လည်း ထူးတော့မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ခုပဲ အဆုံးစွန် စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲနဲ့ အလုပ်လုပ်နေရတဲ့ ဘဝပဲ။ ဖြတ်မယ်ဟာ ဘာဖြစ်ဖြစ်၊ မထူးဘူး။ ကံ ဆင်းရဲစမ်းစိတ်ဆိုပြီး ယတိပြတ်စွတ်ဖြတ်လိုက်တာပါပဲ။

ကျွန်မ ဆေးလိပ်သောက်ခဲ့တာ ၉ နှစ် ၁၀ နှစ်သမီးကတည်းကဟာ ဆေးလိပ်သောက်သက် အနှစ် ၃၀ ထက်မနည်းတော့ဘူးပေါ့။ ဆေးလိပ်ဖြတ်တာ အခံရဆုံးရက်ကတော့ စဖြတ်တဲ့ပထမနေ့ပေါ့။ သူ့ ချည်းသတိရနေပြီး သတိရ တိုင်းသောက်ချင်မှုကို ချုပ်တည်းနေရတာ၊ ဘယ်နှစ်ခါသတိရလို့ ဘယ်နှစ်ခါ စိတ်ဆင်းရဲရတယ် မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိဘူး။

စိတ်တိုနေ၊ စိတ်ဆင်းရဲနေ၊ ဒေါသထွက်နေတာပဲ။ တော်တော်တော့ တော်တော်ကြီးကို ခံရပါတယ်။ အဲဒီနေ့ညအိပ်ပြီးလို့ နောက် တစ်နေ့ကျတော့ ဆေးလိပ်ကို သတိတော့ရသေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် မနေ့က အကြိမ် ၅၀ သတိရတယ် ဆိုရင် ဒုတိယနေ့ဟာ ၂၅ ကြိမ် လောက်ပဲသတိရပါတော့တယ်။ တော်တော်လျော့ သွားပါတယ်။ ပထမနေ့နဲ့ ဒုတိယနေ့ ခံစားရပုံချင်း တော်တော်ကို ကွာပါတယ်။ သတိတော့ ရသေးတာ၊ သောက်ချင်နေတာပါပဲ။ ဆေးလိပ်ဟာ အစာစားပြီးရင် အထူးသဖြင့် အချိုစားပြီးရင် ပိုခံတွင်းချဉ်ပြီး ပိုသောက်ချင်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အချိုကို ရှောင်ပါတယ်။ လုံးဝမစားပဲပါဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့ အဲဒီအလျှောက် ကျွန်မက အချဉ်ဓာတ်နဲ့ ဖြတ်ပါတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်တာ ခံတွင်းချဉ်နေတာ ကို ကွမ်းစားရင်လည်း ဖြတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကွမ်းစွဲမှာ ကြောက်ပါတယ်။ တချို့များ ဆေးလိပ်ကို ကွမ်းနဲ့ ဖြတ်တာတဲ့။ ဆေးလိပ်က မပြတ်ဘဲကွမ်းပါစွဲနေလို့ “ကွမ်းစားဆေးသောက် ၂ မှုရောက်” ကြသတဲ့။ အဲဒါကြောင့် ကွမ်းနဲ့ မဖြတ်ရဲပါဘူး။ ကျွန်မကိုယ်တွေ့ အကောင်းဆုံးက ရှောက်သီးဆေးပြားနဲ့ ခံတွင်းချဉ်တာကို ဖြေ ဖျောက်ပါတယ်။ ကောင်းပါတယ်။ ချဉ်ငန်ငန်အရသာကလေးက ဆေးလိပ်သောက် ချင်စိတ်ကို တားဆီးလိုက်နိုင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ သူကလည်း စွဲမနေပါဘူး။

တတိယနေ့ကျတော့ ၂၅ ကြိမ် အစား ၁၅ ကြိမ်လောက်ပဲ သတိရပါတော့ တယ်။ နောက်ရက်တွေ နောက်ရက်တွေမှာတော့ သတိရမှုဟာ တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ ကျဆင်းသွားပြီး နေနိုင်ထိုင်နိုင်အဆင့်ကို ရောက်လာတာပါပဲ။

အလွန်သောက်ခဲ့တဲ့ ဆေးလိပ်၊ လူကအားများအားရင် လက်ကတောင် မချချင်အောင် သောက်ခဲ့တဲ့ ဆေးလိပ်ကို ပြတ်သွားအောင် ဖြတ်နိုင်ပြီလို့ဆိုတဲ့အခါ သိပ်ဝမ်းသာသွားပြီး ငါ့စိတ်ငါနိုင်သားပဲလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုပိုကြီးလာပါ

တယ်။ အရေးကြီးတဲ့အလုပ်တွေ လုပ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့လည်း ယုံကြည်စိတ်တွေ မှင်လာပါတယ်။

ဒါပေမယ့် တစ်ခါတလေတော့ ဝမ်းနည်းသလိုလို စိတ်ထဲတွင် ကြိတ်ပြီး ဖြစ်တာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဘာကိုဝမ်းနည်းတာလဲဆိုတော့ ငါ့ဘဝမှာ မကောင်းမှု မယ်လို့ပြုခဲ့တာ ဒီတစ်ခုပဲရှိတာ။ ဒီမကောင်းမှု အပေါ်ကနေပြီး ငါ့အိမ်ခံခဲ့တာဆိုလို့ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မကောင်းမှုကလေးတစ်ခုပဲ ရှိတယ်။ ခုငါ့မှာ ဒီအိမ်ကလေး တောင်မှ မခံရတော့ပါကလေးလို့တွေးပြီး ဝမ်းနည်းတာပါ။ ဒါကတော့ တစ်ခါတစ်ခါ စိတ်ရိုင်း စိတ်မိုက်ဝင်တာလေ။ နို့ပေမယ့် အခါခပ်သိမ်းမှာတော့ ဝမ်းသာနေ၊ ဖုတ်ယူနေတာပါ။ ဒါကြောင့် ခင်မင်တဲ့လူတွေနဲ့တွေ့ရင် ဆေးလိပ် ဖြတ်လိုက်ပြီဆို တာကို ဖွင့်ပြောချင်လာပါတယ်။

ဦးလှ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ထောင်ကထွက်လာတော့ ကျွန်မဆေးလိပ် ပြတ်နှင့်ပြီ ဆိုတာကို သူ့မှာဝမ်းသာလိုက်တာလေ။ ကျွန်မ ကာယကံရှင်ထက်တောင် ဝမ်းသာ သးတယ် ထင်ပါတယ်။ ကျွန်မသောက်နေတုန်းကတော့ သူက ဘာမှမဆိုမပြောရှာ ဘူး။ ပြတ်ပြီဆိုတော့မှ ဝမ်းအသာကြီးသာပြီး သူ့အသိမိတ်ဆွေတွေလာတိုင်း သူက ဒီသတင်းကို ပြောပြနေပါတော့တယ်။ သူ့မိန်းမ ဆေးလိပ်ကိုပြတ်အောင် ဖြတ်နိုင် တယ်ဆိုတော့ကို သူပြောပုံကလေးကို နားထောင်ကြည့်ပါဦး။

“ကျွန်တော်က ဒေါ်အမာကို အခုအထူးသတိထားပြီး ချောပေါင်းနေရ တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူက ကျွန်တော့်အရင် သူကလေး ဘဝတုန်းကတည်းက ပေါင်းခဲ့စွဲခဲ့တဲ့ ဆေးလိပ်ကိုတောင် ပြတ်အောင်ဖြတ်နိုင်တာမို့ ကျွန်တော့်လဲ ပြတ်မှာပဲ ဆိုပြီး ချောပေါင်းနေရတယ်” တဲ့။ သူ့ ထုံးစံအတိုင်း ဟာသလေးစွက်ပြီး ကြွားပြော တာပါ။ သူကလေ ကျွန်မ ဆေးလိပ်ပြတ်သွားပြီဆိုတဲ့အကြောင်းကို သူ့မိတ်ဆွေတွေ ကို အကြာကြီး သတင်းပေးနေတာပါ။

အဲ ငါဆေးလိပ်ပြတ်ပြီဆိုပြီး သောက်စမ်းကြည့်ဖို့တော့ မကြိုးစား စေချင် ဘူး။ အဲဒါလုံးဝကို မလုပ်အပ်တဲ့ကိစ္စလို့ သတ်မှတ်ပါရစေ။ မစမ်းပါနဲ့။

ဆေးလိပ်အကြာကြီးစွဲခဲ့တဲ့လူက ဆေးလိပ်ပြတ်လို့သာ ပြတ်နေတာ၊ မတော်လွန်းလို့ ဖြတ်ထားတာ၊ သူ့အပေါ်သံယောဇဉ်က မကုန်ပါဘူး။ အထူးသဖြင့် ကိုယ်သောက်နေကျတံဆိပ်၊ ကိုယ်သောက်နေကျ အရွယ်ဆေးလိပ်ကို ပြန်တွေ့ရင်၊ သူများသောက်နေတာမြင်ရင် ကျွန်မဖြင့် တစ်ဖွာလောက်ဖြစ်ဖြစ် ပြန်သောက်ချင် စိတ် အလွန်ပေါ်ပါတယ်။

ကျွန်မက အစ်မနဂါးဒေါ်ဦးဆီကို အလည်သွားတယ်။ သူက ကျွန်မသောက်တဲ့ အရွယ်ကြီးကို အမြဲသောက်နေတာ။ သူ့သောက်ပုံက ခဏခဏ ကောက်ဖွား၊ ခဏခဏချထား။ မီးငြိမ်းတော့ ခဏခဏပြန်တို့၊ သောက်နေတဲ့ သောက်နည်း။ ဒါကိုတွေ့ရင် သူ့ဆေးလိပ်တို့ကို ကောက် ယူပြီး ဖွာလိုက်ချင်စိတ် သိပ်ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါမှာတော့ သူ့အတိုကို ယူပြီးမီးညှိပေးလိုက်မိပါရော။ ဆတ်ဆော့တာလေ။ မီးညှိပေးရင်း ရှိုက် လိုက်တော့ ခေါင်းထဲ မိုက်ခနဲတော့ ဖြစ်သွားတာပေါ့။ ဆေးလိပ် မီးခိုးဟာ အမြဲတမ်းသောက်နေတုန်းကသာ ကိုယ့်ဦးကျောက်က မသိတော့တာ။ ခုလိုတစ်ခါတလေ ပြန်ရှိုက်ကြည့်တော့ မိုက်ခနဲ ဖြစ်သွားလောက်အောင် ကိုပဲ ပြင်းထန်လှပါကလားလို့ သိလိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မိုက်ခနဲကနေပြီး ဆေးလိပ်အပေါ် စွဲလမ်းတမ်းတမှုက ပြန်လည်နိုးကြားလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ခါကနှစ်ခါ သောက်ချင်လာပြီး ပြန်စွဲပါသေးတယ်။

ဒီလိုစွဲတာ ကျွန်မဘဝမှာ ၃ ကြိမ် ၃ ခါပါ။ ဦးလှအသိမခံဝံ့ ပါဘူး။ ရှက်လို့။ သားသမီးတွေလည်း မသိစေဝံ့ဘဲ ခိုးသောက်နေပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အကြာကြီးတော့ အစွဲမခံတော့ပါဘူး။ တစ်လကိုး သီတင်းနဲ့ ဖြတ်ပစ်ပါတယ်။ တစ်ကြိမ်ကတော့ ၁၉၇၅ ခုက ပုဂံမှာ မြေငလျင်ကြီးလှုပ်တော့ ဘုရားတွေ ဘယ်လောက် ပြိုပျက်ကုန်သလဲဆိုတာကို သမိုင်းပါမောက္ခ ဒေါက်တာသန်းထွန်းတို့နဲ့အတူ ပုဂံကို လိုက်ကြည့်ရင်း ဆေးလိပ်ဖြတ်ရပါတယ်။

ကျွန်မ အတွေ့အကြုံအရ ပြောချင်တာကတော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးရင် ငါပြတ်ပြီပဲဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးလို့ဖြစ်စေ၊ ဆတ်ဆော့လို့ဖြစ်စေ၊ ဆေးလိပ်ကို ဘာအကြောင်းနဲ့မှ ပြန်ပြီးတစ်ရှူလည်း ဖွာမကြည့်ပါနဲ့၊ နှစ်ရှူလည်း ဖွာမကြည့်ပါနဲ့။ ကိုယ့်ခန္ဓာထဲမှာရှိတဲ့ ဓာတ်ခံက ဆေးလိပ်ကို မြန်မြန်ကြီးပိုပြီး တမ်းတလာစေအောင် စေ့ဆော်နိုင်ပါတယ်။ အစွဲသိပ်မြန်ပါတယ်။

ပြတ်ပြီဆိုရင် လှည့်ကိုမကြည့်နဲ့တော့ဆိုတာ ကျွန်မရဲ့ကိုယ်တွေ့အရ အရေးအကြီးဆုံး အကြံပေးချက်ပါပဲ။

x x x

နောက်မကျသေးရင် ပြောချင်တယ်

ဟိုနိုလူလူကထုတ်ဝေတဲ့ စတားဘူလက်တင် သတင်းစာက သတင်းထောက် တစ်ယောက်ဟာ ၁၀ နှစ်လုံးလုံး လူတွေဖတ်ဖို့ သတင်းတွေ စုဆောင်းပေးခဲ့ရာက မာမကျန်းဖြစ်လို့ ဆေးရုံပေါ်ရောက်နေတဲ့အခါ သူက သူ့ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးခဲ့စမ်းပါရစေ၊ ဒါကိုဖတ်ရတဲ့ လူအတွက် တစ်စုံတစ်ရာ အကျိုးဖြစ်မယ်ဆိုရင် ပြစ်နိုင်ပါတယ်ဆိုပြီး မဆုံးခင် ၄ ရက်အလိုမှာ သူ့ကိုယ်ရေးရာဇဝင်ကို စရေးတယ်။ ကြိမ်ဆုံးတော့မယ်ဆိုတော့ ကနေ့အချိန်မှာ သူ့ရေးပြီးသားကို ပြန်ဖတ်ပြီး ပြင်ဆင်ပေးခဲ့သေးတယ်။ နောက်တစ်နေ့ ဟိုနိုလူလူဆေးရုံကြီးပေါ်မှာပဲ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ ကွယ်လွန်သွားရှာပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဒီသတင်းထောက် မတ်ဝါးတားရဲ့ သေအံ့မှူးမှူးရေးသွားတဲ့ ကိုယ်ရေး ရာဇဝင်က-

ကျွန်တော့်ကို သတ်သွားတာ စီးကရက်ပဲ။ ကျွန်တော်က ဒီ လူသတ်သမားကို ၁၄ နှစ်သားကစပြီး အသိလုပ်ခဲ့တယ်။ အဖေအိတ်ထဲက ဆေးလိပ်ကိုနှိုက်ပြီး နေ့တိုင်းခိုးသောက်ခဲ့တယ်။

ပထမတော့ ရှိုက်လိုက်ရင် မူးနောက်သွားသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အောင့်ပြီး ဆက်လုပ်တော့ ရသွားတာပါပဲ။

ကျွန်တော့်ကို ၁၉၀၉ ခု၊ ဇွန် ၂ ရက်မှာ အိုင်အိုးဝါးပြည်နယ် ဒေးဗင်းပို့မှာ မွေးပါတယ်။

အသက် ၁၆ နှစ်သားရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ မိသားစု ဘော်လီတီမိုးကို ပြောင်းခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော့မိဘရယ်၊ ကျွန်တော့်နမ နှစ်ယောက်ရယ်ပေါ့။ အဲဒီ တုန်းအထိ ဆေးလိပ်သောက်ရဖို့ အတွက် ပြဿနာမရှိသေးဘူး။

ကျောင်းကထွက်တော့ တောက်တိုမယ်ရ အလုပ်ကလေးတွေမှာ ဝင်လုပ်နေ လို့ ဆေးလိပ်ဖိုးကတော့ ပိုက်ဆံရနေတာပဲ။

၁၉၂၈ ခုနှစ်မှာ စီးပွားပျက်ကပ်ကြီးဆိုက်တော့ ပြဿနာပေါ်ပြီ။ ပိုက်ဆံက သိပ်ရှားသွားပြီဟုတ်လား။ အဖေက သူ့ဆေးလိပ်ကို အလျော့မခံတော့ဘူးပေါ့။

အဲဒီတော့ ဆေးလိပ်စွဲနေပြီဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်က ဘာလုပ်တယ်မှတ်သလဲ၊ သူများသောက်ပြီးပစ်ခဲ့တဲ့ ဆေးလိပ်တို့ တွေကို လိုက်ကောက်တယ်။ ပြီးတော့ဖြေပြီး ဆေးကို ပြန်လှော်တယ်၊ လှော်ပြီး ကိုယ့်စက္ကနဲ့ကိုယ် လက်လိပ်လိပ်သောက်ကြရတယ်။

အဲဒီတုန်းက လူငယ်တွေအတွက် အလုပ်မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် ရေတပ်ထဲဝင်လိုက်ရတယ်။ ဒါဆိုတော့ အိမ်မှာစားမယ့် ပါးစပ်ပေါက် တစ်ပေါက် လျော့သွားရုံမက ကျွန်တော်ကတောင် ပိုက်ဆံကလေး ဘာလေးအိမ်ကို ပို့ပေးနိုင် လာပြီလေ။

စီးကရက်အတွက်လည်း ဘာပြဿနာမှ မရှိတော့ဘူး။ သင်္ဘောပေါ် တက်မိပြီ၊ ပင်လယ်ထဲရောက်နေပြီဆိုရင် စီးကရက်တစ်ကာတွန်းမှ ပြား ၄၀ ထဲရယ်။ ကျွန်တော်က တစ်နေ့ ၂ ဘူး မှန်မှန်သောက်တယ်။ အလကားဖွာတာရယ်လို့ မရှိဘူး။ ဖွာသမျှလည်း ရှိုက်တာချည်းရယ်။

ရေတပ်မှာ အနှစ် ၂၀ တာဝန်ထမ်းပြီးတော့ ရေတပ်ကထွက်ပြီး မြောက်

ကျွန်တော်လည်းနား တက္ကသိုလ်တက်တယ်။ ဘွဲ့ရတော့ စန်ဒေးဂိုး ယူနီယံမှာ အလုပ်ရ ပါတယ်။

တစ်ညတော့ ကျွန်တော့်ကားရှိရာကို လူကအလာ အသေးစား လေဖြတ်တာ မျိုးဖြစ်ပြီး လမ်းလျှောက်တာ ဘယ်ဘက်ကို ယိုင်ထိုးသွားပါတယ်။ အဲဒီည ကျွန်တော်အိပ်မပျော်ဘူး။ ဆေးလိပ်ကို တစ်လိပ်ပြီး တစ်လိပ်ဆက်သောက်နေတာပဲ။

သောက်နေရင်းလည်း ဆေးလိပ်သောက်လွန်းအားကြီးလို့ ဒီလိုဖြစ်တာပဲလို့ ခံနေတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ လင်မယား ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြည့်သေးတယ်။

ရက်ပဲ ပြတ်တယ်၊ ပြန်သောက်ကြတာပဲ။

မပြတ်နိုင်လို့သောက်နေသေးပေမယ့် ဆေးလိပ်ကအရသာတော့ တွေ့မနေ တာပါဘူး။ မနက်စောစော ကော်ဖီတစ်ခွက်သောက်အပြီးဖွာတဲ့ စီးကရက် တစ်လိပ်ကလွဲရင် ကျန်တစ်နေကုန် သောက်သမျှက အရသာမတွေ့ပါဘူး။

ကျွန်တော့် ပါးစပ်ဟာ အမြဲတမ်း ခြောက်သယောင်းနေတာပဲ။ ဆေးလိပ်သောက်လွန်းအားကြီးတော့ ကျွန်တော့်မှာ လျှာရဲ့ရသာအာရုံက ပျက်နေပြီ

မလ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့်အဆုတ်က နည်းနည်းပွနေတော့ အသက်ရှူလို့ မဝဘူး ပေါ့။ အဆုတ်အအေးမိတဲ့ ရောဂါကလည်း ကျွန်တော့်ဖောက်သည်ကြီးပဲ။

၁၉၅၆ ခုနှစ်ရောက်တော့ ကျွန်တော် ဟိုနီလူလူကို ပြောင်းလာခဲ့ပြီး စားဘူးလက်တင်သတင်းစာမှာ အလုပ်ဝင်လုပ်တယ်။ ဆေးလိပ်ကတော့ တိုးတိုးပြီး သောက်မြဲပဲ။

၁၉၆၅ ခုနှစ် ဇွန်လရောက်တော့ ကျွန်တော် ဝိုက်အကြီးအကျယ် နာလာပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ကောင်းကောင်းမအိပ်နိုင်ပါဘူး။ နာရီဝက် တစ်ခါ၊ တစ်နာရီတစ်ခါ အိပ်ရာကထထပြီး နို့တစ်ခွက်သောက်ပြီး စီး ကရက်တစ်လိပ်သောက်နေရပါတယ်။

၁၉၆၅ စက်တင်ဘာမှာ အကြီးအကျယ် ချောင်းဆိုးလာပါတယ်။ အသံ လည်း ဝင်သွားတယ်။ ကျွန်တော့်ဘယ်ဘက် အဆုတ်ရှိရာကလည်း နာလာတယ်။

ကျွန်တော် ဆရာဝန်ကိုသွားပြတော့ သူကနားကြပ်နဲ့ သေသေချာချာ နားထောင်တယ်။ ပြီးတော့ အဆုတ်ကို ဓာတ်မှန်ရိုက်စမ်းပါလို့ ခိုင်းပါတယ်။ ရိုက်ကြည့်တော့ ကျွန်တော့်အဆုတ်မှာ အနာရှိသတဲ့။ နောက် ၄ ရက်နေတော့ အဆုတ်ဆိုင်ရာ ခွဲစိတ်ကုသမှု ဆရာဝန်ကခွဲပြီး ကျွန်တော့် အဆုတ်ဘယ်ဘက် ခြမ်းကို လှီးထုတ်ပစ်လိုက်ပါတယ်။

တစ်လနေတော့ ကျွန်တော် အလုပ်ပြန်ဆင်းပါတယ်။ ခွဲမယ့် စိတ်မယ့်နေ့

မတိုင်ခင် ၁ ရက်စပြီး ကျွန်တော်ဆေးလိပ်မသောက်ဘဲနေခဲ့တယ်။ ဆေးလိပ်ဖြတ်
လို့ အရသားပဲ။ ရမှာပေါ့။ မသောက်ဘဲနေဖို့က လုံလောက်တဲ့အကြောင်းရှိပြီကိုး။

ကျွန်တော် ကျန်းမာလို့ပဲ ကိုယ်အလေးချိန် ၁၀ ပေါင် တက်လာတယ်။
လူက နေလို့ထိုင်လို့လည်း ကောင်းလို့။ အဲ ဇန်နဝါရီ ၃ ရက် နေ့မှာတော့
ကျွန်တော် အအေးမိလိုက်တယ်ထင်တယ်။

ကျွန်တော်ခွဲစိတ်ကု ဆရာဝန်ဆီကို သွားပြတော့ ကျွန်တော့် ဘယ်ဘက်
အဆုတ်နေရာမှာ ရေတွေရောက်နေသတဲ့။ စုပ်ထုတ်ယူလိုက်တာ ကွပ်ပုလင်း
တစ်လုံးစာရတယ်။

နောက်တော့ ကျွန်တော်အခါပေါင်းများစွာ အဲဒီလို ရေစုပ်ယူ နေရပါတယ်။
တစ်နေ့တော့ ဆရာဝန်က ရေစုပ်ယူရတာ တစ်ချိန်ထက် တစ်ချိန် ပိုပိုနိုးလာပြီတဲ့။

နောက်တော့ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးက ပြောပြတာပါ။ ကျွန်တော့်ကို
ခွဲတုန်းက ကျွန်တော်နောက်ကိုနေရလှရင် တစ်နှစ်ပဲလို့ သူ့ကိုပြောပြ လိုက်ပါသတဲ့။
သူကမယ့်ဘူး။ မယ့်လို့ ကျွန်တော့်ကိုလည်း ပြောမပြပါဘူး။ ဒီအတွက် ကျွန်တော်
အပြစ်မတင်ချင်ပါဘူး။

အဆုတ်ကင်ဆာမှာ ၄ မျိုး ၄ စားရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ကင်ဆာ
ပြန့်ပွားပုံ မြန်တာနွေးတာပေါ်ကိုကြည့်ပြီး အမျိုးအစား ခွဲတယ်နဲ့ တူပါတယ်။
ဆရာဝန်က အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ရင် ၂၀ မှာ ၁ ယောက်လောက်သာ အသက်ရှင်
တယ်။ ကျန် ၁၉ ယောက်က သေတာချည်းပဲတဲ့။ တချို့ရောဂါတွေလို အရှင်အသေ
က သူ ၅၀ ကိုယ် ၅၀ ဆိုတာမျိုး တောင် မရှိပါဘူး။

ကျွန်တော့်ဆရာဝန်က ဆေးလိပ်သောက်လို့ ဒီလိုရောဂါဖြစ်ရတယ်ဆိုပြီး
လူတွေဆေးလိပ်ဖြတ်ကြဖို့ တော်တော်ကိုစိတ်ပါလက်ပါ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်
နေပါတယ်။ သူကလေ စီးကရက်သောက်လို့ အဆုတ် ကင်ဆာဖြစ်တာဟာ မုချပဲ။
ဘာမှယုံမှား သံသယရှိစရာအကြောင်း မရှိဘူးတဲ့။ ဒီဟာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အထောက်
အထားတွေက လိုတာထက်တောင် ပိုနေသေးတယ်။ တစ်နေ့ကို ဆေးလိပ် အလိပ်
၂၀ သာမှန်မှန် သောက်၊ ဆေးလိပ်သောက်သက် ၂၀ ရှိလာရင် ဒီလူ အဆုတ်
ကင်ဆာ ကျိန်းသေဖြစ်ပြီလို့ မှတ်တော့တဲ့။

စီးကရက်သောက်ရင်ဖြစ်တာက အဆုတ်ကင်ဆာချည်းထဲလည်း မကသေး
ဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်ရင် နှလုံးရောဂါနဲ့သေဖို့ အခွင့်အလမ်းက မသောက်သော
သူထက် ၂ ဆပိုများတယ်။ ရင်ကျပ်ရောဂါက မသောက်တဲ့လူထက် ၁၂ ဆပိုပြီး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဖြစ်တတ်တယ်။ ပါးစပ်၊ လည်ချောင်းနဲ့ အစာလမ်းကြောင်းမှာ ကင်ဆာဖြစ်တာတွေ
လည်း ရှိသေးရဲ့။

ဆရာဝန်တွေခမာမယ် တစ်ခါတစ်ခါတော့လည်း ဘာလုပ်ရမှန်းမသိအောင်
အခက်တွေ့တတ်ကြတယ် ထင်ပါရဲ့။ သူတို့က ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့လူကို
သတိပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလူက သတိပေးမှုကို အလေးမထားဘူးလေ။

ပြီးတော့ စီးကရက်သောက်ဖို့လို့ ကြော်ငြာနေကြတာတွေကလည်း ရှိသေး
ပျက်လား။ စီးကရက်သောက်ချင်လာအောင် ဒေါ်လာသန်း ပေါင်းများစွာ အကုန်ခံပြီး
လူတွေကို တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်နေတယ်။

အိတလီနဲ့ ဗြိတိန်မှာတော့ တီဗွီကနေပြီး ဆေးလိပ်သောက်ဖို့ မကြော်ငြာရ
ဘူးလို့ အစိုးရက ပိတ်ပင်ထားသတဲ့။ ဒီလိုလုပ်တာ သိပ်မှန်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့်
ဆေးလိပ်မသောက်တတ်သေးတဲ့ လူငယ်ကလေးတွေ ချာတိတ်ကလေးတွေ ဆေးလိပ်
သောက်မလာဖို့ အရေးကြီး ပါတယ်။

ခု ကျွန်တော်ရေးပြတဲ့ ကျွန်တော့် ကိုယ်ရေးရာဇဝင်ဟာ ဆေးလိပ်စွဲနေတဲ့
လူတစ်စုံတစ်ယောက်ကို ဖြတ်ချင်စိတ်ပေါက်မပေါက်တော့ ကျွန်တော်မသိဘူး။
ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်ပါးစပ်က တရားဟောတုန်းကတော့ တစ်ယောက်မှ မကျွတ်ခဲ့ပါ
ဘူး။ ခက်တာကလူဆိုတာ “တခြားလူသာ အဲဒီလိုဖြစ်တာပါ။ ငါ့မဖြစ်ပါဘူး” လို့
ထင်တတ်တာကိုး။ နို့ပေမယ့် ဖြစ်လာပြီဆိုတော့ ဘုရားကယ်လို့ မရတော့ဘူး။
ခင်ဗျား ဓာတ်မှန်မှာ အဆုတ်ထဲအရိပ်တစ်ခု တွေ့ရပြီဆိုရင်တော့ ကျိန်းသေပြီ
ပေါ့။ ခင်ဗျား ဘာမှလုပ်လို့မရတော့ဘူး။

ကျွန်တော့်ကိုတော့ ဆရာမများက နာကျင်လာရင် မနာမကျင်အောင်
ဆေးပေးကြလို့ နေသာထိုင်သာရှိသွားပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် အသက်က ၀အောင်မရှုနိုင်
ဘူး။ ထပြီးလမ်းသွားရင် ၅ လမ်း မပြည့်သေးဘူး ထိုင်နားလိုက်ရပြီ။ ကင်ဆာက
အဆုတ်ကနေပြီး ကျွန်တော့်အသည်း ဘက်ရောက်သွားပြီတဲ့။ ပြီးတော့ ဘယ်ရောက်
သေးသလဲ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အဖို့ အသက်ရှည်စရာ လမ်းမရှိတော့ပါဘူး။
နောက်ကျသွားပါပြီ။

အဲ ခင်ဗျားအတွက်တော့ ကျွန်တော့်လို ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မှာမို့ ဒီဆေးလိပ်ကို
ဖြတ်လိုက်ပါမိတ်ဆွေ။ ကျွန်တော်သေသေချာချာ တိုက် တွန်းပါတယ်လို့ ရေးသွားရှာ
တယ်။

x x x

လေးကြိမ်မြောက်တော့မှ တကယ်ပြတ်တယ်

အခု ကျွန်တော့်အသက် ၄၃ နှစ်ထဲမှာပါ။

ဆေးလိပ်စသောက်တဲ့နှစ်ကတော့ ၁၆ နှစ်ကတည်းက ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၃

H. S. F ကျောင်းသားဘဝလောက်တုန်းက ဆိုပါစို့။

အဲဒီတုန်းက လက်သန်းလုံးလောက်ရှိပြီး မြေဖြူချောင်းသာသာလောက်ပဲ ရှည်တဲ့ နဂါးဆေးလိပ်ပေါက်စလေးတွေကလည်း ၁၀ ပြားဖိုးဆို ၅ လိပ်တောင်ရ တယ်။ နေ့လယ်ထမင်းစားကျောင်းဆင်းချိန်မှာ ထမင်းစားအပြီး ကျောင်းအပြင်ကို ထွက်၊ သူငယ်ချင်းတွေစုထိုင်ပြီး အပျင်းပြေ ကောက်ဖွာကြရင်းကနေ . . . ဆေးလိပ် စွဲလာခဲ့တာပါ။

စွဲလိုက်တာမှ ဆေးလိပ်သောက်သက်တမ်း ၂၆ နှစ် ၂၇ နှစ် လောက်အတွင်း

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

မှာ (မှတ်မှတ်ရရ) ၃ ကြိမ်လောက်ပဲ ပြတ်ဖူးတယ်။

၁ ကြိမ်က ၁၉၆၅။ တက္ကသိုလ်ရောက်ပြီ။ လုပ်အားပေးစခန်းမှာ ဖျားတော့ ဆေးလိပ်မသောက်ချင်တော့ဘူး။ ၁ လခွဲ ၂လ လောက်ပြတ်သွားတယ်။ ခံတွင်းပျက် နဲ့နဲ့ ပြတ်တာကိုး။ ပြီးတော့လည်း . . . ပြန်သောက်ဖြစ်တာပါပဲ။

၁ ကြိမ်က ၁၉၈၀။ ကျွန်တော့်ပါးရိုးနဲ့ မျက်ခွဲရိုးတွေရဲ့ အတွင်း အခေါင်းထဲ မှာ ပြည်တွေဝင်တည်နေတယ်။ ကြွက်သေပုပ်နဲ့ရနေတာ၊ မြောင်းပုပ်နဲ့ရနေတာပဲလို့ (ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်) ထင်ခဲ့မိတယ်။ ခပ် ပေါ့ပေါ့ပဲ။ မနေနိုင် မထိုင်နိုင် ကိုက်ခဲလာ တော့မှ ကိုယ်နှာခေါင်းထဲကပါလားလို့ သတိပြုမိတော့တယ်။

နား၊ နှာခေါင်းဆေးရုံမှာ ဓာတ်မှန်ရိုက်ရတယ်။ ၁၀ ရက်ခြား ၁ ကြိမ်စီ လောက်နဲ့ နှာခေါင်းကိုဖောက်ပြီး ပြည်ထုတ်ရတယ်။ ဆေးအခေါ်အရတော့ “ဆိုင်နာဆိုက်တစ်” လို့သိရပါတယ်။

ဆရာဝန်တွေရဲ့ မှတ်ချက်အရ . . . ဒီရောဂါမျိုးဟာ ရေကူးလွန်းလို့ နှာခေါင်းထဲရေ ခဏခဏဝင်တဲ့ လူတွေနဲ့ ဆေးလိပ်အသောက်များတဲ့ လူတွေမှာ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဒုတိယ အမျိုးအစားထဲက လူနာပါ။

အင်္ဂလိပ်နည်းနဲ့ရော၊ ဗမာမန်းဆေးတွေနဲ့ရော ဝိုင်းညှပ်ပြီးကုမှပဲ သက်သာ သွားတော့တယ်။ အဲဒီလို ကုသစဉ်နဲ့ ကုသပြီး ၃ လလောက်တော့ ဆေးလိပ်ပြတ် သွားခဲ့ပြန်ပါတယ်။

နောက်တော့လည်း ပြန်သောက်ဖြစ်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ထူးခြားတာက ဆေးပေါ့လိပ်ကို လုံးဝသောက်လို့ မရတော့ဘူး။ ဆေးပေါ့လိပ်ငွေ့ တနှိုက်စာလောက် ဝင်တာနဲ့တပြိုင်နက် မနေနိုင် မထိုင်နိုင်အောင် မျက်ရိုးတွေ ကိုက်တော့တာပါပဲ။

စီးကရက်သောက်ရင် မကိုက်ဘူး။ နောက်ဆုံး ဆေးပြင်းလိပ်ဖွာတောင် မကိုက်ဘူး။ အဲဒါတွေက ဗမာဆေးပေါ့လိပ်လို အရောအနှောမပါဘဲ ဗာဂျီနီးယား စစ်စစ်တွေချည်းပဲမို့လို့လားတော့ မပြောတတ်ဘူး။

ဒါနဲ့ . . . ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်ရဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ စီးကရက်ချညှပ် သောက်ပါ တယ်။ အစိမ့်ပါပါ မပါပါ အကုန်သောက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဆေးလိပ်အမျိုးအစား တံဆိပ်လည်း မရွေးပါဘူး။

၁၉၈၃ မှာကျတော့ . . . နေ့လယ်နေ့ခင်းယောင်လို့များ တရေး တမော အိပ်မယ်မကြုံနဲ့။ နိုးတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် လူတစ်ကိုယ်လုံးတုန်ခါ နေသလားလို့ ထင်ရ လောက်အောင် (ရင်ခေါင်းထဲက) လှုပ်ရမ်းနေတာကို သတိပြုမိပါတယ်။ တစ်ခါ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တလေ အသက်တောင်ပါသွားတော့မှာလားဟလို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုထင်မိပါတယ်။

ဒါနဲ့... နှလုံးတော့ထိပြီဆိုတဲ့ (ကိုယ့်ထင်ခြေနဲ့ကိုယ်) မှန်းဆပြီး ကြောက်ကြောက်နဲ့ ဖြတ်ပြန်တာက ၃ လလောက်ကြာသွားပါတယ်။ (ဒါကတတိယအကြိမ်)။

သည့်နောက်... ပြန်သောက်ဖြစ်ပြန်ပါတယ်။

ထူးခြားတာက ကျွန်တော့် ဘယ်ဘက်လက် တလျှောက်လုံး သိပ်မကောင်းလှတော့ဘူး။ လေးလံနေတယ်။ အကြောတွေဆွဲတင်းထားသလို ခံစားရတယ်။ လက်ထိပ်ဖျား (ပထမအဆစ်ပိုင်း) မှာဆိုရင် တစ်ခါတလေ အပ်နဲ့အထိုးခံလိုက်ရသလို စူးခနဲမြက်ခနဲ နာနာသွားပါတယ်။ နာသမှအားခနဲယောင်ပြီး အော်မိတဲ့အထိ နာပါတယ်။ အဆိုးဆုံးကတော့ လက်ခလယ်ပါပဲ။

ညာဘက်ကလည်း မထူးပါဘူး။ ဘယ်ဘက်လောက်သာ မဆိုးတာပါ။ စာကိုတောက်လျှောက်ကြာရှည်ကြီး မရေးနိုင်ဘူး။ အောင့်တာ လိုလို၊ လေးတာလိုလို၊ မြိုးခနဲ၊ မြက်ခနဲ ဖြစ်တာလိုလိုနဲ့ ထွေပြားလာပါတယ်။ ကိုယ်သိသလောက်ဉာဏ်နဲ့ ရိပ်စားမိတာကတော့ သွေးကြောတွေ ကျဉ်းကျဉ်းလာပြီဆိုတာပါပဲ။ ဆေးလိပ်ကြောင့် နှလုံးက ဖြာထွက်တဲ့ သွေးကြောငယ်တွေ ထိခိုက်လာပြီလို့ နားလည်နေသလိုပါပဲ။

- အတော့်ကို ကြောက်လာတယ်။
- သွေးကြောပိတ်ရောဂါဖြစ်မှာ
- လေဖြတ်မှာ
- သွက်ချာပါဒဖမ်းမှာ
- စာရေးချင်တိုင်း မရေးနိုင်မှာ

ဒါနဲ့ မဖြစ်တော့ဘူးဟဆိုပြီး ဖြတ်ပါတယ်။ အသက်ကလည်း စကားပြောလာပါပြီ။ ငယ်တုန်းကရောဂါ ဖိစီးမှုကို သွေးသားကောင်းလို့ မသိခဲ့ပေမယ့် သိတဲ့တိုင်အောင် ခံနိုင်ရည်ရှိခဲ့ပေမယ့် ခု အသက်နည်းနည်းရလာတော့ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း (Organs) တွေကလည်း အားနည်းဟောင်းနွမ်းလာပြီ။ ဒီအတိုင်း ဆက်သောက်သွားရင် မဖြစ်တော့ဘူး။ အညွန့်တုံးရောဂါဆို တစ်ခုခုက ဖိစီးနိုင်စက်တော့မှာမို့ တွေး လည်းတွေး၊ ကြောက်လည်းကြောက်ပြီး ဆေးလိပ်ဖြတ်ပါတယ်။

ဒီတစ်ခါတော့ အဓိဋ္ဌာန်တွေ ဘာတွေညာတွေမလိုဘဲ ကျိန်းသေပေါက်ပြတ်သွားပါပြီ။ အသက်နဲ့ချီသွားပြီလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်ထားပါတယ်။

■ ကွမ်း

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော့်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ကျူရှင်ကျောင်းမှာ တပည့်ဖြစ်တဲ့ ခင်မောင်ကျော်ဆိုတဲ့ သူက ကျောင်းစာရေးဝင်လုပ်ပါတယ်။ သူက ကွမ်း ချိုး (ဂျိုး) တစ်ယောက်ပါ။ ကျောင်းကိုလာရင် ကွမ်းထုပ် ၃၊ ၄ ထုပ်နဲ့ လာတတ်ပါတယ်။ သူ့ဆီက ကွမ်းကို ယူယူစားမိရင်းကနေ ကျွန်တော်လည်း ကွမ်းစွဲလာပါတော့တယ်။ (အစတုန်းကတော့... သူ့ကွမ်းယာထဲ ကနေပြီး ပါလာတဲ့ဗမာဆေးကို ဖယ်ဖယ်ပြီးစားပါတယ်။ နောက်တော့ မသိမသာနဲ့ နည်းနည်းချင်း ကပ်၊ ကပ်ပါလာတဲ့ ဆေးကိုပါ စားရဲလာပါတယ်။ ဒီထက်ကြာလာတော့ ဗမာဆေးမပါရင်ကို ကွမ်းအရသာပေါ့တယ်လို့ ထင်နေတတ်ပါပြီ။ ကိုယ်လည်း ကွမ်းစွဲမှန်းမသိ စွဲသွားပါပြီ)

စားတတ်ကတည်းက သတိထားမိတာကတော့ လေပွတာပါပဲ။ ညနေညနေ ဆိုရင် ဝမ်းပိုက်ကြီးတစ်ခုလုံး ဖောင်းပြီးကယ်နေပါတော့တယ်။ လေထိုးလေနာ မရှိပေမယ့် လေးလံထိုင်းမိုင်း နေတတ်ပါတယ်။

သွားတွေဆိုတာလည်း လူမြင်မကောင်းအောင် ကွမ်းချိုးကပ်ပြီး မည်းနေပါတယ်။ အတန်အသင့်ဖြူအောင် မီးသွေးနဲ့တိုက်ပစ်ရတာကလည်း နေ့စဉ်လိုလိုပါ။ ကြာတော့ ကြွေဓာတ်တွေလျော့နည်းလာပြီး ကျဉ်လာပါတော့တယ်။ လျှာတွေလည်း ထူလာပြီး အရသာမှန်သမျှ ပျက်လာပါတော့တယ်။

ကွမ်းကိုတော့... တစ်ခါမှ မဖြတ်ဖူးပါဘူး။

ဒါပေမယ့်... နယ်တွေဘာတွေ ခရီးထွက်ရတဲ့အခါ ကွမ်း “ယာ”ပုံချင်း မတူလို့ လျှော့ဖြစ်တာပဲရှိပါတယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ စိတ် ဒုက္ခအလွန်ရောက်ပါတယ်။

၈ စားတတ်ခါစတုန်းက တစ်ကျပ်ဖိုးကို ကွမ်း ၇ ယာ ရပါတယ်။ ၁၉၈၉ ထဲမှာ တစ်ကျပ်ဖိုး ၄ ယာ ဖြစ်နေပါပြီ။ ကိုယ်က တစ်နေ့ တစ်နေ့ အယာ ၂၀နဲ့ ၃၀ ကြား စားတာဆိုတော့ ငွေကုန်တာနဲ့ ကြည့်ကြည့်၊ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်တာနဲ့ ကြည့်ကြည့် ဘယ်ဘက်ကမှ မကောင်းတာ တွေချည်းပဲလို့ ဆင်ခြင်လာမိပါတယ်။

ပြီး... မှန်တာပြောတာပါ။

ကိုယ့်အသက် ၄၀ ဝန်းကျင်ကျမှ ပေါင်းသင်းဖြစ်တဲ့ စာရေးဆရာ သူငယ်ချင်းလေးတွေကလည်း ကိုယ့်ထက် ၄၊ ၅ နှစ်လောက်သာ ငယ်ကြတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်သူ၊ ကွမ်းစားသူဆိုတာ မရှိသလောက် ဖြစ် နေတာကို တွေ့ရတော့ “သူတို့ထဲမှာ အသက်ပိုကြီးတဲ့ကိုယ်က အတတ် ကောင်းတွေစုံနေတာ ဖြစ်နေတော့

ရှက်လာပါတယ်။ အဲဒါလည်း တစ်ချက်အဖြစ်ပါပါတယ်။
 ဒါကြောင့် ၁၇၊ ၁၂၊ ၈၉ ညနေမှာ စိတ်ခုံးခုံးချပြီး သွားဆရာဝန်ထံသွား။
 သွားတွေကိုစက်နဲ့ ခြစ်ပစ်လိုက်တယ်။ နောက်ထပ် မစားဖြစ်တော့ အောင်ပေါ့။
 ဘုရားလှပစ်လိုက်တာမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ စိတ်ဓာတ်ကလည်း ခိုင်ခံ့ပါတယ်။
 ခုတော့... ကွမ်းလုံးဝပြတ်သွားပါပြီ။
 ပါဏုပေတံ မစားတော့ဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးပါပြီ။

x x x

ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့ အရသာကို မေ့သွားဖို့ တစ်ခုခုလုပ်နေရင် ကောင်းတယ် . . .

ပါမောက္ခကြီးဖိုင်ဇာရဲ့ ကိုယ်တွေ့

နာမည်ကြီး အမေရိကန်ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်ကြီးက ကမ္ဘာကျော် ဓာတုဗေဒ ပါမောက္ခ 'လူဝီ - အက်ဖ်ဖိုင်ဇာ' က ဆေးလိပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူ့ကိုယ်တွေ့ကို ရေးပြရရင် ကိန်းဂဏန်းတွေဖတ်ရတာထက် လူတွေပိုသဘောပေါက် လွယ်ပါ လိမ့်မယ်ဆိုပြီး သူ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ မသေကောင်း၊ မပျောက်ကောင်းကိစ္စကြီးကို ဖော်ထုတ် ရေးသားပါတယ်။

အမေရိကန်သိပ္ပံပညာလောကမှာ ပါမောက္ခ ဖိုင်ဇာဆိုရင် မသိသူ မရှိပါ ဘူး။ ဓာတုဗေဒပညာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူရေးထားတဲ့ စာအုပ်၊ သူရှာဖွေပေးထားတဲ့ အချက်အလက်တွေ၊ သူဆောင်ရွက်သွားတာတွေက အများကြီးရှိတာကိုး။

သူကဆေးလိပ်ကို အသက် ဆယ့်သုံး လေး ငါးနှစ်ကတည်းက စသောက်ခဲ့

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

သူပါ။ လူက လူတော်မို့ ဟားဗတ်လိုတက္ကသိုလ်က ဓာတုဗေဒ ဌာနကြီးမှာ အသက် ၃၀ အရွယ်နဲ့ တွဲဘက်ပါမောက္ခဖြစ်လာသူ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်မဖြစ်ခင်ကတည်းက ကင်ဆာရောဂါဆိုင်ရာ သုတေသန လုပ်ငန်းတွေမှာ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့ရပြီး စစ်ကြီး ဖြစ်လာတော့ ဒီကိစ္စတွေ ရပ်ထားရပြီး နပမ်းလောင်ရည်ဗုံး ထုတ်လုပ်ရေးဘက်မှာ ပါလာရပြန်ရော။ ဒီနောက် ငှက်ဖျားရောဂါကုသရေး ဆေးထုတ်လုပ်ရေးမှာလည်း ပါခဲ့ရသေးတယ်။ ပြီးမှ ကင်ဆာသုတေသန ပြန်ရောက်လာပြန်တာ။ ရောက်ပြီးတဲ့ နောက် အမေရိကန်အစိုးရက စီးကရက်သောက်တာဟာ လူ့ကျန်းမာရေးအတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် အဆုတ် ကင်ဆာကို ဖြစ်စေတယ်ဆိုတဲ့ ၁၉၆၄ ခုနှစ် အစီရင်ခံချက်ထွက်အောင် ပါမောက္ခဖိုင်ဇာပါဝင်တဲ့အဖွဲ့က ရှာဖွေထုတ်ဖော် ပေးခဲ့တာပဲ။

အဲဒီလို ထိထိရောက်ရောက် သုတေသနတွေ လုပ်ပေးနေပေမယ့် ဖိုင်ဇာက သူ့ကိုယ်တိုင် ဆေးလိပ်သောက်နေတာတော့ မဖြတ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ မဖြတ်နိုင်ရုံသာမက တစ်နေ့ စီးကရက် ၄ ဘူးကုန်တဲ့အထိ တိုးသောက်လာတယ်။

အဲဒီအခြေအနေမှာ ပါမောက္ခဖိုင်ဇာက ဒါဖြင့် ကျွန်တော် ဘာလို့ ဆေးလိပ် မဖြတ်တာလဲလို့မေးရင် ပေးရမယ့် အဖြေကတော့ အများပေးတဲ့ ဆင်ခြေမျိုးပါပဲ။ “သူများဖြစ်ပေမယ့် ငါတော့မဖြစ်နိုင်ပါ ဘူးလို့ထင်တာရယ်၊ ခုမှဖြတ်မယ်ဆိုတာ နောက်ကျနေပါရောမယ်လို့ ကိုယ်ဘာသာ ဆင်ခြေပေးနေတာရယ်၊ ငါ့ကျန်းမာရေး က သူများတွေ ထက်အများကြီး ပိုကောင်းနေပါတယ်လို့လည်း ထင်လိုက်သေးတာ တွေပေါ့။ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ် ရေကူးကန်မှာ ကန်တစ်လျား အပြန်အလှန် ရေအောက်က ကူးနိုင်သေးသားပဲ၊ ငါ့အဆုတ်က ကောင်းသေးလို့ပေါ့” လို့လည်း ကျွန်တော်က စိတ်ထဲမှာ ပြောနေတာပါ။ တကယ်ပြောရမယ် ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော် ဆေးလိပ်သောက်လာတာ အနှစ် ၄၀ ကျော်ပြီဟာ ဖြတ်လို့ရမယ်လည်း မထင်လို့ပါ ဘဲ။

၁၉၆၅ ဧပြီလမှာ ကျွန်တော့်အသက် ၆၆ နှစ်ပြည့်တယ်။ ဒါ ကြောင့် စာသင်နှစ်ကုန်ဆုံးရင် ကျွန်တော်ပင်စင်ယူတော့မယ်ပေါ့။ နို့ ပေမယ့် တက္ကသိုလ်က စာလည်း နောက်ထပ် ၂ နှစ်ဆက်သင်ပါဦး၊ သုတေသနအလုပ်လည်း လုပ်ပါဦးလို့ တားတော့ ကျွန်တော်က လက်ခံလိုက် တယ်။ အဲဒီနွေရာသီဟာ ကျွန်တော်အလွန် ပင်ပန်းတဲ့အချိန်ပဲ။ ရက်သတ္တ ၁၀ ပတ်လောက်အတွင်း ခရီးခိုင်း ၂၈၀၀ လောက် သွားပြီး ပညာသင်ကြားရေး အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းတွေ၊ သုံးစွဲနည်းတွေလိုက်ပြီး

။ ကပြော ပြသခဲ့ရတယ်လေ။ ဒါကြောင့် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့မှာ ဟားဗတ် တက္ကသိုလ်က ကျန်းမာရေးဌာနသွားပြီး ကျွန်တော် ဆေးစစ်ခံလိုက်တယ်။ အဲဒီဌာန က တာဝန်ခံက ဓာတ်မှန်ထဲမှာ ကျွန်တော့်ဘယ်ဘက် အဆုတ်မှာ အနာကလေး တစ်ခု တွေ့တယ်။ ကင်ဆာနာဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ သတင်းပေးပါတယ်။ ပြီးတော့ ရင်ဘတ်နဲ့ဆိုင်ရာ ခွဲစိတ်ကုသမှု ဆရာဝန်နဲ့လည်း ထပ်ပြီးစစ်ဆေးဖို့ စဉ်ပေးတယ်။

အဲဒီက ပါရဂူက အဆုတ်ကင်ဆာလို့ပဲ ထင်တယ်။ ဆေးရုံတက်ဆိုလို့ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့မှာ တက်ရတယ်။ ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်မှာ ခွဲမယ်ပေါ့။

ခွဲဖို့က အကြီးစားခွဲစိတ်မှုလုပ်ရမှာမို့ သေသေချာချာ စစ်ဆေးလိုက်တော့ ကျွန်တော့်နှလုံးက ကောင်းတာမဟုတ်လို့ ဒါလောက်ကြီးတဲ့ ခွဲစိတ်မှုဒဏ် မခံနိုင် တူးတဲ့။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့်အဆုတ်တွေကလည်း ဒီကင်ဆာအနာအပြင် အဆုတ် ကြီးက ပွလည်းနေတယ်၊ လေပြန်တွေကလည်း ရောင်နေသတဲ့။

အဲဒီဆရာဝန်ကြီးက ကျွန်တော်ဆေးလိပ်သောက်နေတာကို ဖြတ်ပစ်လိုက် နိုင်ရင် အခြေအနေကောင်းလာနိုင်ကောင်း ကောင်းလာနိုင်တယ်လို့ပြောပြီး ကောင်း လာလိုလာငြား ခွဲစိတ်မှာကို ရက်နှစ်ပတ် ရွှေ့ပစ်လိုက်ပါတယ်။

ဒီမှာတွင် ကျွန်တော့်မှာ စိမ်ခေါ်မှုကြီးအသစ်နဲ့ ရင်ဆိုင်ရပါပြီကော။ ကျွန်တော့်မှာ ကင်ဆာနာကို ငယ်တုန်းကတွေ့ပြီး အသိစောလို့ ခွဲစိတ်မှုခံယူမယ် ဆိုရင် ဒီရောဂါနဲ့သေဘေးက လွတ်နိုင်တာတွေ့ရပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်လို့ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တခြားချွတ်ယွင်းနေမှုတွေကြောင့် ခွဲတဲ့ဒဏ်ကိုမခံနိုင်လို့ သေရဖို့ မှုန်ပြီလေ။ အဲ ကျွန်တော်လုပ်နိုင်တာ တစ်ခုတော့ရှိသေးရဲ့ဆိုပြီး ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက်နေ့မှာ ဆေးလိပ် သောက်တာကို လုံးဝဖြတ်ပစ်လိုက်ပါတယ်။ ဆေးလိပ်ဖြတ် သားတဲ့ ကျွန်တော့်ကို သူနာပြုတွေက စိတ်ငြိမ်ဆေးတွေပေးတယ်။ ပြတ်အောင် လို့တဲ့။ ကျွန်တော်ကနေပေစေ ဒီဆေးတွေမပေးနဲ့ဆိုပြီး အာသာကို ဒီအတိုင်း မင်းခံလိုက်တယ်။ အံ့ဩစရာပါ။ ဖြတ်ရတာ အလွယ်သားကပဲ၊ တစ်ခုတော့ရှိတယ် ပါလေ၊ လုံးဝ ယတိပြတ်ဖြတ်လိုက်မှ လွယ်တာထင်ပါရဲ့။ ကျွန်တော်တော့ သောက်တော့ဘူးဆိုကတည်းက ယတိပြတ်ပဲ နေလိုက်တယ်။

ဆေးတွေတိုက်၊ လူကိုလည်း အနားယူခိုင်း၊ ဆေးလိပ်အငွေ့နဲ့ မပြတ်တမ်း တိုက်နေမှုကိုလည်း လုံးဝရပ်ပစ်လိုက်တော့ ပြန်စစ်တဲ့အခါ ကျွန်တော့်အခြေအနေ က တိုးတက်လာပါတယ်။ နှလုံးမှာရော၊ အဆုတ်မှာ ရော တိုးတက်မှုရှိတယ်။ ဒါနဲ့

ခွဲစိတ်မှုကို စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက်နေ့ ချိန်းလိုက်တယ်။ အဆုတ်တစ်ဖက်မှာရှိနေတဲ့ အနာကလေးကို လှီးထုတ် ရမှာဆိုတော့ ခွဲရမယ့်နေရာက အနာနေရာရောက်ဖို့ အများကြီးခွဲရမှာကိုး။ ရင်ညွန့်အလယ် ဘယ်ဘက်နားကနေပြီး ခွဲလာလိုက်တာ နံရိုးတွေရဲ့အောက်က တစ်ဝိုက်ကြီး ခါးကိုဖြတ်၊ နောက်ကျောညာဘက် အထက် ပိုင်းအထိ ရောက်တာမို့ အားလုံး ၁၉ လက်မအရှည် ရှိလိမ့်မယ်။

ဒါလောက်ရှည်ရှည်လျားလျားခွဲရတာဆိုတော့ ကျွန်တော့်နှလုံးနဲ့ အဆုတ်က ဒီဒဏ်ကို မနည်းခံရမှာမို့ ခွဲပြီးစရက်တွေမှာ ကျွန်တော့် အသက်ဟာ ဘာမှစိတ်မချရဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ဇနီးကို ဆရာဝန်တွေက စိုးရိမ်ရတယ်။ စိတ်မချရဘူးလို့ ပြောပြထားကြတယ်။ တကယ်ကတော့ မက်ဆာချူးဆက်ဆေးရုံကြီးရဲ့ လူနာကို အသက်ရှူနိုင်ဖို့ လုပ်ပေးတဲ့အခန်းက အလွန်အလွန် ဂရုစိုက်ပေးကြမှုကြောင့်သာ ကျွန်တော်အသက်ရှင်လာတာပါ။ ဒီဌာနမှာရှိတဲ့ လူတွေအားလုံးက ကျွန်တော့် အသက်ကို ဝင်ပြီးလုပ်ပေးကြတာပဲ။ အသက်ဘယ်လို မှန်အောင်ရှူ ချောင်းဆိုးရင် ဘယ်လိုဆိုး၊ သလိပ်ဘယ်လို ဟပ်ထုတ်ဆိုတာတွေ လူနာကို ကျကျနနသင်ပေး တယ်လေ။

ဆေးရုံပေါ်မှာ ၁၅ ရက်နေ့ပြီး ကောင်းကောင်းမွန်မွန် နာလန်ထလို့ အလုပ်ခွင်ကို ချက်ချင်းပြန်ဝင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဆေးလိပ်ဖြတ်ထားလိုက်တော့ ကျွန်တော့် ကျန်းမာရေးဟာ မခွဲစိတ်မီ ကထက် ပိုကောင်းနေတယ်လို့ တစ်နေ့တစ်ခြား ပိုပိုခံစားလာရပါတယ်။ ချောင်းဆိုး နေတာကလည်း လုံးဝမရှိတော့ဘူး။ အိပ်လို့လည်း ပိုကောင်းလာတယ်။ စားတော့ လည်း အရသာတွေ့လာတယ်။ ဆေးလိပ် ဖြတ်တာ ၃ လပဲကြာသေးတယ်။ ကျွန်တော့်သွားတွေ ဆေးချေးတက်တာ အများကြီးသက်သာသွားပြီလို့ ကျွန်တော့် သွားစိုက်ဆရာဝန်က ပြောပါတယ်။

နောက်တစ်ခါ ဆေးစစ်ခံချိန်ရောက်တော့ ကျွန်တော့်နှလုံး အခြေအနေ လည်း အများကြီးကောင်းလာတယ်။ ပွနေတဲ့အဆုတ်လည်း တော်တော်ကောင်းနေပြီ လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဆုတ်က ပြန်တွေ့ရောင်တယ်ဆိုတာလည်း ဆေးလိပ် ဖြတ်လိုက်တော့ လုံးဝပျောက်ကင်းသွားတာမို့ ဆေးလိပ်သောက်လို့ ဒီရောဂါ ကျွန်တော်ရတာပဲလို့ သေသေချာချာ ပြောရဲပါတယ်။ ကင်ဆာရောဂါကတော့ ပျောက်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး။ ကင်ဆာနာဟာ ခွဲစိတ်ဖြတ်တောက်ပစ်တဲ့ ကုသမှု ဓာတ်ကင်မှု၊ ကိမ္ဘာ့သိရာဝိများနဲ့သာ ပျောက်ကင်းနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီ ကင်ဆာ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ရောဂါကလည်း ဆေးလိပ်သောက်လို့ ဖြစ်လာတာ သံသယ ရှိစရာ မလိုပါဘူး။

ကျွန်တော့်အဖြစ်က သင်ခန်းစာနှစ်ခု ကောင်းကောင်းရနိုင်ပါတယ်။ တစ်ခု က ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့အတွက် ခုတော့နောက်ကျနေပါပြီဆိုတဲ့ ဆင်ခြေမမှန်ဘူး မှီတာပါပဲ။ ကျွန်တော်ဟာ သိပ်နောက်ကျမှ ဒီ ဆေးလိပ်ကို ဖြတ်လိုက်တာပါ။ ဒါတောင်မှ အချိန်မီပါသေးတယ်။ အဆုတ်ကြီး ပွလာတာ၊ အဆုတ်က လေပြွန်တွေ ရောင်လာတာ၊ ကျွန်တော့် နှလုံးအခြေအနေမကောင်းဘဲ ဖြစ်လာတာတွေဟာ သေလမ်းကို ကျွန်တော် မြန်မြန်ကြီး လှမ်းနေတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒါပေမယ့် ဒီအခြေ အနေတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ တရားခံဟာ ကျွန်တော့်ကိစ္စမှာ စီးကရက်သောက်ရှုမူပဲ။ ဒါကို ရပ်ဆိုင်းလိုက်တော့ တစ်နေ့တခြား ယိုယွင်းလာတဲ့ ဒီခန္ဓာက အစိတ်အပိုင်း တွေရဲ့အဖြစ်ကို တားဆီးလိုက်နိုင်ပြီ။ သဘာဝက အခွင့်အရေးသာရပေစေ၊ မြန်လည်တည်ဆောက် ပေးဦးမယ်ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ ကျွန်တော့် ခန္ဓာဟာခုလို မြန်ကျန်းမာလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယ သင်ခန်းစာကတော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ သိပ်ခက်မယ်၊ မပြတ်နိုင်ဘူး လို့ ကျွန်တော်ထင်ခဲ့တဲ့ ကိစ္စ။ လက်တွေ့လုပ်လိုက်တော့ ရသားပဲ။ ရတော့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီထက်စောစောက ဖြတ်ခဲ့ရင် ဒီလို အန္တရာယ်ကြီးလှတဲ့ ခွဲစိတ်ကုသမှုမျိုး ကို ကျွန်တော်ခံရစရာမရှိဘူး။

ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့အတွက် ရလာတဲ့ရောဂါတွေနဲ့ မကြုံရ အောင် အန္တရာယ်ကြီးလှတဲ့ ခွဲစိတ်ကုသမှုမျိုးကြီးတွေ မခံရအောင် ရုတ်တရက် သသွားရတာ၊ ဒါမှမဟုတ် ကင်ဆာရောဂါမျိုးနဲ့ အကြာကြီး ခံစားပြီးမှ သေရတာမျိုး တွေနဲ့ မကြုံရအောင် ငယ်ရွယ်သေး သူတွေရော၊ အစွဲကြီးစွဲနေမိသူတွေရော ဆေးလိပ်ကို ဖြတ်လိုက်ကြပါ။ ဘယ်တော့မှလည်း သောက်မကြည့်ကြပါနဲ့လို့ ပြော ရင်တာပါပဲ။

x x x

ကြောက်စရာ ဒီမီးခိုး

စီးကရက် ဖြတ်ဖို့ ပြောကြတာ နှစ်တွေတောင်ကြာပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်နားမထောင်ခဲ့ဘူး။ ခုတော့ နှလုံးသွေးရပ်လောက်ခမန်း ကြောက်စရာ ကောင်းတဲ့အဖြစ်နဲ့ ကျွန်တော်ရင်ဆိုင်လိုက်ရပြီလေ။

ကျွန်တော်က နှစ်ပေါင်း ၄၀-ကျော် သောက်လာ စွဲလာတဲ့ စီးကရက်မို့ ဖြတ်လိုက်ပြီးတဲ့နောက် သောက်ချင်စိတ် တစ်ခါတလေပေါ်လာရင် တခြားဘာမှ လုပ်မနေဘဲ ကျွန်တော့် ရုပ်အင်္ကျီကြယ်သီးကို ဖြုတ်ပြီး လူကမုန်ရှေ့ရပ်ကြည့်လိုက် တယ်။ လည်ပင်းလှေကနေပြီး အောက်ချက်အထိ ခွဲလိုက်ရလို့ ချုပ်ထားတဲ့ချုပ်ရိုး အနီကြီးနဲ့ ဘယ်ပေါင် ရင်းအတွင်းဘက်က ချုပ်ရိုးနှစ်ကြောင်းနဲ့အတူ ဆေးရုံတို

ရှင်းလိုက်ရတဲ့ ဒေါ်လာ ၄၄၀၀၀ အကြွေးစာရင်းရယ်၊ မနှစ်က နှလုံးခွဲစိတ်ခံလိုက်ရ တုန်းက အလွန်ကြောက်စရာကောင်းလှတဲ့ အဖြစ်တွေရယ်က ခုနက်က ဆေးလိပ် သောက်ချင်လာတဲ့ အာသာကလေးကို လွင့်စဉ်ထွက်ပြေးသွားစေပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တာနဲ့ ဘာဆိုင်လို့ တုံးလို့တော့ မမေးနဲ့တော့။ စီးကရက် ကိုသာစွဲမနေရင် ဒီခွဲစိတ်ကုသမှုကို ခံရစရာအကြောင်း ဘာမှမရှိဘူး။ ခုတော့ ကျွန်တော့်လို လူတွေက ဩစတေးလျားမှာ နှစ်တိုင်းထောင်နဲ့ချီလို့ ရှိနေလေရဲ့။

တစ်နေ့ကို စီးကရက် ၂ ဘူးသောက်သမားဆိုတော့ ကျွန်တော် ဆေးလိပ် သောက်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၄၀ အတွင်းမှာ မီးညှိခဲ့တာ အခါ ၆ သိန်းလောက်ရှိပြီး ဆေးလိပ်ဖိုးလည်း ဒေါ်လာ ၁၆၀၀၀ လောက် ကုန် ခဲ့ပြီပေါ့။ ကျွန်တော်မသေသေး ဘဲ အသက်ရှင်လျက်ရှိနေသေးတာကိုက ကံကောင်းလှပြီ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဆေးလိပ်သောက်နေတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မျှင်းပြီးသတ်နေတာပဲ မဟုတ်လား။

ကျွန်တော်တို့ ဩစတေးလျားမှာ ဆေးလိပ်သောက်လို့ နှလုံးရောဂါနဲ့ သေရသူတစ်နှာရှိမှာ တစ်ယောက်ကျရှိနေပါတယ်။ တစ်နှစ် တစ်နှစ်မှာ ဆေးလိပ် ကြောင့်ရတဲ့ရောဂါနဲ့ လူ ၂၃၀၀၀ လောက်သေတယ်။ ဒီထဲက ၅ ပုံ ၂ ပုံဟာ နှလုံးရောဂါနဲ့ပါ။ ပြီးတော့ ဒီလိုမသေရအောင် ကာကွယ်တားဆီး နိုင်ပါလျက်နဲ့ အသေခံကြရတာမို့ သိပ်နှစ်နာတာပေါ့။ ကျွန်တော် ဟိုက်စကူးရောက်တဲ့အချိန် ၁၉၄၀ ကျော် ကာလက ဒီဆေးလိပ်ကို စသောက်ခဲ့တာပဲ။ အဲဒီတုန်းက ဆေးလိပ်က ဒီလို ဒုက္ခပေးတတ်တယ်ဆိုတာ သိပ်မထင်ပေါ်သေးဘူး။ ဘာတွေက ထင်ပေါ်သလဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော့်တို့ကို ဆေးလိပ်သောက်ကြဖို့ တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်နေတဲ့ ဆေးလိပ်ကြော်ငြာတွေကတော့ ထင်ပေါ်လိုက်တာ။ သဘောကျစရာကောင်းလိုက် တာ။ ကျွန်တော်တို့ ကောင်လေးတွေရဲ့ ဟီးရိုးတွေဖြစ်တဲ့ ဂယ်ရီကူးပါးတို့လို လူတွေက စီးကရက်ကြော်ငြာတွေထဲမှာ ဆေးလိပ်တွေခဲလို့ လက်ကြားညှပ်လို့ သိပ်စတိုင်ကျတယ် ဟုတ် လား။ ပြုံးလို့၊ ရှင်လို့၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်လိုက်ပြန်ရင်လည်း ဟမ်ဖရီဘိုးဂတ် တို့ပါးစပ်မှာ စီးကရက်ကလေး တန်းလန်းနဲ့ ကောင်မလေးတွေကို ကြည့် နေတာမြင်ရတာပဲ။ ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ လူတိုင်းလုပ်ကြတဲ့ ကိစ္စပဲ။ ကောင်ကလေးတစ်ယောက် ဆေးလိပ် မသောက်ဘူးဆိုရင် ဒီကောင် ပုံမမှန်တော့ ဘူး ဟုတ်လား။ အဲဒီတော့လည်း သူများနည်းတူချင်တာပေါ့။ ပထမတော့ စီးကရက် ဟာ ကျွန်တော်တို့လို ဆယ်ကျော်သက်ကလေးများအတွက် စတိုင်ထုတ်တာပေါ့။ နောက်တော့ စွဲပြီလေ။ သူမရှိရင် နေလို့မရတဲ့ဘဝ။ စိတ်ထဲအားငယ်နေတဲ့အချိန်မှာ

ဆေးလိပ်ကလေးသောက်လိုက်ရင် ကောင်းသွားတယ်။ စာမေးပွဲဖြေခါနီး ချောက်ချား
နေရင် ဆေးလိပ်ကလေးက ပြေပျောက်စေတယ်။ အဲဒါတွေအပြင် တခြားဟာလည်း
ဆေးလိပ်က လုပ်ပါသေးတယ်။

စီးကရက်မီးခိုးက ကျွန်တော့်နှလုံးအလုပ်လုပ်နေတဲ့ လုပ်ငန်းထဲမှာ
အကြီးဆုံးရန်သူနှစ်ယောက်နဲ့ နှောင့်ယှက်ပါတယ်။ အဲဒါက ဆေးလိပ် မီးခိုးထဲမှာပါတဲ့
ကာဗွန်မိုနော့ဆိုဒ် ဓာတ်ငွေ့နဲ့ နီကိုတင်အဆိပ်ပါ။ ကာဗွန်မိုနော့ဆိုဒ်ဆိုတာ
မော်တော်ကား အိပ်ဇောကထွက်တဲ့ ဓာတ်ငွေ့တစ်မျိုးပေါ့။ ဒီဓာတ်ငွေ့သတ္တိက
ကားခန်းထဲ အိပ်ဇောက ဓာတ်ငွေ့လွှတ်ပေးပြီး လူတစ်ယောက်ကိုပါ ချုပ်ပြီး
လှောင်ပိတ်ထားရင် ဒီလူ ဓာတ်ငွေ့သင့်ပြီး သေတယ်လေ။ ဒါလူတိုင်းသိတဲ့ ကိစ္စပဲ။
စီးကရက်မှာကျတော့ သူ့အစွမ်းက အဲဒီလောက်တော့ မမြန်ဘူးပေါ့။ နို့ပေမယ့်
အဆိပ်ကတော့ အဆိပ်ပါပဲ။ စီးကရက် မီးခိုးထဲမှာ ဒီအဆိပ်က ၃ ရာခိုင်နှုန်းကနေ
၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိပါတယ်။ သူက သွေးထဲမှာရှိတဲ့ သွေးနီဥကလေးတွေရဲ့
အောက်စီဂျင်ကို ဖျက်ဆီးတယ်။ သွေးလွှတ်ကြောထဲ အဆိပ်ကပ်စေတယ်။ အဲဒီတော့
နှလုံးကို အောက်စီဂျင်ပေးပို့မှုမှာ နှောင့်နှေးစေတာပေါ့။

နီကိုတင်ဆိုတာကတော့ သဘာဝအတိုင်း ဖြစ်နေတဲ့အဆိပ်ပါ။ သူ့ကို
တစ်ခါတစ်ရံ ပိုးသတ်ဆေးထဲလည်း ထည့်သုံးပါတယ်။ သူက တကယ်တော့ ပိုးကို
သာမက လူကိုပါ သတ်နိုင်စွမ်းတဲ့အဆိပ်မျိုးပါ။ မီးခိုးထဲမှာ သူ့ကိုရောရှုလိုက်တဲ့အခါ
သူကနှလုံးကို ဆွပေးလိုက်ပြီး ဟော်မုန်းတွေပို ထုတ်လုပ်စေလိုက်တဲ့အတွက် နှလုံး
အခုန် မြန်လာပြီး သွေးတိုးနှုန်း ပိုတက်လာပါတယ်။ ခင်ဗျား ဆေးလိပ်သောက်တတ်
ရင် မနက်အစောကြီး သွေးတိုင်းထား၊ ပထမဆုံး စီးကရက်တစ်လိပ်သောက် အပြီးမှာ
တစ်ခါထပ်တိုင်းထား။ ည နောက်ဆုံးဆေးလိပ်သောက်အပြီးမှာ တစ်ခါတိုင်းကြည့်၊
ခင်ဗျား သွေးဘယ်လောက် တက်လာတယ်ဆိုတာကိုတွေ့ပြီး ခင်ဗျားအံ့ဩနေလိမ့်
မယ်။

နီကိုတင်က သွေးကြောတွေထဲမှာ အဆိပ်ခဲတွေစုလာစေပြီး သွေးကြောပိတ်
တဲ့ ကိစ္စ၊ နှလုံးရောဂါရတဲ့ ကိစ္စတွေအထိ ဖြစ်လာစေနိုင်ပါသေးတယ်။

ဆေးလိပ်ကြောင့် အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ရတာကတော့ လူတိုင်း သိနေကြပါပြီ။
၁၉၅၄ ခုနှစ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ဆေးလိပ်သောက်တာနဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိတယ်
ဆိုတာ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်ကြီး ကြေညာလာတော့ ကျွန်တော်က မကြားနိုးနား
နေလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်က သေသေချာချာစွဲနေပြီကိုး။ ဆေးလိပ်တကယ်စွဲနေသူ

ဟစ်ယောက် ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ဆိုတာ ကိုကင်းတို့၊ ဘိန်းဖြူတို့ဖြတ်ရခက်သလို
ကပ်ပါတယ်။ ဆေးလိပ်ဟာ သောက်ချင်စိတ်မပေါက်တဲ့အချိန်မှာတောင်မှ ဆေးလိပ်
ဘူးလေး ကိုယ့်အနားမှာ အသင့်မရှိရင် မနေနိုင်သလို ဖြစ်ရပါတယ်။

ကျွန်တော့်မှာ ဒီဆေးလိပ်ကို ဘယ်လောက်များ စွဲနေသလဲဆိုရင် ဆေးလိပ်
ရဲ့ အန္တရာယ် ကိုယ့်မျက်စိအောက် ဒင်းခနဲရောက်လာတာတောင်မှ ကျွန်တော်သူ့ကို
လက်မလွှတ်နိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အစ်ကိုဟာ အသက် ၅၅ နှစ်မှာ နှလုံးရောဂါနဲ့
သေဆုံးပါတယ်။ သူ့အသုဘကို ဧည့်ခံနေတုန်း ဆေးလိပ်သောက်ချင်လှလို့ အသုဘ
ခန်းပြင်ဘက်ထွက်ပြီး ဆေးလိပ်သောက်ရပါသေးတယ်။ ကျွန်တော့်အစ်ကိုက
တစ်နေ့ ၂ဘူး ခွဲသောက်သမားကြီးပါ။

ကျွန်တော့်သား ဆယ်ကျော်သက် အီးရစ်ဆိုတဲ့ကောင်က ဆေးလိပ်
သိပ်မုန်းပါတယ်။ သူက အားကစားသမား။ တစ်ခါကတော့ မာရသွန် တစ်ဝက်
အပြေးပြိုင်ပွဲဝင်ဖို့ လေ့ကျင့်နေရင်း ကျွန်တော့်ကို ဘာလာပြောသလဲဆိုတော့
“အဖေ ဆေးလိပ်ဖြတ်တော့မယ်လို့ ကတိပေးရင် ဒီပြေးပွဲ ကျွန်တော်ပထမရအောင်
ပြေးခဲ့မယ်”တဲ့။ ကျွန်တော်က “အေး” လို့ သဘောတူလိုက်ပါတယ်။ စိတ်ထဲမှာလည်း
တကယ်ဖြတ်ချင်ပါတယ်။ သားက ပန်းဝင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကတိတည်
ပါတယ်။ နို့ပေမယ့် ၁၂ နာရီပဲ ကြာအောင်တည်နိုင်ပါတယ်။ သားအပေါ်ထားတဲ့
ကတိ တည်အောင်မလုပ်နိုင်မှုဟာ နောက်တော့ ကျွန်တော့်တစ်သက်လုံး နောင်တရ
မဆုံးတော့ဘူးပေါ့။

လွန်ခဲ့တဲ့ ၉ နှစ်ကတော့ ကျွန်တော့်ကိုအကြီးဆုံး သတိပေးမှုပြုလာပြီလေ။
ကျွန်တော်တို့ မိသားစုပိုင်တဲ့ရွက်လှေကို ရွက်တပ်ပြီးစီးမယ်လို့ ကျွန်တော်လုပ်နေ
တုန်း ကျွန်တော့်ရင်ဘတ်ထဲက အကြီးအကျယ် နာလာပြီး လူကလည်းမူးလာတယ်။
ပြီးတော့ တစ်ခါတည်း မလှုပ်နိုင်အောင် ပုံကျသွားတယ်။ ဆေးရုံတင်ပြီး စစ်ဆေး
လိုက်တော့ ကျွန်တော့် ရင်ဘတ်ထဲကနာတာ နှလုံးသွေးကြောကျဉ်းရောဂါရှိလို့တဲ့။
ကင်ဂျိုင်းနားတဲ့။ နှလုံးဟာ အောက်စီဂျင်လုံလောက်အောင် မရမှုပေါ့လေ။ နှလုံး
ရောဂါအထူးကု ဆရာဝန်က ကျွန်တော်ဆေးလိပ်သောက်တာကို သတိပေးပါတယ်။
ဒီပေမယ့် ကျွန်တော်ကတော့ အလေးအနက်မထားပါဘူး။ နှလုံးသွေးကြောကျဉ်း
ရောဂါကို စီးကရက် နည်းနည်းပါးပါး ပြတ်လိုက် ပြန်သောက်လိုက်လုပ်ရင် ရပါတယ်
လို့ပဲ အောက်မေ့လိုက်တယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်ကျမှ နှလုံးရောဂါက နောက်ထပ်ပေါ်လာတယ်။ ပေါ်လာတဲ့

အခါတော့ ကျွန်တော်ဟာ အလိုလိုနေရင်းမောနေပြီ။ မနက် အစောကြီးတောင် မောတယ်။ မနက်တိုင်း ကျွန်တော်က ရပ်ကွက် ၂ ကွက်ကိုကျော် လမ်းလျှောက်ပြီး သတင်းစာနဲ့ စီးကရက် အဝယ်ထွက်နေကျ။ မောပြီးရင်ထဲမှာ ဘယ်လိုကြီးနေမှန်း မသိဘူး။ တစ်ခုခုက ဖိထားသလို လေးနေတယ်။ ကျွန်တော့မိန်းမက ကျွန်တော့ ကိုကြည့်ပြီး “ရှင် ဆေးလိပ်သောက်တာ မရပ်ဘူးဆိုရင် ဆရာဝန်ကိုတော့ ပြပါမယ် လို့ ကျွန်မကို ကတိပေးစမ်းပါရှင်ရယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ရပ်ကွက်ကလေးစားလောက်တဲ့ နှလုံးရောဂါ အထူးကု ဆရာဝန် ဒေါက်တာဖီးလစ်အက္ကရီကို ပြပါတယ်။ သူက ခင်ဗျားနှလုံးမှာ သွေးကြောကျဉ်းပြီး သွေးကြောတွေ သိပ်မာနေတယ်။ မပေါ့ပါနဲ့လို့ ပြောပြီး ကျွန်တော့်အခြေအနေကို ခိုင်ခိုင်မာမာသိဖို့ အီးစီဂျီ ယူထားတဲ့အပြင် ကျွန်တော် အပန်းခံနိုင်ရန် စမ်းတဲ့စက်နဲ့ လည်းစမ်းပါတယ်။ ဒီစက်နဲ့စမ်းတော့ ၄ မိနစ်နဲ့ ဖတ်ဖတ်မောနေပါပြီ။ အဲဒီတော့ ဆရာဝန်က အမိဂျီအိုဂရမ် လုပ်ရမယ်တဲ့။ အဲဒါက ဘာလဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော့်ပေါင်ချွန်ကနေပြီး နှလုံးသွေးလွှတ်ကြောထဲကို ပိုက် သေးသေးလေးတစ်ခု ထိုးထည့်လိုက်မှာတဲ့။ ဒီပိုက်ကလေးက နှလုံးသွေးလွှတ် အကြောမကြီးဆီရောက်တဲ့အထိ အထက်ကို တက်သွားအောင် တွန်းထည့်မှာတဲ့။ မနာပါဘူးတဲ့။ ပြီးတော့ ဒီပိုက်ကလေးထဲ ဆိုးဆေးရည် တစ်မျိုးကို ပြုတ်နဲ့ထိုးထည့် လိုက်မယ်။ ဒီဆေးဝင်သွားရင် အိပ်စက်ရေးနဲ့ ကြည့်တဲ့အခါ သွေးကြောထဲ သွေး လှည့်ပတ်နေပုံကို အတိုင်းသားမြင်ရမယ်။ သွေးလွှတ်ကြော တစ်နေရာရာမှာ သွေးခဲ ပိတ်ဆိုနေတာရှိရင်လည်း အိပ်စက်ရေးထဲကနေပြီး တပ်အပ်မြင်ရမှာဖြစ်သတဲ့။

ကျွန်တော့်ကိုယ်ထဲ ပိုက်လုံးတစ်ခုထည့်မယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စကြီးကို တွေးမိတော့ ကျွန်တော်အဲဒီညက အိပ်လို့မရပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်မရှိ လမ်းတကာ လျှောက်ပြီး ကားမောင်းနေမိတယ်။ စီးကရက်ကတော့ တစ်လိပ်ပြီးတစ်လိပ် အဆက် မပြတ်သောက်ရင်းပေါ့။ ပိုက်ထည့် စမ်းလိုက်လို့ ရောဂါတွေရင် ကျွန်တော်ဆေးလိပ် ဖြတ်လိုက်ရမှာလား မသိဆိုတဲ့အတွေးနဲ့ ဆေးလိပ်တွေကို အဆက်မပြတ်သောက်နေ မိ သလားလည်းမသိပါဘူး။ မနက်အရုဏ်တက်တော့ ကျွန်တော်က ဆရာဝန်ဆီကို ဖုန်းဆက်တောင်းပန်တယ်။ “ဆရာရယ် ကျွန်တော်အဲဒါကို မလုပ်ချင်တော့ဘူး” လို့။

ကျွန်တော် ကနေထိ အသက်ရှင်နေသေးတာ ကျွန်တော့်ဇနီးကြောင့်ပါ။ သူက ကျွန်တော့်ကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် စမ်းသပ်ခံဖို့ တိုက်တွန်းရှာတယ်။

အစမ်းခံလိုက်တော့ သိရတဲ့အဖြေက “ခင်ဗျာညာဘက်က သွေးလွှတ်ကြော ကြီးထဲမှာ သွေးခဲနှစ်ခု တစ်ခုနဲ့တစ်ခု တော်တော်နီးနီး ရှိနေတာတွေ့ရတယ်။ ပိုဆိုးတာက ခင်ဗျာသွေးလွှတ်ကြောကြီးက ထူးထူး ခြားခြားကြီးနေတယ်။ ပြီးတော့ ဒီသွေးကြောက နှလုံးကိုသွေးပို့ရတာဆိုတော့ ဒီဟာကို ကျော်ဖြတ်သွားစေမယ့် ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူစေချင်တယ်” တဲ့။

“တခြားနည်း မရှိတော့ဘူးလား ဆရာ”

“တကယ်တော့ မရှိဘူးပြောရမှာပဲ။ ခင်ဗျားမှာ နှလုံးက ဒုက္ခပေးလာပြီ ဆိုရင် ခင်ဗျားပြန်ကောင်းဖို့ အခွင့်အလမ်းက အင်မတန် နည်းသွားလိမ့်မယ်။ ခုအတိုင်းဆိုရင် ၆ လအတွင်း နှလုံးက ဒုက္ခပေးတော့မှာ”

လမ်းလွှဲပေးတဲ့ ခွဲစိတ်ကုသမှုမျိုးက စိတ်ချရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော့်လို နှလုံးက တိုက်ရိုက်ဒုက္ခပေးသေးတဲ့ လူမျိုးအဖို့ပေါ့။

ကျွန်တော်နောက်ဆုံး သောက်လိုက်တဲ့ စီးကရက်ကလေးကို မှတ်မိနေပါ သေးတယ်။ ၁၉၈၈ ခု၊ ဇူလိုင် ၁၈ ရက်နေ့ ညနေ ၂ နာရီကပါ။ အခွဲအစိတ်ခံဖို့ အတွက် ဆေးရုံသွားပြီး အစမ်းခံခါနီး မော်တော်ကားခန်းထဲမှာ စီးကရက်ကို မီးညှိသောက်လိုက်တယ်။ ခါတိုင်းလို အရသာနဲ့ မရှိနိုင်ဘူး။ သုံးခါဖွာရသေးတယ်။ စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးနဲ့ စီးကရက်ကို ချွန်းပစ်လိုက်ပြီး ကျန်သမျှအထုပ်ပါ အမှိုက်တောင်း ထဲ လွှင့်ပစ်ခဲ့ပါတယ်။

ခွဲစိတ်ကုဆရာဝန်က ကျွန်တော့်ရင်ဘတ်ကို ခွဲစားနဲ့ ခွဲချလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ရင်ဘတ်က နံရိုးကိုလည်း လျှပ်စစ်လှေခင်းနဲ့ဖြတ်ပြီး ပြတ်သွားတာနဲ့ တပြိုင် နက် ထောက်ပြီးရင်ကို ဖွင့်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ အတောအတွင်းမှာပဲ တခြားခွဲစိတ်ကု ဆရာဝန်တစ်ယောက်က ဘယ် ဘက်ပေါင်အတွင်းပိုင်းကနေပြီး စင်တီမီတာ ၃၀ ရှည်တဲ့ သွေးပြန်ကြော တစ်ခုကို ဖြတ်ယူပါတယ်။ ဒီအကြောက ကျွန်တော့် သွေးလွှတ်ကြော ပိတ်မယ့်နေရာကိုထားခဲ့ပြီ ကျော်လွှားသွားဖို့ ဆက်ပေးမှာပါ။

ဖြတ်ဆက်ပေးမယ့်အကြောက ခဲတံရဲ့ တစ်ဝက်လောက်တုတ် တာဖြစ်နေ တော့ သူ့ကိုတခြားတစ်ကြောနဲ့ ဖြတ်ဆက်ပေးတဲ့အခါ ချုပ်ဖို့ မှန်ဘီလူးအောက်မှာ လူ့ဆံပင်ချည်လောက်တုတ်တဲ့ ချည်နဲ့ချုပ်ယူရမှာပါ။ ဒီကိစ္စကို ဆရာဝန်တွေက နှလုံးမရပ်မနား အလုပ်လုပ်နေရင်း တန်းလန်းမှာ မလုပ်ချင်ကြဘူး။ ဒီတော့ နှလုံးကို ခဏရပ်ထားရမယ်။ ဒီခွဲစိတ်ကုသမှုမျိုးမှာ ဒီလိုလုပ်ရတာပဲ။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်နှလုံးကို ခဏရပ်ထားလိုက်ပြီး နှလုံးတုတ် တစ်ခုက

သွေးလှည့်ပတ်မှုကိုရော၊ အသက်ရှူမှုကိုရော၊ အလုပ်ခိုင်းထားပါတယ်။ ကျွန်တော့် ကိုယ်ထဲ နှစ်ပေါင်း ၆၀ လောက် သွေးတွေ သွင်းလိုက် ထုတ်လိုက် လုပ်ပေးလာခဲ့တဲ့ နှလုံးနေရာမှာ စက်တစ်ခုက လုပ်ပေးနေပါတယ်။ ဒီစက်က အောက်စီဂျင် ထည့်ပေး နေပြီး ကာဗွန်မိုနော့ဆိုဒ်ကို ထုတ်ပစ်နေပြီလေ။ ပြီးတော့ သွေးကိုလည်း နည်းနည်း အေးသွားအောင် လုပ်ပေးလိုက်တော့ ကျွန်တော့်ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အပူငွေ့က ကျသွားပြီး ကျွန်တော့်ခန္ဓာက အောက်စီဂျင်လိုအပ်မှု လျော့နည်းသွားပါတယ်။

ဆရာဝန်တွေက နှလုံးငြိမ်ကျသွားပြီဆိုတဲ့အချိန်မှာ အလွန်သေးငယ်တဲ့ ချွပ်လုပ်မှုကို လုပ်ကိုင်ကြပါတော့တယ်။ ၁ နာရီမကြာခင် ပြီးပါတယ်။ ပြီးသွားတော့ ကျွန်တော့်ကို နှလုံးစက်က ခွာလိုက်ပြီး ကျွန်တော့် နှလုံးကို သူ့ပုံမှန်ပြန်ပြီး အလုပ် လုပ်ခိုင်းပါတော့တယ်။

နာရီပေါင်းများစွာကြာတော့ ကျွန်တော်သတိရလာတဲ့အခါ ကျွန်တော့်မှာ ထရပ်ကားတစ်စင်းက တက်ကြိုတ်ထားတာကို ခံထားရသလိုပဲ။ ကျွန်တော့်ရင်ဘတ် ကလည်း တဒိတ်ဒိတ်နဲ့။ ခွဲစိတ်နေတုန်းက အသက်ရှူရအောင် ထည့်ပေးထားတဲ့ ပိုက်ကြီးကလည်း လည်ချောင်းထဲမှာ တစ်ဆို့ကြီး။

ခွဲစိတ်ပြီးစရက်တွေမှာ အသက်ရှူရတာ အခက်အခဲတော်တော် ရှိပါတယ်။ ဒါက ကျွန်တော် နှစ်ပေါင်းများစွာဆေးလိပ်သောက်ခဲ့မှုတွေကြောင့် ဖြစ်ရတဲ့ကိစ္စပါ။

ကျွန်တော့်ကို ခွဲပေးတဲ့ဆရာဝန် ဒေါက်တာအက္ကရီရဲ့ တွဲဖက်ဒေါက်တာ ပေါလ်ဖီးလစ်က ဘာပြောသလဲဆိုတော့ “ကျွန်တော်မနေ့က ခင်ဗျားအဆုတ်ကြီးကို မြင်လိုက်တယ်။ ရွံ့စရာကောင်းလိုက်တဲ့ မည်းတူတာကြီး။ ဒါလောက်အရပ်ဆိုးတဲ့ အဆုတ်မျိုး လူရှင်တွေမှာ မတွေ့ဖူးဘူး။ ရင်ခွဲရုံထဲမှာပဲ တွေ့ဖူးတယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

၆ ရက်ရတော့ အိမ်ပြန်ရပါပြီ။ အနှစ် ၄၀ ကျော် သောက်လာတဲ့ စီးကရက် သမားကြီးဘဝလည်း နိဗ္ဗိတံပါပြီ။ တတ်ကျွမ်းလှတဲ့ ဆရာဝန် ကြီးတွေရဲ့ ကျေးဇူးနဲ့ ကျွန်တော့်ဇနီးရဲ့ မေတ္တာစေတနာကြောင့်သာ ဆေးလိပ်အသောက်ကြမ်းသမားများ သေရတဲ့ အချိန်မတိုင်မီ သေခြင်းဘဝက လွတ်မြောက်ရတာပါ။

အိမ်ပြန်ရောက်တော့ နေလို့ထိုင်လို့ ကောင်းလာပါတယ်။ အသက်ရှူရ တာလည်း ကောင်းလာပြီ။ ကျွန်တော်စားတဲ့ အစာတွေမှာလည်း အရသာပေါ်လာပြီ။ လူလည်း ကြည်လင်လန်းဆန်းလာပါပြီ။ အင်အားလည်း ပြန်ဝင်လာပါတယ်။ နေ့လယ်မှာ တစ်ရေးတစ်မှေး အိပ်ချင်နားချင်တာလည်း ပျောက်သွားပြီ။ ခွဲစိတ်ပြီး

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

လို့ ၁ လကြာတော့ ကျွန်တော်တို့ လင်မယားနှစ်ယောက် အိမ်ကနေပြီး ၃ ကီလိုမီ တာ အဝေးအထိ လမ်းလျှောက်ကြတယ်။ နောက်တော့ ဒီထက်တောင် ပိုလို့ လျှောက်နေသေးတယ်။ ကျွန်တော့်ကို သွေးကြောတစ်ခုနဲ့ ကျော်လွှားပေးထားတဲ့ ကိစ္စက တစ်ခါတည်းပျောက်သွားတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ဒါကြောင့် တခြားကျွန်တော့်လို လူနာတွေနဲ့အတူ လှုပ်ရှားမှုလေ့ကျင့်ခန်းလည်း ယူရတယ် အစားအသောက်ကိုလည်း ဂရုစိုက်စားရပါတယ်။

ဆေးလိပ်ကောလို့ မေးချင်သလား။ အနှစ် ၄၀ သောက်ရပြီးတဲ့ နောက် ခုဖြင့်သူ့ကို လုံးဝလွမ်းမနေတော့ပါဘူး ခင်ဗျာ။

(၁၉၈၉ ရိုးဒါးဒိုင်ဂျက်မှ ဂျိုးဆက်ဘရောင်းရဲ့ ကိုယ်တွေ့ရေးသားချက်)

x x x

ဆေးလိပ်သောက်တာကို ဖြတ်ရာမှာ ဘယ်တော့မှ
 နောက်ကျတယ်လို့ မရှိပါဘူး . . .
 ကဲဒီတစ်ခါ အဟုတ်ဖြတ်လိုက်ကြစို့ . . .

ဒါမျိုးတော့ကြော်ငြာအဖြစ်နဲ့ မပြဘဲကိုး

မဂ္ဂဇင်းကျောပုံးတွေမှာ ကောင်းအောင်လူချောလူခန့်တွေက အလှဆုံးမြင်းကြီးတွေကိုစီးလို့။ နောက်ဆုံးပေါ်ကားလှလှလေး။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကလေးတွေပေါ်က လူငယ်လူရွယ် လူချောချောလှလှကလေးတွေ ပြုံးရယ်နေတဲ့ ခူးပေါ်ပေါင်ပေါ်ကောင်မလေးတွေက ဝိုင်းလို့။ လက်ထဲမှာ ပါးစပ်ထဲမှာ စီးကရက်ကလေးနဲ့ အမြဲတမ်း တွေ့မြင်နေတဲ့ စီးကရက်သောက်ကြဖို့၊ ကြော်ငြာများက တစ်ပုံစံပေါ့။ နို့ပေမယ့် မမြင်မတွေ့ရတဲ့ တကယ်အဖြစ်အပျက်တွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီပုံစံတွေကတော့ သန်သန်စွမ်းစွမ်းရယ်လို့လည်း တစ်ယောက်မှ မမြင်ရဘူး။ ပြုံးရယ်လည်း မနေနိုင်ကြဘူး။ မိန်းမလှလေးတွေလည်း တစ်ယောက်မှ မတွေ့ရဘူး။ အလွန်ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့ စည်းစိမ်ရှင်ဆိုသူတွေရော၊ စာရေးစာချီတွေရော၊ ဝိုခေါင်မျိုး

ဆိုသူတွေရော အားလုံး တစ်ပုံစံတည်းပါပဲ။ ယူနိုဖောင်းဝတ်ထားလို့ တူတာပြောချင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ငါ့အသက်ရှည်မှ ရှည်ပါဦးမလားဆိုတဲ့ သေးငယ်တဲ့ မျှော်လင့်ချက်ကလေးနဲ့ အသက်ရှင်နေကြသူတွေချည်းပဲ။ မျက်နှာထားတွေ တူညီနေတာကို ပြောတာပါ။ ခုပြောနေတာက ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့တဲ့ ကင်ဆာနိုင်ငံအကြောင်းကိုပါပဲ။

ကျွန်တော့်အသက် ၄၄ နှစ် ရှိပါပြီ။ ဇနီးနဲ့သားသမီးငယ် နှစ်ယောက်ရဲ့ အဖေပေါ့။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ရောက်တော့ အာမခံကုမ္ပဏီ တစ်ခုမှာ ကျွန်တော်အလုပ်ရပြီး လခနဲ့ဝင်ငွေလည်း ကောင်းနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်အနာဂတ်ဟာ သာယာကြည်လင်လို့ပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနှစ် မေလထဲရောက်တော့ ကျွန်တော်ထမင်းစားတဲ့အခါ အမျိုးနည်းနည်းခက်လာတယ်။ နှင်ချင်လာတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပြုနေကျ ဆရာဝန်ကြီးပြုကြည့်တော့ တစ်ပတ်စောင့်ကြည့်ပါအုံး။ တစ်ပတ်နေလို့ ဒါဆက်ဖြစ်နေရင် လည်ချောင်းအထူးကုနဲ့ ပြတာပေါ့တဲ့။ ဆက်ဖြစ်လို့ အထူးကုပြုတော့ ပါရဂူဆိုသူက အကြောနဲ့ဆိုင်တဲ့ရောဂါပါလို့ ပြောပြီး အောက်တိုဘာအထိ ဆေးပေးနေပါတယ်။ ၁၉၆၄ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ရောက်တော့ အကြောနဲ့ဆိုင်တာဟုတ်ပုံ မရတော့တာနဲ့ ဆေးရုံတက်ရတယ်။ ဆေးရုံရောက်တော့ ဆရာဝန်က ကျွန်တော့်ရောဂါက လည်ချောင်းမှာ ကင်ဆာဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကို အညင်သာဆုံး ပြောပြပါတော့တယ်။

ဆရာဝန်စကားကြားတော့ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ ပထမဆုံးပေါ်လာတာက ကျွန်တော်သေရတော့မယ်။ ကျွန်တော့်မိန်းမဟာ အိမ်ကို ရောင်းစားရတော့မယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂ နှစ်ကမှ ဝယ်ထားတဲ့ ဒီအိမ်ပေါ်မှာ ကျွန်တော့်သားသမီးလေးတွေ မကြီးပြင်းကြရတော့ဘူးဆိုတဲ့ အတွေးပေါ့။

ဆရာဝန်က ကင်ဆာကုတဲ့အရှေ့ပိုင်းဆေးရုံကိုပြောင်းကုဖို့ အကြံပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ၂ ရက်နေ့တော့ ကျွန်တော်တို့လင်မယား အရှေ့ပိုင်းဆေးရုံကို ကားနဲ့လာခဲ့ကြတယ်။ ဆေးရုံက ကျွန်တော့်ကို ၇ ထပ်မှာရှိတဲ့ အရှေ့ဘက်ဆောင်က ၄ ယောက်ခန်းတစ်ခန်းမှာ နေရာချထားပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်ခုတက်ရမယ့်နေရာကို “၇ ထပ်အရှေ့ဘက်ဆောင်” လို့ ဒီဆေးရုံက ခေါ်ကြတာပါ။

အခန်းထဲရောက်တော့ တခြားကုတင်သုံးလုံးပေါ်က လူနာတွေကို မြင်ရတဲ့ အခါ ကိုယ့်မျက်စိကို ယုံတောင်မယုံချင်ပါဘူး။ အချိန်က ညစာ စားချိန်ပို့ လူနာတွေ ညစာစားနေကြပါပြီ။ သူတို့ ညစာစားပုံက ရုပ်မြင်သံကြားတွေမှာ မြင်ရတတ်တဲ့

မီးပုံဘေးက ထမင်းစားပွဲ ပုံစံမျိုးလုံးလုံး မဟုတ်ဘူး။ ဒီလူတွေက သူတို့အိပ်ရာဘေးမှာ ရပ်ပြီး ပန်းရောင်အရည်ကျဲကျဲ တစ်ခုကို စမ်းသပ်ဖန်ဖြန့်ထဲ ဖြည်းဖြည်းချင်းလောင်း ထည့်ကြပြီး အဲဒီဖန်ဖြန့်ကို ခေါင်းကြီးတအားမော့ထားရင်းနဲ့ နှာခေါင်းထဲစိုက်ထား တဲ့ ပလပ်စတစ်ပိုက်ထဲကို ဖြည်းဖြည်းချင်း လောင်းထည့်နေကြရတာပါ။

ဒါသူတို့ ညစာစားရတဲ့ပုံစံပါ။ သူတို့ရဲ့ လည်ချောင်း၊ ပါးစပ်၊ လျှာတွေက ခွဲစိတ်ကုသမှုခံထားရတာကြောင့် မရှိကြတော့ဘူး။ သူတို့ ရေမျိုနောက်ဘက်က အနက်ကြီးကို ဒီအတိုင်းမြင်နေရတယ်။ လည်ချောင်းကြီးရဲ့ ရှေ့ခြမ်းကို လှီးထုတ် ထားလိုက်တာက မေးရိုးအောက်ကစပြီး ရေမျိုအဆုံးအထိပါကလား။ လည်ချောင်း ရှေ့ခြမ်းကြီး တစ်ခြမ်းလုံး မရှိတော့တာပါ။ လူတိုင်းမှာလည်ချောင်းက အမြဲမပြတ် ထွက်ကျနေတဲ့ တံတွေးကို စုပ်ဖို့ဂွမ်းတွေအထပ်လိုက်စည်းပြီး မေးစေ့အောက်က ခံပေးထားရသေးတယ်။

ဒီလိုပိုက်နဲ့စားတာတွေမြင်ရတော့ ကျွန်တော်မှာလန် ပြီး စိတ်ဆင်းရဲ သွားလိုက်တာ ကင်ဆာဖြစ်ပြီလို့ သိရတုန်းကထက် အများကြီးဆိုးတာပေါ့။ ဆေးရုံ အဝတ်အစားကို လဲပြီးတာနဲ့တခါတည်း ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ဇနီးစောင့်နေတဲ့ အခန်းထဲကို ပြေးဝင်သွားပြီး ကတုန်ကယင်နဲ့ စီးကရက်တစ်လိပ်ကို မီးညှိလိုက်ရင်း တခြားလူနာတွေကို ငေးကြည့် နေမိပါတယ်။ တချို့လူနာက တစ်ပတ်လောက်သာခံ တော့မယ့် လူနာတွေပါ။

ကျွန်တော့်ကိုကုပေးမယ့်ဆရာဝန် ဝင်လာတော့ ကျွန်တော့်မိန်းမ စောင့်နေ တဲ့ အခန်းထဲမှာပဲ ဆရာဝန်နဲ့တွေ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဆရာဝန်ကို စောစော စီးစီး ရှင်းရှင်းပဲပြောပြလိုက်ပါတယ်။ ဟိုလူတွေလို လည်ပင်းတစ်ခြမ်းတည်းနဲ့တော့ ကျွန်တော်မနေနိုင်ဘူး။ အဲဒီလိုမျိုးဆို . . . ကုမပေးနဲ့ ကျွန်တော်အသေခံမယ်လို့ ဆရာဝန်က ဒါတွေတွေ့ မနေပါနဲ့၊ ကျွန်တော့်ရောဂါက ဒီလိုလုပ်ဖို့လိုချင်မှလိုမှာပါ တဲ့။

အပြင်မှာမှီးပွင့်တွေက ထူထူကြီးကျနေပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိန်းမကလည်း မိုင်ဝေးခရီးကို တစ်ယောက်ထဲကားမောင်းပြီး အိမ်ပြန်ရဦးမှာ။ ကျွန်တော်သူ့ကို ဓာတ်လှေကားထိပ်ထိ လိုက်ပို့တယ်။ ကျွန်တော့်ရင်ထဲ စိတ်ဆင်းရဲနေတာတွေကို အတတ်နိုင်ဆုံး ဖုံးဖိပြီးတော့ပေါ့။

“ကားကိုဖြည်းဖြည်း သတိထားမောင်းသွားနော်” လို့ပြောပြီး သူ့ကိုနှမ်း နှုတ်ဆက်လိုက်ပါတယ်။ ဓာတ်လှေကားတံခါးပိတ်သွားတဲ့နောက် ခံစားရတဲ့နာရီ

အတော်များများဟာ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ အဆင်းရဲဆုံးအချိန်တွေပါပဲ။

ကျွန်တော် ဧည့်ခန်းထဲကိုပဲ ပြန်ဝင်လာခဲ့တယ်။ ဟိုလူနာတွေကို မကြည့်ချင် ဘူးလေ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က ဘယ်ကြည့်ကြည့် လျှာ၊ အာခေါင်၊ မေးရိုး၊ လည်ချောင်း၊ မေးစေ့၊ နှာခေါင်း စတာတွေမရှိတဲ့ လူတွေချည်း တွေ့နေရတယ်။ တချို့က လှီးပြီးဖြတ်ပြီးသား၊ ပလပ်စတစ် ဆာလျရီနဲ့ပြန်ပြီး ကြည့်ပျော်ရှုပျော် ဖြစ်အောင်လုပ်ပေးဖို့ အချိန်စောင့် နေကြသူတွေ။

ပလပ်စတစ်ဆာလျရီ လုပ်မယ်ဆိုတော့ အသားအပိုက လိုပြန်တယ်။ အသား အပိုကို ကိုယ့်ကိုယ်ပေါ်မှာ ဆရာဝန်က အကောင်းဆုံးထင်တဲ့ တစ်နေရာမှာပဲ မွေးယူရတာကလား။ လူနာတစ်ယောက်ဟာများ သူ့လည်ကုပ်မှာ အသားပို မွေးထား တာတဲ့။ သားရေလက်ဆွဲအိတ်က လက်ကိုင်ကွင်းလို အသားပိုကြီးဖြစ်နေလေရဲ့။ တစ်ယောက်ဟာကတော့ မေးစေ့နဲ့ပခုံးကိုတွယ်ပေးထားတဲ့အသားပိုကြီး။ အဲဒါကိုက ၁၈ လက်မ လောက်ရှိလေရဲ့။

ဒါတွေကြည့်ပြီး ကြောက်တာနဲ့ သနားတာကြားမှာ ကျွန်တော့် စိတ်တွေ ဟိုခုန်ဒီခုန်ဖြစ်နေပါတယ်။ ကျွန်တော်ကော မကြာခင်ဘယ်လို ပုံစံဖြစ်လာမှာလဲ။ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ ခွဲစိတ်ဖြတ်တောက်မှုတွေ မလုပ်ရကောင်းပါဘူးဆိုပြီး လူနာ တွေအပေါ်ကို မျက်စိမရောက်မိအောင် ကျွန် တော့်မျက်လုံးတွေကို အုတ်ထရံပေါ် ကြမ်းပေါ်စသဖြင့် တမင်လှီးလွှဲပြီး ကြည့်နေလိုက်တယ်။

ရုပ်မြင်သံကြားက လူနာခန်းထဲမှာ ဖွင့်ထားပေးနေတာပါ။ စီးကရက် ကြော်ငြာတွေကလည်း ထုံးစံအတိုင်း အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ အရသာကြီးကို လူတွေ ခံစားမိနိုင်ဖို့ အစွမ်းကုန်ကြိုးစားနေကြတာပါပဲ။ နို့ပေမယ့် ဒီအခန်းထဲက လူတွေ ခပျာမှာတော့ စီးကရက်အရသာကို မခံနိုင်ရှာကြတော့ပါဘူး။ တခြားဘာအရသာမှ လည်း မခံနိုင်ရှာတော့ပါဘူး။ သူတို့မှာ အစာကိုပလပ်စတစ်ပိုက်က လောင်းချနေရ တာမဟုတ်လား။ ပလပ်စတစ်ပိုက်မှာ အရသာခံနိုင်တဲ့ အကွက်ကလေးမျိုး မပါရှိဘူး လေ။

ကြော်ငြာတွေထဲက ငယ်ရွယ်နုပျိုလှပ သူတွေအားလုံးမှာပဲ တယ်နားထောင် လို့ ကောင်းတဲ့အသံကလေးတွေရှိကြသကဲ့။ ကျွန်တော့် ပတ်ဝန်းကျင်မှာဖြင့် ကြားပျော် နားပျော် အသံရှိတဲ့လူ တစ်ယောက်မှမရှိတော့ဘူး။ တချို့က အသံကို မထွက်နိုင်ရှာကြတော့ပါဘူး။ အသံထွက်ရာ ဌာနက လှီးထုတ်ပစ်ထားရတာကီး။ အသံမဲ့သမားတွေက တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ဆက်သွယ်ရအောင်

စာရေးပတ်ကလေးနဲ့ ရေးစရာခဲတံကလေးအမြဲဆောင် ထားလေရဲ့။ လည်ချောင်းကို ဖွင့်ပြီးလို့ ပြန်ပိတ်နိုင်ပြီးဆိုတဲ့လူတွေအတွက် တော့လက်နှိပ်ဓာတ်မီးလို အီလက် ထရောနစ်ပစ္စည်းကလေးတစ်ခု ဆောင်ပေးထားတယ်။ အဲဒါလေး လည်ချောင်းကို ကပ်ထားပေးရင် လူနာရဲ့ လည်ချောင်းထဲက ပြောချင်တဲ့စကားရဲ့ လှုပ်ရှားမှုကို သူကဖမ်းယူ ပြီး အီလက်ထရောနစ်ကထုတ်ပေးတဲ့ အသံသေးသေးကလေးတစ်ခုနဲ့ ထွက်လာပါတယ်။ ဒါကလေးက တိုးတော့တိုးတိုးကလေးပဲ။ ဒါပေမယ့် တစ်ဖက် လူကကြားနိုင်တယ်။

နောက် မနက်ကျတော့ ကျွန်တော့်လည်ချောင်းထဲ ဓာတ်မှန်ပစ္စည်း ထည့်ကြည့်တဲ့စမ်းသပ်နည်းနဲ့ စမ်းကြည့်ဖို့ ခေါ်သွားပါတယ်။ ဒီ နည်းနဲ့ အစမ်းခံရ တာ မျက်လှည့်ပြတော့ လှံမျိုပြရတာနဲ့ တူလိုက်တာ။ ခေါင်းကိုနောက်လှန်နိုင်သမျှ တအားကြီးလှန်ပေးထားရပြီး ဆရာဝန်တွေက ပါးစပ်ကနေပြီး သတ္တုကျွတ်တစ်ခုကို အထဲသွင်းတာပါပဲ။ ထွက်လေဝင်လေသွားတဲ့ လေပိုက်ထဲအရောက်ပိုက်ကိုထည့် တာပါ။ ပါးစပ်ထဲ အဲဒီလို လုပ်ထားတော့ လေဝင်လေထွက်ကလည်း လုံးဝမရှိတော့ ဘူး။ ကျွန်တော့်ပါးစပ်ကထိုးထားတဲ့ဟာကြီးကို အန်ထုတ်ပစ်လိုက်ချင်တာကလည်း အလွန်အမင်း။ ဘာမှလည်းလုပ်မရဘူး။ ရူးချင်မတတ်ခံရတာပဲ။ ဒီအချိန်မှာ ဆရာဝန်နှစ်ယောက် သုံးယောက်က ကျွန်တော့်လည်ချောင်းထဲ သူတစ်လှည့် ငါတစ်လှည့် ချောင်းချောင်းကြည့်ကြတယ်။

အသားစကို ဓာတ်ခွဲကြည့်ဖို့ဆိုပြီး ဟိုနေရာဒီနေရာက လှီးဖြတ်ယူဖို့ ကိရိယာထည့်တာကလည်း ခဏခဏပဲ။ နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်ဒီဒုက္ခကြီးကို လွန်မြောက်နိုင်ခဲ့ပြီး ကိုယ့်အိပ်ယာကိုယ်ပြန်ရောက်လာပါတော့တယ်။ ဘာမှမစားနဲ့ မသောက်နဲ့၊ အိပ်ရာပေါ်အနည်းဆုံး ၂ နာရီငြိမ်ငြိမ်နေတဲ့။

ကျွန်တော့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းက အာမခံကိုယ်စားလှယ် လုပ်ငန်း မဟုတ်လား။ စကားပြောနိုင်ဖို့က သိပ်အရေးကြီးတာ။ ဒါကြောင့် ပထမ ဓာတ်ကင် စမ်းဖို့ ဆုံးဖြတ်တယ်။ ဓာတ်ကင်ပါတယ်။ မထိရောက်ဘူး။ ဒါကြောင့်ဩဂုတ်လ ရောက်တော့ ခွဲစိတ်ကုသမှုခံရမတဲ့။

မခွဲခင်ညမှာ ခွဲပြီးရင် ကျွန်တော်စကားပြောနိုင်တော့မှာမဟုတ်လို့ ကျွန်တော့် မိန်းမကိုခေါ်ပြီး ကျွန်တော်သူ့အပေါ် သားသမီးတွေအပေါ် ဘယ်လောက်ချစ်ခင်ကြင်နာတယ်ဆိုတာတွေ ပြောနေမိတယ်။ ကျွန်တော့်မိန်းမက သတ္တိကောင်းပါတယ်။ နောက်မနက်ခွဲစိတ်ခန်းကို ကျွန်တော်သွားရတော့ ကျွန်တော်

ဖြင့် တစ်လမ်းလုံး သခင်ယေရှုကိုယ်တော်မြတ်ကိုပဲ အသံထွက်ထွက်ပြီး နာမတော် ကိုရွတ်ဆိုနေမိတယ်။ ဒီ အသံဟာ ကျွန်တော့နောက်ဆုံးအသံပဲလေ။

ဆယ့်တစ်နာရီကြာတော့ ကျွန်တော့်ကို အခန်းထဲပြန်ခေါ်လာပြီ။ သတိ ပြန်ရအောင် မေ့ဆေးပြေခန်းထဲတစ်နာရီနေခဲ့ရတာကလွဲလို့ ကျွန်တော်ဟာ ခွဲစိတ် ကုတင်ပေါ်မှာ ၁၀နာရီလုံးလုံး နေခဲ့ရတယ်။

နောက် တစ်နေ့ကျတော့ ခွဲစိတ်ကုဆရာဝန်တွေက ကျွန်တော် အသံ ထွက်ရာလည်ချောင်းအပေါ်ပိုင်း၊ အာခေါင်ပေါက်၊ လည်ချောင်းနဲ့ ဟိုနားဒီနားက ဖြတ်တာတောက်တာကလေးတွေ လုပ်လိုက်ပြီတဲ့။ ကဲ ကျွန်တော်လည်း ခွဲစိတ် ကုသမှုရဲ့ သားကောင်ဖြစ်သွားပြီပေါ့။ ဒီဟာမျိုးကို ကျွန်တော်ဒီအခန်းရောက်စဉ် ကတော့ ထိတ်လန့်တကြားနဲ့ ကြည့်ခဲ့မိတယ်လေ။ ခုတော့ဖြင့် ကျွန်တော်ဒီအချိန်က စပြီး လည်မျိုအရင်းမှာ ဖောက်ထားတဲ့အပေါက်ကနေပြီး အသက်ရှူရတော့မယ်။ ဒီအပေါက်ကြီးက ရှူးရှူးမြည်နေမယ့်ပုံပန်းနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်လောက်စိတ်ပျက် စရာ ကောင်းတဲ့ဘဝကို ရောက်နေပြီဆိုတာသိနေတော့ ကျွန်တော်ဟာအများနဲ့ မတူတော့တဲ့ ဘဝခြားတဲ့သတ္တဝါဖြစ်ပြီပေါ့။

ဖြစ်နေတဲ့အခြေအနေကို လက်ခံနိုင်ဖို့ လုပ်ရတာ အင်မတန် အထီးကျန် ဆန်ပြီး အင်မတန်လည်း ခဲယဉ်းတဲ့ဘဝပါ။ ခွဲစိတ်ခံထားရတဲ့ ကျွန်တော့်လည်ပင်းရဲ့ ရှေ့ပိုင်းကိုပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့ရာ ခွဲစိတ်မှု ၈ ကြိမ်လုပ်ရမှာပါ။

ရုပ်မြင်သံကြားကြည့်ရင်းနဲ့ ဆေးရုံပေါ်မှာ အချိန်ကုန်အောင် လုပ်ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ စီးကရက်ကြော်ငြာများကို ရုပ်မြင်သံကြားက တွေ့ရမြင်ရရင် ကျွန်တော် တို့က ကိုယ့်ရောဂါကြောင့် ပိုပြီးအာရုံ စိုက်ကြည့်မိတယ်။ ကျွန်တော်ရော ဒီအခန်းထဲ က တခြားလူနာများပါ စီးကရက်ဘူးပေါင်း ၁၉၀၀၀ လောက် သောက်ပြီးကြတဲ့အခါ မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ရုပ်ဆင်း အင်္ဂါတွေက ကြော်ငြာထဲက လှပကြော့ရှင်းတဲ့ ယောက်ျား မိန်းမလေးတွေ ပုံစံနဲ့တော့ အကွဲလွဲကြီး ကွဲလွဲနေကြပြီလေ။

ခုခေတ်လူငယ်တွေက လက်တွေ့သဘောတရားကို မြတ်နိုးလေ့ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် တချို့သော စီးကရက်ကြော်ငြာငှာနုများက ဆေးလိပ်သောက်လို့ ကင်ဆာ ဖြစ်တာနဲ့ လည်ချောင်းတစ်ခြမ်းလှီးပစ်ထားရတဲ့ ဒီအခန်းထဲက လူနာတစ်ယောက် ယောက်ရဲ့ပုံကို ပြရရင်ဘယ်နှယ် နေမလဲ။ ဒါမှမဟုတ် အသားအစားထိုးကုဖို့ အသားပိုမွေးနေရတဲ့လူရဲ့ပုံ။ ဒါမှမဟုတ် ကျွန်တော်တို့ လူနာတွေအားလုံး ကိုယ် တစ်စွဲလမ်းလမ်း သောက်ခဲ့တဲ့ ကိုယ့်ဆေးလိပ်ဘူးကလေးတွေ ကိုင်ကိုင်ထားတဲ့ပုံ၊ ဒါမှ

မဟုတ် ပါးစပ်အပြည့်အစုံရှိသေးတဲ့လူနာက စီးကရက်ကလေးခဲနေရက် တန်းလန်း ပုံကလေးတွေနဲ့ ကြော်ငြာစေချင်စမ်းပါဘိ။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ရဲထဲမှာ ဆေးလိပ်ကို ခုထက်ထိ မဖြတ်နိုင်လို့ လည်မျိုအရင်း မှာ ဖောက်ထားတဲ့အပေါက် သတ္တုခွေထဲ စီးကရက်သွင်း ပြီးရှိုက်နေသူလည်း ရှိသေးတယ်။ ဒီလူရဲ့ပုံမျိုးနဲ့လည်း ကြော်ငြာဖို့ ကောင်းတာပဲ။

ကျွန်တော်တို့ “၇ ထပ်အရှေ့ဆောင်” နေစီးကရက်သမားတွေ မှာတော့ မြင်းလှလှကြီးတွေလည်း မစီးနိုင်၊ ပြိုင်ကားနောက်ဆုံးပေါ်မျိုး လည်းမရှိ၊ ကျွန်တော် တို့အားလုံး လက်တွန်းဘီးတပ် ကုလားထိုင်တွေနဲ့ ခွဲစိတ်ခန်းကိုဝင်လိုက်ကြ၊ ကံကောင်းသူများက အခန်းထဲက ပြန်ထွက်လာသေးသပေါ့”

တကယ်တော့ ‘၇ ထပ်အရှေ့ဆောင်’ ဟာ ကင်ဆာနိုင်ငံကြီးရဲ့ တစ်စိတ် တစ်ခန်းကလေးသာပါ။ တတိယအထပ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာတွေ ကုရပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ အဲဒီအထပ်ကို မရောက်ရသေးတဲ့အတွက် ဘုရားသခင် ကျေးဇူးတော် ကို အောက်မေ့လျက်ပါလို့ ဟယူလျှေ မူးနီဆိုသူက ရိုးဒါးဒိုင်ဂျက်စာစောင်တစ်ခုမှာ ရေးထားပါတယ်။

R . D Feb, 1968.

x x x

စီးကရက် စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေက တီဗွီခေါ်တဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားမှာ ဒေါ်လာ ၂၀၅ သန်းဖိုး ရေဒီယိုမှာ ၁၂. ၄ သန်းဖိုး ကြော်ငြာတယ်။
တိုက်ရိုက်ကြော်ငြာနည်းဖြစ်တဲ့ ဆေးလိပ်သောက်မယ့် လူတွေဆီ နမူနာအမြည်းပို့တဲ့ ကြော်ငြာဖိုးက ဒေါ်လာ ၁၆. ၉ သန်း။ ဆိုင်းဘုတ်ကြီးတွေ ထောင်ပြီး ကြော်ငြာတတ် တဲ့ ကြော်ငြာမျိုးက ဒေါ်လာ ၁၆. ၂ သန်း။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် က အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ စီးကရက် စက်မှုလုပ်ငန်းကချည်း ကြော်ငြာဘက်မှာ စုစုပေါင်း ဒေါ်လာ ၃၁၄. ၇ သန်း သုံးစွဲခဲ့ ပါသတဲ့။

ကင်ဆာနဲ့ လူ့လောက

ကျွန်မတို့ အဘိုးတွေ အဘွားတွေခေတ်တုန်းက ကျွန်မတို့ ဆွေမျိုးတွေဟာ ဘာရောဂါနဲ့ သေဆုံးကြသလဲဆိုရင် ပလိပ်ရောဂါနဲ့ သေဆုံးခဲ့ကြတယ်။ အဲဒါ ၁၉၁၀ လောက်ကစပြီး ၁၉၄၀ လောက်အထိပေါ့။ ပလိပ်ရောဂါနဲ့ မဟုတ်ရင် ယောက်ျား တွေဟာ တီဘီရောဂါနဲ့ သေခဲ့ကြတယ်။

ကျွန်မတို့ ကြီးပြင်းလာတဲ့ခေတ်ရောက်တော့ ကျွန်မအမေက သားအိမ် ကင်ဆာ၊ အတူနေအစ်မဝမ်းကွဲက အဆုတ်ကင်ဆာ၊ အဒေါ်တစ်ယောက်က အူမကြီး ကင်ဆာ၊ မောင်ဝမ်းကွဲတစ်ယောက်က အသည်းကင်ဆာ၊ ကျွန်မခင်ပွန်းလည်း အစာအိမ်ကင်ဆာလို့ ထင်ရတာနဲ့ သေဆုံးရပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဒါကြောင့် ကျွန်မက ကင်ဆာဆိုတဲ့အသံများ ကြားတောင်မကြားချင်ဘူး။ ဘယ်သူ ဘာကင်ဆာဖြစ်နေသတဲ့ဆိုရင် အဲဒီလူတွေရောဂါ မချိမဆန်ခံစားရပြီး သေရှာဦးတော့မယ်လို့ စိတ်ထဲကိုယ့်ဆွေမျိုးတွေ ခံသွားရတာတွေကို သတိရပြီး စိတ်ဆင်းရဲတယ်။ ကင်ဆာဝေဒနာသည် ကိုလည်း လူနာမေးမသွားချင်ဘူး။ ကင်ဆာဆို ဒါလောက်ကြောက်လန့်ပါရဲ့။

အဲဒီလို ကင်ဆာက လူတွေကို သတ်တာများနေတော့ ဆေးပညာရှင်တွေက ကင်ဆာအကြောင်း သိကောင်းစရာတွေကို အပြင်းအထန် သုတေသနပြုလာကြတယ်။ သူတို့ သိရှိသမျှကိုလည်း ကမ္ဘာ့လူသားတွေကို အသိပေးနေလေရဲ့။

ခုအထိ သူတို့တွေ သိသမျှကတော့ တချို့ကင်ဆာက အဆိပ်ပစ္စည်း တစ်ခုခုနဲ့ အကြိမ်ကြိမ်တွေ့ထိရာက ဖြစ်ပွားလာတာ၊ ဒါကြောင့် မဖြစ်အောင် ကာကွယ်နိုင်တယ်၊ တားဆီးနိုင်တယ်။ တချို့ကင်ဆာကတော့ ဆေးရှိတယ်၊ ကုသလို့ရတယ်။ နို့ပေမယ့် အသိစောဖို့တော့ လိုတယ်ဆိုတာကို တွေ့လာရပါတယ်။

ကျွန်မတို့ ကမ္ဘာမှာ လူဦးရေသန်း ၅၀၀၀ လောက်နေထိုင်လျက် ရှိပါတယ်။ ဒီလူတွေထဲက တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို ကင်ဆာမျိုးစုံနဲ့ သေဆုံးရသူက ၄-သန်း လောက် ရှိပါသတဲ့။ ဒီရောဂါရတယ်လို့ အသစ်တွေ့ရှိရတာက တစ်နှစ်တစ်နှစ်မှာ ၆-သန်းကျော်လောက်ရှိပါသတဲ့။

ကမ္ဘာ့လူဦးရေသန်းပေါင်း ၅၀၀၀ အနက်က ဖွံ့ဖြိုးပြီး စက်မှုနိုင်ငံတွေမှာ နေထိုင်သူက ၄ ပုံ ၁ ပုံလောက်၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာက ၄ ပုံပုံရင် ၃ ပုံလောက် နေထိုင်တာ ဖြစ်ပေမယ့် ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ကြတဲ့ အရေအတွက်မှာတော့ အတူတူ လိုပါပဲ။ အဲဒီတော့ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတွေမှာ ပိုအဖြစ်များတဲ့သဘော ရှိတာပေါ့။ ပြီးတော့ ကင်ဆာရောဂါဆိုတာ လူလတ်ပိုင်းနဲ့ လူကြီးပိုင်းအရွယ်တွေမှာ အဖြစ်များလေတော့ ကမ္ဘာ့လူဦး ရေအားလုံးရဲ့ သက်တမ်းကလည်း ပိုရှည်တဲ့အပိုင်းရောက်လာတဲ့အခါ ရှေ့လျှောက်ပြီး ကင်ဆာကအဖြစ်များမယ့် သဘောလည်းရှိနေတာပေါ့။

ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတွေမှာ ယောက်ျားတွေအဖြစ်အများဆုံး ကင်ဆာက အဆုတ် ကင်ဆာ၊ မိန်းမတွေ အဖြစ်အများဆုံးကင်ဆာက ရင်သားကင်ဆာဖြစ်ပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာတော့ မိန်းမတွေအဖို့သား အိမ်ကင်ဆာဟာ သိပ်ဒုက္ခပေးနေပြီး မိန်းမတွေဖြစ်သမျှ ကင်ဆာရောဂါထဲမှာ သားအိမ်ကင်ဆာက ၂၄ ရာခိုင်နှုန်း လောက် ရှိနေသတဲ့။

ကင်ဆာရောဂါဖြစ်တာ ဒီခေတ်မှပေါ်လာတာပါ။ ရှေးကများ မရှိပါဘူး။

မကြားခဲ့ပါဘူးလို့ လူကြီးတွေက ပြောကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်သုတေသနပြု တော့ ကင်ဆာရောဂါဟာ လူပေါ်စကတည်းက ရှိခဲ့တဲ့အထောက်အထားတွေ တွေ့ရပါသတဲ့။ နို့ပေမယ့် အဖြစ်နည်းတာလည်း တစ်ကြောင်း၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကို နောက်ခေတ်တွေမှာလို အမှတ်အသားတွေနဲ့ မလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတာလည်း တစ်ကြောင်းကြောင့် အသိအကြားနည်းလေတော့ ရှေးကမရှိပါဘူး ထင်ခဲ့ကြတာဖြစ် သတဲ့။

ကင်ဆာဟာ ရှေးကအဖြစ်နည်းပြီး ခုမှ ဘာလို့အဖြစ်များလာသလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာကိုဖြေဖို့တော့ အကြောင်းတွေက အမျိုးမျိုးရှိဦးမှာပါပဲ။ ခုအထိ သေချာတဲ့ အဖြေကတော့ ခုခေတ်စက်မှုတွေ ထွန်းကားလာတော့ စက်မှုလုပ်ငန်း အလုပ်ခွင် တွေထဲကထွက်တဲ့ ပစ္စည်းပစ္စယတွေကို လူကထိတွေ့ရှုရှိုက်ရန်များလာတဲ့အခါ ကင်ဆာရောဂါတွေ ဖြစ်လာရတယ်။ စက်ကြီးတွေက လိပ်ထုတ်တဲ့ စီးကရက် သောက်တာဆိုတဲ့ အလေ့အကျင့်ကြီးကို လူတွေက ခုခေတ်မှာ အလွန်များများ စားစား လုပ်လာကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကင်ဆာရောဂါတွေ အဖြစ်များရတယ်လို့ ပြောနိုင်ပါပြီ။

ကင်ဆာကိုစပြီး သုတေသနပြုဖို့ အကြံဖြစ်တာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ကမှပါ။ ပြင်သစ်က သိပ္ပံပညာရှင်တွေက လူတွေသေကြရတဲ့ ကင်ဆာရောဂါကို သုတေသန ပြုကြဖို့ နိုင်ငံအစိုးရတွေက လက်နက်ဘက်၊ စစ်ဘက်အတွက် သုံးစွဲနေတဲ့ စစ်စရိတ် ရဲ့ ဝါးရာခိုင်နှုန်းလောက် အကုန် အကျခံပြီး လုပ်ကြစေချင်ပါတယ်လို့ ပထမဆုံးစပြီး အကြံပြုစကား ပြောလာပါတယ်။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေ သတိပေးမှုကို အခြေခံပြီး ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက “နိုင်ငံတကာ ကင်ဆာသုတေသနအဖွဲ့ IARC” ဆိုတာ ကို ပြင်သစ်နိုင်ငံ လိုင်ရွန်မြို့မှာ စဖွဲ့ခဲ့တယ်။ ဒီအဖွဲ့မှာ အဖွဲ့ဝင် ၁၄ နိုင်ငံရှိပြီး ဒီနိုင်ငံတွေက ရန်ပုံငွေများ ထည့်ဝင်မှုနဲ့စပြီး သုတေသန ပြုခဲ့ကြတယ်။

ခုအထိတွေ့ရှိချက်တွေထဲမှာ . . .

အမျိုးသမီးလောကမှာ အဖြစ်ဆုံးကင်ဆာက သားအိမ်ကင်ဆာနဲ့ ရင်သား ကင်ဆာပဲ။ အဲဒါဟာ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကလွဲရင် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ဖြစ်တယ်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာတော့ မိန်းမတွေ အများဆုံးဖြစ်တာ အစာအိမ်ကင်ဆာပဲ။ အမျိုးသားတွေဖြစ်ကြတဲ့ ကင်ဆာမှာတော့ ဒေသလိုက်ပြီး ကွဲပြားခြားနားမှုတွေရှိတာ တွေ့ရတယ်။ အသည်း၊ ဆီးအိမ်၊ အဆုတ်၊ အစာအိမ်၊ ပါးစပ်၊ အာခေါင်၊ ဆီးလမ်း စသဖြင့် ဖြစ်တဲ့ကင်ဆာတွေပေါ့။ ဥပမာ အဆုတ်ကင်ဆာဆိုပါတော့- ဖွံ့ဖြိုးပြီး

စက်မှုနိုင်ငံတွေမှာ ယောက်ျားတွေအဖြစ်အများဆုံး ကင်ဆာဖြစ်ပြီး၊ အရင်က အဆုတ်ကင်ဆာအဖြစ်နည်းပေမယ့် အခု အရေအတွက်များလာတာ တိုးလာတာ ကတော့ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံတွေက မိန်းမတွေနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေက ကျားရော မရော တိုးဖြစ်နေတာပဲ။

နိုင်ငံစုံကင်ဆာ သုတေသနအဖွဲ့ကြီးက ကင်ဆာရောဂါတွေ ဘာကြောင့် အဖြစ်များနေရသလဲ။ ဘယ်လို တားဆီးနိုင်မလဲ ဆိုတာကို နောက်တစ်ဆင့် သုတေသနပြုတဲ့အခါ ဖြစ်သမျှကင်ဆာ ရာခိုင်နှုန်း ၈၀-ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ လူတွေ ရဲ့ အကျင့်တွေကြောင့် ဖြစ်တာကိုတွေ့ သိလာပါတယ်။

လူတစ်ယောက် အရက်လည်းသောက်တယ်၊ ဆေးလိပ်လည်း သောက်တယ် ဆိုရင် လည်ချောင်းကင်ဆာဖြစ်ဖို့ သိပ်အကြောင်းများတယ်။ တစ်ခုတည်းလုပ်တာနဲ့ မတူဘူး။ ဒီနှစ်ခုပေါင်းလုပ်ရင် ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ သေချာသလောက်ဖြစ်တာကို တွေ့နေ ရတယ်။

အစာဆင်းတဲ့လမ်းကြောင်းမှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာဟာ သုတေသီတို့ စိတ်ဝင်စား စရာ အများကြီးတွေ့နေရသတဲ့။ သူဖြစ်တဲ့ ဒေသတွေက အကြောကြီးတစ်ခုလို ကမ္ဘာပေါ်မှာတွေ့နေရသတဲ့။ ကက်စပိယံပင်လယ်ကမ်းခြေ အီရန်မြောက်ပိုင်းကနေ ပြီး ဆိုဗီယက်ယူနီယံရဲ့တောင်ပိုင်း သမ္မတနိုင်ငံတွေကိုဖြတ်ပြီး အနောက်ပိုင်းနဲ့ မြောက်ပိုင်းတရုတ်ပြည်ကို ဖြတ်လာခဲ့တယ်။ ဒီအကြောကြီးထဲမှာ တချို့ဒေသတွေရဲ့ ဖြစ်နှုန်းဟာ တခြားနိုင်ငံတွေထက် အဆ ၂၀၀ လောက်များပြားတာကိုတောင် တွေ့ နေရသတဲ့။ တောင်အမေရိက အရှေ့ပိုင်းနဲ့ ပြင်သစ်မြောက်ပိုင်းမှာလည်း ဒီရောဂါ အဖြစ်များကြတယ်။ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံတွေမှာတော့ ဘရာဇီးတောင်ပိုင်း၊ ဥရူဂွေးနဲ့ အရှေ့မြောက်အာဂျင်တီးနားမှာ ဖြစ်ပွား တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအရပ်တွေက အထွေအထူးစားသောက်မှုကြောင့်လား၊ အရက်၊ ဆေးလိပ်၊ ဘိန်းစားတဲ့ စွဲလမ်းတဲ့ အကျင့်တွေကြောင့်လား ဆိုတာကို ဆက်လက်ပြီး သုတေသနပြုနေကြဆဲဖြစ်တယ်။

ကင်ဆာဟာ ခုအထိ သိသမျှအမျိုးပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ရှိတယ်။ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု မတူဘူး။ ပြီးတော့ ကင်ဆာတစ်မျိုးကို ဖြစ်ပွားတဲ့နိုင်ငံ၊ ဒေသဆိုပြီးလည်း ရှိသေးတယ်။ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ဒေသနဲ့ တစ်ဒေသ မတူကြဘူး။ ဒါပေမယ့် မျိုးတူတဲ့ ကင်ဆာဖြစ်လာရင်တော့ ဒေသ ဘယ်လောက်ကွဲကွဲ၊ ဖြစ်ပျက်ပုံ၊ ကုသရပုံ၊ ပျောက်ကင်းတတ်ပုံ၊ မပျောက်ကင်းတတ်ပုံ အားလုံးအတူတူပါပဲ။

အာဖရိကတိုက်က ကလေးငယ်တွေမှာဖြစ်တဲ့ မေးရိုးကင်ဆာဟာ ကုလို့ရပါ

တယ်။ ယူဂန်ဒါမှာ ဒီရောဂါသိပ်ဖြစ်ကြတာပေါ့။ ကလေးတွေမှာ မေးတွေ၊ ပါးတွေ ရောင်ပြီး ခံစားကြရတာ၊ အိက္ခေတာ တစ်ဝိုက်က နိုင်ငံတွေ ကမ္ဘာတစ်ဝှန်းလုံးမှာ ဖြစ်ပွားနေတာတွေ့ရတယ်။ ကင်ဆာရောဂါများအတွက် အကောင်းဆုံး ထိန်းချုပ် နည်းကတော့ အကြောင်းသိရင် မဖြစ်အောင်ကာကွယ်ကြဖို့ပါပဲ။

ဥပမာ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ဓာတ်တွေနဲ့ ထိတွေ့နေရတယ်ဆိုရင် အဲဒါ မထိတွေ့ အောင်ရှောင်ကြဉ်ဖို့၊ လူ့ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကျန်းမာရေးနဲ့ ညီနေအောင်လုပ်ထားဖို့၊ ဆေးလိပ်သောက်နေတာကို ဖြတ်လိုက်ဖို့၊ တခြား အန္တရာယ်ရှိနိုင်တဲ့ အလေ့အကျင့် အစွဲအလမ်းတွေကိုရှောင်ဖို့၊ ဖြစ်လာပြီ ဆိုရင်လည်း အချိန်မီစောစောစီးစီး သိရှိကုသ နိုင်ဖို့ပါပဲ။

အရေပြားကင်ဆာ၊ နှုတ်ခမ်းကင်ဆာ၊ လည်ချောင်းကင်ဆာ၊ သားအိမ် ကင်ဆာတွေဖြစ်ရင် ကုသလို့ရနိုင်တဲ့ အလားအလာတွေရှိတယ်။ ဆေးဝါးပစ္စည်း ကိရိယာတွေပြည့်စုံပြီး လူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေး အသိစောတဲ့နိုင်ငံတွေမှာ လူ ၁၀- ယောက်လောက်ဖြစ်ရင် သုံးလေးယောက်တော့ ပျောက်ကင်းအောင် ကုလို့ရနေပြီ။

အာဖရိကတိုက်က ကင်ညာနိုင်ငံမှာ အသည်းကင်ဆာဖြစ်တာ သိပ်များပါ တယ်။ တရုတ်ပြည်မှာလည်း အဖြစ်များတယ်။ ဒီရောဂါဟာ အသည်းရောင် အသားဝါရောဂါ ဖြစ်ရာကနေပြီး ကင်ဆာဘက်ကူးသလားလို့ စုံစမ်းနေရတယ်။ အရက်သောက်များသူတွေလည်း အသည်းကင်ဆာဖြစ်ကြတယ်။

အာခေါင်ပေါက်မှာ ဖြစ်တဲ့ကင်ဆာကတော့ တရုတ်ပြည်တောင်ပိုင်း ကွမ်းတုံ၊ စင်ကာပူနဲ့ဟောင်ကောင်မှာ သိပ်အများကြီးဖြစ်ပွားတာကို တွေ့ရတယ်။

■ ဆေးလိပ်နဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာ

ဆေးလိပ်သောက်တာနဲ့အဆုတ်ကင်ဆာ ဆက်စပ်မှုရှိတယ်လို့ အမေရိကန် နိုင်ငံကသိတာ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ပါပြီ။ ဒီအချက်ကို အာရုံပြုပြီး စူးစိုက်လေ့လာ တဲ့အခါမှာတော့ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့သေသူတွေ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်း ဟာ ဆေးလိပ်အများကြီး သောက်သူတွေချည်း ဖြစ်နေတာတွေ့လာရတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ သုံးသပ်ချက်က ဆေးလိပ်သောက်ရင် အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေဖို့ အခွင့်အလမ်းက ဆေးလိပ်မသောက်သူထက် ၁၀ ဆပိုများတယ်။ ဆေးလိပ် သိပ်သောက်တယ်၊ မတရားများတယ်ဆိုရင် ၁၅ ဆ အဆ ၂၀ ပိုပြီးအန္တရာယ်ကြီး တယ်လို့စပြီး သုံးသပ်ပါတယ်။

သူတို့ဆီမှာ လူတွေရဲ့ကျန်းမာရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး စာရင်းငယားတွေက အသေအချာရှိနေလေတော့ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့လူ ပိုများလာတဲ့အခါ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေရတဲ့အရေအတွက် ပိုတက်လာတာတွေ ရပြန်ရော။ ၁၉၇၀-ခုနှစ် ဆီမှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြသူတွေများလာတော့ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေသူတွေ ကျဆင်းနည်းပါးသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် မိန်းမတွေက ဆေးလိပ်ပိုသောက်လာပြန်တော့ မိန်းမတွေအဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေရတဲ့အရေအတွက် ပိုများလာပြန်တာတွေ ရတယ်။ မိန်းမမှာ ရင်သားကင်ဆာဟာ အစကအဖြစ်အများဆုံးကင်ဆာလို သတ်မှတ်ထားခဲ့ပေမယ့် အမေရိကန်မတွေ စီးကရက် တအားသောက်လာကြတဲ့အခါ ၁၉၈၀ ပြည့်ရဲ့ဒီဘက် အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေတဲ့မိန်းမတွေရဲ့ အရေအတွက်က ရင်သားကင်ဆာနဲ့ သေရတဲ့အရေအတွက်ထက် ပိုများလာတယ်ဆိုတာ အခိုင်အမာရှိနေပါတယ်။

အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ကင်ဆာရောဂါကို ကုသမှုအလွန်ခေတ်မှီတယ်၊ ပြည့်စုံတယ်ဆိုတာတောင်မှ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တဲ့လူနာ ၁၀၀ မှာ ၁၀ ယောက် ပြည့်အောင်အသက် ၅ နှစ်ရှည်အောင် နေရတာမဟုတ် ပါဘူး။ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းက အကုမခံပါဘူး။ သေကြတာပါ။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေတာ ၁ နှစ်မှာ ၆၉၀၀၀ ရှိတဲ့ အနက် ဆေးလိပ်သမား ၅၅၀၀၀ ပါတယ်။

အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တာ စီးကရက်သောက်လို့ဆိုတာ ငြင်းမရတဲ့ အခိုင်အမာအချက်ပဲ။ တစ်နေ့ ဘယ်နှစ်လိပ်သောက်သလဲ၊ ဆေးလိပ်သောက်နေတာ ဘယ်လောက်ကြာခဲ့သလဲ၊ ရှုတဲ့ရှိုက်တဲ့ပုံစံက ဘယ်ပုံစံလဲ ဆိုတာတွေက ရောဂါကို အနှေးအမြန်ဖြစ်ပွားစေတဲ့ အကြောင်းရင်းပဲ။ တစ်နေ့ ဆေးလိပ် ၂ ဘူးက ၃ ဘူးအထိကုန်အောင် သောက်နေသူဟာ ဆေးလိပ်မသောက်သူတစ်ယောက်ထက် ၁၅ ဆ၊ အဆ ၂၀ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ကိန်းရှိပါတယ်။ စီးကရက်မဟုတ်ပါဘူး။ ဆေးတံတို့၊ ဆေးပြင်းလိပ်တို့ကို သောက်တာပါဆိုရင်လည်း အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အမေရိကန်မှာတော့ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေသူတွေ အများစုကြီးဟာ စီးကရက်သောက်ကြသူတွေပါ။

ပြီးတော့ ဆေးလိပ်သောက်နေတာကို ဖြတ်လိုက်ရင် အဲဒီရိုနေတဲ့ အန္တရာယ် သိသိသာသာ လျော့နည်းသွားတာလည်း အသေအချာပါ။ ဆေးလိပ်သမားတွေ ဖြတ်ထားတာ ၁၅ နှစ်ရှိပြီဆိုတဲ့အခါ ဆေးလိပ် လုံးဝမသောက်သူတွေလိုပဲ ကင်ဆာဖြစ်လာမယ့်ဘေးက ဝေးနိုင်တဲ့အနေအထားမှာ ရှိပါတယ်။

■ လည်ချောင်းကင်ဆာ

လည်ချောင်းမှာဖြစ်တဲ့ကင်ဆာဟာ ပျောက်ကင်းသူအနည်းဆုံး ကင်ဆာမျိုးဖြစ်တယ်။ ဒီကင်ဆာဖြစ်မှန်းသိပြီးတဲ့နောက် ၅ နှစ် လောက်အသက် ရှည်သေးတယ်ဆိုရင် အဲဒီလူနာမျိုးက လူနာ ၁၀၀ မှာ ၅ ယောက် လောက်ပဲရှိတာမျိုးပါ။ အများအားဖြင့်ကတော့ ဖြစ်တယ်ဆိုရင် ၆ လ လောက်ပဲခံတာပဲ။ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ဒီလို လည်ချောင်းကင်ဆာဖြစ်ပြီး သေရသူတွေကို လေ့လာတဲ့အခါ တစ်ဝက်ကျော်ကျော်က စီးကရက် သောက်ကြသူတွေ ဖြစ်နေတာတွေ ရပြန်တယ်။

စီးကရက်နဲ့ အတူ အရက်ပါသောက်ကြသူတွေက ပိုဆိုးတယ်။ စီးကရက်နဲ့ အရက်က ပူးပေါင်းပြီး ဒီရောဂါဖြစ်လာဖို့ နှိပ်စက်နိုင်ကြတယ်လေ။ ဒီကင်ဆာကို စီးကရက်သောက်သမားသာမက ဆေးပြင်းလိပ်နဲ့ ဆေးတံသောက်သမားများလည်း ဖြစ်ပွားလေ့ရှိကြတာပဲ။ ဆေးလိပ်နဲ့ အရက်အသောက်လျော့ရင် အန္တရာယ် လျော့တယ်။ ဖြတ်ရင် အန္တရာယ် ပိုနည်းတာ သေချာတယ်။

ဆေးပြင်းလိပ်သောက်တဲ့လူ၊ ဆေးတံသောက်တဲ့လူတွေက စီးကရက်သောက်သူတွေလောက်တော့ အန္တရာယ်မကြီးဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့က ရှိုက်မှမရှိဘဲဘဲကီး။ အဆုတ်ထဲထိအောင် ဆေးမီးခိုးက မရောက်ဘူးပေါ့။ အဆုတ်ထဲမရောက်တဲ့အတွက် အဆုတ်ကင်ဆာ၊ အဆုတ်ပွနာ၊ ရင်ကျပ်ပန်းနာတွေတော့ မဖြစ်လာဘူးပေါ့။ နို့ပေမယ့် ဆေးမီးခိုးတွေနဲ့ထိတွေ့ရာ နှုတ်ခမ်း၊ ပါးစပ်၊ လျှာ၊ အာခေါင်နဲ့ အာရင်းတွေမှာ ကင်ဆာဖြစ်လာပါတယ်။

■ ဖွာရုံဖွာသူများ

ကျွန်မ မိတ်ဆွေတစ်ချို့ ဆေးလိပ်သောက်နေတာတွေလို့ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ တိုက်တွန်းတဲ့အခါ သူတို့က ဆေးလိပ်ကို ဖွာရုံဖွာတာပါ မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့မှာ အန္တရာယ်မကြီးပါဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ဖွာရုံဖွာတာပါဆိုသူတွေလည်း ဆေးလိပ် ဖြတ်ပါဆိုရင် မဖြတ်နိုင်ကြပါဘူး။ အဲဒီဖွာရုံသမားတွေလည်း မပြတ်မပြတ်ဖွာဖို့ စွဲနေကြတာပါ။ ဆေးလိပ်မှာ စွဲလမ်းစေတဲ့ အဆိပ်ပါပါတယ်။ ဖွာရုံဖွာလို့ အဆုတ်ထဲကို မီးခိုးမရောက်ပါဘူးလို့ဆိုရင် အဆုတ်ကိုတော့ ဒီမီးခိုးက ဒုက္ခပေးနေမှာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဖွာနေတဲ့ပါးစပ်တို့၊ အာခေါင်တို့၊ လျှာတို့ကိုတော့ ဒုက္ခပေးနေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဖြတ်ပါဆိုလို့ သူတို့လွယ်လွယ်ဖြတ်လို့ မရတာကို ထောက်ရင် ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ ဒုက္ခကိုရိပ်စားမိဖို့ ကောင်းပါတယ်။

ဆေးလိပ်ကတော့ တအားရှိက်သောက်သူလည်း ဖြတ်သင့်တာပါပဲ။ ဖွာရုံ ဖွာတာပါဆိုသူလည်း ဖြတ်သင့်တာပါပဲ။

■ ပါးစပ်နဲ့လည်ပင်းကင်ဆာ

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ၁၉၈၂ ခုနှစ်က အဆုတ်ကင်ဆာသမား တစ်သိန်း တစ်သောင်းရှိတဲ့အချိန်မှာ ပါးစပ်နဲ့လည်ပင်းကင်ဆာသမား လေးသောင်း ကျော် ရှိခဲ့တယ်။ ကုသပြုစုတဲ့အခါ ၅ နှစ် ၆ နှစ်ခံ တယ်။ ဒီကင်ဆာသမားတွေထဲ မှာ ရာခိုင်နှုန်း ၇၀ လောက်က ဆေးလိပ်သောက်သူတွေ ဖြစ်တယ်။ စီးကရက် မဟုတ်ဘူး။ ဆေးတံနဲ့ ဆေးပြင်းလိပ်သောက်တယ်၊ အရက်လည်းသောက်တယ် ဆိုသူတွေလည်း ဒီ ကင်ဆာဖြစ်နေကြပါတယ်။

ဆေးလိပ်က လူကိုအန္တရာယ်ပေးတယ်လို့ ဆရာဝန်ကြီးတွေ အမျိုးသား ကျန်းမာရေးဌာနကြီးတွေက အကြီးအကျယ်သတိပေးလာတဲ့အခါ ဆေးလိပ် ရောင်းသူများက လူကိုအန္တရာယ်ဖြစ်စေတဲ့ ဆေးကတ္တရာ လျော့နည်းအောင် လုပ်ဆောင်ထားတဲ့ ဆေးလိပ်များ ထုတ်လုပ်ရောင်းချပါတယ်လို့ ကြော်ငြာပြီး ရောင်းချနေကြပါတယ်။ ဒီဆေးလိပ်မျိုးတွေက အန္တရာယ်ကို အထိုက်အလျောက် လျော့နည်းစေတာတော့ မှန်ပါရဲ့၊ လုံးဝ အန္တရာယ်ကင်းတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ကတ္တရာနည်းအောင် စိမ့်ထားတဲ့ ဆေးလိပ်သောက်ရင်လည်း ကင်ဆာ ရောဂါဖြစ်သေးတာပဲ။ ဆေးလိပ်မှာလည်း အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ ဆေးလိပ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ သောက်ရှူရာမှာလည်း အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ သောက်ရှူနည်းမရှိပါဘူး။

■ ဆီးအိမ်နဲ့ကျောက်ကပ်ကင်ဆာ

ဒီနေရာတွေမှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာသမားဟာ ၅-နှစ်လောက်အကုခံတာ ရာခိုင်နှုန်း ၅၀၊ ၆၀ ရှိပါတယ်။ ဒီကင်ဆာလည်း ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းနဲ့ အကြောင်း မကင်းပါဘူး။ စုံစမ်းတွေ့သိရသမျှ ဒီကင်ဆာဖြစ်နေတဲ့ လူ ရာခိုင်နှုန်း ၄၀ က ဆေးလိပ်သောက်သမားတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

■ ပင်ကရိယကင်ဆာ

ဒီကင်ဆာလည်း ဆေးလိပ်သောက်တာနဲ့ အကြောင်းမကင်းဘူးလို့ပဲ သတ်မှတ်ကြတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကင်ဆာဖြစ်ရင် ဆေးကုခံတာနည်းတယ်။ ၁၀၀

မှာ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ၅ နှစ်အကုမခံဘူး။ သေလွယ်ပါတယ်။ ပင်ကရိယဆိုတာ အသည်းနဲ့ သရက်ရွက်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်သွယ်တန်းနေတဲ့ ဖြန့်ပိုက်ပါ။ ဒါကို ဗမာလို အခေါ်မရှိသေးဘူး။

■ ရင်ကျပ် အဆုတ်ပွရောဂါ

ဆေးလိပ်သမားတွေ အဖြစ်များတဲ့နောက်ရောဂါတစ်ခုကတော့ ပန်းနာ ချောင်းဆိုး၊ ရင်ကျပ်ရောဂါနဲ့ အဆုတ်ပွတဲ့ရောဂါပါပဲ။ ဒီရောဂါဟာ အဆုတ် ကင်ဆာလို အသေမမြန်ဘူး။ သူကအကုခံကြတာတဲ့ ရောဂါကိုး။ ၁၀ နှစ်မောလို့ လည်း မသေသေးဘူး။ ၁၅ နှစ်မောလို့လည်း မသေသေးဘူး။ တစ်ခါတစ်ခါ မောရရင်လည်း ဇောချွေးငါးတန်ပြန်ပြီးခံရသူ မပြောထားနဲ့ မြင်ရသူကတောင်မှ အသက်ပါသွားတော့မှာ ထင်ပါရဲ့လို့ ရင်မပြီး ကြည့်နေရလောက်အောင် ခံစားရ တာပါ။

ဒီရောဂါနဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တစ်နှစ်တစ်နှစ် လူသုံးသောင်း လောက်သေပါတယ်။ ဒီလိုသေဆုံးရတဲ့ အဓိကသတ်သူ တရားခံကတော့ စီးကရက် သောက်ရှူခြင်းပါပဲလို့ အမေရိကန်ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးဌာနက ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါ တယ်။ တစ်နေ့ကို စီးကရက်တစ်ဘူးအထက် ကုန်အောင်သောက်တဲ့လူတွေဆိုရင် ၉၉ ရာခိုင်နှုန်း ဒီရောဂါ တစ်မျိုးမျိုးရတယ်။ ဒီရောဂါဟာ အဆုတ်ထဲမှာရှိတဲ့ လေအိတ်ကလေးတွေ ပျက်စီးကုန်လို့ ဖြစ်ရတဲ့ရောဂါပဲတဲ့။

မကြာလှသေးခင်က ရောဂါရှာဖွေရေး ပညာရှင်တစ်ဖွဲ့က သေသူ ကျားမ ၁၈၀၀ တို့ရဲ့ အဆုတ်တွေကို ခွဲစိတ်ပြီးလေ့လာတဲ့အခါ မသေခင်က ဆေးလိပ် တော်တော်များများ သောက်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ လူတွေမှာ ၉၉ ရာခိုင်နှုန်း အဆုတ်ပွတဲ့ ရောဂါရထားကြတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအထဲက ၁၉ ရာခိုင်နှုန်းကတော့ ရောဂါ တော်တော်ရင့်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်ကြဘူးဆိုတဲ့လူ ရာခိုင်နှုန်း ၉၀ ရဲ့ အဆုတ်တွေ မှာ ဒီရောဂါရှာမတွေ့ရဘူး။ တွေ့တဲ့ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း မှာလည်း ရောဂါရင့်တဲ့အဆင့်ကို ဘယ်သူမှရောက်မနေဘူး။ အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းက ကျောက်မီးသွေးတူးရတာပါ... စတဲ့ အဆုတ်ကိုဒုက္ခပေးတဲ့ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနဲ့ လူတွေရဲ့ အဆုတ်မှာတောင်မှ ဆေးလိပ်သောက်သူတွေ ဒီရောဂါ ရထားတာလောက်ဆိုးတာကို မတွေ့ရဘူးလို့ ဖော်ပြပါတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးတစ်ဦးကတော့ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့သေရတဲ့လူဟာ သနားစရာ

ကောင်းအောင်ခံရတာတော့ မှန်ပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် အဆုတ်ပွတ် ရောဂါရပြီဆိုရင် တော့ အသက်ရှူကျပ်တာ၊ မောတာကိုခံပေးရော၊ ၁၅ နှစ်လောက်တဲ့။

လူ့အဆုတ်ဆိုတာ အထဲမှာလေဝင်လေထွက်လုပ်ရတဲ့ အကျယ်အဝန်းက အဝတုန်းက ကိုက် ၁၀၀ လောက်ကျယ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူ့အနေနဲ့ အဲဒီအကျယ် အဝန်းအကုန်အသုံးမပြုလိုပါဘူး။ ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ လောက်ပဲသုံးတာပါ။ လူ တစ်ယောက် ဆေးလိပ်သောက်လို့ အဆုတ် ပွလာပြီဆိုရင် လူကသတိထားမိတဲ့ ပထမဆုံးလက္ခဏာက တစ်ခုခုကို နည်းနည်းလေးလုပ်ဖို့ အားထုတ်လိုက်ရင် မော လာတယ်။ အဲဒီလို မောလာရင် ဆေးလိပ်သမားက ငါ့မှာအဆုတ်ပွတာ စတော့မယ် လို့ ထင်လိုက်တယ်။ နို့ပေမယ့် အဲဒါစတာမဟုတ်ဘူး။ အဆုတ်ထဲမှာ အပိုအဖြစ် နဲ့ ဆောင်ထားတဲ့နေရာတွေ ပျက်စီးနေပြီမို့ ဒီလိုမောစပြုလာတာ။ ရောဂါက ရင်နေပြီ။

ဒီလိုဖြစ်လာရင် ဆေးလိပ်ကို မိုက်မိုက်မဲမဲ စွဲလမ်းနေသူက သတ္တိ ကောင်းကောင်းနဲ့မဖြစ်ဘဲ တောင့်ခံနေတတ်သေးတယ်။ ဆက်သောက်နေရာက ဖြတ်တော့မယ်ဆိုတဲ့ အချိန်ရောက်တော့ နောက်ကျလှပါပြီ။ ဆေးရုံက ပန်းနာ ရင်ကျပ် ရောဂါနဲ့ အဆုတ်ပွ ရောဂါသည်တွေရဲ့ အဆောင်ကိုသွားကြည့်စမ်းပါ။ အောက်စီဂျင် လေအိုးနဲ့ဝေးရာ ကိုက် ဘယ်လောက်မှ သူတို့ခွာမသွားဝံ့ကြဘူး။ သူတို့အဖို့ တစ်သက်လုံး လုံးပမ်းနေရတာက တစ်ခုတည်းရယ်။ အဲဒါက အသက် ၀၀ရှူနိုင်ဖို့ပဲ။

ဆေးလိပ်သောက်ရာမှာ အန္တရာယ်မဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အတိုင်းအတာကလေးနဲ့ သောက်တာပါလို့ တချို့ဆင်ခြေပေးပါတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်ရာမှာ အန္တရာယ်နဲ့ ဝေးတဲ့ နေရာမရှိပါဘူး။ ဆေးလိပ်အငွေ့ကို သောက်ရှူလိုက်တာနဲ့ တပြိုင်နက် ခန္ဓာကိုယ်ကို တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ သူကဒုက္ခပေးလိုက်ပါပြီ။ အဲ ဒါပေမယ့် ဆက်ဆက်ပြီးသောက်တယ်၊ ရှူတယ်၊ ဖွာတယ်ဆိုရင် အန္တရာယ်ကို ဆက်ဆက်ပြီး အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်ပေးနေတာမို့ ရောဂါကြီးရတဲ့ဘဝ ရောက်ရ တော့တာပါပဲ။ လူတစ်ယောက် တစ်နေ့ကို စီးကရက်တစ်ဘူးပဲ သောက်တယ်ထား ပါ။ သောက်နေတာ ၁၅ နှစ်ရှိပြီဆိုရင် အနည်းဆုံး စီးကရက်အလိပ် တစ်သိန်း ကုန်အောင်သောက်ခဲ့ပြီ။ ဖွာရှိုက်ခဲ့တာလည်း တစ်သိန်းထက် မနည်းရှိပြီမဟုတ်လား။ ဒါဆိုရင် ဒီတစ်နေ့ တစ်ဘူးသမားဟာ ၁၅နှစ်အကြာမှာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တော့ မယ့် နှုတ်ခမ်းကိုရောက်ပြီပေါ့။

■ စ သိတာမကြာသေး

ဆေးလိပ်က ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်တယ်လို့ စဖြစ်လာတာ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ကမှပါ။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်ရောက်တော့ အမေရိကန်ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး ဆရာဝန်ကြီးက ဆေးလိပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အပြတ်အစီရင် ခံစာတင်သွင်းလိုက်လို့ ဒီကိစ္စအထွတ် အထိပ်ရောက်လာရတော့တယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ဖွဲ့ထားတဲ့ ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး ကင်ဆာအသင်းကြီးကတော့ ၁၉၅၄ ခု အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ မှာ ဆေးလိပ်မသောက်နဲ့ ကင်ဆာဖြစ်တတ်တယ်လို့ ပထမဆုံး အပြတ်အသား ကြေညာလိုက်ပါတယ်။

ဒီ ၂၀ ရာစုဟာ စီးကရက်စက်မှုလုပ်ငန်းကြီး အကြီးထွားဆုံး ရာစုနှစ်ပါ။ အမေရိကန်နိုင်ငံက စီးကရက်ကို အများဆုံး ထုတ်လုပ်နေတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဒီကြေညာချက်တွေ ထွက်လာတဲ့အခါ သူ တို့က ဆွေ့ဆွေ့ခွန်နေကြတော့တာပဲ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာတော့ စီးကရက် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းမှာ အကြံပေးကော်မတီ ဖွဲ့မယ်လို့ အမေရိကန် အစိုးရက ကြေညာတဲ့အခါ ကုမ္ပဏီတွေက သူတို့အတွက် သက်သာရာရမယ် အသုံးကျမယ်ထင်ပြီး ဒီကော်မတီကို ကြိုဆိုသေးတယ်။ နို့ပေမယ့် ကော်မတီရဲ့ အစီရင်ခံစာ ထွက်လာတော့ သူတို့က မကြိုက်တော့ဘူး။ ဒီပြဿနာမှာ လေ့လာစရာ၊ သိရှိစရာတွေ အများကြီး ကျန်ပါသေးတယ်။ ဒါဟာ နောက်ဆုံးစကားမဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ထပ်ပြီး သုတေသနပြုကြပါအုံး။ သူတို့အနေနဲ့ လည်း သီးခြားသုတေသနတွေ လုပ်နေပါတယ်ဆိုပြီး အချိန် ဆွဲကြည့်တယ်။ သူတို့ သုတေသနပြုချက်က ဆေးငွေ့ကြောင့်၊ ဆေးချေး ကြောင့် ကြွက်တွေဘာရောဂါမှ မဖြစ်ပါဘူးလို့လည်း ပြောလာသေးတယ်။ ဘယ်လိုမှ ငြင်းမရတဲ့အခါ အာဏာပိုင် တွေနဲ့ ကြုံကြည့်ပါသေးတယ်။ သူတို့ အဲဒီလို အချိန်ဆွဲနေတာ ၁၀ နှစ်မကပါဘူး။

စီးကရက်စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးမှာ မှန်ရောင်စက္ကူ၊ ငွေရောင်စက္ကူ၊ ဂျပ်စက္ကူ၊ စီးကရက်လိပ်တဲ့စက္ကူစတဲ့ စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေ အများကြီး ပါဝင်တဲ့အပြင်၊ ဆေးစိုက်ပျိုးတဲ့ လူတွေလည်း ပါဝင်တယ်ဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ ဒီဟာတွေနဲ့ ဆက်နေတဲ့ လွတ်တော်အမတ်တွေဆိုတာ ဆွေ့ဆွေ့ခွန်နေတာပဲ။ ခုန်မှာပဲပေါ့... ကြည့်ပါ။

၁၉၆၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့မှာ ဝါရှင်တန်ဒီစီရဲ့ ပြည်နယ် ခန်းမကြီးထဲကနေပြီး အမေရိကန်အစိုးရရဲ့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဌာနကြီးမှူး ဆာဂျင် ဂျင်နရယ်လူသာအယ်တဲနီးစ်က သတင်းထောက် ၁၀၀ တက်ရောက်တဲ့ အဲဒီရှင်းလင်း

ပွဲကြီးမှာ “ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းနဲ့ ကျန်းမာရေး” ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး စာမျက်နှာ ၃၈၇ မျက်နှာပါတဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ ထုတ်ဖော်လိုက်တယ်။

ဒီအခါ အမေရိကန် သတင်းစာတွေလည်း အလန်တကြားနဲ့ အားလုံးက အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ ခေါင်းစဉ်စာလုံးကြီးတွေတပ်ပြီး ဒီကိစ္စကို သတင်းပေးကြ တယ်။ နယူးယော့ဟဲရယ်ထရီဘွန်းကတော့ “စီးကရက်သောက်တာဟာ သေနိုင် တယ်လို့ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ပြီ” လို့ ရေးသားလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအစီရင်ခံစာထဲမှာ “အဆုတ်ကင်ဆာဟာ လေမသန့်ရှင်းလို့လည်း မဟုတ်ဘူး။ စီးကရက်စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်တွေပြောတဲ့ ဝိုင်းရပ်စ်ပိုးကြောင့်လည်း မဟုတ်ဘူး။ စီးကရက်သောက်လို့ ဖြစ်တာပဲ” လို့ အပြတ်ပြောလိုက်ပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် စီးကရက်ဘူးတိုင်းမှာ သတိပေးချက်တွေထည့်ရမယ်လို့ အစိုးရက အမိန့်ထုတ်ဆင့်ပါတော့တယ်။ ထည့်ရမယ့်စာတန်းက “သတိ- စီးကရက် သောက်တာဟာ ကျန်းမာရေးအတွက် အန္တရာယ်ရှိတယ်။ ကင်ဆာနဲ့အခြား ရောဂါများ ဖြစ်လာပြီး သေနိုင်တယ်” လို့ စီးကရက်ဘူးတိုင်းမှာ စာကပ်ပေးရမယ် တဲ့။

စီးကရက်လုပ်ငန်းရှင်တွေက ဒီစာတန်းကို လုံးဝမထည့်ချင်ပါဘူး။ နို့ပေမယ့် သူတို့ဆီမှာက လူ့အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝသုံးကြတာဆိုတော့ အဆုတ်ကင်ဆာ နဲ့ သေသူတွေက လျော်ကြေးတောင်းလာ ရင်၊ နောင်ဒါမျိုးတွေ မရေတွက်နိုင်အောင် ရင်ဆိုင်ရမှာကို ကြောက်တာကြောင့် စီးကရက်ကို သောက်ချင်သောက်၊ သေရင် ကိုယ့်တာဝန်နဲ့ ကိုယ်ပဲဆိုတာမျိုးဖြစ်အောင် ကပ်ထည့်ပေးကြတယ်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေကို တင်ပို့ရောင်းချတဲ့ စီးကရက်တွေကျတော့ ကနေ့ထက် ထိ ဒီစာတန်းမျိုး ကပ်မရောင်းဘူး။ အမေရိကန်ပြည်တွင်းမှာသာ ကပ်ရောင်းနေ ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

■ စီးကရက်နဲ့ လူ့နှလုံး

ဆေးလိပ်သောက်လို့ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သေသေ ချာချာအကြိမ်ကြိမ် ထောက်ပြနေကြပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်လို့ နှလုံးရောဂါ ဖြစ်ရတာကိုတော့ လူတွေသိသင့်သလောက် မသိကြသေးဘူး ထင်ပါတယ်။

စီးကရက်သောက်တာ လူ့နှလုံးကို ဘယ်လိုထိခိုက်စေတယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကင်ဆာရောဂါသုတေသနလုပ်ငန်းမှာ နာမည်ကြီးတဲ့ ဆရာဝန်ကြီး၊

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

နှစ်ဦးက တိတိကျကျ ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါတယ်။ ဒေါက်တာ ဟမ်မွန်နဲ့ ဒေါက်တာ အောဘယ်တို့က ဆေးလိပ်သောက်လို့ နှလုံးရောဂါ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ အရင်းအမြစ် ကတော့ အဆုတ်ပျက်စီးလို့ ဖြစ်ရတာပဲ ဖြစ်သတဲ့။

ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ လူတွေရဲ့အဆုတ်ကို အသေးစိတ်လေ့လာတဲ့အခါ အဆုတ်မှာ-

၁။ အလွန်သေးငယ်တဲ့ လေအိတ်ကလေးတွေဟာ ပါးမနေတော့ဘဲနဲ့ ထူလာ တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်တာဟာ တစ်နေ့ဆေးလိပ် ၂ ဘူးမက ၃ ဘူးမက သောက်တဲ့ လူတွေမှာ အဆိုးဝါးဆုံး တွေ့ရတယ်။

၂။ စီးကရက်သောက်ကြသူတွေရဲ့ အဆုတ်ထဲက လေအိတ်ကလေးတွေ ပေါက်ကွဲပျက်စီးကုန်တာ။

၃။ အဆုတ်တွင်းမှာရှိတဲ့ သေးငယ်လှတဲ့ သွေးလွှတ်ကြောကလေးတွေ တုတ် လာတာ၊ တချို့ကျတော့ တုတ်ရုံမက သွေးအသွားအလာမရှိတော့အောင် ပိတ်ဆို့နေတာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို လေအိတ်ကလေးတွေ ပျက်စီးပြီး သွေးကြောလေးတွေပါ မကောင်းတဲ့အခါ အဆုတ်မှာသွေးတိုးနှုန်း တက်ကုန် ပါရော။ သွေးတိုးလာတော့ နှလုံးကအလုပ်ပို လာပြန်တာပေါ့။

ဒီနှလုံးအခုလို အလုပ်ပိုလုပ်ပေးရတဲ့အပြင်၊ နှလုံးရဲ့အကြောတွေက သိပ် အလိုရှိနေတဲ့ အောက်စီဂျင်ဓာတ်ကိုလည်း လုံလောက်အောင် မရပြန်ဘဲဖြစ်လာ တော့ နှလုံးဟာ ကောင်းကောင်းခုကွဲများလာတယ်။ ဒီအထဲမှာပဲ ဆေးလိပ်ကရတဲ့ နီကိုတင်အဆိပ်က ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ တစ်နေရာမှာ သွေးတက်နေစေပြန်တော့ ဒီ ဆေးလိပ်သမားဟာ နှလုံးသွေးလွှတ်ကြော မာလာတယ်ဆိုတဲ့ နှလုံးရောဂါရပြီး ဒါနဲ့ပဲ သေကြေပျက်စီးရပါတယ်လို့ ထုတ်ဖော်ပါတယ်။

x x x

အနံ့အသက်

ဆေးလိပ်မီးခိုးကထွက်တဲ့အနံ့ဟာ ဆေးလိပ်မသောက်သူတွေအဖို့ သိပ်နံ့ပါ
တယ်။ ကျွန်မနှာခေါင်းအသိအနေနဲ့ပြောရရင် ဗမာဆေးပေါ့လိပ်အနံ့က နံ့တော့
နံ့တယ်။ အသက်သာဆုံး၊ ဒုတိယပိုနံ့တာက စီးကရက်၊ တတိယပိုနံ့တာက ဆေးတံ၊
စတုတ္ထအနံ့ဆုံးက ဆေးပြင်းလိပ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ကျွန်မအိမ်ကို ဧည့်သည်တစ်ယောက်လာတယ်။ စာရေးဆရာ မောင်သာရ
ပါ။ ဒီဧည့်သည်က ဆေးပြင်းလိပ်ကြီးသောက်လာတယ်။ နံ့လိုက်တာ သူ့ ဆေးပြင်း
လိပ်က။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မက တစ်ချိန်တစ်ခါတုန်းက ဆေးလိပ်ခွဲခဲ့သူဦး ကြိတ်ပြီး
သည်းခံနိုင်တယ်။ ဧည့်သည်သိအောင် နံ့ကြောင်းမပြဘဲ ကူနွေမပျက်နေနိုင်တယ်။
ကျွန်မရှိရာကိုလာကပ်တဲ့ မြေးမလေး တစ်နှစ်ခွဲကတော့ နှာခေါင်းပိတ်ပြီး ကျွန်မ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

အနားကို ဧည့်သည်ဘေးက ဖြတ်လာတယ်။ ပြီးတော့ ထွက်ပြေးပါလေရော။ ဒီ
ကလေးဟာ စကားမပြောတတ်သေးပါဘူး။ သားကမွေးထားတဲ့ အငယ်ဆုံးပြေး
ရွှေပြည်စိုးပါ။ စကားမပြောတတ်ပေမယ့် ဆေးလိပ်နံ့ကို သူမခံနိုင်တာကိုတော့
ကျွန်မသိအောင်ပြပြီး ထွက်ပြေးသွားတာပါ။

ကျွန်မတို့နိုင်ငံက ပူအိုက်တဲ့ဒေသဆိုတော့ အိမ်တွေက အားလုံး ပြတင်း
တံခါးတွေကို ဖွင့်ထားတဲ့နိုင်ငံ။ ပြတင်းဆို့ရင် သံတိုင်ထည့်ပြီး ၂၄ နာရီဖွင့်ထားရ
တာဟာ တစ်နှစ်မှာ ၆လထက် နည်းမယ်ထင်ဘူး။ ဒါကြောင့် လေဝင်လေထွက်
ကောင်းကြတယ်။ အေးတဲ့အရပ်၊ အေးတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာတော့ အေးလွန်းလို့ တံခါးတွေ
မဖွင့်နိုင်ပါဘူး။ အမြဲလိုလို ပိတ်ထားကြတာပါ။ အဲဒီလိုအရပ်တွေမှာ ဆေးလိပ်
ကြိုက်သူရဲ့ ဆေးလိပ် မီးခိုးဟာ မကြိုက်သူတွေကို အကြီးအကျယ် အန္တရာယ်ပြုနေ
တာပါ။ ဒါ့ ကြောင့် သူတို့ဆီမှာ အများနဲ့သက်ဆိုင်ရာတွေမှာ ဥပမာ- လေယာဉ်ပျံ
တို့၊ ဘတ်စ်ကားတို့မှာ ဆေးလိပ်မကြိုက်သူများအတွက် သီးသန့်နေရာ၊ ဆေးလိပ်
သောက်သူများအတွက် သီးသန့်နေရာများ သတ်မှတ်ပေးထားရပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ လူ့ကျန်းမာရေးကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်စေတဲ့
အကျင့်လို့ လူတွေသိလာကြ သိအောင်လုပ်လာကြ သိသည်ထက်သိအောင် ကြော်ငြာ
လာကြတဲ့အခါမှာတော့ ဆေးလိပ်မသောက်ရလို့ လုံးဝတားမြစ်ထားတဲ့နေရာတွေ
တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးတက်များပြား လာပါတော့တယ်။ ဥပမာ- ပြတိုက်လိုနေရာ၊
စာကြည့်တိုက်လိုနေရာမှာ ဆေးလိပ်လုံးဝသောက်ခွင့်မပြုဘူး။ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ပြဇာတ်ရုံ
တွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုဘူး။ ခေတ္တအနားပေးချိန်ကျမှ သောက်ချင်သူတွေ
က ခွင့်ပြုတဲ့အခန်းမှာ သွားပြီးသောက်ကြရတယ်။

အခုဆိုရင် နိုင်ငံတွေအတော်များများမှာ ဆေးလိပ်မသောက် သူတွေရဲ့
တောင်းဆိုချက်အရ သောက်ခွင့်မပြုတော့တဲ့ အများပြည်သူနဲ့ ဆိုင်တဲ့နေရာတွေဟာ
တစ်နေ့တစ်ခြား များပြားလာနေပါတယ်။ တချို့ နေရာတွေက “သင့်ကျန်းမာရေးကို
ဂရုမစိုက်ဘူးထား၊ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးကို စဉ်းစားသောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပြီး
ဆေးလိပ်မသောက်ပါနဲ့” ဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်မျိုး အားမနာတော့ဘဲ ချိတ်ဆွဲထား
နေကြပြီ။

ပြီးတော့ တစ်နေ့ကုန်အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ အလုပ်သမားများအဖို့ အလုပ်ခွင်ထဲ
မှာ ဆေးလိပ်သောက်တတ်သူများရဲ့ မီးခိုးကို ရှုရှိုက်နေရတဲ့ ဒုက္ခ၊ အဲဒီ အန္တရာယ်က
လွတ်ကင်းရအောင် အလုပ်ခွင်အတွင်း ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုမှုတွေလည်း

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

တစ်နေ့တခြား များပြားကျယ်ပြန့် လာနေပါတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး အပြင်းအထန်ဆုံး ကြိုးပမ်းတဲ့ပြည်နယ်ကတော့ နယူးယော့ ပြည်နယ်၊ ဖြစ်ပါသတဲ့။ လက်ဝှေ့ရုံကြီးတွေ၊ စာသင်ကျောင်းတွေ၊ စည်းဝေးခန်းမ ကြီးတွေ၊ ကလပ်တွေ၊ အားကစားရုံကြီးတွေ၊ နားနေခန်းတွေ၊ စတိုးဆိုင်ကြီးတွေ၊ ဘဏ်တိုက်၊ ဆေးရုံနဲ့ရုပ်ရှင်ရုံတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့် မပြုပါဘူး။ မင်နီဆိုတာ မှာရှိတဲ့ နာမည်ကျော် မေးရိုးကလင်းနစ်ကတော့ သူ့ အလုပ်သမား ၁၄,၀၀၀ ကို “တို့က ဆေးလိပ်သောက်ပြနေရင် ကျန်းမာရေးမှာ တိုးရဲ့ဦးဆောင်မှုနဲ့ မကိုက်ညီဘဲ ရှိတော့မပေါ့” လို့ ပြောပြီး ဆေးရုံကြီးထဲမှာ ဘယ်သူ့ကိုမှ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့် မပြုပါဘူး။ မစ်ဆိုရီမှာ မကြာသေးခင်ကဖွင့်တဲ့ ဆေးရုံသစ်ကြီးကတော့ “ဆေးလိပ် သောက်တတ်သူများ အလုပ်လျှောက်ရန်မလို” လို့ အစောကြီးကတည်းက ပြတ်ပြတ် ငြင်းပယ် ထားလိုက်တယ်။

ဆေးလိပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အထူးတလည်ကြိုးစားသူကတော့ စင်ကာပူနိုင်ငံ ကလေးပါ။ စင်ကာပူမှာအများနဲ့ သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေမှာ သာမက တစ်ခန်းနဲ့ တစ်ခန်း လေအေးစက်အတူ ဝေငှသုံးစွဲရတယ်ဆိုရင်တောင်မှ တစ်ဖက်ခန်းကို အန္တရာယ်မပြုစေလိုတဲ့အတွက် ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုပါဘူး။ သူတို့နိုင်ငံက တစ်နိုင်ငံလုံး ဆေးလိပ်မသောက်တဲ့ နိုင်ငံလို့ မကြာလှမီမှာ ကြေညာနိုင်ဖို့ အထိ ကြိုးစားစိုင်းပြင်းနေကြပါသတဲ့။

■ ဆေးလိပ်ခိုးကြောင့်သေရမှု

ဆွီဒင်နိုင်ငံမှာတော့ ဆေးလိပ်အန္တရာယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာက ကိုးကား မှီငြမ်းပြုလောက်တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဆေးလိပ် မသောက်တတ်တဲ့ မိန်းမတစ်ယောက် ဆေးလိပ်သောက် သူများဖြစ်ပွားတဲ့ အဆုတ် ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားခဲ့တယ်။ ဒီအမျိုးသမီးသေဆုံးရတာဟာ အလုပ် ခွင့်ထဲမှာ ဆေးလိပ်သောက်သူတွေ ရဲ့ မီးခိုးကို သူက နိဗ္ဗူဝင်ရှုရှုရလို့ ဒီရောဂါရပြီး သေဆုံးတာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာတွေက သက်သေထွက်ဆိုတဲ့အတွက် အလုပ်ခွင့်အတွင်းက ရရှိတဲ့ ကျန်းမာရေးထိခိုက်စေမှုဆိုပြီး အသက်အာမခံဌာန က ဒီအမျိုးသမီးကို လျော်ကြေးပေးရတဲ့ ကိစ္စပါ။

ဒီကိစ္စကအလွန်စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါတယ်။ သေဆုံးသူ အမျိုးသမီးဟာ တစ်သက်လုံး ဆေးလိပ်မသောက်တဲ့မိန်းမ။ သူ့ ယောက်ျားက ဆေးလိပ်သောက်ပေ

မယ့် သူ့ရှေ့မှာဘယ်တော့မှ မသောက်ဘူးတဲ့။ သူ့ မိဘက ဆေးလိပ်သောက်ပေမယ့် တော်တော်ကြာကြာကတည်းက ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြပြီးသားတဲ့။

ဒီမိန်းမက စတော့ဟုမ်းမြို့က ရုံးတစ်ရုံးမှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ အလုပ် လုပ်လာ တယ်။ သူ့အလုပ်ခွင့်ရုံးခန်းက လေဝင်လေထွက် အလွန်ညှိုး တစ်ခန်းတည်းအတူ အလုပ်လုပ်ကြသူတွေထဲမှာ ဆေးလိပ်ကို မှန်မှန်ကြီး သောက်ရှူတဲ့ လူတွေ အများကြီးပါတယ်။ သူ့အဆုတ်ဟာ အဲဒီလူတွေဆီက ထွက်တဲ့ဆေးခိုးကို နှစ်ပေါင်း ၂၀ သူ့ရှိုက်လာရတာကြောင့် သူ့အဆုတ်မှာ စီးကရက်သောက်တဲ့ လူတွေဖြစ်တဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာ သူ့အသက် ၅၃ နှစ်မှာလာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူက တရားစွဲ တာ။ ရောဂါရပြီး တစ်နှစ်အကြာမှာ သူ့က အသက်အာမခံဌာနကို တရားစွဲ တာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ ဆွီဒင်နိုင်ငံက လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာ တစ်စုံတစ်ရာ အနာတရ ဖြစ်မှုကို အာမခံတဲ့ အသက်အာမခံစနစ်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့မှာ အလုပ်ခွင့်ထဲ ကနေပြီး ဒီရောဂါရတာကြောင့် သူ့နှစ်နာကြေးပေးပါလို့ တောင်းဆိုတရားစွဲတာပါ။ သူ့အမှုကို ဆေးလိပ်နဲ့ ကျန်းမာရေးဌာနက ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စိတ်ဝင်တစား ဝိုင်းဝန်း ကူညီကြတယ်။ ဒီမိန်းမက ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်မှာ ရောဂါစရတယ်။ အကောင်းဆုံး ကုသမှုခံယူတယ်။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ သေဆုံးသွားတယ်။

အမှုကို အောက်ရုံးတွေက အရှုံးပေးပေမယ့် ဟိုက်ကုတ်က အနိုင်ပေးပြီး သဂြိုဟ်စရိတ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀၀ နဲ့အတူ သူ့ကျန်ရစ်တဲ့ သားသမီးတွေ အားလုံးကို အသက် ၁၉ နှစ်ရောက်ကြသည့်အထိ အမေ့နှစ်စဉ်ဝင်ငွေရဲ့ ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ စီထောက်ပံ့သွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ပေး လိုက်ပါတယ်။

ဆွီဒင်ဟိုက်ကုတ်က ဒီအဆုံးအဖြတ်ဟာ ဆေးလိပ်မီးခိုးများနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် ကို ခုကွပေးနေသူများအတွက် သင်ခန်းစာလို ဖြစ်လာပါတော့တယ်။

ကျွန်မတို့အိမ်မှာ ကျွန်မနဲ့ ဦးလှရယ်၊ သားသမီး ၅ ယောက်ရယ်၊ ကျွန်မအစ်မဝမ်းကွဲ ဒေါ်စိန်စိန်ရယ် အိမ်သားအဖြစ်နဲ့ ရှိကြတယ်။ တစ်အိမ်လုံးမှာ ကျွန်မတို့ညီအစ်မက ဆေးပေါ့လိပ်ကိုယ်စီနဲ့၊ ကျန်လူတွေက ဘယ်သူမှ မသောက် တတ်ဘူး။ အသက် ၁၀ နှစ်သမီးက စ သောက်ခဲ့တဲ့ ကျွန်မက အသက် ၄၀ ရောက်တော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်တယ်။ ကျွန်မ အစ်မကတော့ မဖြတ်ဘူး။ တစ်အိမ်လုံးမှာ သူတစ်ယောက်တည်း ဆေးလိပ်သောက်သူရှိတော့တယ်။ ကျွန်မ ဆေးလိပ်ဖြတ်တာကြာလာတဲ့အခါ မဖြတ်တဲ့အစ်မနဲ့ စကားပြောကြရင် အစ်မ ပါးစပ်က ဆေးလိပ်စော်ကြီး သိပ်နံနေပါတယ်။ ညီအစ်မမို့သာ သည်းခံရတယ်။

သူ့ပါးစပ်အနံ့က တော်တော်ကိုပြင်းပြင်းထန်ထန် နံနေတာပါ။
 အဲဒီတော့ ကျွန်မက ငါသောက်ခဲ့တုန်းကလည်း ငါ့ပါးစပ်ကြီးက ဒီလို နံနေမှာပဲ။ ဆေးလိပ်ကို တစ်သက်လုံးက အနံ့မခံခဲ့တဲ့ ဦးလှကို အားနာစရာပဲနော်။ သနားပါတယ်။ ငါ့ပါးစပ်က ဆေးလိပ်စော်နံ့လိုက်တာလို့ တစ်ခါမှာမပြောဖူးရှာဘူး။ တကယ်ပဲ အားနာစရာကောင်းလိုက်တာလို့ စိတ်ထဲကသတိရမိ၊ စိတ်မကောင်း ဖြစ်ခဲ့မိပါတယ်။ အဲဒီ ကျွန်မ အစ်မဟာ အသက် ၆၆ နှစ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ ကျွန်မလက်ပေါ်မှာပဲ သေဆုံးရှာပါတယ်။

တကယ်တော့ ဆေးလိပ်ဟာ သောက်သူကို ကျန်းမာရေး ထိခိုက်စေရုံ သာမက ဆက်ဆံပေါင်းသင်းရေးကိုလည်း ထိခိုက်စေတာပါကလား။ နံစော်တဲ့ ကိုယ့် ပါးစပ်ကို သူများက သည်းခံပြီး ဆက်ဆံနေတယ် ဆိုတာကို ကာယကံရှင်တွေက မသိကြလို့သာကိုး။ ကိုယ်ဆေးလိပ် ပြတ်တော့သိတယ်။ သိတော့မှ အားနာရ ကောင်းမှန်း သိတယ်လေ။

နို့ပေမယ့် နောက်ဆုံးတွေ့ရှိချက်က ဆေးလိပ်က မီးခိုးဟာ သောက်ရှူတဲ့ လူထက် မသောက်ဘဲနဲ့ ပစ်ထားတဲ့ ဆေးလိပ်က ထွက်နေတဲ့ မီးခိုးကို ဆေးလိပ် မကြိုက်တဲ့ လူကရှူရှိုက်မိရင်သာလို့ပဲ အန္တရာယ် ကြီးသေးတယ်ဆိုကိုး။ ဆေးလိပ် သောက်သမား အနားကပ်ထိုင်မိတာနဲ့ ရတဲ့ဘေးအန္တရာယ်ပါကလား။

စီးကရက် ဆေးလိပ်မီးခိုးထဲမှာ CADMIUM ကက်ဒီမီယံဆိုတဲ့ အဆိပ် ပါသတဲ့။ ဒီအဆိပ်က လူကိုဒုက္ခပေးတဲ့အဆိပ်။ ပစ်ထားချထားတဲ့ ဆေးလိပ်တို့တွေ၊ ဆေးတံအိုးတွေက တလူလူ ထွက်နေတဲ့ ဆေးလိပ်မီးခိုးတွေထဲမှာ ဆေးလိပ်မှာရှိတဲ့ ကက်ဒီမီယံအဆိပ်ကို သူက အများကြီးထုတ်ပေးနေသတဲ့။

ဒီအချက်ကို ဘယ်သူကတွေ့ရှိသလဲဆိုတော့ စင်စင်နာတီ တက္ကသိုလ် ဆေးပညာဌာနက ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကက်ဒီမီယံအဆိပ်က သောက်တဲ့လူ ကိုယ်ထဲရောက်တာထက် မသောက် ရှူဘဲ အလိုလိုထွက်နေတဲ့ ဆေးလိပ်က မီးခိုးထဲမှာက ပိုပြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်က ဆေးလိပ်မသောက်ပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်တဲ့သူနားထိုင်မိလို့ အဲဒီလူက ချထားတဲ့ ဆေးလိပ်၊ ဆေးတံက မီးခိုးကို ရှူနေရင် ပိုလို့ရောဂါရနိုင်တဲ့ အန္တရာယ် ရှိတယ်လို့ ဒီဌာနက ကမ္ဘာကို အသိပေး သတိပေးလျက် ရှိပါတယ်။

စီးကရက်ကတော့ သောက်ရင်းချထားတာကတော့ နည်းတယ်။ အတိုကို မီးမငြိမ်းမှ အခိုးထွက်တယ်။ ဆေးပေါ့လိပ်ကတော့ တစ်ခါသောက်တာနဲ့ မကုန်တာ

မျိုးမို့ သောက်ပြီးရင်ချထားတိုင်း မီးခိုးထွက်နေတတ်တယ်။ ဒီအန္တရာယ်က ဆေးလိပ် မသောက်သူကို သက်သက်မဲ့ ပေးနေတဲ့ အန္တရာယ်ပါကလား။ ဒါကိုလည်း ဆေးလိပ် သောက်နေသေးသူများက သတိထားသင့်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်မီးခိုးထဲမှာ ကက်ဒီမီယံအပြင် နီကိုတင်း၊ ကာဗွန်မို နောက်ဆိုင်၊ အမိုးနီးယားနဲ့ ဆေးချေး ကတ္တရာလည်း ပါသေးတယ်။ ဒါတွေဟာ လူကိုတစ်ခုကမှ အကျိုးမပြုတဲ့အပြင် အားလုံးဒုက္ခပေးတဲ့ အမျိုးချည်းပါပဲ။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ခန့်မှန်းခြေအရ ကိုယ်ကဆေးလိပ် မသောက် ဘဲ သူများဆေးလိပ်က မီးခိုးကြောင့် ရောဂါရပြီး သေရသူ တစ်နှစ်တစ်နှစ်မှာ ၄၀၀၀ နဲ့ ၅၀၀၀ ကြားရှိတယ်။ ဗြိတိန်မှာ ၁၀၀၀ ရှိတယ်လို့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကျန်းမာရေးအသိ မြင့်မားလာရင်လာသလောက် ဆေးလိပ်အန္တရာယ်ကို တားဆီးနေကြပါပြီ။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံက ပင်လယ်နက် ကမ်းခြေမှာရှိတဲ့ အနားယူစခန်းမြို့တစ်မြို့က မြို့တော်ဝန်ကဆိုရင် သူတို့မြို့ကို လာပြီး အနားယူပါ။ နေရောင်ခြည်နဲ့ လေကောင်းလေသန့် ရှူရှိုက်လိုသူများအတွက် ဆေးလိပ်မီးခိုးပါကင်းစင်တဲ့ လေကိုရှူရှိုက်ရပိုစေမယ်လို့ ကြေညာထားပါတယ်။ ပြီးတော့ သူ့မြို့ကိုလာတဲ့ ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသည်တွေကို ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်း၊ စားသောက်ဆိုင်၊ ရုံး၊ အများသုံးနဲ့ ပုဂ္ဂလိက သုံးယာဉ်များ၊ ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံများမှာ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုပါ ဘူးလို့လည်း မြို့အဝင်ကတည်းက အသိပေးလိုက်ပါ သတဲ့။

ကျွန်မတို့ဆီမှာ ရုပ်ရှင်ရုံလိုနေရာမှာတောင်မှ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့် ပိတ်ပင် ထားတာ မရှိပါဘူး။ ကျွန်မတို့ ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ရင် သူများသောက်ရှူကြတဲ့ ဆေးလိပ်မီးခိုးကို ရုပ်ရှင်ပြချိန်တစ်ချိန်လုံး ရှူရှိုက်ခဲ့ရလို့ ကိုယ့်အဆုတ်တော့ ဘယ်လို နေတယ် မသိဘူး။ မျက်စိတွေတော့ ကျိန်းစပ်ပြန်လာခဲ့ပြီး အဝတ်အစားတွေမှာ လည်း စီးကရက်စော်တွေ နံစော်ပြီး ပြန်လာခဲ့ရတာပါ။

x x x

မိန်းမနဲ့ ဆေးလိပ်

မိန်းမတွေ ဆေးလိပ်သောက်ကြရင် ယောက်ျားတွေထက်ပိုပြီး အန္တရာယ် များပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ယောက်ျားနဲ့မိန်းမ ခန္ဓာကိုယ် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံချင်းက မတူတော့ ဆေးလိပ်ကပါတဲ့ အဆိပ်ဒဏ်ဟာ မိန်းမမှာ ယောက်ျားထက် ပိုသင့်တာခံရပါတယ်။ ပြီးတော့ မိန်းမကအာဝေဏီကဆိုတဲ့ သားမွေးရတဲ့တာဝန်ရှိတယ်။ ဒီတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တဲ့အခါ ဆေးလိပ်က သန္ဓေသားကို လှလှကြီး ဒုက္ခပေးနိုင်တယ်။ အထူးသဖြင့် စီးကရက်သောက်တဲ့ ကိစ္စပေါ့။

မိန်းမဟာ မပေါ့မပါးဖြစ်လာရင် စီးကရက်ကို ဖြတ်ထားပါ။ မွေးလာပြီးသား ကို နို့တိုက်ရင်လည်း ဆေးလိပ်ကို လုံးဝဖြတ်ထားပါ။ ဒါဟာ အရေးကြီးတဲ့ သတိပေး ချက်ပါ။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

စွဲလမ်းစေတတ်တဲ့အရာနဲ့ မိန်းမနဲ့မတည့်ပုံက ယောက်ျားထက် ပိုဆိုးတာကို ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာတွေက အခိုင်အမာအထောက်အထားတွေ တွေ့ရှိပြီးသားပါ။ ဥပမာဆိုပါတော့။ အရက်စွဲနေတဲ့ ယောက်ျားတစ်ယောက် အရက်စစ်စစ်တစ်နေ့ကို (၁၃၂) ဂရမ် နေ့တိုင်းသောက်ရင် အသည်းကြွပ်နာမလွဲမသွေ ဖြစ်တာပဲ။ မိန်းမ အရက်စွဲရင်တော့ ယောက်ျားလိုတစ်နေ့ (၁၃၂) ဂရမ်မလိုဘူး။ (၅၂) ဂရမ် မှန်မှန်သောက်ရုံနဲ့ အသည်းကြွပ်နာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ်အမှန်အကန် အချက် အလက်ပါ။ ဒီလိုပါပဲ၊ စီးကရက်စွဲရင်လည်း ယောက်ျားတွေထက်ပိုပြီး ရောဂါအရမြန်ပါတယ်။

မိန်းမတွေဟာ အရင်ကတော့ ယောက်ျားတွေလောက် ဆေးလိပ် မသောက် ကြပါဘူး။ ဥရောပတိုက်က အမှတ်အသားအရဆိုရင် ဟိုး လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၈၀ ရဲ့ ဟိုဘက်တုန်းကများ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မိန်းမဆိုတာ ထူးထူးခြားခြား ရှားရှားပါးပါး မိန်းမမျိုးပဲတဲ့။ ခုခေတ်ရောက်လာတော့ မိန်းမဆေးလိပ်သောက်သမားတွေက များလာလိုက်တာ။ တအံ့ တဩဖြစ်လောက်အောင် တိုးပွားလာသတဲ့။ ၁၉၇၆ ခုနှစ် က ပြင်သစ်မှာ စာရင်းကောက်ကြည့်တာ မိန်းမမှန်ရင် ၃၁ ရာခိုင်နှုန်း ဆေးလိပ် သောက်နေကြတာတွေ့ရပြီး၊ နောက်တစ်နှစ်မှာ အသက်အလိုက် စာရင်းယူလိုက် တော့ မိန်းမကလေးတွေ အသက် ၁၂ နှစ်နဲ့ ၁၈ နှစ်အကြား အရွယ်တွေ ၁၀၀ မှာ ၄၃ ယောက်က ဆေးလိပ်သောက်နေကြတာတွေ့ရသတဲ့။ အသက် ၁၈ နှစ်ထက် ကြီးတဲ့အရွယ်ထဲက ဆေးလိပ်သောက်သူကတော့ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းပဲရှိသတဲ့။ မိန်းမကလေးငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်ကလေးတွေနဲ့ ဆေးလိပ်သောက်နေကြတာ၊ ဆေးလိပ် သောက်တာ ဖက်ရှင်ဖြစ်လာတာကို ဒီစာရင်းက ဖော်ပြနေတာပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် ကျန်းမာရေးဘက်က တာဝန်ရှိသူတွေ မျက်လုံးပြူးကုန်ကြရတယ်တဲ့လေ။

၁၉၇၉ ခုနှစ်က မိန်းမကြီးတွေ အသက် ၅၀ က ၆၄ နှစ်အကြား ဆေးလိပ် သောက်တတ်တာ ဘယ်လောက်များသလဲလို့ စာရင်းကောက်တော့ ယောက်ျား သောက်သူ ၅ ယောက်မှာ မိန်းမသောက်သူ ၁ ယောက်ပဲတွေ့ရတယ်။ အသက် ၁၇ နှစ် ၁၈ နှစ်အရွယ်တွေကျတော့ ယောက်ျားလေးတွေနဲ့ ညီတူညီမျှ သောက်နေကြ တာတွေ့ရတာတဲ့။

ဒီလိုမိန်းမကလေးတွေ ဆေးလိပ်အသောက်များလာတာ ဘာ ကြောင့်လဲလို့ အကြောင်းရှာတဲ့အခါ အကြောင်းအမျိုးမျိုးတွေ့ရှိရတယ်။ တစ်ခုသောအကြောင်း ကြီးကတော့ စီးကရက်စီးပွားရေးသမားကြီးတွေက မိန်းမတွေ ဆေးလိပ်သောက်လာ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

အောင် မြူဆွယ်နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ကြော်ငြာလို့ပဲဖြစ်တယ်။

အနောက်နိုင်ငံတွေမှာဆိုရင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်ခင်က မိန်းမ စီးကရက်သောက်တာ မရှိသလောက် နည်းပါးခဲ့တယ်။ စစ်ကြီးဖြစ်လာတော့ စစ်သား အတွက် စီးကရက်တွေ ပေါပေါများများကြီး ဖြန့်ဝေလာတာကတစ်ကြောင်း၊ လင်သားတွေ စစ်ထဲပါရ၊ စစ်ဘေးဒုက္ခသည် တွေဖြစ်ကြရတော့ သောကဒုက္ခတွေက များလာတာတစ်ကြောင်းကြောင့် မိန်းမတွေဆေးလိပ်အသောက်များလာကြတယ်။ စစ်ကြီးပြီးတဲ့နောက်တော့ မိန်းမတွေဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ပိုတွင်ကျယ်လာ တယ်။ နိုင်ငံ ရေး စီးပွားရေးတွေထဲမှာ မိန်းမတွေပိုဝင်လာတယ်။ ဒီလိုတွင်ကျယ်ခြယ် လှယ်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေက ယောကျ်ားတွေနဲ့ အဆက်အဆံများရာက ဆေးလိပ် သောက်ကြတယ်။ အတုမြင် အတတ်ရ တခြားအမျိုးသမီးတွေကပါ လိုက်သောက် လာကြတယ်။ စီးကရက် တုမ္မဏီကြီးတွေကလည်း လူ့ရာဝင်တဲ့ မိန်းမမှန်ရင် စီးကရက်သောက်တာဟာ သင်္ကေတတစ်ခုပဲဆိုတဲ့ အမြင်မျိုးပေါက်လာအောင် ကြော်ငြာပေးနေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ အင်္ဂလန်တို့မှာ ဆိုရင် ကျန်းမာရေးထိခိုက်လို့ ယောကျ်ားတွေက အလုံးအရင်းနဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ် နေကြချိန်မှာ မိန်းမတွေက မိပြီးတိုးပြီး စီးကရက်သောက်လာကြတာကို တွေ့နေရ သတဲ့။

ဒါ့ကြောင့် အရင်က မိန်းမအဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တယ်လို့ အလွန်နည်းတဲ့ သူတို့နိုင်ငံတွေမှာ ခုတော့ မိန်းမအဆုတ်ကင်ဆာရောဂါသည်တွေ အများအပြား တိုးတက်လာခဲ့သတဲ့။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက စာရင်းဇယားကောက်ယူကြည့်တော့ စက်မှု ထွန်းကားတဲ့နိုင်ငံ ၂၈ နိုင်ငံမှာ ၁၉၆၀ က ၁၉၈၀ အတွင်း မိန်းမအဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်သူဦးရေ ၄ ဆတိုးလာတာ တွေ့ရသတဲ့။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာတော့ အရင်က မိန်းမတွေအဖြစ်များတဲ့ ကင်ဆာရောဂါက ရင်သားကင်ဆာဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်ကစပြီး အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တဲ့ မိန်းမအရေအတွက်က ရင်သား ကင်ဆာ ဖြစ်တဲ့အရေအတွက်ထက် ပိုများလာတာတွေ့ရတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အမေရိကန်ဟာ ပထမဆုံး ဒီအဖြစ်မျိုးတွေ့ရတဲ့ နိုင်ငံပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ဒီနှုန်းအတိုင်း သာဆိုရင် သက္ကရာဇ် ၂၀၁၀ လောက်ရောက်ရင် မိန်းမတွေကို အသတ်ဖြတ်ဆုံး ကင်ဆာရောဂါဟာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်မှာပဲလို့ ခန့်မှန်းတွက်ချက်နေကြရပါပြီ။

ဆေးလိပ်သောက်ရှူမှုဟာ လူ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေတာ အမှန်မို့

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက ဆေးလိပ်မသောက်ကြဖို့၊ သောက်နေရင်လည်း ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြဖို့၊ မဖြတ်နိုင်သေးခင်စပ်ကြား လျော့သောက်ဖို့ နှိုးဆော်နေတယ်။ အမျိုးမျိုးလည်း ပညာပေးနေတယ်။ သောက်နေသူတွေအဖို့ တစ်နှစ်မှာတစ်ရက် “ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး ဆေးငွေကင်းတဲ့နေ့” ဖြစ်အောင် တစ်ရက်လုံးလုံး ဆေးလိပ် မသောက်ပဲ ရှောင် နေဖို့လည်း လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ပထမဆုံး ဆေးငွေကင်းတဲ့ နေ့က ၁၉၈၈ ခု ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့ကပါပဲ။ အဲဒီနေ့ကို ရွေးတာကတော့ ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက အနှစ် ၄၀ ပြည့်တဲ့နေ့မို့။ ဒုတိယနေ့ကတော့ ၁၉၈၉ ခု မေလ ၃၁ ရက်ပါ။ ဒီနေ့ကို ရွေးတာကတော့ သတ်မှတ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်တဲ့နေ့မို့ပါ။ နောက်တော့ နှစ်တိုင်း မေ ၃၁ ရက်နေ့ကို ဆေးငွေကင်းတဲ့နေ့အဖြစ် သတ်မှတ် လိုက်ပါပြီ။ ဒုတိယနှစ်တုန်းက ချမှတ်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်က “မိန်းမဆေးလိပ်သောက်ရင် အန္တရာယ်ပိုကြီးတယ်”ဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာပြုလို့ အန္တရာယ်ပိုကြီးသလဲဆိုတော့ ဆေးငွေက လူ့ခန္ဓာ ကိုယ်ကို အမျိုးမျိုး ဒုက္ခပေးနိုင်တာဖြစ်လေတော့ အာဝေဏီကဒုက္ခ ရှိတဲ့ မိန်းမတွေအတွက် ဆေးငွေက အဲဒီကိစ္စတွေမှာလည်းလာပြီး အန္တရာယ်ပေးလို့ပါပဲ။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်တဲ့အခါ အမျိုးသမီး ဆေးလိပ်သောက်နေရင် မိခင်ရဲ့သွေးကို အမှီသဟဲပြုပြီး ဖြစ်ပေါ်ကြီးထွားရတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက ရင်သွေးလည်း ဆေးငွေသင့် တာပဲ။ ရင်သွေးငယ်ရယူတဲ့ အာဟာရက ချက်ကြီးကတစ်ဆင့် မိခင်ဆီကရယူပြီး ကြီးထွားရတာ မဟုတ်လား။ အဲဒီအာဟာရမှာ ဆေးငွေတွေပါလာလို့ ရင်သွေးဟာ ဆေးငွေဒဏ် မခံနိုင်လို့ သားလျှော့တယ်၊ သားပျက်တယ်၊ အသေမွေးတယ်ဆိုတာမျိုး မိခင်မှာ ဖြစ်ရတယ်။ တကယ်လို့ အသေမမွေးဘူးဆိုရင်တောင်မှ မွေးဖွားလာတဲ့ ကလေးငယ်ဟာ ကိုယ်အလေးချိန် သိသိသာသာနည်းပါးတယ်။ ကြီးပြင်းလာတဲ့အခါ တချို့ကလေးက ဉာဏ်ပညာနဲ့နဲ့တယ်။

ပြီးတော့ ခုခေတ်မှာ အိမ်ထောင်သည် မိန်းမတွေဟာ သားသမီး မွေးလာ တိုင်း၊ မပြုစုနိုင်လို့ ကိုယ့်မှာသားသမီးမပြီတွယ်အောင် သန္ဓေတားဆေးတွေ သောက် နေကြရတယ်။ အဲဒီဆေးမျိုးသောက်ရတဲ့ မိန်းမက ဆေးလိပ်သောက်ရင် နှလုံးရောဂါ ဖြစ်လာတယ်။ ဆေးလိပ်နဲ့ သန္ဓေတားဆေးက မတည့်ဘူး။ လေဖြတ်တာ ဖြစ်နိုင် တယ်။ သွေးကြောထဲမှာ သွေးခဲသွားတဲ့ ရောဂါမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ သိပ် အန္တရာယ်ကြီးတယ်။

ဒါတွင်မက . . . သွေးဆုံးတာ ၁ နှစ်မက ၃ နှစ်အထိစောပြီး ဆုံးနိုင်သေး

တယ်။

ဒါကြောင့် မိန်းမတွေ ဆေးလိပ်သောက်ရင် ယောက်ျားတွေထက် ပိုပြီး အန္တရာယ်ကြီးပါတယ်။

ဆေးလိပ်မီးခိုးထဲမှာ နီကိုတင်အဆိပ်အပြင် ကာဘွန်မိုနောက်ဆိုဒ်ဆိုတဲ့ ဓာတ်ငွေ့လည်း ပါသေးတယ်။ ဒီဓာတ်ငွေ့က လူ့သွေးထဲမှာပါရှိတဲ့ အောက်ဆီဂျင် ဓာတ်ပါနှုန်းကို လျော့ပါးသွားစေတယ်။ အဲဒီတော့ ဟော်မုန်းဓာတ်ထုတ်လုပ်ရေးများ ကျဆင်းကုန်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်ငွေ့မှာပါတဲ့ နီကိုတင်ဓာတ်က လူ့ကိုယ်ထဲရောက် ရှိတဲ့အခါ လူ့ သွေးကြောတွေကို ကျုံ့စေကျယ်စေတာမို့ လိင်ကိစ္စတွေမှာ တက်ကြွမှု ခံစားမှုတွေ ဆုတ်ယုတ်စေသတဲ့။ လူ့ကာမဆန္ဒဆိုတာ သွေးကြောတွေ ဖောင်းပွမှုရှိရာက ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိစ္စမျိုးဖြစ်ပါသတဲ့။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တစ်ယောက်က ဆေးလိပ်သောက်တဲ့အခါ ဆေးမီးခိုးမှာ ပါတဲ့ နီကိုတင်ဆေးငွေ့က မိခင်ရဲ့ကိုယ်ထဲက ကလေးရှိရာကို အချင်းကနေပြီး ရောက်သွားရုံသာမက၊ တခြားသုတေသနပြုချက်အရ နီကိုတင်ဆေးငွေ့က ဝမ်းတွင်း က သန္ဓေဖြစ်နေတဲ့ အသားအမျှင်နဲ့ သွေးစုအစိုင်အခဲကို ပျက်စီးစေတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ဝန်သည် သောက်ရှူတဲ့ ဆေးလိပ်ဟာ နှစ်ယောက်အတွက် သောက်ရှူနေတာနဲ့ အတူတူပါပဲ။

ပြီးတော့ ကလေးမွေးတာ အကောင်းမွေးတယ်ပဲထား။ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အမေရဲ့ ရင်ကထွက်တဲ့ နို့ရည်ထဲမှာလည်း ဆေးငွေ့ကပါတဲ့ နီကိုတင်ဓာတ်တွေ ပါနေတာပဲတဲ့။ ဒေါက်တာ ဝိလျံသောမဆင်ဟောလီဝိက ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မိခင်ရဲ့နို့ရည်ကိုယူပြီး ဖားသတ္တဝါ အသက်ရှူတဲ့ အိတ်ဝယ်မှာထည့်လိုက်တဲ့အခါ ဒီဖားရဲ့ အသက်ရှူနှုန်းဟာ စက္ကန့် ၃၀ အတွင်း အလွန်မြန်လာတာကို တွေ့ရသတဲ့။ ပြီးတော့ ဖားရဲ့ခြေ ထောက်တွေက အကြောဆွဲလာတယ်။ မျက်စိမှေးမှိန်လာတယ်။ ပြီးတော့ အကြောသေပြီး ဖားကလေးသေဆုံးသွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မိခင်ရဲ့နို့ရည်မှာ နီကိုတင်ဆေးငွေ့ အတော်အသင့် ပါရှိ နေတယ်ဆိုတာ သေချာတယ်လို့ ဆရာဝန်ကဆိုပါတယ်။

ဆေးလိပ်ကြောင့် မိန်းမတွေက ယောက်ျားတွေထက်ပိုပြီး ဒုက္ခ များလာတာ လက်တွေ့ဖြစ်လာလေတော့ အမေရိကန်နည်းတူ ဗြိတိန် မှာလည်း အမျိုးသမီးတွေ ဆေးလိပ်၊ စီးကရက် ရှောင်ကြဉ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ပညာပေးမှုတွေ ပြုနေကြ

ရပါပြီ။

ဗြိတိန်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေဆုံးတဲ့အထဲမှာ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အရေ အတွက်ဟာ အရင်ကတော့ ယောက်ျားဦးရေနဲ့စာရင် အလွန်နည်းခဲ့ပေမယ့် ဒု နောက်ပိုင်းမှာ များလာတယ်။ တော်တော်ကြီးကို တိုးလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် အမျိုး သမီးများ ဆေးလိပ်မသောက်ကြရေး၊ သောက်နေတဲ့ အမျိုးသမီးတွေ ဆေးလိပ်ဖြတ် ကြရေးကို ဗြိတိသျှ အမျိုးသားကျန်းမာရေးဌာနကြီးက အလေးပေးလုပ်ဆောင်လျက် ရှိပါတယ်။

“အမျိုးသမီးနဲ့ ဆေးလိပ်သောက်မှု။ အရေးယူနည်း လက်စွဲ” ဆိုပြီး စာအုပ် တစ်အုပ်လည်း ထုတ်ဝေဖြန့်ချိနေတယ်။ ဒီစာအုပ်မှာ “ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ အမျိုးသမီးများရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ထိနေစေတဲ့ ပြဿနာဖြစ်တယ်။ အမျိုးသမီးတွေ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ ကိစ္စက အကြောင်းပြချက်မှာ အမျိုးသားတွေနဲ့ မတူဘူး။ သူတို့ပြဿနာ သူတို့ လိုအပ်ချက်က တစ်မျိုးဖြစ်တယ်”လို့လည်း ဖော်ပြပါတယ်။

မုဆိုးမဖြစ်သွားရသူတွေ၊ လင်ယောက်ျားနဲ့ ကွာရှင်းလိုက်ရတာတွေ၊ ကွဲနေသူ တွေ၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေသူတွေဟာ အများအားဖြင့် ဆေးလိပ်တွေ အလွန်အကျွံ သောက်နေသူတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒီလို သောက်နေတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ကိုယ့်သောက ကိုယ့်စိတ်ဒုက္ခကို လူ မမြင်အောင် ဖုံးကွယ်တာပဲ။ တချို့ကတော့ လူဝလာမှာစိုးလို့ သောက်တာပဲ။ လူဝမှာစိုးလို့ သောက်တာကတော့ လုပ်နည်းမှန် ဘူး စသဖြင့် အဲဒီ စာအုပ်မှာပါပယ်။

ပြီးတော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ နည်းလမ်းတွေ၊ သောကရောက်နေတဲ့အခါ ဆေးလိပ်ကောက်ပြီး သောက်မလာမိဖို့နဲ့ တခြားနည်းအားဖြင့် သောကဖြေဖျောက် နည်းတွေကိုလည်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

လူ့စိတ်ဆိုင်ရာပညာကို လိုက်စားလေ့လာသူများက လူချင်းအတူတူ ယောက်ျားနဲ့ မိန်းမရယ်လို့ရှိကြရာမှာ ဘဝဆိုင်ရာသောကနဲ့ ဒုက္ခတွေကို မိန်းမ များက ယောက်ျားတွေထက် ပိုပြီးရင်ဆိုင်ကြရတယ်။ လင်စုံမယားဖက် ကံတူ အကျိုးပေး ဆိုစေဦးတော့၊ မိန်းမက ယောက်ျားထက်ပိုပြီး သောကရှိရတယ်။ ဒုက္ခ ရှိရတယ်။ သောကနှင့်ဆိုင်ရာ စိတ်ဝေဒနာကို မိန်းမခံစားရပုံက ယောက်ျားထက် ပိုကြီးပါတယ်။

ဒီလို သောကဒုက္ခတွေကြောင့် ဆေးလိပ်သောက်လာမိတယ်ဆိုရင် ဒီ အမျိုးသမီးဟာ ဆေးလိပ်ကို အများကြီးသောက်နေမိတဲ့အဖြစ် လွယ်လွယ်နဲ့ ရောက်

နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် မိန်းမတွေ ဆေးလိပ်မသောက်တာ အကောင်းဆုံး၊ သောက်နေ မိရင်လည်း ဖြတ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းကြပါတယ်။

ဒီအခန်းမှာ အလှည့်သင့်နေလို့ ကျွန်မကိုယ်တွေ့ ရေးပြပါရစေ၊ ခွင့်ပြုပါ။ နားနဲ့ မနာဖဝါးနဲ့ နာပါလို့ လည်း ကြိုတင်တောင်းပန်ပါရစေ။

ကျွန်မက ဆေးလိပ်သောက်ခဲ့သူပါ။ အသက် ၁၀ နှစ်အရွယ်လောက်ကျ တော့ ဆေးလိပ်ဆွဲနေပါပြီ။ ကျွန်မတို့ မောင်နှမ ၆ ယောက်ရှိတဲ့အနက်က ကျွန်မ တစ်ယောက်ပဲ ငယ်ကတည်းက ဆေးလိပ်သောက် တတ်တာပါ။ အဖေက ခွင့်မပြု ပါဘူး။ ခိုးသောက်ရပါတယ်။ ၁၀ နှစ်သမီး ကစွဲခဲ့တဲ့ဆေးလိပ်ဟာ အသက် ၄၀ အရွယ်၊ ဦးလှ ရန်ကုန်ထောင်ကြီးထဲ ၃ နှစ်ကျော် အချုပ်ခံနေရတဲ့ကာလရောက်မှ ဆေးလိပ်ပြတ်သွားပါတယ်။

ကျွန်မသောက်တဲ့ဆေးလိပ်က စီးကရက်တော့မဟုတ်ဘူး။ ငမာ သနပ်ဖက် ဆေးပေါ့လိပ်။ အဲဒီတော့ဆေးရွက်နဲ့ အတူ ပင်ဆေးရိုးရယ်၊ သနပ်ဖက်ရယ်ကို မီးရှို့ပြီး အစီခံကတဆင့် သောက်ရတာဖြစ်လေတော့ လူကိုဘေးသင့်စေရာမှာ စီးကရက် ထက်တော့ နည်းနည်းသက်သာမှုရှိပါ လိမ့်မယ်ထင်တာပဲ။ သေတော့မသေချာပါ ဘူး။ ကျွန်မအထင်ပြောတာပါ။ ကျွန်မတို့ ဆေးသုတေသနအဖွဲ့က ဆေးပေါ့လိပ် သောက်ရတာ အန္တရာယ်ရှိရာမှာ စီးကရက်နဲ့ ဘယ်လောက်ကွာတယ်၊ မကွာဘူးဆို တာကို ထုတ်ပြန်ထားတာ ကျွန်မ မတွေ့ဘူးလို့ အတိအကျမပြောနိုင်တာပါ။

ဆေးလိပ်သောက်သက် ၁၄ နှစ်အရ ကျွန်မအသက် ၂၄ နှစ်မှာ အိမ်ထောင် ပြုပါတယ်။ ကျွန်မခင်ပွန်းက ဆေးလိပ်မသောက်တတ်ပါဘူး။ သူကတစ်သက်လုံး ဆေးလိပ်မသောက်ရပါ။ ကျွန်မတို့ အိမ်ထောင် ကျပြီး ၄၊ ၅၊ ၆ လကြာတော့ ကျွန်မမှာ သားဦးသန္ဓေငြိတွယ်လာတယ်။ ဒီသန္ဓေသားလေးဟာ ၂ လနဲ့ ပျက်ကျ သွားတယ်။

ကျွန်မက ကျွန်မခင်ပွန်း လူပျိုဘဝတုန်းက အနေအထိုင်မသန် ရှင်းခဲ့လို့ ဒီလိုဖြစ်ရတာနေမှာပဲလို့ အောက်မေ့ခဲ့တယ်။ သူကယကံရှင်ကိုတော့ ဘာမှ မပြောခဲ့ပါဘူး။ ကိုယ်စိတ်ထဲတော့ အဲဒီလိုပဲထင်ထားပါတယ်။

ဒုတိယသန္ဓေသားဦးကို အိမ်ထောင်သက် ၂ နှစ်အရမှာ မွေးဖွားပါတယ်။ သားလေးရဲ့ကိုယ်အလေးချိန်က ၄ ပေါင်နဲ့ ၁၃ အောင်စခွဲပါ။ ကျွန်မတို့ မြန်မာ အမျိုးသမီးတွေမွေးဖွားတဲ့ သားသမီးတွေရဲ့ မွေးမွေးချင်း ကိုယ်အလေးချိန်ဟာ နည်းရင် ၆ ပေါင်၊ များရင် ၈ ပေါင် ၉ ပေါင်တော့ ထွားကြပါတယ်။ အနောက်

နိုင်ငံက ကျွန်မတို့ထက်ထွားကျိုင်းတဲ့ အမျိုးသမီးတွေကတော့ မွေးစကလေးရဲ့ ကိုယ်အလေးချိန်ဟာ ပုံမှန် ၈ ပေါင်၊ ၉ ပေါင်ရှိကြပြီး၊ ကြီးရင် ထွားရင် ၁၄ ပေါင်၊ ၁၅ ပေါင်အထိ မွေးကြတာပါ။

ကျွန်မသားလေးကတော့ မွေးကင်းစက ၄ ပေါင် ၁၃ အောင်စ ခွဲပဲရှိပါ တယ်။ ဒါပေမယ့် ကြည်ကြည်လင်လင် ကျန်းကျန်းမာမာကလေးမို့ အမေ့နို့ကို စို့ရင်းနဲ့ ၂ လ ၃ လသားရောက်တော့ ၀၀လင်လင် ကလေးချင်းတူတဲ့ဘဝကို ရောက်ပါတယ်။

၂ နှစ်ခြားပြီး ဒုတိယသမီးလေးမွေးတယ်။ ဒီသမီးလေးရဲ့ ကိုယ်အလေးချိန် ဟာ ၄ ပေါင်နဲ့ ၈ အောင်စပဲရှိပါတယ်။ ဒီကလေးလည်း အလွန်အလေးချိန်နည်း တာပါပဲ။ ပထမသားထက်တောင် နည်းပါသေးတယ်။ နောက် ၂ နှစ်ခြားပြီး တတိယ သားကလေးမွေးတယ်။ ဒီကလေးလည်း အလေးချိန် ၄ ပေါင်နဲ့ ၁၀ အောင်စပဲ ရှိတယ်။ ၃ ယောက်ရှိပါပြီ။ ဘယ်ကလေးမှ ၅ ပေါင်မပြည့်ခဲ့ပါဘူး။ စတုတ္ထမြောက် သမီးလေးမွေးပြန်တယ်။ ဒီသမီးလေးရဲ့ အလေးချိန်က ၄ ပေါင်နဲ့ ၁၁ အောင်စပဲ ရှိတယ်။ ကျွန်မသားသမီးတွေ အဲဒီလို ပိန်ပိန်ကလေးတွေချည်း မွေးနေတော့ ကျွန်မ က သူနာပြုဆရာမကြီး တစ်ယောက်ကိုပြောပြတဲ့အခါ ဆရာမကြီးက “အချိုးထဲက ထွက်မွေးရတာ ဒါလောက်ပဲ ကြီးနိုင်တော့မပေါ့”တဲ့။ တခြားသားဖွားဆရာမကြီး တစ်ယောက်ကတော့ သားအိမ်လေးက ငယ်လို့ပါတဲ့။ ကျွန်မကိုယ်အလေးချိန် ကလည်း အရပ် ၅ ပေ ၂ လက်မမှာ ပေါင် ၈၀ ပဲရှိတာပါ။ သိပ်ပိန်တာပါ။

ကျွန်မသားမွေးနေတဲ့ ခေတ်တုန်းက ဆေးလိပ်ဟာ လူကို အန္တရာယ်ပေး တယ်လို့ အခုခေတ်လို အတိအလင်း မသိရှိသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်သားသမီး တွေ ကိုယ်အလေးချိန်နည်းတာဟာ ကျွန်မ ဆေးလိပ်သောက်လို့လို့ မသိခဲ့ဘူး။ သားပျက်တော့လည်း ကျွန်မက ခင်ပွန်းဖြစ်သူ အနေအထိုင်မသန်ရှင်းခဲ့လို့လို့ ထင်မိတယ်။ ခုမှ အနေအထိုင် မသန်ရှင်းတာက သူမဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ဆိုတာ သိပါတယ်။

ဆေးလိပ်က မပြတ်သေးပါဘူး။ သောက်မြဲပါ။ သောက်သမှ မအားလို့ သာ လက်ကချထားရတာ။ အားများအားရင် သူ့ချည်းပဲ ထိုင်သောက် နေချင်လောက် အောင်ကို ကြိုက်ပါတယ်။ ကျွန်မစာရေးတဲ့စားပွဲဟာလည်း ဆေးလိပ်တို ဟိုတင် ဒီတင် တင်လို့ စားပွဲပတ်လည်မှာ ပြာတွေနဲ့ပေါ့။

အဲဒီလိုသောက်နေလို့ ကိုယ်အလေးချိန်အလွန်နည်းတဲ့ သားသမီးလေးတွေ

မွေးလာတာက တကယ်ဆိုတော့ ဘာဟုတ်သေးလို့လဲ။ စာမဖွဲ့လောက်သေးပါဘူး။ အဲဒီထက်ဆိုပြီး အသက်ပါ ပါသွားမတတ် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ဖြစ်ခဲ့ရတဲ့ကိစ္စကမှ တကယ်ကြောက်စရာ ကောင်းတာပါ။

စတုတ္ထကလေးဖြစ်တဲ့ သမီးလေးမွေးပြီး ၃ ကြိမ်တိုင်တိုင် သားပျက်ပါတယ်။ ပထမ ၁ ကြိမ်က ပျက်တာပဲရှိတယ်။ သိပ်ကြောက်စရာ မကောင်းဘူး။ ရန်ကုန်ကို အလုပ်ကိစ္စနဲ့သွားရင်းဖြစ်တာမို့ ဒေါက်တာ ဒေါ်စောဆီမှာဝင်ပြီး သားအိမ်ခြစ်ပြီး ဆေးကုသခဲ့တယ်။

ဒုတိယနဲ့ တတိယအကြိမ်ပျက်တာကတော့ ရိုးရိုးပျက်ရုံမဟုတ်ဘဲ သွေးသွန် တာပါဖြစ်လာလို့ ဆရာမကြီးတွေ၊ ဆရာဝန်ကြီးတွေနဲ့ အတွေ့စောလို့သာ အသက် လူယူလို့ ရလိုက်တာပါ။ အတွေ့မစောရင် အသက်ပါသွားမှာ ဧကန်ပဲ။ ဒီလို ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ၂ နှစ် ၃ နှစ်နဲ့ ပြန်ပြီး လူလူသူသူမဖြစ်ပါဘူး။ အားဆေးတွေ အမျိုးမျိုးနဲ့ ဂရုစိုက်နိုင်လို့သာပါ။ ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ဒုက္ခ အဲဒါလောက်ကြီးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဟိုတုန်းကတော့ ဆေးလိပ်ကြောင့်လို့ မသိခဲ့ပါဘူး။ မသိလို့ မကြောက် တော့ ဆေးလိပ်ကို သောက်မြဲသောက်နေတာပါပဲ။

ဆေးလိပ်ရဲ့အန္တရာယ် လူကိုဘယ်လိုပေးတယ်ဆိုတာတွေက ၁၉၆၀ ပြည့် နှစ်ရဲ့ ဒီဘက်မှာမှ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်နဲ့ တိတိကျကျ သိလာရတာဟုတ်လား။ ဒါတောင်မှ ဆေးလိပ်လုပ်ငန်းရှင် စီးပွားရေး သမားကြီးတွေက အကြောက်အကန် ငြင်းဆန်မှု၊ ကျွန်မတို့နိုင်ငံတွေမှာ ဆေးလိပ်ကြော်ငြာတွေက ထင်သလိုကြော်ငြာခွင့် ရနေသေးမှုတို့ကြောင့် ဆေးလိပ်ရဲ့အန္တရာယ်ကို သံသယရှိနေတဲ့လူတွေက ရှိနေဆဲ မဟုတ်လား။

ကျွန်မသောက်ခဲ့တဲ့ ဆေးပေါ့လိပ်ဟာ ကျွန်မကိုတော့ မြုံတဲ့ အဆင့်ရောက် အောင် ဒုက္ခပေးဘူး။ အဲဒီလိုဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အငယ်ဆုံး သားတစ်ယောက် အကောင်းမွေးခဲ့သေးတယ်။ ဒီသားကတော့ ကျွန်မမွေးသမျှထဲမှာ အထွားကျိုင်း ဆုံးသားပါ။ သူက မွေးမွေးချင်း ကိုယ်အလေးချိန် ၅ ပေါင်ခွဲရှိပါတယ်။

တချို့ကိုတော့ ဆေးလိပ်က သားသမီးတစ်ယောက်မှ မမွေးနိုင်အောင် မြုံတဲ့ အထိ ဒုက္ခပေးပါတယ်။ အထူးသဖြင့် စီးကရက်တွေ အများကြီးသောက်နေကြ သူများကိုပေါ့။ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်က ဆေးလိပ်သောက်တာကို လူကြီးတွေကတွေ့ ရင် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဆေးလိပ်မသောက်နဲ့ မျက်နှာရင့်တယ်လို့ ပြောဆို တားမြစ် ပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

အခု နောက်ဆုံးတွေ့သိချက်တွေမှာလည်း ဆေးလိပ်ဟာ လူကို အိုမင်း စေတာ အမှန်ပါပဲတဲ့။ ပြီးတော့ ဆေးလိပ်သောက်ရင် ဆေးချေးက သွားကိုစွန်းပေလို့ ချွတ်မရတဲ့ သွားသံချေးတက်တာ ဖြစ်တယ်။ အသား ညိုစေတယ်။ ပြီးတော့ ပါးရေ နားရေ အစောကြီးတွန့်စေတယ်လို့ ဆေးပညာရှင်တွေက ထုတ်ဖော်ပါတယ်။ လှချင်တဲ့မိန်းမတွေဟာ အဲဒီအန္တရာယ်ကို သိကောင်းစရာပါ။

x x x

ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများ ဆေးလိပ်မသောက်ရ...။

ဆေးလိပ်နဲ့ ဒရိုင်ဘာ

ဆေးလိပ်အသောက်များတဲ့ ဒရိုင်ဘာဟာ မသောက်သူထက်ပိုပြီး တိုက်မိ ခိုက်မိ ဖြစ်တတ်တယ်။ သူ ဒဏ်ရာရရင်လည်း နလန့်ထနွေးတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်သူရဲ့ သွေးထဲမှာ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုဒ် ပိုများနေခြင်းဟာ ကားတိုက်မှုဖြစ်ပွားစေတဲ့ အကြောင်းတစ်ခုဖြစ်စေတယ်။

ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုဒ်ဆိုတဲ့ ဓာတ်က သွေးထဲက သွေးနီဥထဲမှာ လာစုတာ ကြောင့် ဒီသွေးက အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ကို ဒီပြင်သွေးလို များများသယ်ပြီး မသွားနိုင် စွမ်းတော့ဘူး။ သွေးနီထဲမှာ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုဒ် ၅ ရာခိုင်နှုန်းပဲရှိတယ်ဆိုရင် ဦးနှောက်ရဲ့ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ချက်ဟာ နွေးကွေးသွားတယ်။ ဒါကို ကားမောင်း

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

နေတဲ့ ဒရိုင်ဘာက သတိမထားမိဘူး။ ဒီ ၅ ရာခိုင်နှုန်းအဆင့်ကို တစ်နေ့စီးကရက် တစ်ဘူးမှန်မှန်သောက်တဲ့ လူဆိုရင် ရှိလာမှာပဲလို့ ဒေါက်တာ ဝေါ်လာကပြောပါတယ်။

ဒေါက်တာ ဝေါ်လာဆိုတာက ဗားမောင့်တက္ကသိုလ်က ကပ်ရောဂါများ ဆိုင်ရာ သုတေသနဌာနက ပါမောက္ခပါ။ သူ့ဌာနက လူ့ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး နဲ့ လူ့ကျန်းမာရေး သုတေသနလုပ်ငန်းများလည်း လုပ်ဆောင်ပါတယ်။

ဒေါက်တာဝေါ်လာက ကားမောင်းရင်း တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်လို့ မျက်နှာနဲ့ ရင်ဘတ်မှာ ဒဏ်ရာရတယ်၊ အသက်ရှူခက်တဲ့အထိ ဖြစ်ပွားတယ်။ ဒီလူရဲ့ သွေးထဲမှာ ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုဒ် ၅ ရာခိုင်နှုန်းက ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိရှိနေတယ် ဆိုရင် ဒီလူနာလန်ထဖို့ မလွယ်ဘူး။ ဒီလူမှာ အောက်ဆီဂျင်ကိုလည်း သယ်နိုင်စွမ်း မရှိ။ ရှိသလောက်ကိုလည်း အဆုတ်ထဲသွင်းနိုင်စွမ်းမရှိတဲ့အတွက် ဒုက္ခဖြစ်ရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလူဟာ ဆေးလိပ်တွင်မက အရက်ပါသောက်တဲ့လူဆိုရင် ပိုဆိုးမှာပဲလို့ ပြောပြပါတယ်။

နို့ပေမယ့် ခက်တာက ကားမောင်းသူတွေဟာ ကားမောင်းရင်း စီးကရက် ခဲထားတတ်တာဟာ အများစုပဲ။ တချို့က ကြိုက်နေလို့ဆိုပြီး အချိန်တိုင်တော့ အရက်ပါသောက်သေးတယ်။ သူတို့လုပ်ရတဲ့အလုပ်က ပင်ပန်းတယ်။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်တို့ အရက်တို့ကို ခွင့်ပြုထားရတယ်လို့ပဲ လူ့အတော်များများက နားလည် နေကြပါတယ်။

တကယ်တော့ သူတို့ရဲ့ အလုပ်ခွင်ဟာ ဘာနဲ့မှမတူဘူး။ ကျန်းမာရေး ဒင်ဒင်မြည်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မျိုး အလိုအပ်ဆုံးအလုပ်ခွင် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်မတို့ ဆီက မသိကြသေးဘူး။ ဒါကြောင့် ဒရိုင်ဘာ တစ်ယောက်အတွက် စီးကရက်ဟာ ကြီးမားတဲ့ အန္တရာယ်၊ အရက်ဟာ လုံးဝမသောက်အပ်တဲ့ ပစ္စည်းလို့ သိမှတ်ခံယူဖို့ အများကြီး ပညာပေးကြရဦးမှာပါ။

ခုများဖြင့် ဒရိုင်ဘာလောကမှာ စီးကရက်တို့ အရက်တို့သာမက ဆေးပါတဲ့ ကွမ်းစားတဲ့ အလေ့အကျင့်ကြီးပါ ဝင်ရောက်နေတာကို စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာ တွေ့နေရပါတယ်။ ဒရိုင်ဘာတစ်ယောက် ကားကိုလမ်းမှာရပ်ပြီး ကွမ်းဝယ်တာ ၄ - ၅ ဖိုးအနည်းဆုံး ဝယ်သွားတာ၊ တလမ်းလုံး တစ်ယာပြီးတစ်ယာ ဝါးသွားတာကို ကားစီးခရီးသည်တွေ မမြင်ချင်အဆုံး ရှိရပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

■ ဆေးလိပ်နဲ့ လုပ်အား

ဆေးလိပ် သောက်တဲ့လူရဲ့ လုပ်အားနဲ့ မသောက်တဲ့ လူရဲ့ လုပ်အား တော်တော်ကွာခြားမှုရှိသတဲ့။

ဒါကို ဘယ်သူကသိသလဲဆိုတော့ နယူးဂျာစီမြို့မှာ ဖွင့်လှစ်ထားတဲ့ ငွေရင်း ဒေါ်လာ ၂၅ သန်းမတည်တဲ့ စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုရဲ့ အထွေထွေမန်နေဂျာ မက္ကလင်ဒန်က သိတယ်လေ။ သိဆို သူက အရင်က ဆေးလိပ်သမား၊ နောက်တော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပစ်လိုက်သူကိုး။

သူက သူ့စက်ရုံမှာရှိတဲ့ အလုပ်သမားတွေကို ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြ၊ ပြတ်ရင် ဘယ်သူ့ကိုမဆို တစ်လတစ်လအပိုကြေး ၁၀ ဒေါ်လာ လခရင်းအပေါ်က ဆောင်း ပေးမယ်လို့ ကြေညာလိုက်တယ်။ အလုပ်သမားတွေက လတိုင်း ၁၀ ဒေါ်လာအပိုရ မှာကို မက်ပြီး ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ အလုပ်သမားရာခိုင်နှုန်း ၈၀ ဆေးလိပ်ဖြတ်သွားသတဲ့။

ဒီကိစ္စကို မန်နေဂျာချုပ်က ဘာပြောသလဲဆိုတော့ အလုပ်သမားတွေ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြလို့ ပထမနှစ်မှာ ပိုပေးရတဲ့ငွေ ဒေါ်လာ ၄၀၀၀ ကုန်ကျရတာတော့ မှန်ပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် နောက်လတွေကျတော့ ကုမ္ပဏီကလည်း မြတ်ပါတယ်။ အလုပ် သမားတွေ ကျန်းမာရေးပိုကောင်းလာလို့ လုပ်အားတက်တဲ့အတွက် ကုန်ပစ္စည်း ပိုထွက်အောင် ထုတ်လုပ် ပေးနိုင်လို့ ကုမ္ပဏီက မြတ်တယ်။ အလုပ်သမားကလည်း ကျန်းမာရေး ပိုကောင်းလာလို့ အဖက်ဖက်က မြတ်တယ်လို့ မန်နေဂျာက တွက်ပြ ပါတယ်။ စီးပွားရေးသမားဟာ အမြတ်အစွန်းတွက်ချက်ရာမှာ မှားတယ် ယွင်းတယ် လို့ မရှိပါဘူး။

x x x

မီးခိုးမထွက်တဲ့ဆေး

စီးကရက်သောက်ကြတာ လူ့ကျန်းမာရေးကို အကြီးအကျယ် ထိခိုက်တယ်။ ရှူရှိုက်လိုက်တဲ့မီးခိုးက အဆိပ်တွေပါလို့ အဆုတ်၊ နှလုံး စတဲ့ လူ့ကလီစာတွေကို ဒုက္ခပေးတာလို့ ဆိုတဲ့အကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လူတွေကသိလာအောင် ပညာပေးလို့ လူသိများတဲ့အခါ ဆေးနဲ့ စီးပွားရှာကြတဲ့ စီးပွားရေးသမားကြီးများက (ဆေးလိပ်စွဲနေသူတွေကို သိပ်သနားတယ်ထင်ပါရဲ့) ဒီလိုဆိုရင် မီးခိုးမထွက်တဲ့ ဆေးကို သူတို့ ထုတ်လုပ်ပေးပါမယ်ဆိုပြီး အလွန်ခေတ်မီစွာ ပြုပြင်ထားတဲ့ ငုံဆေး ဝါးဆေးများကို တီထွင်ကြော်ငြာရောင်းချလာကြပါတယ်။

သူတို့ ငုံဆေး၊ ဝါးဆေးက “မီးခိုးမပါဘူး” တဲ့လေ။ တကယ်တော့ ဘာ အန္တရာယ်မှ မရှိလေဟန် လူငယ်လူရွယ်တွေကို သက်သက်မဲ့လှည့်စားတာပါ။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဆေးမှာ ဆေးကိုယ်နှိုက်က နီကိုတင်ဆိုတဲ့ အဆိပ်ပါနေပြီးမို့ သူ့ကို ရှူရှူ၊ ငုံငုံ၊ ဝါးဝါး သူနဲ့ထိတွေ့မိရင် စွဲပါပြီ၊ စွဲရင် အန္တရာယ်ဖြစ်ပါပြီ။ မီးခိုးမရှိလို့၊ မရှူရှိုက်လို့ အဆုတ်မရောက်ရင် ငုံတဲ့ ဝါးတဲ့ ပါးစပ်၊ အာခေါင်၊ လျှာ၊ လည်ချောင်းနဲ့ အစာဝင် လမ်းကြောင်းတလျှောက် သူနဲ့ထိတွေ့ရာတွေမှာ သူက ဒုက္ခပေးတာပါပဲ။

နို့ပေမယ့် စီးပွားရေးသမားကြီးတွေက အလွန်ရက်စက်စွာ လိမ်လည် လှည့်ဖျားပြီး ကြော်ငြာရောင်းချလာပါတယ်။

သူတို့ကြော်ငြာတွေက လူငယ်တွေ အမူးအရူးလုပ်ဆောင်လာချင်အောင် အလွန်အစွမ်းထက်တဲ့ နည်းတွေနဲ့ ဆွဲဆောင်ကြော်ငြာတာပါ။ ဆေးလိပ်ဟာ သောက် အားမှသောက်လို့ရတယ်၊ ခွင့်မပြုတဲ့ နေရာမှာလည်း သောက်လို့မရဘူး။ သူတို့ ဝါးဆေး၊ ငုံဆေးက ဘယ်နေရာမှာ မဆို ငုံထား၊ ဝါးထား။ စာသင်နေတဲ့ ကျောင်းခန်း ထဲမှာတောင် ငုံထား ဝါးထားလို့ရတယ်၊ အလုပ်ဖြစ်တယ်တဲ့လေ။

ငုံဆေး၊ ဝါးဆေးကိုဆွဲအောင်လုပ်ချင်တဲ့ သူတို့ရဲ့ အဓိကပစ်မှတ်က ကျောင်းသား ကျောင်းသူနဲ့ ငယ်ရွယ်သူတွေကို ဖြစ်တယ်။ ငယ်ငယ် ရွယ်ရွယ်နဲ့စွဲရင် မသေမချင် သူတို့ကို လုပ်ကျွေးသွားမယ် မဟုတ်လား။

အဲဒီတော့ သူတို့က ကျောင်းသားတွေဆီကို ဆေးအလကားပေးပြီး အမြည်း ခိုင်းတယ်။ ကောလိပ်တွေ၊ တက္ကသိုလ်တွေ၊ အားကစားအသင်းအဖွဲ့တွေမှာ ကိုယ်တိုင်လာမပေးနိုင်ရင် စာတိုက်ကပို့ပြီး ပြည်းစေတယ်။

အားကစားသမားတွေကိုလည်း သူတို့က သူတို့ဆေးစွဲအောင် လုပ်တယ်။ စွဲပြီဆိုရင်ဘယ် အားကစားသမားဟာ သူတို့ဆေးကိုသုံးနေတာလို့ ဓာတ်ပုံတွေနဲ့ ကြော်ငြာတယ်။ ရက်ရက်စက်စက် အသုံးချတယ်။

ဆေးသည်လုပ်ပုံ တရားလွန်ရှိတာ တစ်ခုထုတ်ပြပါမယ်။ ဆေးငုံတဲ့ အလေ့အကျင့်ဟာ လူငယ်လောကမှာ ပျော်စရာကြီးတစ်ခုလို့ 'တံတွေးထွေး အဝေးရောက်ပြိုင်ပွဲများ' ကျင်းပပေးသတဲ့။ ဆေးငုံတယ်၊ ဝါးတယ် ဆိုတာက ဆေးက ထွက်တဲ့အရည်ကို တံတွေးနဲ့ရောပြီး တပျစ်ပျစ်ထွေးနေရတာ၊ မထွေးဘဲ မျိုချရင် သိပ်အန်ချင်တယ်၊ ဘယ်သူမှ မမျိုနိုင်ဘူး။ ကျောင်းစာသင်ခန်းထဲမှာ ငုံထားတဲ့ ကျောင်းသားက စက္ကူကို ထွေးခံလုပ်ပြီး ထွေးပေးနေရတာ။ အဲဒီတံတွေးထွေးရတာ အဝေးရောက်ပြိုင်ပွဲ ဆေးကုမ္ပဏီတွေက လုပ်သတဲ့။ ခုအထိ တံတွေးကို ၁၉ ပေနဲ့ ၂ လက်မ ဝေးအောင်ထွေးနိုင်သူက စံချိန်တင်ထားသတဲ့။ သေမင်းနဲ့ ကစားတာကို တကယ့်အပျော်ကိစ္စမျိုးဖြစ်အောင် သူတို့ဖန်တီးနေပါတယ်။ တီဗွီတွေ၊ ရေဒီယိုတွေ၊

စာနယ်ဇင်းတွေကနေပြီး မီးခိုးမထွက်တဲ့ဆေးကို အရမ်း ကြော်ငြာတယ်လေ။ စမ်းကြည့်ပါ၊ သုံးကြည့်ပါ၊ စီးကရက်ထက်လည်း အကုန်အကျသက်သာသတဲ့၊ စီးကရက် တစ်ရက်သောက်ဖို့အတွက် ကုန်ကျရတာနဲ့ဆေးငုံဖို့အတွက် တစ်ပတ်စာ ကုန်ကျရတာနဲ့ ကုန်တာချင်းအတူတူပဲလို့ ချွေတာရေးလည်းကျလေဟန် ကြော်ငြာ သေးသတဲ့။ တကယ်ကတော့ စွဲရင် သူလည်း အတူတူကုန်တာပါပဲတဲ့။

ဆေးငုံတယ်ဆိုတာ ဆေးကိုပါးစပ်ထဲ တစ်နေရာမှာမရွှေ့တမ်း ဆေးဖတ်ကို ထည့်ထားရတာပါ။ ပြီးမှ အဲဒီက စိမ့်စိမ့်ထွက်နေတဲ့ အရည်ကို ပါးစပ်ကတွေး နေရတာ။ ဒီလိုလုပ်နေတော့ ဆေးဖတ်နဲ့ ပါးစောင်က အသားနုနဲ့ ထိတဲ့နေရာမှာ အသားနုက ဒီဆေးဒဏ်ကို မခံနိုင်လို့ ကြာလာတဲ့အခါ ပထမ ကြာဆူးထလာတယ်၊ နောက်တော့ ကြမ်းလာ၊ မာလာတယ်။ ပြီးတော့ အသားရောင်ကလည်း မူလကလို နီမနေတော့ ဘဲဖြူရော်ရော်ကြီး ဖြစ်လာတယ်။ ပါးစပ်ထဲက နုလှတဲ့အသားကလေး ဒီလိုပြောင်းလဲတာကို ဆရာဝန်များပြကြည့်တော့ ဆရာဝန်တွေက သေသေချာချာ စမ်းသပ်ကြည့်ပြီး "ဒါဟာ လူကို ပလားကီးယားခေါ်တဲ့ ကင်ဆာ ပထမအဆင့်ပဲ"လို့ ဆုံးဖြတ်ပေးပါတယ်။

ဆေးဝါး၊ ဆေးငုံတဲ့အကျင့်က အညှီရောင်နံ့စော်တဲ့တံတွေး တပျစ်ပျစ်ထွေး တာ၊ ပါးစပ်ကြီးက နံ့နေတာ၊ လျှာကတခြားစားစရာကို အရသာအပြည့်အဝမပေါ် တော့တာ၊ နှာခေါင်းက အနံ့အသက် ထက်ထက်မြက်မြက် မရတော့တာ၊ သွားတွေ ညစ်ပစ် အရုပ်ဆိုးလာတာ၊ သွားကြွေတွေပွန်းလွယ် တုံးလွယ်လာတာ၊ သွားဖုံးတွေ နောက်ဆုတ်ကုန်ပြီး သွားမြစ်တွေပေါ်လာတာများလည်း ဖြစ်ပွားပါသေးတယ်။

ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နယူးအင်္ဂလန် ဆေးပညာဂျာနယ်မှာပါတဲ့ ခေါင်းကြီး ပိုင်းတစ်ခုမှာ ဆေးငုံတာ၊ ဆေးဝါးတာနဲ့အတူ ကွမ်းထဲ ဆေးထည့်စားသူတွေလည်း ပါးစပ်မှာကင်ဆာဖြစ်တာပဲ။ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ ထိုင်လင်း၊ သီဟိုဠ်၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံက အလယ်ပိုင်း သမ္မတနိုင်ငံများဟာ ဆေးငုံကွမ်းစားနိုင်ငံများဖြစ်လို့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပါးစပ်ကင်ဆာ အဖြစ်ဆုံး နိုင်ငံများဖြစ်တယ်လို့ ရေးသားဖော်ပြထားပါတယ်။

ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးရဲ့ လက်အောက်ခံ ပါရဂူ များအဖွဲ့ အစည်းအဝေးကတော့ မီးခိုးမထွက်တဲ့ဆေးဆိုတာကို မရောက်ရှိလာသေး တဲ့ နိုင်ငံတွေက ကိုယ့်နိုင်ငံထဲ အဲဒီပစ္စည်း ဝင်မလာနိုင်အောင် စောစောစီးစီးက ကြိုတင်ပိတ်ပင်ထားကြပါ။ မဟုတ်ရင် အဲဒီ ဆေးသုံးစားနည်းအသစ်က လူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးကို အကြီးအကျယ် ဖျက်ဆီးလာလိမ့်ဦးမယ်လို့ စည်းဝေးဆုံးဖြတ်

သတိပေးထားပါတယ်။

ဒီဆေးက အခုအခါ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို အရမ်းကြော်ငြာ၊ အရမ်းထိုးဖောက် ဝင်ရောက်ပြီး လူကိုအန္တရာယ်ပေးမှန်းသိပါရဲ့နဲ့ လူတွေစွဲလာ အောင်လုပ်ဖို့ ကြိုးစားနေတဲ့အတွက် အခုလို သတိပေးရတာ ဖြစ်သတဲ့။

ဒါကြောင့် အစိုးရတွေအနေနဲ့ ဒီငုံဆေး၊ ဝါးဆေးကို ပြည်တွင်းမှာ မထုတ်လုပ်ဖို့၊ မတင်သွင်းစေဖို့၊ မရောင်းချကြဖို့ စေ့ကွက်ထဲမရောက်လာခင် အချိန်မီ တားမြစ်ပိတ်ပင်ကြစေလိုသတဲ့။

အစည်းအဝေးမှာ အမေရိကန်ကိုယ်စားလှယ်က “ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေ အတွင်း စီးကရက်သောက်တဲ့ အလေ့အကျင့်ဆိုးကြီးစွဲလာလို့ အလွန်ကြီးမားတဲ့ ကျန်းမာရေးပြဿနာတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရပြီ ဖြစ်ပါရဲ့နဲ့ နောက်ထပ်အန္တရာယ် တစ်ခုကို ထပ်သွင်းမလာဖို့ သိပ်အရေး ကြီးပါတယ်” လို့ ပြောသွားပါတယ်။ ဒီအစည်းအဝေးကို ဩစတေးလျား၊ ဟောင်ကောင်၊ အိန္ဒိယ၊ အိုင်ယာလန်၊ ပါကစ္စတန်၊ ဆွီဒင်၊ ဗြိတိန်နဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ကိုယ်စားလှယ်တွေ တက်ကြတာပါ။

ဒီဆေးဝါးတာ၊ ဆေးငုံတာ အခုဆိုရင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တစ်ခု တည်းမှာပဲ ၁၉၈၇ ခုနှစ်က စာရင်းအရ လူပေါင်း ၁၂ သန်းသုံးစွဲ နေကြပြီး၊ ၃ သန်းက အသက် ၂၀ နှစ်အောက် လူငယ်တွေဖြစ်ကြသတဲ့။

အမေရိကန်လူငယ်တွေ ဆေးငုံ၊ ဆေးဝါးနေတဲ့ ကိစ္စမှာ အိုကလာဟိုးမား မြို့က မိခင်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဘက်တီးမားစီးက သူ့သား ‘ဆီယန်’ အဆုတ် ကင်ဆာဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားရတာ “ဒစ်ပင်းစနပ်” ခေါ်တဲ့ ငုံဆေးဝါးဆေးကို ငုံလို့ ဝါးလို့ သေရတာပါဆိုပြီး အဲဒီဆေးရောင်းတဲ့ ကုမ္ပဏီကို အသက်ဖိုးလျော်ကြေး ဒေါ်လာ ၁၄၇.၇ သန်းရလို့မူနဲ့ တရားစွဲထားပါတယ်။ အမေရိကန် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ချုပ်ကြီးကလည်း ဒီဆေးငုံဆေးဝါးတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ လူ့ ကျန်းမာရေးကို ဒြိမ်းခြောက်နေတယ်လို့ သတိပေးချက် ထုတ်ပြန်ထားပီးပါပြီ။

ကျွန်မတို့ မြန်မာနိုင်ငံထဲကို အဲဒီအန္တရာယ်ကြီးလှတဲ့ နောက်ထပ် ရန်သူ အသစ် နိုင်ငံခြားလုပ် ငုံဆေးဝါးဆေးများတော့ တင်သွင်းလာတယ်လို့ မကြားရသေး ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီနိုင်ငံမှာ မူလကရှိခဲ့တဲ့ ကွမ်းထဲဆေးထည့်ပြီးစားတဲ့ အလေ့ကို ခုနှစ်ပိုင်းအတွင်းမှာ မြို့နေလူတန်းစားထဲက အများကြီးစားလာတာကိုတော့ ကြောက်လန့်ဖွယ်ရာ တွေရှိလာရပါတယ်။

ကွမ်းထဲဖမာဆေးထည့်ပြီးစားတာ ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာ ရှေးကတည်းက ရှိခဲ့ပါ

တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအလေ့က တစ်နေ့လုံးမှ ကွမ်းနှစ်ယာ သုံးယာပဲ စားကြတဲ့ ယောက်ျားကြီးများ၊ တောင်ပေါ်သားများ၊ ဆေးလိပ်မသောက်သူများ တချို့တလေသာ စားတာပါ။ ကွမ်းဝါးသူတိုင်း ဆေးမထည့်ပါဘူး။ အင်မတန်လူနည်းစု အထူးသဖြင့် မြို့နေလူတွေက ဆေးနဲ့ကွမ်းစားလေ့မရှိပါဘူး။

ခု... လေး၊ ငါး၊ ဆယ်နှစ်အတွင်းမှာတော့ ကွမ်းယာဆိုင်တွေ မှာ ဆေးပါတဲ့ ကွမ်းယာကို ဝယ်စားတဲ့ အလုပ်သမားတွေ၊ ဒဗ္ဗင်ဘာတွေ၊ စာရေးစာချီ ဝန်ထမ်းတွေ ကစပြီး ကျောင်းဆရာ စတာတွေပါမကျန် လူ့အလွှာအသီးသီး တွေလာရပါတယ်။ ရှေးတုန်းက ကွမ်းထဲဆေးထည့်စားတာ ကရင်တွေ၊ ရှမ်းတွေ စတဲ့ တောင်ပေါ်သား တချို့နဲ့ လယ်ယာ ကိုင်းကျွန်းစိုက်တဲ့ ဗမာတောင်သူလယ်သမားတွေ တချို့ကိုပဲ သွားမည်းမည်းနဲ့ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ခုတော့ မြို့မှာနေတဲ့ မြို့သားတွေ၊ လူတန်းစား အစုံ တစ်နေ့တစ်နေ့ကို ကွမ်းယာ အယာ ၃၀၊ ၄၀ ဝယ်စားနေကြတဲ့ အဖြစ်ကို လာတွေ့နေရပါတယ်။ ပါးစပ်တွေက အရမ်းညစ်ပတ်လို့၊ သွားတွေကလည်း မည်းလို့၊ ကွမ်းသွေးကိုတွေ့ရာ နေရာမှာ တပျစ်ပျစ် ထွေးလို့၊ ဒီအန္တရာယ်ဟာ အလွန်ကြီးပါတယ်။

ဆေးပါတဲ့ကွမ်းကို ဝါးမိရင် စွဲပါလေရော၊ စွဲမိရင်ပြတ်ဖို့ဝေးလို့ တစ်နေ့ ထက်တစ်နေ့ စားရတဲ့ကွမ်းယာအရေအတွက် တိုးလို့သာလာပြီး၊ တချို့များ အိပ်ရာ က တရေးနိုးမှာ စားဖို့တောင် ဝယ်ထားရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီကွမ်းယာကပေးတဲ့ ဒုက္ခက ဆေးလိပ်စွဲနေတာထက် ပိုကြီးပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူကကွမ်းယာရောင်းတဲ့ဆီကို နေ့တိုင်းအဝယ် လွှတ်ပြီးစားရတာ ကိုး။ ဆေးလိပ်က ပိုက်ဆံတတ်နိုင်ရင် တစ်လစာလည်း ဝယ်ထားပြီး သောက်နေလို့ ရတယ်။ အိမ်မှာထားထား၊ အိတ်ထဲမှာ ထားထား ပုပ်တာသို့တာမဟုတ်ဘူး။ ကွမ်းက ဒီလိုမရဘူး။ သူ့ကို စွဲနေရင် ကိုယ်ဝယ်စားနေကျ ကွမ်းယာဆိုင်က ကွမ်းယာမှ ပါးစပ်ထဲ အစပ်တည့်တယ်။ သူကစွဲတဲ့သတ္တိအပြည့်ရှိတာကိုး။ အဲဒီတော့ ကိုယ် စားနေကျဆိုင်က ထည့်တဲ့ထုံး၊ ထည့်တဲ့ ရှားစေး၊ ထည့်တဲ့ ကွမ်းသီးနဲ့ ထည့်တဲ့ဆေး အနည်းအများဟာ တစ်လက်ရာတည်း တစ်ညီတည်း ဖြစ် နေစေချင်တာကလား။ ဒါမှ သူ့အာသာပြေတာ။ ကနေ့စားနေကြတာဟာ ကွမ်းယာလို့သာပြောရတာ၊ ကျွန်မတို့တတွေ စားခဲ့ဖူးတဲ့ ကွမ်းယာမျိုး လုံးလုံးမဟုတ်ဘူး။ ကွမ်းရွက်ကိုဆိုရင် တစ်ရွက်လုံးယာတာ မဟုတ်ဘူး။ ကွမ်းရွက်ရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံလောက်က ကတ်ကြေးနဲ့ ကိုက်ပစ်လိုက်တာ။ အရိုးဘက်ကရော အဖျားဘက်ကရော အများကြီးကိုက်ညှပ်

ပစ်လိုက်ပြီး ယာလို့ ဖြစ်ရုံ ကွမ်းရွက်ရဲ့ အလယ်ခေါင် ကွက်ကွက်ကလေးချန်ထား တာ။ တကယ်တော့ ဒီအထဲထည့်တဲ့ဆေး(ရွက်ပြား)ကို စွဲနေတာပါပဲ။ ဒီ ဆေးပါတဲ့ ကွမ်းယာကို တစ်ကျပ်ဖိုး သုံးယာနှုန်းနဲ့ တစ်နေ့တစ်ဆယ်ဖိုး စားနေရတဲ့လူ၊ တစ်ဆယ့်ငါးကျပ်ဖိုး စားနေရတဲ့လူတွေ ဖြစ်နေကြတာ ပါ။ သူတို့မှာ မိုးလင်းလာရင် ဖောက်သည်ကွမ်းယာဆိုင်ကို ရောက်လာရရော။ ငါးကျပ်ဖိုး တစ်ဆယ်ဖိုး ဝယ်ပြီး ပြန်ရရော၊ ကုန်ပြန်တော့ တစ်ခါ လာဝယ်ပြန်ရော။ ပြီးတော့ ကွမ်းသွေးထွေးရတာ ကလည်း အယာတိုင်း ဆိုတော့ နီရဲနေတဲ့ကွမ်းသွေး အနေရာရာမှာ တွေ့နေရတာပဲ။ ပါးစပ်ကြီးတွေ၊ သွားတွေ၊ နှုတ်ခမ်းတွေ ပေရည်ညစ်ပတ်နေပုံကလည်း မြင် မကောင်းပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုအကျည်းတန်လို့ ဘယ်လိုအရပ်ဆိုးဆိုး၊ ပိုက်ဆံ ဘယ်လောက်ကုန်ကုန် မဖြတ်နိုင်သေးသမျှ စားနေကြရတာပဲ။ တကယ်တော့ တစ်နေ့မှာ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်လာပြီး ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ကင်ဆာရောဂါ ဆိုးကြီးတွေ ရရှိလာနိုင်ပါတယ်။ ဒါ့ ကြောင့် ၁၀ နှစ်ထက်ပိုပြီး ကြာသေးပုံမရတဲ့ ဒီဆေးပါတဲ့ကွမ်း စွဲနေမှု၊ ယောက်ျားတွေ ရာခိုင်နှုန်းအတော်များစားစားပြီး စွဲနေကြမှုကို တရား လွန်မဖြစ်သေးခင် ဖြတ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။

ပါးစပ်တစ်ဝိုက်၊ လျှာ၊ အာခေါင်နဲ့ လည်မျို၊ လည်ချောင်း၊ အစာအိမ်ကို တစ်နေ့တစ်နေ့ အများကြီးစားနေ ဝါးနေတဲ့ဆေးက ဒုက္ခ ပေးမှာအမှန်ပါ။ ကင်ဆာဖြစ်လာရင်လည်း ဒီနေရာတွေမှာ ဖြစ်တာပါပဲ။

ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာ ဆေးဝါးတောနဲ့ ပတ်သက်လို့ အဲဒီကွမ်း နဲ့ရောပြီး လုပ်နေကြရာက တကယ်လို့များ မတော်တဆ မှောင်ခိုက ဖြစ်စေ၊ ငြောင်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားလုပ် ငွဲဆေးဝါးဆေးတွေများ ဝင်လာမယ်ဆိုရင် မတွေးဝံ့လောက်အောင် အန္တရာယ်ကြီးမှာပါ။ ဒါကြောင့် လာမယ့်ဘေးကို ဝေးဝေးကရှောင်ကြဖို့ သတိ ကြပ်ကြပ်ထားကြစေချင်ပါတယ်။

■ အိန္ဒိယကစားတဲ့ကွမ်း

ကွမ်းထဲဆေးထည့်စားတဲ့ အလေ့အကျင့် အိန္ဒိယမှာ အကြီးအကျယ် ရှိပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံက တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို ဆေးကိလိုဂရမ် သန်း ၂၅၀ ပြည့်တွင်း သုံးအတွက် သုံးစွဲရာမှာ ဆေးလိပ်ဆေးတံအဖြစ် နဲ့ မီးရှို့ပြီးသောက်တာက ၇၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ပါးစပ်ထဲဝါးတာက ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါတယ်။ ကီလိုဂရမ် သန်း ၅၀ ပေါ့။

အမေရိကန်မှာ ဆေးဝါးတာဆေးဝင်တာက ဆေးလိပ်သောက်တာ အန္တရာယ် ကြီးတယ်ဆိုလို့ အသောက်လျှော့ခါမှ'ပေါ်လာတာ။ ဒီဖက်ရှင်က ဘာမှမကြာသေး ဘူး။ အိန္ဒိယမှာက နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာလှပြီ။

အဲဒီလို အကြာကြီး ဆေးစားလာဝါးလာတော့ ဖြစ်လာတဲ့ ရောဂါတွေ ကတော့ ပထမဆုံးရောဂါက ကင်ဆာပါ။ ဒီ ကင်ဆာရောဂါဟာ အစာဝင်တဲ့ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ ဖြစ်တာပါ။ ပါးစပ်၊ အာခေါင်၊ လည်ချောင်းနဲ့ အစာဝင်ရာ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ ဖြစ်လာပါတယ်။

ဆေးပါတဲ့ကွမ်းနဲ့ ဆေးချည်းသပ်သပ်ငုံတဲ့ဝါးတဲ့လူများ ငယ်ငယ် ကတည်းက နှစ်ပေါင်းများစွာ ဒီအကျင့်ရလာသူကကြီးမှ ဒီအကျင့်ရသူ ထက်ပိုအန္တရာယ်ကြီး ပါတယ်။ တစ်နေ့အခါ နည်းနည်းငုံတဲ့စားတဲ့ လူထက် တစ်နေ့တစ်နေ့ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ငုံ့သူဝါးသူကပိုပြီး အန္တရာယ် နဲ့နီးတယ်။ ငယ်ငယ်ကလည်းစပြီး ဒီအကျင့်လုပ်ခဲ့မိတယ်။ တစ်နေ့ တစ်နေ့ အကြိမ်ပေါင်းလည်း များတယ်။ နှစ်ပေါင်း များစွာလည်း ကြာပြီ ဆိုရင်တော့ ရောဂါရဖို့က ကျိန်းသေပါတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေနဲ့ အာရှအလယ်ပိုင်းနိုင်ငံတွေမှာ ပါးစပ် ကင်ဆာနဲ့ အစာဝင်ရာလမ်းက ကင်ဆာတွေဖြစ်ကြတာ သိပ်တွေ့ရတယ်။ သီရိလင်္ကာကျွန်းရဲ့ မြို့တော် ကိုလံဘိုနဲ့ ဘုံဘောမြို့ကြီး နှစ်ခုမှာ အာခေါင်မှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာနဲ့ သေသူအများဆုံးတွေ့ရတယ်။ အိန္ဒိယမှာ ကင်ဆာဖြစ်သတဲ့ဆိုလို့ ဘယ်မှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာလဲ၊ ဘာ ကင်ဆာလဲမေးလိုက်ရင် ပါးစပ်ကင်ဆာဟာ ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ က ၇၀ အထိ များပြားတာကိုတွေ့ရပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရတာဟာ ဆေးပါတဲ့ကွမ်း စားမှုတရားခံပါပဲ။ ကင်ဆာဖြစ်တဲ့နေရာကလည်း ကွမ်းကိုငုံထားတဲ့ ဘက် ဆေးကိုငုံထားတဲ့ဘက်မှာ ဖြစ်လာတာပါ။ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံမှာလည်း အိန္ဒိယနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ကွမ်းနဲ့ဆေးနဲ့ စားတာငုံတာတွေက ပါးစပ်နဲ့ အာခေါင် လည်ချောင်း တွေမှာ ကင်ဆာဖြစ်စေတာပါပဲ။ တချို့က အိပ်တဲ့ အချိန်မှာတောင် ငုံ့ထားတာကို ထုတ်မပစ်နိုင်ဘဲ ငုံ့လျက်အိပ်တယ်။ အဲဒီလို လူတွေအဖို့ မငုံတဲ့ ရိုးရိုးလူတွေထက် (၃၆) ဆပိုပြီး ကင်ဆာ ဖြစ်ဖို့ နီးတာကိုတွေ့ရတယ်လို့ ကမ္ဘာကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးရဲ့ သုတေသနအစီရင်ခံစာတွေမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဆေးဝင်တာဆေးဝါးတာကြောင့် သွေးထဲမှာ နီကိုတင်အဆိပ် အမြင့်ဆုံး ရောက်ရှိလာစေတယ်။ စီးကရက်သောက်ရှူတာကမှ နီကိုတင်ဟာ သွေးထဲမှာ တက်လိုက်ကျလိုက် ရှိတတ်သေးတယ်။ နီကိုတင်က အဲဒီလိုသွေးထဲရောက်လာတော့

နှလုံးအခုန်ပိုမြန်လာရတယ်။ သွေးကြောတွေရဲ့ အတွင်းသားတွေ ဖောင်းပွလာရတယ်။ အဲဒါဟာ သွေးလှည့်ပတ်မှု အတွက် ကြိုးတဲ့အန္တရာယ်ပဲ။ ဆေးကိုပါးစပ်ထဲမှာ မိနစ် ၃၀ ကြာငုံထား တယ်ဆိုရင် စီးကရက် ၃ လိပ်သောက်ဖွာရှုရှိုက်လို့ရတဲ့ အန္တရာယ်နဲ့ အတူတူ လူ့ခန္ဓာကိုယ်မှာ အဆိပ်အတောက်များ ရရှိစေတယ်။ ဆေးငုံဆေးဝါးတာဟာ ဆေးလိပ်သောက်တာထက် အန္တရာယ်ပိုကြီးတယ်လို့ ထုတ်ဖော်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီး WHO ဆိုတာ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ လက်အောက်က ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အဖွဲ့ကြီးပါ။ နိုင်ငံတကာ ကျန်းမာရေး ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးတို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး တာဝန်ယူ လုပ်ဆောင်နေတဲ့ အဖွဲ့ပါ။

ဒီအဖွဲ့ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကစပြီး ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ ခုဆိုရင် ဒီ အဖွဲ့ထဲကို နိုင်ငံပေါင်း ၁၆၀ ကျော်ကပါဝင်ပြီး ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ် ဆရာဝန်တွေက ပညာချင်းဖလှယ်၊ သတင်းချင်း ဖလှယ်၊ အသိချင်းဖလှယ် လက်တွဲဆောင်ရွက်သင့်တာတွေကို လက်တွဲ ဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။ ရောဂါကြီးတွေ တိုက်ဖျက်ရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ ဒီကမ္ဘာပေါ်က အစတုန်းကွယ်ပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရေးတွေကို လက်တွဲဆောင်ရွက်ရာမှာ ထိရောက်မှုရှိလှပါပြီ။ ဥပမာ ကျောက်ကြီးရောဂါ၊ ပလိပ်ရောဂါတို့ကို လုံးဝမရှိတော့အောင် တိုက်ဖျက်ထားနိုင်တဲ့ အပြင် ကူးစက်တတ်တဲ့ ငှက်ဖျား၊ အဆုတ်နာစတဲ့ ရောဂါတွေကိုလည်း ခေါင်းမဖော်နိုင်အောင် ကြိုးစားနေကြပါတယ်။ ဒီကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီးရဲ့ အစီရင်ခံစာတွေဟာ မျက်မှန်းရမ်းဆမျိုးတွေ မဟုတ်ဘဲ အခြေခံအကြောင်းအချက်အလက်တွေ အပေါ်က ရရှိထားတဲ့သတင်းမှန် အခိုင်အလုံတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

x x x

သူများနိုင်ငံတွေရဲ့ အခြေအနေ

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတွေမှာ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်က ဆေးလိပ်သောက်ကြပုံ အခြေအနေကို ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးနဲ့ အမေရိကန် ကင်ဆာရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးအသင်းတို့က စာရင်းကောက်ထားတာကို ဖော်ပြရရင် . . .

ဥရောပ နိုင်ငံတွေအများစုမှာ အရွယ်ရောက်ပြီး ယောက်ျားတွေ ဆေးလိပ်သောက်သူ ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ ကျော်နဲ့ မိန်းမဆေးလိပ်သောက်သူ ရာခိုင်နှုန်း ၃၀ ကျော်ရှိတာတွေ့ရပြီး ယောက်ျားတွေဘက်က ဆေးလိပ်သောက်သမား ကျဆင်းလာတဲ့ လက္ခဏာတဖြည်းဖြည်း လျော့လာတဲ့ ပုံစံကိုတွေ့ရပြီး မိန်းမ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ဦးရေက တိုးနေတဲ့ လက္ခဏာများ ရှိသတဲ့။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

အာရှနိုင်ငံတွေမှာတော့ နိုင်ငံကိုလိုက်ပြီး ယောကျ်ားဆေးလိပ် သောက် သမားက ရာခိုင်နှုန်း ၄၀ ကျော်နဲ့ ၇၅ ကြားမှာရှိနေပြီး၊ အာရှသူတွေ ဆေးလိပ် သောက်တာက ရာခိုင်နှုန်း ၃၀ ရှိတာကို တွေ့ရတယ်တဲ့။

အရှေ့အလယ်ပိုင်း နိုင်ငံတွေမှာတော့ ယောကျ်ားမိန်းမ ဆေးလိပ် သောက်ကြတာ ရာခိုင်နှုန်း ၆၀ ရှိတယ်။

လက်တင်အမေရိက နိုင်ငံတွေမှာတော့ ယောကျ်ားတွေက ၄၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ မိန်းမတွေက ၁၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိတယ်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာတော့ ယောကျ်ားဆေးလိပ်သောက်သူ အရေ အတွက်က ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြလို့ လျော့နည်းကျဆင်းလာနေပြီး၊ မိန်းမ ဆေးလိပ် သောက်တဲ့ အရေအတွက်ကတော့ တက်နေသေးတယ်တဲ့။

တစ်နိုင်ငံစီအနေနဲ့ပြောရရင် . . .

အိန္ဒိယနိုင်ငံ။ ။ အိန္ဒိယဟာ ကမ္ဘာမှာ တတိယဆေးအထွက် ဆုံးနိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမက တရုတ်၊ ဒုတိယက အမေရိကန်ပါ။ အိန္ဒိယက ထွက်သမျှ ဆေးကို တချို့ ပြည်ပတင်ပို့ ရောင်းချပြီး တချို့ကိုပြည်တွင်းမှာ သောက်ရှုတ်ဝါး ပါတယ်။ ပြည်တွင်းမှာ သုံးစွဲတာက ကီလိုဂရမ် သန်း ၂၅၀ မှာ သောက်ရာ ရှုရာက သုံးစွဲတာက ၇၈ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပါးစပ်ထဲစားတာဝါးတာက ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း ကုန်ပါတယ်။

အိန္ဒိယဟာ ဆေးကိုနည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ သောက်ရှုပါတယ်။ နိုင်ငံကြီးက ကျယ်လေး ကြီးလေးတော့ ဒေသကိုလိုက်ပြီး သောက်ရှုတဲ့ ပုံစံချင်း ကွဲပြားပါတယ်။ ဥပမာဆိုပါတော့ ကျွန်ုပ်တို့မြင်ဖူးတဲ့ ဘီဒီ ဆေးလိပ်ဆိုတဲ့ ဗြိစင်ဖက်ကလေးနဲ့ ဆေးမှုန့်ကိုလိပ်ထားတဲ့ ဆေးလိပ်ကို အိန္ဒိယအနောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ ဒေသတွေက သောက်ကြတယ်။ ဘီဒီဟာ စီးကရက်လိုပဲ အဆုတ်ကင်ဆာသိပ်ဖြစ်တယ်။

အိန္ဒိယရဲ့ အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွေမှာ သောက်တဲ့ဆေးလိပ်ကတော့ ဆေးပြင်းလိပ်ပါ။ ဂေါ်ရင်ကျီဆေးကို ဆေးရွက်ထဲ ဒီဆေး ချေထည့်ပြီး လက်နဲ့ဘာသာ လိပ်သောက်ကြတာပါ။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ် သောက်သမားက ဆေးရွက်အတိုင်း ဝယ်ကြတာများတယ်။ ဒီဆေးလိပ်ကို ကုလားလို့ 'ချပ်တား' လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒီ ဆေးလိပ်က ဆေးချည်း လိပ်တာမို့ အလွန်ပြင်းတာပါ။ ဒါကိုပဲသောက်သူက မီးတွေ နဲ့ ဆေးလိပ် ကိုပြောင်းပြန် ပါးစပ်ထဲ မီးဘက်ကထည့်ပြီး သောက်ပါသေးတယ်။

အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း အေးတဲ့အရပ်တွေမှာတော့ ပိုက်ရိုးရှည်ကြီးနဲ့ ရေအိုးထဲ က ဆေးလိပ်ငွေ့ဖြတ်လာရလို့ ဂလောက် လောက်လောက်နဲ့မြည်တဲ့ ပိုက်ဆေးတံ

ကြီးတွေကို သောက်ကြတယ်။ အဲဒီ ဆေးတံရှည် ကြီးကို 'ဟူးခါး' လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဆေးငွေ့က ရေထဲက ဖြတ်လာရတဲ့အတွက် ရေအစိခံသဘောမျိုးပေါ့။ ဆေးကတော့ မီးခဲပေါ်တင်ပြီး ဖွာရှိုက်တာပါ။

မြောက်ပိုင်း အိန္ဒိယမှာ ဆေးတံတစ်မျိုးသောက်ရှုတာလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီဆေးတံကတော့ 'ချူလမ်' လို့ခေါ်တယ်။ မြေနဲ့လုပ်ထားတဲ့ ကတော့အရှည် ကလေး။ ကတော့ဖင်ကအပေါက်နဲ့ မီးခဲနဲ့ဆေးကို ကတော့ထိပ်မှာထည့်ပြီး၊ ကတော့ ဖင်မှာပါတဲ့ အပေါက်ကနေပြီး ရှုတာရှိက်တာပါ။ ကတော့က ခပ်တိုတိုဆိုတော့ ပူလို့ အဝတ်တစ်စကို ရေဆွတ်ပြီး ကတော့ဖင်ကို ရေစိုဝတ်ပတ်ထားရသေးတယ်။ ပြီးမှ အဝတ်ပေါ်ကကိုင်ပြီး ကတော့ပေါက်ကနေ ဆေးငွေ့ကို ရှုရှိုက်တာပါ။

ဒီတိုင်းရင်းသား သောက်ရှုနည်းတွေအပြင် စီးကရက်ကိုလည်း အိန္ဒိယမှာ တတ်နိုင်သူများက သောက်ကြပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာ လူကြိုက်များတဲ့ စီးကရက် တံဆိပ် အမျိုးပေါင်း ၇၀ ရှိပါသတဲ့။ ပိုက်ဆံတတ်နိုင်သူ၊ ပညာတတ်၊ အထက် တန်းစားဆိုသူများကတော့ ဘီဒီတို့၊ ချပ်တားတို့၊ ချူလမ်တို့၊ ဟူးခါးတို့ကို မသောက်ကြတော့ဘူးလေ။ ဒီစီးကရက်ပဲ သောက်ကြတယ်။ ဘီဒီဟာ လူဆင်းရဲ သောက်တဲ့ ဆေးလိပ်။

ဘီဒီသောက်တဲ့အတွက် အဆုတ်ကင်ဆာအပြင် နှလုံးရောဂါဖြစ်တဲ့ လူများ လှတယ်။ ဘီဒီသမားဟာ တခြားဆေးလိပ်မသောက်သူထက် ၃ ဆ၊ ၄ ဆပိုပြီး နှလုံးရောဂါတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ပြီးတော့ လည်ချောင်းကင်ဆာလည်း အဖြစ်များ တယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်ရာမှာ ဘီဒီသမားဟာ စီးကရက်သမားထက်တောင်ပိုပြီး အန္တရာယ်ကြီးတာကိုလည်း တွေ့ရတယ်။

ချပ်တားဆိုတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်လိပ် ဆေးပြင်းလိပ် သောက်ရှုသူများမှာ တွေ့ရတဲ့ ရောဂါကတော့ ပါးစပ်မှာ ကင်ဆာဖြစ်တာပါပဲ။ ချပ်တားဆိုတဲ့ ဆေးပြင်း လိပ်ကို မီးဘက်က ပါးစပ်ထဲ ပြောင်းပြန်ထည့် သောက်တဲ့အကျင့်ကြောင့် အာခေါင်နဲ့ လျှာမှာ ကင်ဆာဖြစ်ပါတယ်။ ကင်ဆာမဖြစ်ခင် ပါးစပ်အမြွေးရောင်တဲ့ရောဂါတွေ ဖြစ်တာလည်း အများကြီးတွေ့ရတယ်လို့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ သုတေသနဌာန တွေက ထုတ်ဖော်ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်က သတင်းပေးချက်အရ အိန္ဒိယမှာ ဆေးလိပ်ကြောင့်၊ ဆေးကြောင့် ရောဂါရပြီးသေသူ တစ်နှစ်မှာ ၆ သိန်းရှိတယ်။ မကြာခင် ၁ သန်း ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီးက သတိပေး နေပါတယ်။

နီပေါနိုင်ငံမှာတော့ ဆေးလိပ်သောက်တာက ယောက်ျားရော မိန်းမတွေပါ သောက်ကြတာမို့ ရောဂါရရှိရာမှာလည်း ကျားနဲ့မ သိပ် မကွာခြားလှဘူး။ ပြီးတော့ နီပေါနိုင်ငံက တောင်ပေါ်ဒေသ အေးတဲ့အရပ်။ အဲဒီမှာ ချက်တာဖြတ်တာရော၊ နွေးအောင် မီးထည့်တာရောက ထင်းမီး။ ထင်းမီးကိုသုံးတော့ ပြတင်းနည်းပြီး မီးဖိုသီးခြားမရှိတဲ့အတွက် မီးခိုးကိုရှူရှိုက်ရမှုကလည်း သူများတွေထက် နီပေါတွေက ပိုတယ်။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်နဲ့ထင်းမီးခိုး နှစ်ခုပေါင်းစပ်ပြီး သူတို့အဆုတ်တွေ က ဒုက္ခပေးခံရတော့ ရင်ကျပ်၊ ချောင်းဆိုး၊ ပန်းနာရောဂါတွေ သိပ်ဖြစ်ကြတယ်။ အမေရိကန်မှာ ရင်ကျပ်ချောင်းဆိုး ရောဂါဟာဖြစ်ရင် ယောက်ျားတွေပဲ အဖြစ်များ တယ်။ မိန်းမ ဒီရောဂါရတာ သိပ်နည်းသတဲ့။ နီပေါမှာတော့ မိန်းမတွေလည်း အများကြီး ဖြစ်နေတာတွေ့ရတယ်။

■ အိန္ဒိယကစားတဲ့ကွမ်း

မြန်မာနိုင်ငံထဲကို စီးကရက်အများဆုံး တင်သွင်းတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်တဲ့ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဆေးအစိုက်ပျိုးဆုံး၊ ဆေးအထွက်ဆုံး နိုင်ငံပါ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာထွက်တဲ့ ဆေးရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံ တရုတ်ပြည်ကထွက်ပါတယ်။ ဒီနိုင်ငံကထုတ်လုပ်တဲ့ စီးကရက်ဟာလည်း ကမ္ဘာနိုင်ငံတော်တော်များများမှာ တင် သွင်းရောင်းချလိုနေပါတယ်။ တရုတ်လူမျိုးတွေအနေနဲ့လည်း ဒီခေတ်မှာ စီးကရက် သောက်သူ ရာခိုင်နှုန်းအလွန် များပြားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာကျန်းမာရေးအဖွဲ့ ကြီးက တရုတ်ပြည်ကြီးဟာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်သူ အများဆုံးနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအဖြစ် လာမယ့် ၁၀ ဝှစ်တွေအတွင်း ဖြစ်လာတော့မယ်လို့ ရင်လေးနေခဲ့ကြရတဲ့ နိုင်ငံကြီး ဖြစ်ပါတယ်။

နို့ပေမယ့် တရုတ်အစိုးရက ၁၉၇၉ ခု စက်တင်ဘာလမှာ စီးကရက် သောက်တာဟာ လူကိုအန္တရာယ်ဖြစ်စေတယ်လို့ ပထမဆုံးအကြိမ် ကြေညာ လိုက်ပြီး စီးကရက်သောက်နေကြမှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ဖို့အတွက် အချက် ၆ ချက် သတ်မှတ်လိုက်ပါတယ်။

- ၁။ စာနယ်ဇင်းများ၊ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားဌာနများ၊ ပြည်သူ့လွှတ်မြောက် ရေး တပ်မတော် အလုပ်သမားနဲ့ အမျိုးသမီး သမဂ္ဂများ၊ ကွန်မြူနစ် လူငယ်အဖွဲ့အစည်းများက ဆေးလိပ်သောက်တဲ့အတွက် ကျန်းမာရေးကို ဘယ်လို ထိခိုက်စေတယ်ဆိုတဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ ပညာပေးရေးများကို

ပြည်သူ့ကြား ဖြန့်ဖြူး ပေးရမယ်။

- ၂။ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနက သိပ္ပံနည်းကျ ပညာပေးရပ်ရှင် ရိုက်ကူးပြသ ရမယ်။ ပြန်ကြားရေးရုံးများက ပိုစတာတွေ၊ ဆလိုက်တွေ၊ ရုပ်ပုံကားချပ် တွေနဲ့ ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ အန္တရာယ်တွေကို ပြသရမယ်။ စာရွက်စာတမ်း တွေ ဖြန့်ဝေပြီး သောက်နေသူတွေ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြဖို့ ဆော်ဩရမယ်။

- ၃။ အန္တရာယ်နည်းတဲ့ဆေး၊ နီကိုတင်အပါနည်းတဲ့ဆေးများနဲ့ လိပ်ပြီး အစိခံပါတဲ့ဆေးလိပ်များထုတ်လုပ်ရမယ်။

- ၄။ ဆေးရုံ၊ အများပြည်သူတွေဆုံတတ်တဲ့နေရာ၊ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ကလေးထိန်းဌာန၊ ဘတ်(စ်)ကား၊ လေဝင်လေထွက်နည်းပါးရာ နေရာများမှာ ဆေးလိပ် မသောက်ရ တားမြစ်ရမယ်။ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်ရှိတဲ့ သီးသန့်နေရာများ ဖန်တီးပေးရမယ်။

- ၅။ ပညာရေးဌာနက လူငယ်များကို ဆေးလိပ်ရဲ့အန္တရာယ်ဖော်ပြ ပညာပေး စေပြီး၊ အလယ်တန်းကျောင်းများ၊ အထက်တန်းကျောင်းများနှင့် ကောလိပ်ကျောင်းသားများ ဆေးလိပ်မသောက်ရလို့ တားမြစ်ရမယ်။

- ၆။ ကျန်းမာရေးဌာန အားလုံးက ဆေးလိပ်မသောက်ကြဖို့ တားမြစ် တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းကို ရေရှည်လုပ်ငန်းလို့ သဘောထားပြီး အမှတ် (၄) နဲ့ (၅) ပါ အချက်အလက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြရမယ်လို့ ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။

တရုတ်ပြည်မှာ ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလမတိုင်ခင်က ကျောင်းသား ဆေးလိပ်သောက်တာ မရှိသလောက်ဘဲ။ ၁၉၇၉ ခုနှစ် ရောက်တော့ ကျောင်းသား မှန်ရင် ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ က ဆေးလိပ်သောက် နေကြပြီကို တွေ့ရပါတယ်။

တရုတ်ပြည်မှာ ပထမဆုံး ဆေးလိပ်ဖြတ်တဲ့ဌာနတစ်ခု တီယန်ဆင်မြို့က ငြိမ်းချမ်းရေးဆေးရုံ အဆုတ်ဌာနမှာ ဒေါက်တာတီအယ်ကောက ဦးဆောင်ပြီး စဖွင့်လိုက်ပါတယ်။ ဒေါက်တာကောက တရုတ်ပြည်မှာ ဆေးလိပ်သောက်မှုက အလွန်ကျယ်ပြန့်ကြီးမားတော့ တခြားမြို့ကြီး တွေမှာလည်း မကြာခင်လိုက်ပြီး ဖွင့်လှစ်ကြလိမ့်မယ်လို့ သူမျှော်လင့်တဲ့ အကြောင်းလဲ ပြောပါတယ်။

တရုတ်ပြည်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ကထက် ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ နှစ်ဆတိုးတက်လာတာကို တွေ့ရတယ်လို့ ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက သတင်းပေးပါတယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တုန်းက လူ တစ်သိန်းမှာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်သူ

၂၅ ယောက်နှုန်းရှိနေပြီး ရှန်ဟဲမြို့ မှာ လူတစ်သိန်းတိုင်း အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်သူ ၅၀. ၂ ယောက်ရှိသတဲ့။ ဒါဟာ မြောက်အမေရိက၊ ဥရောပနဲ့ ဂျပန်ပြည်မှာ ဖြစ်ပွားနေတာတွေ ထက် များပြားတဲ့ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ ရှန်ဟဲနဲ့ ဟောင်ကောင်မှာဖြစ်တဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာတွေမှာ ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ ဟာ စီးကရက်သောက်လို့ ဖြစ်ရတာလို့ သတ်မှတ်ပါတယ်။

နောက်ပြီး အိန္ဒိယ၊ ဖိလစ်ပိုင်နဲ့ တရုတ်ပြည်မှာ ဖြစ်ပွားတဲ့ နှလုံးရောဂါတွေဟာ စီးကရက်သောက်မှုမှ တရားခံဖြစ်တယ်လို့ သတ်မှတ်နိုင်စရာ အချက်အလက်၊ အထောက်အထားတွေ တွေ့ရသတဲ့။

၁၉၈၄ ခုနှစ် မတ်လထဲမှာတော့ တရုတ်ပြည် သတင်းဌာနက ပေးတဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ရိုက်တာသတင်းက ဖော်ပြရာမှာ စီးကရက်ကြောင့် အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေသူဦးရေ တစ်နှစ်မှာ လူတစ်သိန်းကျော် ရှိတယ်လို့ ထုတ်ဖော်တာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီသတင်းကတော့. . .

ဆေးလိပ်သောက်၍ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပွား

တရုတ်ပြည်၌ ၁ နှစ်လျှင် လူ ၁၄၀၀၀၀ သေဆုံးနေ
ပီကင်း မတ် ၁၄

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွင် ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းကြောင့် တိုက်ရိုက်ဖြစ်ပွားလာသော ကင်ဆာရောဂါဖြင့် ၁ နှစ်လျှင် လူ ၁၄၀၀၀၀ သေဆုံးနေကြောင်း တရုတ်ပြည်သစ် သတင်းဌာနက ယနေ့ဖော်ပြသည်။ ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်နိုင်ငံလုံး လေ့လာသုံးသပ်မှုများ စတင် ပြုလုပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ကြေညာကာ ယင်းကဲ့သို့ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ဆေးလိပ် မည်မျှသောက်သည်၊ မည်သည့်ဆေးလိပ် အမျိုးအစားကို ကြိုက်သည်ဆိုသည့် အချက်များကို လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်မည်။ ခြောက်လတာ ကာလအတွင်း အသက် ၁၅ နှစ်အထက် ဆေးလိပ်သောက်သူ လူငါးသိန်းကို စစ်ဆေးမေးမြန်းသွားမည်ဟုလည်း ဖော်ပြ သည်။

၎င်းကို ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှု တိုက်ဖျက်ရေး အစီအစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဟု သိရသည်။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွင် ဆေးလိပ်သောက်သူ သန်း ၂၅၀ ခန့်ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ၁ နှစ်လျှင် စီးကရက် အလိပ်ပေါင်း သန်း ၁၈၀၀၀၀ သောက်ကြသည်။

ရှန်ဟဲ အဆုတ်ကင်ဆာကုဌာနတွင် ကုသနေသည့်လူနာ ၆၆၀ ဦး၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဆေးလိပ်အလွန်အကျွံ သောက်သုံးသူများ ဖြစ်သည်ဟု “ကျန်းမာရေး သတင်း” အမည်ရှိ သတင်းစာ၌ ဖော်ပြထားသည်။

အင်အေဘီ၊ ရိုက်တာ။

လို့ ၁၆၊ ၃၊ ၈၄ နေ့ထုတ် လုပ်သားသတင်းစာမှာ သတင်းတစ်ပုဒ်အဖြစ် ဖတ်လိုက်ရ ပါတယ်။

■ ဂျပန်လူမျိုးနဲ့ စီးကရက်

ဂျပန်တွေဟာ ဆေးလိပ်အသောက်ဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်တာ လူကိုအန္တရာယ်ဖြစ်စေတယ်ဆိုတဲ့ အသိပေးချက် တစ်နေ့တစ်ခြား ကျယ်လောင်လာတာမို့ ဆေးလိပ်အသောက် စပြီးကျဆင်းစပြုလာပြီဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ၁၉၇၈ ခုနှစ်က အရွယ်ရောက် ပြီး ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ ကျားဦးရေ ၃၅. ၃ သန်းရှိခဲ့ပေမယ့် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ ၃၄. ၈ သန်းသာရှိတော့တယ်။ ဟို ၁၉၆၆ နှစ်ကဆိုရင် ဂျပန် ယောက်ျားမှန်ရင် ၈၃. ၇ ရာခိုင်နှုန်း ဆေးလိပ်သောက်ကြတာ။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်ရောက်တော့ ၇၃. ၁ ရာခိုင်နှုန်းပဲ သောက်တော့တယ်။ ဒါဟာ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကစပြီး စာရင်းကောက်ခဲ့တဲ့အထဲ အနည်းဆုံးဂဏန်းပဲ ဖြစ်တယ်။ လူကြီးပိုင်းက လျော့သွားတာများပြီး အသက် ၂၀ နဲ့ ၂၉ နှစ် ကြား ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အရေအတွက်ကတော့ တိုးနေသေးတယ်။

ဂျပန်ဆရာဝန်တွေ ဆေးလိပ်သောက် မသောက် စာရင်းကောက်တဲ့အခါ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြတဲ့ ဆရာဝန်တွေ များလာပြီး၊ မပြတ်သေးပေမယ့် ဖြတ်ချင်တယ် ပြောသူတွေလည်း ရှိလာပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သမားတော်ဆရာဝန်တွေဘက်က ၁၉၇၆- ၇၇- ၇၈ ဆိုတဲ့ နှစ်တွေမှာ အများကြီးဆေးလိပ်ဖြတ်ကြတယ်။ တိုကျိုမြို့ပေါ်က ဆရာဝန်ကြီးတွေ ၁၉၇၉ ခုနှစ်က စာရင်းကောက်တော့ ဆေးလိပ်သောက်နေဆဲ ၃၃ ရာခိုင် နှုန်း၊ ဖြတ်ပြီး ၄၁ ရာခိုင်နှုန်းတွေ့ရတယ်။ တစ်ဝက်ကျော် ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်ကြပြီ ဖြစ်တယ်လို့ စာရင်းရပါတယ်။

အားကစားသမားတွေအနေနဲ့ ဆေးလိပ်က အမောမခံနိုင်မှန်းသိပြီး ဖြတ်ကြတယ်။ ဆေးလိပ်ကြောင့်ရတဲ့ ဝေဒနာတွေနဲ့ သေဆုံးရမှုတွေကိုသိပြီး ဂျပန်လူမျိုး တစ်မျိုးလုံးအနေနဲ့ ဆေးလိပ်အပေါ် သဘောထားပြောင်းလဲစပြုပြီ။ ဒါကြောင့် အများပြည်သူတွေ သိသည်ထက်သိအောင် ပညာပေးမှုဘက်က ကြိုးပမ်းရင်

ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အရေအတွက် တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းမှာပဲလို့ ယုံကြည်နေပါပြီ တဲ့။

■ အဆုတ်ကင်ဆာ တိုးလာတဲ့နိုင်ငံ

ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါဖြစ်သူတွေ အများကြီး တိုးလာ တယ်လို့ လန်ဒန်က အပတ်စဉ်ထုတ် ဆိုဗီယက် ဝိကလီး ဂျာနယ်မှာ ဖော်ပြထားပါ တယ်။

အနှစ် ၂၀ အတွင်းမှာ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်သူ နှစ်ဆတိုးတက် များပြားလာ တယ်။ ဒီလိုများလာတာဟာ စီးကရက်သောက်ကြလွန်းတဲ့အတွက် ဖြစ်တယ်လို့ လည်း ဆိုဗီယက်ရုရှားသတင်းစာမှ ဖော်ပြတယ်လို့ ကိုးကားထားပါတယ်။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာ လူဦးရေ ၂၈၄ သန်း ရှိတဲ့အနက်က လူ ၄ ယောက် ရှိတိုင်း ၁ ယောက်နီးပါး ဆေးလိပ်သောက်နေကြတယ်။ ပြီးတော့လည်း သောက်တဲ့ အရေအတွက်က အလျော့မရှိဘဲ အတိုးပဲရှိတယ် လို့ဆိုပါတယ်။

၁၉၈၆ ခုနှစ်က ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာ စီးကရက်အလိပ် သန်း ၁၀၀၀ ပေါင်း ၄၄၁ ရောင်းချခဲ့တယ်။ ဒီဂဏန်းဟာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ထက် ၂ ရာခိုင်နှုန်းတိုးတက် ရောင်းချတာ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်နဲ့စာရင် ၂၃ ရာခိုင်နှုန်း တိုးပြီးရောင်းရတာ လည်း ဖြစ်တယ်လို့လည်း တိုးလာပုံကို တိတိကျကျဖော်ပြထားပါတယ်။

သူတို့နိုင်ငံမှာ ဆေးလိပ်ကို မိန်းမတွေထက် ယောက်ျားတွေက ပိုပြီးသောက် ရှုကြတယ်။ ကင်ဆာရောဂါ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှာ ဖြစ်ကြပြန်တော့လည်း ယောက်ျားမှာဖြစ်တာက မိန်းမမှာဖြစ်တာထက် ၉ ဆပိုပြီးများပြားပါသတဲ့။

မြို့နေလူတန်းစားမှာ ယောက်ျားမှန်ရင် ၆၇ ရာခိုင်နှုန်း ဆေးလိပ် သောက် တယ်။ မိန်းမက ၅ ရာခိုင်နှုန်းပဲ ဆေးလိပ်သောက်တယ်။ ကလေးတွေ အသက် ၁၄ နှစ်က ၁၇ နှစ်အတွင်း စီးကရက်သောက်တာကို စာရင်းကောက်တော့ ယောက်ျား လေးက ၆ ရာခိုင်နှုန်း ဆေးလိပ်သောက်တယ်။ မိန်းမလေး ဆေးလိပ်သောက်တတ် တာ ၁ ရာခိုင်နှုန်းတောင် မရှိဘူးလို့ ပြောပါတယ်။

၁၉၈၆ ခုနှစ်တုန်းက ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်လို့ သေဆုံး ကြတဲ့ သူတွေထဲမှာ အသက်ရှူလမ်းကြောင်း ပါးစပ်နဲ့ နှုတ်ခမ်းမှာဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာက ၃၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိတယ်လို့လည်း ဖော်ပြပါတယ်။

ကနေဒါနိုင်ငံ။ ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ တစ်ယောက်ချင်းအနေနဲ့ ဆေးလိပ်

အသောက်ဆုံးနိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ကနေဒါနိုင်ငံမှာ ဆေးလိပ်သောက်မှု ဆန့်ကျင် တိုက်ဖျက်ရေး လုပ်ဆောင်ပုံက တော်တော်ကို ပီပီစီးစီးရှိလှပါတယ်။

ကနေဒါနိုင်ငံဟာ လူ ၁၀၀ မှာ လူ ၄၀ ကဆေးလိပ် သောက်သမားတွေပါ။ တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို ဆေးလိပ်သောက်လို့ရတဲ့ရောဂါနဲ့ သေသူ အနည်းဆုံး ၃၀,၀၀၀ ရှိတယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်ပေမယ့် သောက်သူများရဲ့ မီးခိုးကို ရှူရလို့ရောဂါရပြီး သေသူက နှစ်စဉ် ၅၀၀ ရှိတယ်လို့ ကျန်းမာရေးဌာနက ထုတ်ဖော်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူ့ကျန်းမာရေးကို အကြီးအကျယ် ဖျက်စီးနေတဲ့ ဆေးလိပ် သောက်မှုကို ကနေဒါအစိုးရက ထိထိရောက်ရောက် တားဆီးလာပါတယ်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ်ကရတဲ့ သတင်းတွေအရ ဆေးလိပ်သမားတွေအပေါ် အရေးယူမှုမှာ အနောက် နိုင်ငံတွေထဲမတော့ ကနေဒါက အပြင်းထန်ဆုံးပဲလို့တောင် ဝေဖန်ကြပါတယ်။

ကနေဒါ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးက “ဆေးလိပ် သောက်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့လူ့အဖွဲ့အစည်းက လက်မခံနိုင်တော့တဲ့ အပြုအမူဖြစ်ပြီ” လို့ အတိအလင်းကြေညာလိုက်ပြီး ဆေးလိပ်မဖြတ်ကြသေးဘဲ ဆက်သောက်နေသူတွေ အတွက် သောက်စရာနေရာ အလွန်ရှားကုန်အောင် ဆေးလိပ်မသောက်ရလို့ သတ်မှတ်တဲ့ဌာနတွေ အများကြီးတိုးချဲ့ လိုက်ပါတယ်။

ခုဆိုရင် အစိုးရရုံးတွေအားလုံးမှာ ဆေးလိပ်မသောက်ရဘူး။ ပြီးတော့ စက်လှေကားတွေပေါ်မှာ၊ ဆေးရုံတွေမှာ၊ လူတွေ ကူးသန်းသွားလာကြတဲ့ နေရာတွေ မှာ၊ အားကစားကွင်းတွေ အားလုံးမှာ၊ အစည်းအဝေး ခန်းတိုင်းမှာ၊ စားသောက်ဆိုင် အများစုနဲ့ တခြားအများနဲ့ဆိုင်ရာ စုဝေးရာနေရာတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့် မပြုတော့ပါဘူး။

စီးကရက်ကြော်ငြာ၊ ဆေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဘာပစ္စည်းကြော်ငြာမျိုးကိုမဆို ၁၉၈၇ ခုနှစ်ကစပြီး သတင်းစာတွေမှာ ကြော်ငြာခွင့်မပြုတော့ ဘူး။ ၁၉၈၈ ခုမှာ မဂ္ဂဇင်းကြော်ငြာနဲ့ ပို့စတာကြီးတွေစိုက်ထူ ကြော်ငြာ တာမျိုးကိုလည်း ပိတ်ပင်တယ်။ ကနေဒါမှာ ရေဒီယိုနဲ့ တီဗွီကနေပြီး ဆေးလိပ်မကြော်ငြာရတာ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ကတည်းက ဖြစ်တယ်။

စီးကရက်ဘူးတွေပေါ်မှာ ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ အန္တရာယ်တွေကို အလဲလဲ ထည့်ပေးရမယ်။ ဆေးလိပ်မှာ အဆိပ်ဘယ်ရွေ့ ဘယ်လောက်ပါတယ်ဆိုတာလဲ တံဆိပ်ကပ်ဖော်ပြပေးရမယ်။ ပြည်တွင်းပြည်ပအားလုံး စီးကရက်ဘူးတွေပေါ်မှာ ဖော်ပြရမယ်။ ဒါကို မလိုက်နာဘဲ ပျက်ကွက်ခဲ့ရင် ပထမအကြိမ်အဖြစ် စီးကရက်

လုပ်ငန်းရှင်ကို ဒဏ်ငွေ ဒေါ်လာတစ်သိန်း၊ ဒါမှမဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေ ရမယ်လို့လည်း အမိန့်ထုတ်ထားပါတယ်။

ကနေဒါနိုင်ငံမှာ ဆေးလိပ်သောက်တယ်ဆိုတာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ပဲ၊ ဒါမှ မဟုတ် စတိုင်ကျတယ်၊ ဂုဏ်ရှိတယ်ဆိုတာမျိုး မရှိတော့တဲ့အပြင် ဆေးလိပ် မသောက်သူများရှေ့မှာ ဆေးလိပ်မဖြတ်နိုင်သေးသူတွေက မီးညှိသောက်နေရင် အပြစ်ရှိတယ်လို့ကို ထင်မြင်နေကြပြီလို့ ဝိမိန့်သတင်း မှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဘရာဇီး။ ။ လက်တင်အမေရိကမှာ ဆေးလိပ်ကပ်ကြီး သင့်နေပုံကို ဖော်ပြတဲ့ ကြေးနန်းသတင်းတစ်ပုဒ် ၁၁၊ ၁၂၊ ၈၈ နေ့က ဖတ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီသတင်းက-

ရိယိုဂျီနော့ရို- ဒီဇင်ဘာ ၁၀ ရက် ၁၉၈၈၊ ဆေးလိပ်သောက် မှု တားမြစ်ရေး စီမံချက်တစ်ရပ်ကို ဘရာဇီးတွင် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် စတင် ပြုလုပ်တော့မည်ဖြစ်သည်။

ဘရာဇီးတွင် အဆုတ်ကင်ဆာ ရောဂါကြောင့် သေဆုံးသူမှာ နှစ်စဉ် ၁၂,၀၀၀ ခန့်ရှိသည်။ ထိုရောဂါသည် ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေသည်။

လက်တင် အမေရိကဒေသတွင် ဆေးလိပ် သောက်သူဦးရေ မှာ မှန်မှန်ကြီး တိုးတက်များပြားလာနေသည့်အတွက် ဆေးပညာရှင်များက စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေကြသည်။ စီးကရက်သောက်သုံးမှုမှာ ၁၉၇၀ - ၁၉၇၇ နှစ် ကာလကထက် ၇၁. ၉ ရာခိုင်နှုန်း မြင့်မားလာသည်။ လူဦးရေတိုးနှုန်း မှာမူ ၁၆. ၈ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသည်။

စီးကရက်သုံးစွဲမှုနှင့် ရောင်းချမှုကန့်သတ်ရန် အဆိုပြုချက် ပေါင်း ၅၀ ခန့် လွန်ခဲ့သော ၅ နှစ်ကစ၍ ဘရာဇီး အမျိုးသားကွန်ဂရက်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သော်လည်း အဆိုပြုချက် တစ်ခုမျှ လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ခြင်း မရှိသေးဟုသိရသည်။ . . လို့ လုပ်သားနေစဉ်မှာ ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။

x x x

တာဝန်ရှိသူများ

ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ လူ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်တာပို့ မသောက်သင့် တော့ဘူး။ စွဲနေကြိုက်နေသူတွေလည်းဖြတ်ကြ၊ မစွဲသေး မကြိုက်သေးသူတွေလည်း စမ်းမကြည့်ကြနဲ့လို့ ပညာပေးတားဆီးဖို့ ဝတ္တရား ရှိသူတွေထဲမှာ-

- ၁။ အစိုးရ
- ၂။ ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမများ
- ၃။ မိဘပြည်သူ
- ၄။ ဆရာဝန်များနဲ့
- ၅။ စာပေနယ်၊ ရုပ်ရှင်နယ်၊ သဘင်နယ် စတဲ့ပြည်သူကြားမှာ လှုပ်ရှားနေတဲ့ အနုပညာသည်တွေလည်း ပါဝင်ပါတယ်။
- ၆။ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့တွေလည်း ပါဝင်သင့်ပါတယ်။

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

■ နိုင်ငံတော်အစိုးရရဲ့ အခန်းကဏ္ဍ

အစိုးရအနေနဲ့ ဆေးလိပ်ရဲ့အန္တရာယ်ကို လူတွေသိအောင် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး ဌာနကြီးများကနေပြီး ပညာပေးမှုအများဆုံး ပြုပေးသင့်ပါတယ်။

ပြီးတော့ ဆေးလိပ်လုပ်ငန်းရှင်တွေကို ကြိုက်သလို ထင်သလို ကြော်ငြာခွင့် မပေးရုံမက ဥပဒေနဲ့ ကွပ်ညှပ်ပေးဖို့ သင့်ပါတယ်။ နိုင်ငံတွေ အတော်များများ၊ အထူးသဖြင့် အနောက်နိုင်ငံကြီးတွေမှာ ဆေးလိပ်ကြော်ငြာကို ခွင့်မပြုတော့ဘဲ ပိတ်ပင်တဲ့ ဥပဒေတွေ လုပ်နေပါပြီ။

ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့သူရဲ့ မီးခိုးက မသောက်သူတွေကို ဒုက္ခပေးနိုင် အောင် ဆေးငွေကင်းတဲ့နေရာတွေ၊ အလုပ်ခွင်တွေလည်း ဖန်တီးပေးနေပါပြီ။

ဆေးလိပ်သောက်ကြတယ်ဆိုတဲ့ လူ့ကျန်းမာရေးကို ကောင်းကောင်းကြီး ဒုက္ခပေးနေတဲ့ အတတ်ဆိုးကြီး ဖျောက်ဖျက်နိုင်ရေး၊ ဆေးလိပ်လုံးဝ မသောက်ကြရေး၊ သောက်နေသူတွေ ပြတ်သွားအောင် စည်းရုံးလုပ်ဆောင်ရေးမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရရဲ့ ပါဝင်တာဝန်ယူမှုလည်း အများကြီးလိုပါတယ်။

ဆေးလိပ်ဟာ ကိုယ့်ဘာသာအတတ်ဆန်းပြီး တမင်ကျင့်သောက်တာ၊ စွဲတတ်တဲ့ အဆိပ်မို့စွဲနေကြတာ မှန်ပေမယ့် ဒီမတော်တဲ့ အကျင့်ကြီးကို အားလုံးက တိုက်ဖျက်နိုင်ရေး၊ ဆေးလိပ်သောက်သူမရှိတော့တဲ့ လူ့လောကသစ်ဖြစ်ရေးအတွက် ဥပဒေမျိုးနဲ့ ပိုင်းဝန်းကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးကြဖို့ လိုအပ်တာကတော့ အမှန်ပါ။

အစိုးရတွေက ဆေးလိပ်မသောက်ရဆိုတဲ့ ဥပဒေမျိုးကိုတော့ ဘယ်အစိုးရက မှ ထုတ်ဆင့်အတည်ပြုပေးခြင်းမျိုး မလုပ်ကြပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်မသောက် တတ်သေးသူများ (လူငယ်လူရွယ်များ) သောက်မလာကြဖို့ ဆေးလိပ်ကြော်ငြာတွေကို တော့ လွတ်မပေးတော့ဘဲ တားမြစ်မှု၊ ပိတ်ပင်မှု၊ ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှုတွေ နိုင်ငံ အတော်များများမှာ ပဲ လုပ်ပေးနေကြပါတယ်။ စီးကရက် စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးတွေက တကယ် အကြီးကြီးတွေပါ။ သူတို့က ဒီခေတ်မှာ ကြော်ငြာရဲ့တန်ဖိုး ဘယ်လောက် ကြီးတယ်၊ ဘယ်လိုတာသွားတယ်ဆိုတာကို သိပ်သိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ စီးကရက်ကို လူတွေက သောက်ချင်လာအောင် အလွန်ထက်မြက်တဲ့ အမြင်တွေနဲ့ ကြော်ငြာပြီး တွန်းထိုးရောင်းချနေကြတာပါ။ ဒီကြော်ငြာတွေက ဆေးလိပ်စွဲပြီးသား ကြိုက်ပြီးသား လူတွေကိုထက် မသောက်ကြ သေးသူများအပေါ် အလွန်ထိရောက်မှု၊ ဆွဲဆောင်မှုရှိပါတယ်။ ရှိအောင်လည်း ကြော်ငြာပြတာပါ။

ဒါကြောင့် စီးကရက်ရောင်းရအောင် ကြော်ငြာမှုအပေါ်မှာ နိုင်ငံ ၃၀- လောက်က တားဆီးချုပ်ချယ်ပိတ်ပင်မှုတွေ ပြုနေကြပါပြီ။ ဒီနေရာမှာ အစိုးရ ကိုယ်နှိုက်က ဆေးလိပ်သောက်ရှုမှုအပေါ်မှာ သဘောထား ပြက်သားဖို့တော့လိုပါ တယ်။ တချို့အစိုးရတွေက သူတို့ကိုယ်တိုင်က ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့ အကျင့်ဆိုး ကို ဒီလူ့လောကထဲက တစ်နေ့တော့ ပျောက်ကွယ်ရမယ်လို့ ပိုင်းဖြတ်ပြီးတတ်နိုင် သလောက် ရွက်ဆောင်ပေးနေတာပါ။

စီးကရက်ကြော်ငြာမှုကို ချုပ်ချယ်တဲ့အမိန့်ဥပဒေများ ထုတ်ဆင့်ပေးထားတဲ့ နိုင်ငံ ၃၀ ကျော်အနက်က နော်ဝေး၊ ဆွီဒင်နဲ့ ဖင်လန်နိုင်ငံတို့ကတော့ စီးကရက် ကြော်ငြာဆိုရင် ဘာမှမကြော်ငြာရ၊ ဘယ်ပုံစံနဲ့မှ မပေါ်လာစေရလို့ ပိတ်ပင်တဲ့ ဥပဒေမျိုးကို ထုတ်ပြန်ပါတယ်။ တခြားနိုင်ငံတွေမှာတော့ တချို့က ရေဒီယိုနဲ့ တယ်လီဗွီးရှင်းကနေပြီး ကြော်ငြာခွင့်မပြုတာ၊ တချို့က စာနယ်ဇင်းတွေမှာ မပါရတာ၊ တချို့က ထောင် ပိုစတာကြီးတွေမျိုး မစိုက်ထူရတာတွေနဲ့ ပညတ်ပါတယ်။ ဘာပဲ ပညတ် ပညတ်၊ ကြော်ငြာသမားကတော့ မလျော့လှသေးပါဘူး။ သူတို့စီးကရက် ကို တီဗွီကမကြော်ငြာရဘူးဆိုတော့ တီဗွီထဲမှာ သူတို့စီးကရက်နာမည် အမြဲပေါ် နေအောင် အားကစားကွင်းကြီးတွေမှာ ကားပြိုင်ပွဲက ကားတွေပေါ်မှာစသဖြင့် ရေးသားပြီး ကြော်ငြာကြတာပါ။ တချို့များ ဒီနာမည် ပျောက်မသွားရရေးအတွက် စီးကရက် မကြော်ငြာရတော့ ဆေးတံသောက်ဆေးကို ဒီနာမည်နဲ့ ကြော်ငြာပြီး ဥပဒေကို ရှောင်တိမ်းလုပ်နေကြပါတယ်။

အစိုးရအနေနဲ့ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဒီ ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုစလုံးကနေပြီး ဆေးလိပ်မသောက်ကြရေး ပညာပေးဖို့ ရွက်ဆောင် မှုများလည်း ပြုနေကြပါတယ်။ ကျောင်းတွေ၊ ဆရာဆရာမတွေကနေပြီး ကျောင်းသူ ကျောင်းသားလူငယ်တွေ ဆေးလိပ်ကိုမစမ်းသပ်ဖို့၊ မသောက်ကြဖို့ ပညာပေးကြရ အောင် ပညာရေးဌာနကြီးက နည်းတွေချပြီး လုပ်ဆောင်ပေးတာမျိုးပါ။ ပြီးတော့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဌာနက ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ အန္တရာယ်ကို ပြည်သူတွေသိအောင် နည်းမျိုးစုံနဲ့ ပညာပေးရေးများ လုပ်ကြပါတယ်။ ကျန်းမာရေးဌာနရဲ့ ယုံကြည်ယူဆ ချက်က အဆုတ်ကင်ဆာအစရှိတဲ့ ရောဂါဆိုးကြီးများ မဖြစ်ပွားရအောင် ကြိုကြို တင်တင် ကာကွယ်မှုပြုနိုင်တာ ဒီတစ်ခုပဲရှိတယ်။ အဲဒီတစ်ခုတည်းသော ကာကွယ် တားဆီးနိုင်မှုဖြစ်တဲ့ ဆေးလိပ်သောက်တာ ရှောင်ကြဉ်ရေးကိုကျန်းမာရေး ဌာနကြီးက စိတ်ရောကိုယ်ပါ ရွက်ဆောင်စေချင်တာပါ။

ဆေးလိပ်အန္တရာယ်ကို ကောင်းကောင်းသိကြတဲ့ နိုင်ငံကြီးတွေမှာကိုယ်လည်း မသောက်တတ်ပါဘဲနဲ့ ဆေးလိပ်သောက်နေသူများရဲ့ မီးခိုးကို အလကားနေရင်း ရှူနေရတဲ့အတွက် သူတို့မှာ အချောင်ရောဂါရတယ်။ ဒါကိုသည်းမခံနိုင်ပါဘူး။ သန့်ရှင်းတဲ့လေ၊ ဆေးလိပ်မီးခိုးကင်းတဲ့ လေကို သူတို့ရှူရှိုက်ဖို့ဟာ သူတို့အခွင့်အရေးပါလို့ တောင်းဆိုနေကြလို့ အစိုးရက အများစုဝေးတဲ့နေရာတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုတဲ့ အမိန့်များလည်း ထုတ်ပြန်ပေးကြပါတယ်။ ဆေးရုံ၊ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ လေယာဉ်ပျံပေါ်၊ အားကစားခန်းမ၊ အစည်းအဝေးစတဲ့ နေရာတွေမှာ၊ ဓာတ်လှေကားလိုနေရာတွေမှာ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုဘူး။ သောက်တဲ့လူကို ဒဏ်တပ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ကန့်သတ်လိုက်တာ အလုပ်ခွင်တွေ၊ ရုံးတွေ၊ စက်ရုံအတွင်းတွေလည်းပါဝင်တော့ တချို့နိုင်ငံတွေမှာ ဆေးလိပ်ကြိုက်တဲ့လူအဖို့ ကိုယ့်ဘာသာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆေးလိပ်သောက်နိုင်တဲ့ နေရာဟာ ကိုယ့်အိမ်မှာပဲ ရှိတော့တာကို တွေ့ရပါတယ်။

အစိုးရအနေနဲ့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက သတိပေးပြောကြားနေတဲ့ “မီးခိုးမထွက်တဲ့ဆေး” ဆိုတဲ့ အမေရိကန် ငုံဆေးဝါးဆေးကိုလည်း တိုင်းပြည်တွင်း သွင်းအလာမခံရဖို့ နည်းမျိုးစုံနဲ့ ပိတ်ပင်တားဆီးပေးစေလိုပါတယ်။

တကယ်တော့ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ အကျင့်ဆိုးကြီး လူ့လောကထဲ ရောက်နေတာကြာပါပြီ။ အခုလို လူကိုအကြီးအကျယ် ချောက်ကျစေတဲ့ အဆင့်၊ သူ့ကြောင့် အလွန်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဝေဒနာဆိုးကြီးတွေ ဖြစ်လာတာ ခံရတဲ့အဆင့်၊ ဒီဝေဒနာတွေနဲ့ သေကြေနေရတဲ့အဆင့်မှာ သူ့ဆိုးကျိုးကို တိုးတက်တဲ့လူသားက ကောင်းကောင်းကြီးသိလာတဲ့ ဒီကာလမှာ လူ့လောကက အပြီးတိုင်မောင်းထုတ်ကြရမယ့်ကိစ္စဟာ ချက်ချင်းလက်ငင်းကောက်လုပ်ရုံနဲ့ မပြီးပါဘူး။ အစိုးရများက ရေရှည်စီမံကိန်းများချမှတ်ပြီး စိတ်ရှည်လက်ရှည် ဆောင်ရွက်ပေးရမယ့် ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

နော်ဝေးတို့၊ ဖင်လန်တို့၊ ဆွီဒင်တို့က ရှေ့ကသွားပြီး တိုက်ဖျက် နေကြတဲ့ နိုင်ငံတွေပါ။ ကျွန်မတို့ အာရှဘက်မှာတော့ စင်ကာပူနိုင်ငံဟာ မကြာလှတဲ့ အနာဂတ်မှာ ဆေးလိပ်သောက်ရှူခြင်း အလျဉ်းမရှိတဲ့ဒေသဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ စင်ကာပူ အစိုးရက သူ့နိုင်ငံကလေးကလည်း ခြေနိုင်လက်နိုင်၊ သူတို့အစိုးရကလည်း ဒီကိစ္စကို ဖိဖိစီးစီး တိုက်ဖျက်နေတာဖြစ်လေတော့ ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့ လူများ တကယ်လို့ရှိနေသေးရင်၊ ဒီဆေးလိပ်သမားဟာ တကယ်ကို “လူလွန်မသား” ပဲဆိုတဲ့အဖြစ်ရောက်တော့မှာ မကြာတော့ဘူးထင်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ရေးနေရင်း သတင်းစာကတစ်ဆင့် နောက်ဆုံးသီရတဲ့ သတင်းတစ်ခုကတော့

ကင်ဆာရောဂါဖြစ်မှု ဟန့်တားရေး
အကောက်ခွန်လွတ်စီးကရက်ရောင်းချမှု
စင်ကာပူရပ်ဆိုင်းတော့မည်ဆိုခြင်း

စင်ကာပူ၊ အောက်တိုဘာ ၁၊ ၁၉၉၀

ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသော အဆုတ်ကင်ဆာဖြင့် သေဆုံးရမှုများ ဟန့်တားရေး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကြိုးပမ်းချက်အဖြစ် စင်ကာပူနိုင်ငံ ချန်ဂီလေဆိပ်သို့ ဆိုက်ရောက်လာကြသော ခရီးသည်များအား အကောက်ခွန်မဲ့ စီးကရက်များ ရောင်းချပေးမှုကို လာမည့်ဇန်နဝါရီ ၁ ရက်နေ့မှစတင် ရပ်ဆိုင်းတော့မည်ဟုဆို သည်။ စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် ကင်ဆာရောဂါဖြင့် ယမန်နှစ်ကလူပေါင်း ၃၂၀၀ သေဆုံးခဲ့ကြောင်းဖြင့် စင်ကာပူ ခေတ္တကျန်းမာရေးဝန်ကြီး ယိုချူးတန်က အမျိုးသားကင်ဆာ ပညာပေးရေး အစီအစဉ်ဖွင့်ပွဲတွင် ပြောကြားသွားသည်။

စင်ကာပူ၌ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုသည် ၁၉၇၂ ခုနှစ်က လူ ၁၀၀,၀၀၀ တွင် ၁၈ ဦးနှုန်းရှိရာမှ ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် ၃၀ ခန့် အထိ သိသိသာသာ တိုးပွားလာကြောင်းဖြင့် ၎င်းကဆက်လက်ပြောကြားသည်။

မကြာသေးမီက ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေတစ်ရပ်အရ စီးကရက်သောက်သူများသည် စားသောက်ဆိုင်များ၊ ကုန်တိုက်များနှင့် အားကစားဌာနများသို့ ဝင်ရောက်ရာတွင် မဝင်ရောက်မီ ၎င်းတို့သောက်နေသည့် စီးကရက်အတိုကို စွန့်ပစ်ခဲ့ရမည် ဖြစ်သည်။ စွန့်ပစ်ခြင်းမရှိပါက ဒဏ်ငွေ စင်ကာပူဒေါ်လာ ၅၀၀ တပ်ရိုက်ခံရမည် ဖြစ်သည်။

(၂ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၉၀၊ အင်္ဂါ၊ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်)

■ မိဘဝတ္တရား

ကလေးငယ်တွေ ဆေးလိပ်သောက်မကျင့်မိဖို့ တားမြစ်ဆုံးမရာမှာ မိဘလည်းရှေ့က ပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မိဘများကိုယ်တိုင်နှိုက်က ဆေးလိပ်သောက်နေတယ်ဆိုရင်တော့ သားငယ် သမီးငယ်ကို ဆုံးမဖို့ ခက်ပါလိမ့်မယ်။

အနောက်နိုင်ငံက စာရင်းဇယားသမားတွေက ဆေးလိပ်ကြိုက်နေတဲ့ လူတွေကို ဘယ်အရွယ်ကစပြီး ဆေးလိပ်သောက်ခဲ့ပါသလဲလို့ မေးတဲ့အခါ ဆေးလိပ်တွေ တစ်နေ့တစ်နေ့ အများကြီးသောက်နေတဲ့ လူတွေက သူတို့အသက် ၁၀ နှစ် ၁၁ နှစ် အရွယ်ကစပြီး သောက်တတ် လာတယ်လို့ ဖြေပါသတဲ့။ ကျွန်မလည်း ၉ နှစ် ၁၀ နှစ်သမီးကစပြီး သောက်တတ်တာပါပဲ။ အများကြီးလည်းသောက်ခဲ့တာပါပဲ။

လူကြီးတွေ အထူးအားဖြင့် ကိုယ်နေ့တိုင်းတွေ့နေရတဲ့ လူကြီးတွေ ဆေးလိပ်သောက်နေတာမြင်ရတော့ ဆေးလိပ်ဟာ တစ်နေ့တော့ သောက်ရမယ့်အရာပဲလို့ ကလေးအနေနဲ့ ထင်တာပါပဲ။ ပြီးတော့ ကလေးသဘာဝက လူကြီးတွေ အမြဲတမ်း သောက်နေတဲ့ ဒီဆေးလိပ်ကို ငါလည်း သောက်စမ်းကြည့်မယ်၊ ဘယ်လိုနေသတုံး ဆိုတာ သိချင်တယ်ဆိုပြီး သောက်စမ်းမှာပဲ။ ကလေးရဲ့သဘာဝကိုက လူကြီးတွေ လုပ်တာ ဘယ်လို နေလဲ၊ ဘာလဲသိချင်တယ်ဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ အိမ်မှာဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့လူရှိရင် ဒီကလေးဟာ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ပဲ ကလေးသဘာဝ သိချင်စိတ်ကို စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်နေတယ်။

ဒါကြောင့် မိဘတွေက ဆေးလိပ်သောက်နေတယ်ဆိုရင် သားသမီး ဆေးလိပ်သောက်တတ်လာဖို့ အလွန်နိုးစပ်တဲ့ အနေအထားမှာ ရှိပါတယ်။ မိဘဆိုသူတွေကတော့ သူတို့ကိုယ်တိုင်က ဆေးလိပ်သောက်နေတာဖြစ်ပေမယ့် မိဘရာခိုင်နှုန်း ၉၀ ကျော်က သူတို့သားသမီး ဆေးလိပ်သောက်တတ်လာမှာကို မလိုလားပါဘူး။ “ကိုယ်တောင်မဖြတ် နိုင်လို့နေရတာ သူတို့မသောက်တတ်စေချင်ပါဘူး” ဆိုတာ မိဘအများစုကြီးရဲ့ ဆန္ဒပါ။ ဒါကြောင့် မိဘတချို့ကတော့ “ကိုယ်သောက်တာ သောက်တာတခြား၊ သားသမီးကို မသောက်တတ်စေချင်ပါဘူး” လို့ နိုးနိုးသားသားပဲ ပြောကြမှာပါ။

ဆေးလိပ်ကိုသောက်နေသူ၊ စွဲနေသူတိုင်း ကိုယ်စွဲနေပေမယ့် တခြားလူကို မစွဲလမ်းစေချင်ပါဘူး။ သူတို့စေတနာက “ကိုယ်ဒုက္ခရောက်သလို မရောက်စေချင်ပါဘူး” ဆိုတဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ စေတနာရှိသူတွေချည်းပါ။

အဲဒီတော့ ဆေးလိပ်စွဲနေတဲ့ မိဘတွေကိုယ်တိုင် ဒီဆေးလိပ်ကို ဖြတ်ပြီး သားသမီးကိုလည်း ကိုယ်ကြုံတွေ့ရပုံတွေကို ရင်းရင်းနှီးနှီးနဲ့ အရင်းအတိုင်း ဖောက်သည်ချပြီး ဆုံးမစေချင်ပါတယ်။

ကိုယ့်ဘက်က ချွတ်ယွင်းအားနည်းနေတဲ့အဖြစ်နဲ့တော့ သားသမီးကို ကောင်းအောင်ဆုံးမရာ ပဲ့ပြင်ရာမှာ တာမသွားပါဘူး။ ကိုယ့် သားသမီးလေးတွေရဲ့

နောင်ရေးအတွက်၊ အသက်ရှည်ရေး အနာ ကင်းရေးအတွက် ကိုယ်ကလမ်းညွှန်နိုင်တဲ့ မိဘအဖြစ်နဲ့ ပဲ့ပြင်နိုင်သူ ဖြစ်ရအောင် မိဘများကပါ တကယ်လို့ ဆေးလိပ်သောက်နေရင် ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြပါ။ ဒါဟာ သားသမီးအတွက်ချည်းမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်အတွက်လည်း ပါပါတယ်။

ကျွန်မတို့ မိသားစုမှာ သားသမီး ၅ ယောက်ရှိပါတယ်။ အဖေ ဦးလှက ဆေးလိပ်မသောက်ပါဘူး။ တစ်သက်လုံးပါ။ အမေက အသက် ၁၀ နှစ်က သောက်တာ အသက် ၄၀ ကျမှဖြတ်ပါတယ်။ ကျွန်မမွေးထား တဲ့ သား ၃ ယောက် သမီး ၂ ယောက်ထဲက ၅ ယောက်စလုံး တစ်ယောက်မှ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်ကြပါဘူး။ မိဘ အထူးအားဖြင့် အဖေ ဆေးလိပ် မသောက်တဲ့ဩဇာ အရှိန်အစော်ဟာ သားသမီးအပေါ်မှာ ကြီးမားပါတယ်။ ဒီကလေးတွေကို ဆေးလိပ်မသောက်နဲ့နော်လို့ တစ်ယောက်မှလည်း မကွပ်ညှပ်ခဲ့ရပါဘူး။ သူတို့ဘာသာပဲ ဆေးလိပ်နဲ့ ဝေးအောင် နေကြပါတယ်။

မိဘက ဆေးလိပ်မသောက်ဘူးဆိုရင်တော့ ကျောင်းသားအရွယ် သားသမီး ကျောင်းမှာ အဖော်အပေါင်းနဲ့ ဆေးလိပ်သောက်နေသလား၊ မသောက်ဘူးလားဆိုတာ ကို သိအောင်လုပ်လို့ရပါတယ်။ သူတို့ ပါးစပ်ကို အနံ့ခံကြည့်ပါ။ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်သူက ဆေးလိပ်ဖွာခဲ့တဲ့ ပါးစပ်ကဆေးနံ့ကို လွယ်လွယ်ကူကူ သိပါတယ်။ ဆေးနံ့ကပြင်းပါတယ်။ ပျောက်မသွားပါဘူး။ စီးကရက်နဲ့ ဆေးပေါလိပ်နဲ့ ဘာနဲ့လဲဆိုတာကို တောင် ခွဲခြားပြီး သိပါတယ်။

ကျွန်မတို့ဆီမှာ အထက်တန်းကျောင်းက ကျောင်းသူအရွယ် မိန်းကလေးတွေ ဆေးလိပ်သောက်တာနည်းပေမယ့် ယောက်ျားကလေးတွေ ဆေးလိပ်သောက်တာ ရှိပါတယ်၊ များပါတယ်။ ဒါကိုမိဘတွေက စောစောစီးစီးသိအောင် ကြိုးစားသင့်ပါတယ်။ သိတဲ့အခါမှာလည်း အကျိုးအကြောင်းနဲ့ နားလည်အောင်ပြောပြပြီး တားမြစ်သင့်ပါတယ်။ ဆေးလိပ်ရဲ့ အန္တရာယ်ဟာ တကယ်သိရင် တကယ်ကြောက်စရာပါ။ ငယ်ရွယ်သေးတဲ့ကလေးတွေ ဒီအန္တရာယ်ကို သေသေချာချာသိရင် ဇွတ်တိုးပြီး မလုပ်လောက်ပါဘူး။

ကျွန်မငယ်ငယ်တုန်းက အဖေကတားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာကြောင့် တားတယ်ဆိုတာကို နားမလည်ပါဘူး။ အဲဒီတော့တားမြစ်တဲ့ကြားက ခိုးသောက်ခဲ့တာပါ။ ကျွန်မတို့ ငယ်စဉ်တုန်းကလည်း ဆေးလိပ်က လူကို သေစေနိုင်တဲ့ရောဂါတွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုတဲ့အထိ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အသိက မမြင့်ခဲ့သေးပါဘူး။

၁၉၆၀ ပြည့်ရဲ့ ဒီဘက်ရောက်မှသာ ဆေးလိပ်ကြောင့် နှလုံးရောဂါဖြစ် တယ်။ အဆုတ်ကင်ဆာဖြစ်တယ်။ ရင်ကျပ်ချောင်းဆိုး အဆုတ်ပွတာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ မျက်မှန်းရမ်းဆ မဟုတ်ဘူး။ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြန်င်တဲ့ အထောက်အထား တွေနဲ့ပြောတာလို့ ပီပီမြည်မြည်ကြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။ ဒီအချက်ကြီးတွေနဲ့ မိဘက အခိုင်အမာ သားသမီးကိုပြောပြဆုံးမနိုင်အောင် မိဘတွေ ကိုယ်နှိုက်က ဆေးလိပ် ဖြတ်ကြစေချင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဆေးလိပ်ရဲ့မီးခိုးဟာ သောက်နေသူကိုသာမက မသောက် တဲ့ လူကိုလည်း ဒုက္ခပေးနေတယ်ဆိုတာလည်း အခိုင်အမာ အချက်အလက်ဖြစ် နေပါပြီ။ အဖေလုပ်သူ စီးကရက်အလိပ်ပေါင်းများစွာ သောက်ရှူနေမှုကြောင့် အဖေဆေးလိပ်က အလိုလိုထွက်နေတဲ့ မီးခိုးကို ရှူရှိုက်နေရတဲ့ ကလေးငယ်တွေမှာ ရင်ကျပ်တာ၊ အဆုတ် အအေးမိပြီးဖျားတာ၊ ချောင်းဆိုးတာတွေ ဖြစ်ရပါတယ်။ ဆေးလိပ်သမား အဖေကဆိုးတဲ့ချောင်းနဲ့ ထွေးတဲ့သလိပ်ကလည်း ရင်သွေးငယ်ကို ဒုက္ခ ပေးပါတယ်။ လသားအရွယ် ကလေးငယ်ကစပြီး ၄၊ ၅ နှစ်သားတွေအထိ အဖေအမေဆေးလိပ်က ထွက်နေတဲ့ မီးခိုးကိုရှူနေရလို့ ကလေးငယ်တွေ ရောဂါရ နေကြတာကို ခုသေသေချာချာ တွေ့နေရပါပြီ။ ဒါကြောင့်လည်း ဆေးလိပ်စွဲနေတဲ့ မိဘတွေဟာ ကိုယ့်သားငယ် သမီးငယ်လေးတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးကိုညှာပြီး ဆေးလိပ် ဖြတ်သင့်ပါပြီ။

■ ကျောင်းဆရာ ဆရာမတွေရဲ့တာဝန်

ကျောင်းဆရာ ဆရာမတွေက ကျောင်းသားတွေ ဆေးလိပ် မသောက်ကြဖို့ ပညာပေးပြီး ဆိုဆုံးမကြဖို့ အလွန်လိုအပ်ပါတယ်။ ကျောင်းဆရာ ဆရာမတွေဟာ ကလေးတွေကို ပညာတတ်အောင် သင်ပေးဖို့ အဓိကမှန်ပေမယ့် တခြားကိစ္စတွေဖြစ် တဲ့ လိမ္မာရေးခြားရှိအောင်၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင်၊ ကြီးမားတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ကြီး တွေကို ရှောင်ရှားနိုင်အောင်လည်း လမ်းညွှန်ပြသ ဆိုဆုံးမပေးဖို့လည်း မိဘများက မျှော်လင့်ထားတာပါ။

ကနေ့ခေတ် ဆေးလိပ်အန္တရာယ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အချက်အလက်တွေကို သုတေသနပြုကြတဲ့အခါ သူငယ်တန်းက မူလတန်းအောင်ချိန်အထိ အရွယ်တွေမှာ ဆေးလိပ်အန္တရာယ် မဝင်လာသေးဘူး။ အလယ်တန်းရောက်တဲ့အခါ တချို့ကလေး တွေဟာ ဆေးလိပ်ကို သောက်စမ်း နေကြပြီဖြစ်တယ်။ အသက် ၁၀ နှစ်အထက်မှာ

ဆေးလိပ်သောက်တယ်၊ ဒီကလေး ဆေးလိပ်စွဲသွားတယ်ဆိုရင် ဆေးလိပ်အသောက် များသူ ဖြစ်သွားပြီး ဒီဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ ဒုက္ခနဲ့ပဲ အသက်တိုသွားကြတာကို တွေ့ရ တယ်လို့ သိရပါတယ်။ တစ်နေ့ကို စီးကရက်အလိပ် ၄၀၊ ၅၀ သောက်နေသူတိုင်းကို မေးကြည့်ရင် ကလေးအရွယ်ငယ်ငယ်ကတည်း က စသောက်ခဲ့တာလို့ ပြောကြသူ တွေက အများစုပါပဲ။ အဲဒီတော့ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝမှာ ဆေးလိပ်နဲ့မတွေ့ဖို့ အရေးကြီးလှပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်တုန်းက ဆေးလိပ် သောက်ရင် 'မျက်နှာရင့်တယ်၊ မသောက်နဲ့' လို့တားတဲ့ လူကြီးတွေက ပြောကြ တာပါ။ မျက်နှာရင့်တယ်ဆိုတာ အသက်မကြီးသေးတာနဲ့ ကြီးပြီလို့ထင်ရတဲ့ ရင့်ရော်မှုကို ပြောတာပါ။ ခုခေတ်မှာ တွေ့သိလာသလို အလွန်ဆိုးဝါးတဲ့ ရောဂါကြီး တွေ ဆေးလိပ်သောက်လို့ ဖြစ်ရတယ်လို့ အဲဒီတုန်းက မသိခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၆၀ ပြည့်ရဲ့ ဒီဘက်ရောက်မှ ဆေးလိပ်ဟာ ကြောက်စမန်းလိလိ အန္တရာယ်ကြီးတာကို တိတိ ကျကျသိလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ အနှစ်အစိတ် သုံးဆယ်လောက်ရှိသေးတာ မဟုတ်လား။

နေ့တွေ့သိချက်ကတော့ အသက်ငယ်ငယ်နဲ့ ဆေးလိပ်စသောက်တယ်၊ မှန်မှန်လည်းသောက်လာတယ်ဆိုရင် အဲဒီလိုကလေးမျိုး ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ဟာ အသောက်သည်းတဲ့ ဆေးလိပ်သမား ဖြစ်သွားကြရော။ ပြီးတော့ စသောက်ချိန်စော လေလေ၊ ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ရောဂါအရ စောလေလေ၊ အသေစောလေလေပဲ ဖြစ်တယ်လို့လည်း သိရပါတယ်။

ကလေးအရွယ်မှာ ဆေးလိပ်စသောက်တာ ဘာကြောင့်လဲလို့ သုတေသန လုပ်တော့ အတုမြင်လို့အတတ်သင်တာ၊ အမြဲမြင်နေရတော့ ဒါဟာ ကောင်းတယ် လို့ထင်တာ၊ လုပ်ရမှာပဲလို့ အောက်မေ့တာ၊ ဒါဟာ လူလားမြောက်တာပဲလို့ ထင်တာတွေကြောင့် ကလေးကစမ်းသောက် ကြည့်တာ၊ အဲဒီက စွဲသွားတာဖြစ်ပါ တယ်။

ဒါကြောင့် အိမ်မှာမိဘကသောက်နေရင်၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေထဲက သောက်နေရင်၊ ကျောင်းမှာဆရာကသောက်နေရင်၊ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းက စမ်းသောက်ဖို့ သွေးဆောင်ရင် ဒီကျောင်းသားဟာ ဆေးလိပ်သောက်မိဖို့ အလွန် နီးစပ်နေပါတော့တယ်။

ဒါကြောင့် ဆရာဆရာမတွေအနေနဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ဆုံးမနိုင်အောင် လည်းတစ်ကြောင်း၊ ငွေကုန်ကြေးကျဖျားလှတဲ့ ရောဂါဝယ်နေရမှုကြီးကို ကိုယ်တိုင်

ဆန့်ကျင်ရာရောက်အောင်လည်း တစ်ကြောင်းကြောင့် ရှောင်ရှားဖြတ်တောက်ဖို့ ကောင်းလှပါတယ်။

ကျောင်းဆရာဟာ မြေဖြူမှုန့်ကို အမြဲတမ်းရှူရှိုက်နေရတာမို့ ရောဂါရတတ် တဲ့အပြင်၊ ဆရာကိုယ်တိုင်က ဆေးလိပ်သောက်ရင် မီးခိုးပါရောရှူရှိုက်တော့တာမို့ ကျန်းမာရေး ထိခိုက်လာစရာ ၂ ဖက်ညှပ်လို့နေတာပါ။ ဆရာကြီးချောင်း တဟွတ် ဟွတ်နဲ့ပိန်ပြီး ဆေးလိပ်သောက်ရင်း သင်ကြားနေတာကို စာသင်နေရသူတွေ တွေ့ရတဲ့အခါ ဒီဆရာကြီး အသက်နေနည်းပုံကို ဘေးကကြည့်ရတဲ့လူကတောင် သိနေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဆရာဆရာမတွေ ဆေးလိပ်နဲ့ကင်းအောင် နေသင့်လှပါတယ်။ တို့ဆရာက ဆေးလိပ်မသောက်တတ်ဘူးဆိုတာဟာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အလယ်မှာ အလွန်တင့်တယ်ပြီး အလွန်ချစ်စရာ ကြည့်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်။

ကျောင်းတွေမှာ ကျောင်းသားဆေးလိပ်မသောက်ရဆိုတဲ့ ဥပဒေတို့၊ ကျောင်းစည်းကမ်းတို့ ထုတ်လို့ကတော့ သိပ်ပြီးထိရောက်လှတယ် မဟုတ်ဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်တာတွေလို့ အရေးယူရင်လည်း အဲဒါဟာ ဒဏ်ပေးတာပဲဖြစ်လို့ ဆေးလိပ်သောက်နေတဲ့ ကျောင်းသားက ဆေးလိပ် ဖြတ်မယ် မဟုတ်ဘူး။ ဆေးလိပ် ဖြတ်တာဟာ ဆရာကိုကြောက်လို့ မိဘ ကိုကြောက်လို့ မဖြတ်လေပါဘူး။ ကြောက်ရင် ရှေ့တွင်မသောက်ဘဲ ကွယ်ရာမှာ ခိုးသောက်တာပါ။

တကယ်ဖြတ်ချင်လာအောင်၊ ဆေးလိပ်သောက်တာ ကျန်းမာရေးကို အဟုတ်ထိခိုက်တာပါလားဆိုတာကို သိလာအောင် ပညာပေးတဲ့ဘက်က အစွမ်း ကုန်ပေးပြီးမှ ဖြတ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းတောင်းဆိုရင်၊ ဖြတ်မရတဲ့ကလေးတွေကိုကူပြီး ဖြတ်ပေးနိုင်ရင် အလုပ်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေ ကျောင်းပြေးရင် ပထမဆုံးလုပ်တဲ့ကိစ္စက ဆေးလိပ် သောက်ကြတာပါ။ ဒါကို ဆရာဆရာမတိုင်း တွေ့ဖူးကြပါလိမ့်မယ်။

အဲဒါဟာ အသောက်သင်တဲ့ ကျောင်းသားနဲ့ သောက်တတ်နေပြီဖြစ်တဲ့ ကျောင်းသားက ဆရာဆရာမတို့ ကွယ်ရာမှာ ဆေးလိပ်ကို အသောက်ကျင့်တာ၊ စွဲလမ်းနေမှုကို ဆက်လုပ်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းစည်းကမ်းထဲမှာ ဆေးလိပ် မသောက်ရဆိုတဲ့ ပညတ်ချက်တစ်ခု ထည့်ပေးရုံနဲ့တော့ ရှေ့တွင်မသောက်ဘဲ ကွယ်ရာသောက်ကြတာနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြရမှာပါ။ ဒီခေတ်က လုံလောက်တဲ့ ပညာပေးမှု၊ အမှန်တရား ကို လူငယ်တွေသိအောင်လုပ်ပေးမှုက ပညတ်တာတွေ၊ အမိန့်တွေထက်

ထိရောက်ပြီး လူငယ်တွေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲစေပါတယ်။

တကယ်ကတော့ ကလေးငယ်တွေ ဆေးလိပ်လက်ကြားညှပ်လာတာဟာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ အရွယ်ရောက်တယ်၊ စတိုင်ကျတယ်ထင်လို့ လုပ်ကြတာပါ။ ဒီ အထင်ကို ဟုတ်တယ် မှန်တယ်ဖြစ်အောင်လည်း ဆေးလိပ်ကြော်ငြာများက အကြီး အကျယ် လှည့်စားလျက် ရှိတယ်မဟုတ်လား။

ဖြစ်ရမှာကတော့ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့အတွက် ရောဂါရတယ် ဆိုတာအပြင်၊ ဆေးလိပ်မသောက်တဲ့အတွက် လူ့ကျန်းမာရေး ဘယ်လို ရှိလာတယ်ဆိုတဲ့ အကျိုး တရားကိုပါ အသိပေးပြီး ကနေတိုးတက် ယဉ်ကျေးလာတဲ့ လူ့ဘောင်မှာ ဆေးလိပ် သောက်နေတယ်ဆိုတဲ့ ဘိန်းတစ်မျိုး စွဲလမ်းမှုမရှိသင့်တော့ဘူး။ မဖြတ်နိုင်တဲ့လူဟာ လူလွန်သမားပဲလို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ထင်မြင်လာတဲ့အထိ ရွက်ဆောင်ဖို့လိုပါပြီ။

■ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဆရာဝန်များတာဝန်

ဆေးလိပ်သောက်တဲ့အကျင့်ဆိုးကြီး လူ့လောကက ပျောက်ကွယ်သွားရေး အတွက် စတုတ္ထတာဝန်ရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ လူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးကို တာဝန်ယူနေကြတဲ့ ဆေးပညာလောကထဲက ဆရာဝန်ကြီးများ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်ကြတာ အလွန်အကျွံဖြစ်လာလို့ လူတွေမှာ ရောဂါရ လာကြတယ်လို့ လူတွေကစသိတာ နှစ် ၅၀ လောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ တိတိ လင်းလင်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ပြောနိုင်တာက နှစ် ၃၀ လောက် ပဲရှိသေးတာဖြစ်လေတော့ ဒီအသိကို ဆေးလောကက လူတွေအနေနဲ့ ပထမဆုံး အားလုံးက သဘောပေါက် လက်ခံလာရအောင် လုပ်ရပါတယ်။ လက်ခံသဘောပေါက်ပြီးတဲ့နောက် ဆေးလိပ်စွဲ နေတဲ့ ဆေးလောကက လူတွေဆေးလိပ်ကို စွန့်ပယ်ကြဖို့ ဒုတိယကြိုးစားကြရပါ တယ်။

ဆေးလိပ်ရဲ့အန္တရာယ်ကို စသိတဲ့သူတို့ အနောက်နိုင်ငံတွေက အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်နဲ့ ကနေဒါနိုင်ငံတွေမှာ ဟိုလွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၃၀ တုန်းက ဆရာဝန်တွေ ဆေးလိပ်သောက်ကြတာပဲ။ တခြားနိုင်ငံများ နည်းတူပေါ့။ နောက် ဆေးလိပ်ရဲ့ အန္တရာယ်ကို ဂယဏနာသိလာတဲ့အခါ ဆရာဝန် သုံးပုံနှစ်ပုံက ဆေးလိပ်ဖြတ် လိုက်ကြတယ်။ ကျန်တစ်ပုံကလည်း လျှော့သောက်ကုန်ကြသတဲ့။

ဟုတ်တာပေါ့။ ဒီအန္တရာယ်ရဲ့ အတိမ်အနက်ကို တကယ်သိသူများက တကယ်ဖယ်ရှားတားဆီးရမှာပေါ့။ ကျွန်မတို့နဲ့ မောင်နှမလို ခင်မင်တဲ့ အရိုးအထူးကု ဆရာဝန်ကြီး ဦးစံဘော်ဆိုရင် စီးကရက် အလွန်သောက်တာနဲ့ ကင်ဆာဖြစ်ပြီး

အသက် ၆၀ ကျော်လေးနဲ့ သေဆုံးသွား ရှာတယ်။ စိတ်သဘောကောင်းပြီး အလွန် တော်သူ။ အလွန်ရိုးသားသူ အလုပ်ကိုအလွန်လေးစား ဂရုစိုက်သူမို့ အသေစောလေ ခြင်းလို့ နှမြောလိုက်တာ။ ဒီဆရာဝန်ကြီးဟာ ပေါင်ရိုးကျိုးတာကို ဆင်စွယ်နဲ့ အစားထိုးကုဖို့ စမ်းသပ်အောင်မြင်လို့ ကမ္ဘာကသိခဲ့သူပေါ့။

ခုဖြင့် ဆေးလိပ်သောက်တာ လူကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်တာ အမှန်ပဲဆိုတာ ကို ဘယ်ဆရာဝန်မှ အငြင်းမပွားတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တချို့ ဆရာဝန်တွေက ဒီအကြောင်းကို လူတွေသိအောင် လုပ်ပေးမှု နည်းပါးရုံမက တချို့များ ဆရာဝန် တန်ဖိုးနဲ့ ဆေးလိပ်မဖြတ်ဘဲ သောက်နေသေးတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီလို ဆရာဝန်ဖြစ်ပါရဲ့နဲ့ ဆေးလိပ် သောက်ပြနေသေးတာကတော့ ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ်ကို ဖောက်ဖျက်ရာကျတယ်လို့တောင် ဆေးလိပ်တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့တွေက ဆိုနေကြပါ ပြီ။

အမေရိကန် ချီကာကိုအနောက်မြောက်ဆေးရုံက သမားတော် အဖွဲ့ကတော့
၁။ ဆရာဝန်ဖြစ်ပြီး လူရှေ့သူရှေ့မရှောင် ဆေးလိပ်သောက်နေသေးရင် အဲဒီ ဆရာဝန်ဟာ ဒီခေတ်သိပ္ပံပညာနဲ့ တွေ့သိထားမှုတွေအရ ဆရာဝန်ကျင့်ဝတ်ကို ချိုးဖောက်တာ ဖြစ်တယ်။

၂။ ကိုယ့်လူနာတွေကို ဆေးလိပ်က နောင်ကိုပေးလာမယ့် ဝေဒနာများ အကြောင်း ကောင်းကောင်းသိအောင် ပြောပြရမယ်။ လူနာက ဆရာဝန်စကား အလေးထား မှုကို အထင်မသေးပါနဲ့။ ဆရာဝန်ဆီ ပြလာတဲ့ လူနာတိုင်းကို ဆေးလိပ်သောက် တယ်ဆိုရင် အဖြတ်ခိုင်းပါ။

၃။ ဆေးရောင်းတဲ့ဌာနတွေမှာ စီးကရက်ရောင်းချခြင်း မပြုပါစေနဲ့။

၄။ ဆေးရုံမှာလုပ်နေတဲ့ ဆရာဝန်၊ ဆရာဝန်မ၊ သူနာပြု၊ ဆေး ကျောင်းသား၊ ဓာတ်ခွဲခန်းက လူတွေအားလုံး ဆေးလိပ်သောက်တာကို အားမပေးဘဲ အဖြတ် ခိုင်းပါ။

၅။ နှလုံးရောဂါ၊ အဆုတ်ကင်ဆာ စတဲ့ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး အသင်း အဖွဲ့တွေမှာ ဆရာဝန်တွေက တက်တက်ကြွကြွ ကူညီပါဝင် လုပ်ဆောင်ပါ။

၆။ ငယ်ရွယ်သူတွေ ဆေးလိပ်ကပေးတဲ့ အန္တရာယ်ကိုပြပြီး ဆေးလိပ်ဝယ်မသောက် မိအောင် တားဆီးကြပါလို့ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လျက် ရှိပါတယ်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ကြစို့ဆိုတဲ့ လှုပ်ရှားမှုကြီးကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနက ဆေးလိပ်အန္တရာယ်ကို ကြေညာလိုက်တဲ့ အချိန်ကစပြီး

ပြုလုပ်လာကြတယ်။ အမေရိကန်ဆေးရုံတွေမှာ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ ဆေးခန်းတွေ အများကြီး ဖွင့်ပေးပါတယ်။ ဒီဆေးခန်းတွေကို အမေရိကန်ဆေးရုံများအသင်းနဲ့ ကင်ဆာအဖွဲ့ကြီးက ကူညီပြီး လုပ်ပေးနေတာပါ။

တချို့က ဆေးလိပ်ရဲ့ ဆိုးကျိုးကိုသိပေမယ့် သိပ်စွဲနေတာ၊ သောက်လာတာ ကြာလှပြီဟာမို့ ကိုယ့်ဘာသာဖြတ်နေတော့ မပြတ်ကြဘူး။ အဲဒီလိုလူတွေကို ဆေးလိပ်ဖြတ်ပေးတဲ့ ဆေးခန်းတွေက ကူညီတာပါ။ တချို့ဆေးခန်းတွေက တစ်ယောက်ချင်း ဖြတ်ပေးပါတယ်။ တချို့ ဆေးခန်းတွေက အစုအဝေးနဲ့ ဖြတ်ပေး ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ဘာသာ ဖြတ်လို့မရသူတွေက ဆေးခန်းတွေရဲ့ အကူအညီ ကိုယူပြီး ဖြတ်ကြတာပါ။

ဆရာဝန်တွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်မနဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ ဆရာဝန် နှစ်ယောက် သူတို့ကိုယ်တွေ့ကလေးတွေ ရေးပေးတာကိုလည်း ဖတ်ကြည့်ကြပါဦး။

■ ကျွန်တော့်ကိုယ်တွေ့

ဆရာဝန်တစ်ယောက် ဘယ်လောက်တော်သတဲ့လဲ၊ အမျိုးမျိုး သော ပေတံ၊ ကိုက်တံတွေနဲ့ တိုင်းကြပါတယ်။ တိုင်းနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် တိုင်းချင်တဲ့ပေတံ တစ်ခုကတော့ အဲဒီဆရာဝန်ရဲ့ ပယောဂလုံ့လ စိုက်ထုတ်မှုကြောင့် လူဘယ် နှစ်ယောက် ဆေးလိပ်လုံးဝ တစ်သက်လုံး ပြတ်သွားခဲ့ပါသလဲ၊ လုံးဝပြတ်တာနော်၊ တစ်သက်လုံးနော်။ သူများတွေတော့ မပြောတတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်ကြောင့် တကယ် လုံးဝပြတ်တဲ့ လူကတော့ လက်ချိုးရေလိုရပါတယ်။

အရက်စွဲ၊ ဆေးစွဲ၊ ဆေးလိပ်စွဲ အင်မတန်ပြတ်ခဲ့လှပါတယ်။ ဆရာဝန်က ပြောရဲ့ 'ဖြတ်နော်၊ လူနာကလည်း 'အင်း၊ ဟုတ်ကဲ့'။ နှစ်ခါ မစဉ်းစားဘူး။ ကတိ လွယ်လွယ်ပေးတယ်။ လွယ်လွယ်ဖျက်ဖို့။ ဆရာဝန် နဲ့ လူနာ နားလည်မှုယူထားသလို နေနေကြတယ်။ ဆရာဝန်ဘက်က လည်း နှိုက်နှိုက်နဲ့နဲ့ မေးတာစမ်းတာ မလုပ်ဖို့။ လူနာဘက်ကလည်း အပေါ်ယံဝေလည်ကြောင်ပတ် ဖြေဖို့ပေါ့။ (Tacit agreement between doctor and his patient not to probe further.) စွဲတဲ့အကျင့်ကို ချေဖျက် ဖို့ဆိုတာ အပြောလွယ်သလောက် အလုပ်ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့် စွဲခဲ့တယ်၊ ဘယ်လိုစွဲခဲ့တယ် လူနာရဲ့ရုပ်ပိုင်းတွင်မက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေ နောက်ခံ ဗဟုသုတ၊ ပညာအရည်အချင်း၊ သူ့ရဲ့အတ္တဖွဲ့စည်းမှု၊ စွဲမှုအပေါ် သဘောထား၊ တကယ်ဖြတ်လိုတဲ့ ဆန္ဒရှိမရှိ၊ အသေးစိတ်အချိန်ယူပြီး မေးရပေတော့မယ်။ သိတယ် မဟုတ်လား။ ဆရာဝန်ဆိုတဲ့ လူကလည်း အချိန်ဆင်းရဲလေတော့ ပတ်ပတ်နပ်နပ်

ရေရေလည်လည် မမေးနိုင်၊ မစူးစမ်းနိုင်၊ မမေးမိ၊ မစူးစမ်းမိဘူး။ (မမေးတတ်၊ မစူးစမ်း တတ်တာလား၊ အဒီဘက်က ကျွန်တော်တို့တတွေ အားနည်းကြတယ်။ အခု ပြောပြနေကြတဲ့ Communication အတတ်ပညာ ချို့တဲ့ကြလေရဲ့) ဒီလိုပဲ အပယ်ကမေးခွန်းတွေ အပေါ်ယံကြောဖြတ်ခိုင်း။ လူနာဘက်ကလည်း အိုကေပဲ၊ စိတ်ချပါဆရာ နောက်မသောက်တော့ပါဘူး။ အမယ် ကတိတွေအထပ်ထပ်ပေးလို့။ ဝါရင့်တဲ့ ဆရာဝန်သာဆိုရင်ဖြင့် ကတိတွေ တစ်ထမ်းကြီးပေးနေတဲ့လူနာကို ပြုံးကြည့်နေပေလိမ့်မယ်။ နားလည် ခွင့်လွှတ်တဲ့အပြုံး။

ကြုံရတတ်တာလေးတွေ ပြောရဦးမယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တာ ကြာပြီလား။ မကြာသေးပါဘူး ဆရာ၊ လေးငါးဆယ်နှစ်ပါ။ အသေးစိတ် တိတိကျကျထပ်မေး တော့မှ နှစ်နှစ်ဆယ် သုံးဆယ်ကြာပြီ။ ဘာကြာသေးတာမှတ်လို့။ ကြိုက်တော့ ကိုယ်သောက်လိုက်ရတဲ့ သက်တမ်းကြာတယ်မထင်၊ ပြတ်တာ ဘယ်လောက် ကြာပြီလဲ။ တချို့ကလည်း ရိုးရိုးသားသား ရောဂါသည်းမှ ဖြတ်တာပါဆရာ၊ ဒါတောင် တစ်ခါတစ်ခါ ဖွာမိပါသေးတယ်။ တချို့ကတော့ ဖြတ်တာကြာပါပြီ ဆရာရယ်တဲ့။ ဘယ်လောက် ကြာပြီလဲ၊ နှစ်ရက်ခွဲရှိပြီ၊ သုံးရက်ခွဲရှိပြီတဲ့။ တယ်ကြာ။ ရီလေတီဗတီ သီဝရီကို သတိရစရာ၊ နှစ်ရက် သုံးရက် မသောက်ရတာကို နှစ်ပေါင်း ၇၀၀ ထင်နေတယ် (တစ်ညလွဲတာကို ရက်ပေါင်း ၇၀၀ ဆွေးတယ်ဆို တာ မှားဆုံးပဲ။ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ တဲ့) တစ်ခါတလေ လူနာလှည့်ကြည့်ရင်း မေးရတယ်၊ ဆေးလိပ် သောက်သေးလား၊ ပြတ်ပါပြီ ဆရာ။ ဘေးက လူနာတွေကတော့ ပြုံးစိစိ မရိုးမရွ မျက်နှာတွေနဲ့၊ ထမင်းစားကောင်းရဲ့လား၊ နှစ်လိပ်ထဲပါဆရာ။ ဝါးဟားဟား ဝါးလုံးကွဲ ရယ်ချင်စရာ။ တစ်ခါက လူနာတစ်ယောက် ပြတ်ပြီလား။ ဟုတ်ကဲ့။ ကဲ အဆုတ် စမ်းရအောင် အင်္ကျီလှန်ဗျာ၊ လူနာက တွန့်ဆုတ် တွန့်ဆုတ်၊ ကဲဗျာ ကြာတယ် မြန်မြန်လုပ်ပါ။ အပေါ်တိုက်ပုံအင်္ကျီကို လှန်လိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ အတွင်းအိတ် ကပ်ထဲက ထိုးထိုးထောင်ထောင် ခေါင်းပြုပြနေတဲ့ ဆေးလိပ်တွေကို ပက်ပင်းမြင်ရ လေတော့ ဆရာဝန်ခမျာ လိပ်တက်လာတဲ့ဒေါသကို မျိုချလိုက်ပြီး ပါးစပ်ပိတ်နေ လိုက်ရပါတော့တယ်။

ဪ ငယ်ကအချစ် အနှစ်တစ်ရာ မမေ့သာဆိုသကဲ့။ ငယ်ချစ်ဆိုတော့ မမေ့နိုင်ကြ။ ကဲ ကျွန်တော်တို့ပြောလို့ ဆွေးနွေးပညာပေး တိုက်တွန်းဝေမျှခံစားလို့ ဆေးလိပ်ပြတ်သွားပြီဆိုကြပါစို့။ ကျွန်တော့်တို့ကြောင့် ပြတ်သွားတာ သေချာရဲ့လား။ ဟုတ်သလောက်ဟုတ်တယ်၊ မဟုတ်သလောက်မဟုတ်ဘူး။ ရောဂါကြောင့် ဆက်

မသောက်နိုင်လို့ကို ရှုံ့ရှုံ့မဲ့မဲ့နဲ့ ဖြတ်ရတာလည်းပါတယ်။ မော(မ်) ပြောသလိုပေါ့။ လူတွေဟာ အသက်ကြီးလာရင် မကောင်းမှု၊ ပျော်ပါးမှုတွေကို စွန့်ကြတယ်တဲ့။ စွန့်တဲ့အကြောင်းက အဲဒီပျော်ပါးမှုတွေဟာ သူတို့အတွက် ပျော်ရွှင်စရာ မဟုတ်တော့ဘဲ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်လာလို့ပါပဲတဲ့။ (Men only abandon their vices when advancing years have made them a burden rather than a pleasure.) ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေတစ်ဦးကတော့ ဆေးလိပ်မီးပေါက်တော့ အင်္ကျီ၊ လုံချည် အကောင်းဝတ်စရာ မရှိတာကြည့်ပြီး ဖြတ်တာတဲ့။ ပြတ်သွားတဲ့လူတွေကိုကြည့်ရင် ကျွန်တော့်အတွေ့အကြုံအရ မိန်းမက ပိုများတယ်။ မိန်းမတွေက ယောက်ျားတွေ ထက် စိတ်ပြတ်တယ်ဗျာနော်။ ဆရာသမားရဲ့ စကားကိုလည်း ပိုနားထောင်တယ်၊ ပို ယုံကြည်တယ်၊ ဆင်ခြေဆင်လက်ပေးလေ့မရှိဘူး။ အထွန့်မတက်တတ်ကြ။ မကောင်းဘူးနော် ဖြတ်တယ်။ သိတယ်မဟုတ်လား ကျွန်တော်တို့ ယောက်ျားတွေ အကြောင်း မကျက်တကျက်ပေါင်မုန့်က ခပ်များများ၊ အလကား အာလူးတွေပါကွာ။ သူတို့ ဆရာဝန်တွေကိုယ်တိုင်လည်း သောက်နေတာပဲ။ မကောင်းဘူးဆိုရင် သူတို့လည်း မသောက်ကြနဲ့ပေါ့။ (ဆရာဝန်လည်းလုပ် သူလဲမကောင်းမှုနဲ့ မကင်းဘူး ဆိုတာ မေ့နေပုံရတယ်) ကိုယ်တို့ အိမ်နားက အဖိုးကြီးသေပြီ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ ဆေးလိပ်တစ်စက်မှ မသောက်ဘူး။ ဆေးလိပ်မသောက်လည်း အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေတဲ့ မသာတွေမရနိုင်ဘူး။ ဘာဘူး၊ ညာဘူးတွေပေါ့လေ။ မပြတ်ဘူး။ မဇ္ဈိမဒီပဒါပေါ့ဆရာရယ် နည်းနည်းပါးပါးတော့ သောက်တာပေါ့။ အမယ် ဘုရား ဟောတောင် အလွဲသုံးစားလုပ်လိုက်သေး။ မကောင်းမှုမှာ အလယ်လမ်းမရှိဘူး ကိုယ့်လူတို့ရေ။

ဆေးလိပ် တကယ်ပြတ်ပြီလား၊ ဟုတ်ကဲ့ သေချာတာကတော့ သူ့ရဲ့ အသက်ရှူထုတ်တဲ့လေငွေ့ ဆေးနဲ့ကင်းပြီ။ စားလို့ကောင်းလာပြီ။ လူဝလာပြီ။ ပေါင်ခါန်တက်လာပြီ။ ဆေးလိပ်မသောက်တဲ့လူက ဆေးလိပ်သမားရဲ့ အသက်ရှူ ထုတ်တဲ့ လေငွေ့ကို အနံ့ခံကြည့်တာနဲ့ သောက်သေးလား၊ ပြတ်ပြီလား၊ ယတိပြတ် ပြောနိုင်တယ်။ အနောက် နိုင်ငံမှာတော့ လူနာနဲ့ ဆရာဝန် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်နေကျ ဆိုတော့ လူနာဆေးလိပ်တကယ်ပြတ်ရင် လက်ကနွေးနွေးထွေးထွေးရှိပြီး ပြန်သောက် ရင် အေးစက်စက် ဖြစ်နေတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဆေးလိပ်ကြောင့် အရေပြားကို သွေး အလျှောက်နည်းတဲ့ လက္ခဏာပေါ့။ တချို့ ဆေးလိပ်ပြတ်သွားတဲ့ လူတွေ ကွမ်း တဖြူဖြူနဲ့၊ တချို့ ဆေးလိပ်လည်းမပြတ်၊ ကွမ်းလည်း စွဲ။

ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန်တွေ၊ ဆေးကုတဲ့ လူတွေဘက်ကရော ဆေးလိပ် ပြဿနာကို ဘယ်လိုသဘောထားရမလဲ။ ဘယ်လိုသဘောထားရင် ကောင်းမယ် ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့လည်း တိတိကျကျမသင်ယူခဲ့ရပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ရဲ့ အတွေ့အကြုံအရ ထားသင့်တယ်ထင်တဲ့ သဘောထားခံယူချက်တချို့ ပြောပြမယ်။

၁။ ဆေးလိပ်ကြောင့် သလိပ်ပွတာ၊ လေဖြန်ရောင်တာ၊ အဆုတ်ပွတာ ဒါတွေနဲ့ လူနာက ဆရာဝန်ဆီလာပါတယ်။ ဒါတွေကို သက်ဆိုင်ရာ ဆေးဝါးနဲ့ကုသလို့ ပျောက်ကင်းသွားပြီဆိုပါတော့။ ကျွန်တော်တို့ တာဝန်ကျေပြီလား။ ဆေးလိပ် ပြန်သောက်ရင် ပြန်ဖြစ်မှာပဲ။ ရှင်းပြီ ပဲ။ လမ်းကြီးက ဖြူးနေတာပဲ။ ဒဂုန်တာရာ ရဲ့ အဝတ်မပါတဲ့ လမ်းမကြီးလိုပေါ့။ ဒါကိုသိသိကြီးနဲ့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ မပြောဘဲ ဆေးကုသပြီးတာနဲ့ လွှတ်လိုက်ရမလား။ ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ အပြတ်ပြောရမယ်။ နားထောင်မှရမယ်။ ရောဂါဖြစ်ချိန်မှာ ဆေးလိပ်ရဲ့ ဆိုးပြစ်တွေကို ဖိပြောရမယ်။ (ရောဂါခံစားနေချိန်မှာ လူနာရဲ့စိတ်က ပျော့ပျောင်းလို့ နေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အပေါ်မှာလည်း အကိုးစား ဆုံးအချိန်ပေါ့) ဒါ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တာဝန်ပဲ။ ဆေးကုပေးလိုက်ရတာထက် ပိုခက်ပါတယ်။ ပိုခက်လာပါပြီ။ Behaviour Modification ပေကိုး။ အကျင့်စရိုက်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲပစ်ဖို့၊ ကြိုးစားရတာ၊ ဒါတော်လှန်ရေးပဲ။ အကျင့်စရိုက် တော်လှန်ရေး၊ နည်းနည်းပါးပါး နေရခက်တာ၊ ကသိကအောင့်ဖြစ်တာ၊ ထိခိုက်တာရှိမှာပေါ့။ တစ်ခါတစ်ရံ အခက်တွေ့တာက လူနာက ဆေးလိပ် တင်မက အရက်ရော ကွမ်းပါစွဲနေတယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ လောလော ဆယ် လက်ဝင်းပြဿနာက ဘာလဲ။ အဲဒါနဲ့ဆိုင်တာကို အရင်ရှင်း။ ကျန်တာ တွေကိုတော့ လျော့ခိုင်းထား၊ ခဏမျှောထား၊ အားလုံး ဖြတ်ခိုင်းရင် လူနာ စိတ်ညစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ဆီလာမှာ မဟုတ်တော့။ တစ်ခုမှလည်း ပြတ်မှာ မဟုတ်။ အဆိုးကြီးကို အရင်တိုက်ပြီး အဆိုးလေးတွေကို ချန်ထားကြဦးဖို့ရဲ့။ သူနဲ့ ကိုယ်နဲ့ယုံကြည်မှု၊ ကိုးစားမှု အပြည့်အဝရမှ တဖြည်းဖြည်း ကြိုးစား ကြည့်။ ခက်တယ်ဗျ။ ဆရာဝန် ထိပ်ပြောင်သွားနိုင်တယ်။ ဆံပင်ဖြူသွားနိုင် တယ်။ ဟာကျူလီ စွမ်းအားမျိုး လိုတာဗျနော်။ (Herculean Task)

၂။ တချို့ဆရာဝန်တွေရဲ့ ရင်ထဲမှာ အကျိတ်အခဲလေးတစ်ခု ရှိတယ်။ ဒီဆေးလိပ်စွဲ အရက်စွဲတဲ့လူတွေ ဒါတွေကြောင့် ရောဂါဖြစ်တာ၊ ရောဂါပိုသည်းတာကို သိသိကြီးနဲ့ ဘာကြောင့် မဖြတ်နိုင်ရတာလဲ။ နေပလေစေ။ ပါးစပ်ကသာ

ပြောနေကြတာပါ။ စိတ်ထဲကပါတာမဟုတ်။ ဖြစ်လာတော့လည်း ကုပေးကြ တာပါပဲ။ တစ်ပြားသားမှ လျော့မကုပါဘူး။ သို့သော်လည်း အကျိတ်အခဲ ကလေးကတော့ ခုလု ခုလုနဲ့ စွဲတဲ့လူတွေဟာ တကယ်တော့ သနားစရာပါ။ သူတို့မှာ အကူအညီလိုပါတယ်။ မေတ္တာလိုပါတယ်။ အကြင်နာလိုပါတယ်။ စိတ်ဓာတ်ခွန်အား ဝိတာမင်လိုပါတယ်။ ကရုဏာဒေါသောပါဗျာ။ စိတ်ဆိုးလို့ ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဟုတ်စ။ ဟင့်အင်း ကရုဏာ ဒေါသောမလိုပါဘူး။ ကရုဏာဒေါသောဆိုတာ၊ စတာကတော့ ကရုဏာ ဆုံးတော့ ဒေါသ၊ ကရုဏာ သကြားအုပ်ထားတဲ့ ဒေါသကို နိုင်ကြီးပါလား၊ မကောင်းပါဘူး။ မေတ္တာကရုဏာ ဆိုတာလည်း ကိုယ့်မှာရှိမှပေးနိုင်တာမျိုး။ ဒီတော့က အဟမ်းအဟမ်း ဆရာဝန်တွေ စိတ်ကောင်းမွေးကြ။

၃။ နောက် ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီး ပြန်သောက်တဲ့လူတွေအပေါ် ဘယ်လို သဘောထား မလဲ၊ စိတ်ဆိုးဒေါသဖြစ်ရမလား၊ ပေယျာလကန် ထားရမလား။ ကျွန်တော်ဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စိတ်မတင်မကျဖြစ်ဖူးတယ်။ (စိတ်ကြွစိတ်ကျရောဂါ တစ်မျိုးပေါ့ နော်) ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန် ဖြစ်စက လူနာတွေက ကတိပေးပြီးမှ အရက် ပြန်သောက်ရင် ဆေးလိပ်ပြန်သောက်ရင်၊ သိပ်စိတ်တို ဒေါသထွက်ကြ တရားတရား ဖြစ်မိကြတယ်။ အလကားလူတွေ ကတိမတည်ဘူး။ ဘာညာပေါ့လေ။ တစ်ခါတစ်ရံ လူနာအပေါ် စူစူအောင့်အောင့်ရော၊ ဆူဆူဆဲဆဲရော လုပ်မိပါ တယ်။ နောက်တော့ စိတ်အထူးကုဆရာဝန်ကြီး တစ်ဦးနဲ့တွေ့တယ်။ သူက ကျွန်တော့်တို့တတွေ ဒေါပွရင် ပြုံးကြည့်နေတာပဲ။ ဆရာကော စိတ်မဆိုး ဘူးလား။ ဟင့်အင်း၊ မဆိုးပါဘူး။ ဟင် ဘာကြောင့်လဲ။ အရက်သမား အရက် ပြတ်တယ်မရှိဘူးဗျ။ နားတာပဲရှိတယ်။ (ဆေးလိပ်သမားလည်း ထိုနည်းပဲလို့ နားလည် လိုက်ရတာပေါ့လေ)ဟာ ဟုတ်သားပဲ။ ဒီသဘောထားကို ကိုင်စွဲ ထားရင် စိတ်ချမ်းသာတယ်၊ လူနာအပေါ် ဒေါပွစရာ မလိုတော့ဘူး။ ဒါနဲ့အစ က စိတ်ဆိုး ဒေါသထွက်ရာကနေ နောက်တော့ ဥပေက္ခာပြုနိုင်မလိုလို ဖြစ်လာ တယ်။ ပြန်သောက်လို့ရောဂါဖြစ်လာရင် ကုပေးလိုက်တာပဲ။ သိပ်စိတ်မတို တော့ဘူး။ တပြိုင်နက်တည်းမှာ အားကြီးမာန်တက်အရက်၊ ဆေးလိပ်၊ ဆန့်ကျင်ရေး တရားမဟောမိပြန်ဘူး။ ဟာ ဒါမှန်ကန်တဲ့ ဥပေက္ခာဟုတ်ရဲ့ လား? ဒါတစ်ဖက်စွန်း (စိတ်ကြွ) ကနေ နောက်တစ်ဖက် (စိတ်ကျ) ကို ခုန်ကူးတာပဲ။ ပြန်သောက်လို့ ရောဂါရရင်လည်း စိတ်မခု၊ စိတ်မဆိုးဘဲ။

ကြင်ကြင်နာနာကုပေးကြပါ။ တကယ်ကလည်း လူနာကို ဆေးလိပ်အရက်ဖြတ်ဖို့ စည်းရုံးရေးမလျှော့နဲ့၊ ကျွတ်ချိန်တန်တဲ့ အချိန်နဲ့ တိုက်ဆိုင်ရင် ကျွတ်ခွင့်ရှိသေးတာကိုး။ ဒါမှ အစွန်းနှစ်ဖက် လွတ်တဲ့လမ်းလို့ ဆိုရမယ်ထင်ပါတယ်။

ဒါလောက်ပါပဲ။ ဆေးလိပ်ဆန့်ကျင်ရေးတရား သိပ်မဟောရဲဘူး။ တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှာ သိပ္ပံပညာတင်က “သေခြင်းဆိုးတရား” (ဆေးလိပ်သောက်တဲ့လူကို သေခြင်းဆိုးလို့ ဆရာကခေါ်ပါတယ်) ဟောတုန်းက ဟောတုန်းတန်းလန်း ကျောင်းသားတချို့ အပြင်ထွက်လာကြတယ်။ ခံတွင်းချဉ်လို့တဲ့။ ဟောရင်းသာ ပျံလွန်တော်မူမည်၊ ဆန့်ဖြူဖြူတစ်ခွက်မှ လျှမည့်သူမထွက်ဆိုတာကို သတိရစရာ။ အမေရိကန် ဟာသဝိဇ္ဇာ တစ်ယောက်ကပြောတယ် “ဆေးလိပ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ရောဂါဆိုးတွေအကြောင်း ဖတ်ရတော့လန့်လို့ အခုတော့ဖြတ်လိုက်ပါပြီ” တဲ့... “စာဖတ်တာကို” တဲ့။

အသိမှန်၍၊ အကျင့်စရိုက်ဆိုးရဲ့ ကျေးကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

ဒေါက်တာအောင်ကြီး
သရုပ်ပြ၊ ဆေးပညာဌာန
ဆေးတက္ကသိုလ်၊ မန္တလေး။
x x x

ဆေးလိပ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ရောဂါဆိုးတွေအကြောင်း ဖတ်ရတော့ လန့်လို့အခုတော့ ဖြတ်လိုက်ပါပြီ
စာဖတ်တာကိုလေ

လူတိုးတက်မှုတစ်ခု

ဒီနေ့ လူ့လောကတိုးတက်လာမှု တစ်ခုကတော့ လူ့ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးအတွက် နီးကြားတဲ့အသိနဲ့ လုပ်ဆောင်လာတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ အများကြီးပေါ်ပေါက်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူသိအများဆုံးကတော့ GREEN PEACE ဆိုတဲ့အဖွဲ့ပါ။ ပြင်သစ်ပြည်က လူတစ်စုဟာ ကမ္ဘာအနှံ့အပြားမှာ ရေထုလေထု ညစ်ညမ်းမှုတွေ ဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်နေကြတဲ့ အစိုးရတိုင်းကို လူသိရှင်ကြား ကန့်ကွက်အရေးဆိုနေကြပါတယ်။ သမုဒ္ဒရာကမ်းခြေတစ်လျှောက် ရေနံများ ယိုစိမ့်ခြင်း၊ ကျွန်းငယ်တစ်ခုမှာ အနုမြူဗုံးဖောက်ခွဲစမ်းသပ်ခြင်း စတာတွေကို သူတို့က ကန့်ကွက်အရေးဆိုနေကြပါတယ်။

အက်စစ်မိုးကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးရမှု၊ အာတိတ်နဲ့ အင်တာတိတ်

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ဒေသများမှာ အိုဇိုးလွှာလျော့ပါးကြရမှုတွေကိုလည်း လူတွေက သိရှိလာရပြီး၊ ဒီအန္တရာယ်တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဒါတွေကို အထူးအလေးပေး အရေးယူဆောင်ရွက်မှုတွေ လုပ်ဆောင်လာကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘန်ကောက်မြို့က အမျိုးသမီးတစ်ဦးကတော့ ဘန်ကောက်မြို့တော် သန့်ရှင်းရေးအတွက် "Anti - Litter's Campaign" လို့ အမည်ပေးပြီး လမ်းမပေါ် တွေမှာ အမှိုက်ပစ်တာကို တိုက်ဖျက်တဲ့ လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်ပြီးလုပ်နေပါတယ်။ လမ်းပေါ်အမှိုက်ပစ်တာဟာ ထိုင်းလူမျိုးတွေရဲ့ အကျင့်ပဲလို့ ပြောတတ်တဲ့ လူလတ်၊ လူကြီးပိုင်းတွေကို ချန်လှပ် ပြီး ကလေးလူငယ်တွေကို စည်းရုံးပြီး သူကလုပ်တာပါ။ ခုဆိုရင် သူ့ အလုပ်အောင်မြင်လို့ ဘန်ကောက်မြို့တော် သန့်ရှင်းရေးမှာ အများကြီး အထောက်အကူ ဖြစ်နေပါပြီ။ လူတွေကို အသိစိတ်ဓာတ်နိုးကြားအောင် စည်းရုံးနိုင် တာနဲ့ ခုလိုအောင်မြင်တာပါ။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်ကမှစခဲ့တဲ့ ဒီ လုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးနဲ့ လူနေမှုအဆင့်မြင့်ရေး လုပ်ငန်းတွေမှာ အတော်ကြီး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသတဲ့။ သူ့အလုပ်ကို ကျယ်ပြန့်စွာလုပ်ဆောင် လာနိုင်လို့ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကပေးတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်မှု ဆုများပင် ရရှိခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်မတို့ ဆရာဝန်တွေအနေနဲ့ ဆေးလိပ်အခိုးအငွေကြောင့်ရတဲ့ ရောဂါ တွေအကြောင်းကို သိနေကြပြီလည်း ဖြစ်တယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်ကြတော့ဘူး ဆိုရင် ဒီရောဂါတွေကို ကာကွယ်တားဆီးနိုင်မှာကိုလည်း နားလည်ကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်တားဆီးဖို့ ဆေးလိပ်သောက်နေသူတွေကို ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့၊ မသောက်တတ်သေးတဲ့လူတွေကို မသောက်ကြဖို့ လုပ်ဆောင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စဟာ လူသားအားလုံးရဲ့ အသိစိတ်ဓာတ်နဲ့ လုပ်ဆောင်မှု ဖြစ်မှာပို့ လွယ်မယောင်နဲ့ ယနေ့တိုင် လုပ်ဆောင်သူများ ထိထိရောက်ရောက် အောင်အောင် မြင်မြင် မလုပ်နိုင်ကြသေးပါဘူး။ ကျွန်မတို့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအနေနဲ့တော့ ရောက်တဲ့နေရာများမှာ ကြည့်ရှုကုသပေးတဲ့နေရာများမှာ ကြည့်ရှုကုသပေးရတဲ့ လူနာများကို ဆေးလိပ်ကြောင့် ဖြစ်ပွားရတဲ့ အကြောင်းအရာများကို ရှင်းလင်း ပြောပြခြင်း၊ ဆက်ပြီးမသောက်ဖို့၊ မေတ္တာရပ်ခြင်း၊ မိမိတို့လုပ်ဆောင်နေတဲ့ ဆေးရုံ များ၊ ဆေးပေးခန်းများမှာ ဆေးလိပ်မသောက်ရဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်ငယ်လေးများ ရေးဆွဲထားခြင်း၊ လူနာများသာမက လူနာစောင့်များ ဧည့်သည်များပါ ဆေးလိပ်

မသောက်ရန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ လုပ်ထားခြင်းများဖြင့် ဆေးလိပ်အန္တရာယ် ကို တစ်နိုင်စာလုပ်နိုင်သမျှ လက်လှမ်းမီသလောက် တားဆီးလုပ်ဆောင် နေကြပါ တယ်။

ကျွန်မတို့ နေ့စဉ်တွေ့ကြုံ ပြုစု၊ ကုသပြီး ဖြေရှင်းနေရတဲ့ ရောဂါတွေ အများစုဟာ ဆေးလိပ်သောက်လို့ ဆေးလိပ်က အခိုးအငွေများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ ရတဲ့ ရောဂါတွေ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုရင် မမှားပါဘူး။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ အဆိုအရ နှစ်စဉ် ဆေးလိပ်ကြောင့် လူပေါင်း ၂ သန်းခွဲ သေဆုံးနေရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဆေးလိပ်ဆိုရာမှာ ဆေးပေါ့လိပ်၊ စီးကရက်၊ ဆေးပြင်းလိပ်၊ ပြောင်းဖူးဖက်၊ ဘယ် ဆေးလိပ်မဆိုပေးတဲ့ အန္တရာယ်အတိုင်းအတာကတော့ အတူတူချည်းပါပဲ။ ဆေးလိပ်ကြောင့် ဖြစ်ပွားတဲ့ရောဂါထဲက အဆိုးဆုံး ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ရောဂါကတော့ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါပါ။ ဒါကတော့ ဆေးလိပ်သောက်သူကိုသာမက ဆေးလိပ်အခိုးအငွေကို အမြဲတမ်း ရှူရှိုက်မိရင် လည်း ကိုယ်တိုင်သောက်သုံးတာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ အနီးကပ်ဆုံးလူသောက်တာနဲ့ အဲဒီအငွေကို အမြဲတမ်းရှူရှိုက်နေရလို့လည်း ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ပွားနိုင်တာကို အတိအလင်းပြောဆိုနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးလိပ်ကို နှစ်ရှည်လများ စွဲသောက်သူ ဆိုရင် အသက် ၃၀ အတွင်း ငယ်ရွယ်သူရော၊ အသက် ၅၀ ကျော်သူပါ။ ကြီးငယ် မရွေး အဆုတ်ကင်ဆာ ဖြစ်နိုင်တာပါပဲ။ အဆုတ်ကင်ဆာဟာ ဖြစ်ဖြစ်ချင်း စေချင်း သိဖို့ အလွန်ခဲယဉ်းပါတယ်။ ဆရာဝန်ဆီလာပြတဲ့အချိန်မှာ အဆုတ်မှာ အသေ အချာအမြစ်တွယ်ပြီး ဦးနှောက်၊ အရိုးစသဖြင့် နေရာအနှံ့အပြားကိုတောင် ယုံ့နဲ့ နေပြီ ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ တလောက ကျွန်မထက်ငယ်တဲ့ ဆရာဝန်တစ်ဦး သလိပ် ထဲသွေးပါလို့လာပြတော့ ဓာတ်မှန်အရ ကျွန်မတို့ ကင်ဆာမှန်းအသေအချာ သိနေပေမယ့် နှစ်လသုံးလ သူ့နေသွားရတဲ့အတွင်းမှာ သူ့ကိုယ်သူ တီဘီလို့ပဲ သိသွားစေတာပါပဲ။ သူဟာ ငယ်စဉ်ကတည်းက ဆေးလိပ်အသောက်များခဲ့တဲ့သူပါ။

ဆေးလိပ်သောက်လို့ဖြစ်တဲ့ ရောဂါများဟာ ရောဂါပိုးများကြောင့် ဖြစ်ပွားတဲ့ ရောဂါများ မဟုတ်ပါဘူး။ မိမိဘာသာ မိမိဖန်တီးလို့ ဖြစ်ရတာပို့ လူလုပ်တဲ့ရောဂါ ဟာ ကာကွယ်လို့ အလွယ်ကူဆုံးရောဂါဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့တိုင်းပြည်လို ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စ နိုင်ငံများအဖို့ ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ ကျွန်မတို့နိုင်ငံရဲ့ ကျန်းမာရေး မဏ္ဍိုင်ကို အမြဲတမ်း ခြိမ်းခြောက်နေတာလို့ ထင်ပါတယ်။

ကျွန်မဆီရောက်လာတဲ့ လူနာတစ်ယောက်က ဦးဗိုလ်တဲ့။ အသက် ၄၅-နှစ်ပါ။

ညာဘက်ရင်ဘတ်အောင့်လို့ မအိပ်နိုင်လို့ ဆရာဝန်ဆီ လာပြတာပါတဲ့။ သူပြောပြတာက သူ့မှာအမြဲတမ်းနာကျင်နေပြီး အောင့်နေသတဲ့။ နာလွန်းလို့ ညမအိပ်နိုင်တာ တစ်လလောက်ရှိပြီလို့ ဆိုပါတယ်။ ငွေငွေဖျားတယ်၊ သလိပ်ထဲသွေးပါတယ် အစား အသောက်ပျက်တယ်၊ ကိုယ်အလေးချိန်ကျသွားတယ်လို့လည်း သိရှိရပါတယ်။ ကျွန်မက စမ်းကြည့်တော့လို့တွေ့တာရယ်၊ ဓာတ်မှန်ရိုက်ကြည့်လို့ မြင်တာရယ် ဦးဗိုလ်ရဲ့ ညာဘက်အဆုတ်မှာ ကင်ဆာရောဂါ အလုံးအဖု ရှိနေပြီဆိုတာ တွေ့ရှိရပါတယ်။ ဦးဗိုလ်ဟာ စီးကရက်ကို အသက် ၂၀ ကစသောက်ခဲ့ပြီး တစ်နေ့ စီးကရက် အလိပ် ၂၀ လောက်သောက်ခဲ့တယ်။ စွဲစွဲလမ်းလမ်းကြိုက်သူ ဖြစ်ပါသတဲ့။

နောက်တစ်ယောက် ဒေါ်ခင် (အသက် ၅၀)ကတော့ အသက်ရှူကျပ်တယ်၊ ချောင်းဆိုးရင် သလိပ်များတယ်ဆိုပြီး ဆေးခန်းကိုလာပြပါတယ်။ သူ့ဆေးခန်းထဲ ဝင်လာကတည်းက အသက်ရှူကျပ်နေတဲ့ လူနာလို့ သတိထားမိပါတယ်။ လူနာက လည်ပင်းကြောကြီးများ ထောင်နေအောင် အသက်ရှူနေပြီး လှဲအိပ်ရင် ချောင်းဆိုးပါ တယ်။ မေးမြန်းချက်အရ လူနာဟာဆေးလိပ်ကို ငယ်စဉ်ကတည်းကသောက်ခဲ့သူ ဖြစ်ကြောင်း သိရပါတယ်။ ဒေါ်ခင်ဟာ ဆေးလိပ်သောက်လို့ဖြစ်တဲ့ Chronic Bronchitis အဆုတ်ပွရောဂါကို ခံစားနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အတွက် ဆေးတစ်ခု ကတော့ ဆေးလိပ်သောက်တာကို ရပ်လိုက်ဖို့ပါ။ ဒါဆိုရင် အဆုတ်ပျက်စီးနေတာ အနည်းနဲ့အများ သက်သာမှုရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဦးဘမောင် အသက် ၄၅ နှစ်ကတော့ တက္ကသိုလ်က ကထိကတစ်ဦးပါ။ ဘယ်ဘက်ရင်ဘတ်အောင့်လို့ ဆေးရုံကို ရောက်လာတာပါ။ ဦးဘမောင်ဟာ အလွန် 'ဝ' သူဖြစ်ပြီး၊ နာလွန်းလို့ ချွေးသီးချွေးပေါက် ကျနေပါတယ်။ ဦးဘမောင် တကယ် ခံစားနေရတာက နှလုံးသွေးကြောကျဉ်းပြီး ပိတ်နေလို့ နှလုံးရောဂါကြောင့် နာနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဦး ဘမောင်လည်း စီးကရက် အလွန်ကြိုက်သူဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနေ့မှာပဲ နှလုံးရပ်သွားပြီး ဦးဘမောင် ကွယ်လွန်သွားရှာပါတယ်။

အဲဒီရောဂါသည် သုံးလေးယောက်ဟာ ဆေးလိပ်ကြောင့်ဖြစ်ရတဲ့ ရောဂါ များထဲက အဖြစ်အများဆုံး ရောဂါများဖြစ်ပြီး ကျွန်မတို့ ဆေးရုံသို့ တက်ရောက် ကုသတဲ့ ရောဂါများတွင်လည်း အဖြစ်အများဆုံးရောဂါ ၁၀ မျိုးမှာ ထိပ်ဆုံးကပါတဲ့ ရောဂါများ ဖြစ်ပါတယ်။

ရောဂါမိုးများကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်သောက်တဲ့ ဆေးလိပ်အခိုးအငွေ့ ကို ရှုရှိုက်လို့ဖြစ်တဲ့ရောဂါများမို့ ဆေးလိပ်အသောက်ဖြတ်လိုက်ရင် ရောဂါကို

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ကာကွယ်တာဆီးနိုင်ပါတယ်။

အနောက်နိုင်ငံများတွင် ဆေးလိပ်အန္တရာယ် တိုက်ဖျက်ခြင်းကို အသားပေး၍ လုပ်ဆောင်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ လေဆိပ်များ၊ ရုပ်ရှင်ရုံများ၊ ရုံးခန်းများတွင် ဆေးလိပ်လုံးဝ မသောက်ရတဲ့နေရာများဟု သတ်မှတ်ပြီး ဆေးလိပ်အန္တရာယ်ကို စတင်ရှေ့တန်းတင်ပြီး တိုက်ဖျက်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ တိုးတက်ဖို့ကြိုးစားနေတဲ့ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံအဖို့ ကျန်းမာရေးကို ရောဂါအမျိုးမျိုးဖြင့် ဝင်ရောက်ထိုးနှက် တိုက်ခိုက်တဲ့ ဆေးလိပ်အခိုးအငွေ့များကို ဆေးလိပ်မသောက်ခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ကြ ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ဆရာဝန်များအဖို့ ဆေးရုံတွင်း၌ ဆေးလိပ်မသောက်ရ စည်းမျဉ်းများဖြင့် ဆေးလိပ်မသောက်နိုင်အောင် စောင့်ထိန်းစေခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်လာ၍ လာရောက်ပြသည့် လူနာများအား ဆေးလိပ်ဖြတ်စေခြင်းဖြင့် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ တိုက်ပွဲဝင်နေကြပါတယ်။

သန်းယဉ်မာ

x x x

သင့်ကျန်းမာရေးကို ဂရုမစိုက်ဘူးထား ကျွန်တော်တို့ကျန်းမာရေးကို စဉ်းစားသောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပြီး ဆေးလိပ်မသောက်ပါနှင့် . . .

အနုပညာနယ်ကတာဝန်

ဆေးလိပ်ကြောင့်လူတွေ ကျန်းမာရေးထိခိုက်နေတဲ့ ပြဿနာဟာ တကယ် ကတော့ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဆရာဝန်တွေ၊ ဆေးဆရာတွေချည်း ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းလို့ ရမယ့် ပြဿနာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ဆီ ဒီ ပြဿနာရောက်လာရင် နောက်ကျတဲ့ အဆင့်မျိုး ရောက်နေပြီ။ အဲဒီ အဆင့်မရောက်ခင် ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ဖို့ လွှတ်တော်အမတ်တွေ၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ မြို့ပေါ်က အသင်းအဖွဲ့တွေ၊ ကျောင်းဆရာတွေ၊ သတင်းစာဆရာတွေ၊ စာရေးဆရာတွေ၊ ကဗျာဆရာတွေ၊ ကာတွန်းဆရာတွေ အားလုံးပါဝင်ပြီး တိုက်ဖျက်တားဆီးကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အနုပညာသည်တွေ အနေနဲ့ အလွန်အရေးကြီးတဲ့နေရာမှာ ရှိနေတာကို လည်း သတိပြုသင့်ပါတယ်။ ဥပမာဆိုပါတော့ လူငယ်တွေ ကြိုက်ကြတဲ့ ရုပ်ရှင်

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

မင်းသား အဆိုတော် စသူတွေက ရုပ်ရှင်ထဲမှာ ဝှိဒီယိုထဲမှာ စတိုင်ကျကျ စီးကရက် သောက်ပြနေတာဟာ မသောက်တတ်သေးတဲ့ လူငယ်တွေအပေါ် ဆွဲဆောင်မှု အများကြီး ဖြစ်ပေပါတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တာကို တိုက်ဖျက်နေတဲ့ နိုင်ငံအတော် များများမှာ ရုပ်ရှင်နဲ့ ဝှိဒီယို သရုပ်ဆောင်တွေက ဆေးလိပ်သောက်မပြုဖို့၊ ဇာတ်လမ်း ထဲမှာ ဆေးလိပ်မပါစေဖို့ မေတ္တာရပ်ခံတားမြစ် ကန့်ကွက်မှုများ ပြုနေကြပါပြီ။

ပြီးတော့ ကလေးငယ်တွေ အများဆုံးဖတ်တဲ့ကြည့်တဲ့ ကာတွန်းတွေမှာ လည်း ကာတွန်းဇာတ်လိုက်တွေက ဆေးလိပ်သောက်ပြမနေဖို့ မေတ္တာရပ်ခံကြပါ တယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ လူတွေရဲ့ မှားယွင်းခဲ့တဲ့အကျင့်၊ ဒီ အကျင့်ကို ဖြတ်ပြီး ပိုကျန်းမာတဲ့ လူ့လောကဖြစ်အောင် တည်ဆောက်ကြဖို့လိုအပ်တဲ့အခါ ဆေးလိပ်သောက်နေတာကို လူတွေခင်မင်တွယ်တာ မြတ်နိုးတဲ့ ပြည်သူချစ်တဲ့ အနုပညာသည်တွေက ကျွန်တော်ကျွန်မတို့မှာ ဒီအကျင့်ဆိုးရှိတယ်ဆိုတာကို မဖော်ပြသင့်ပါဘူး။ တကယ်လို့ မဖြစ်နိုင်သေးရင် လူကွယ်ရာမှာပဲသောက်ပါ။ ရုပ်ရှင်ထဲ ဝှိဒီယိုထဲမှာတော့ လှလှပပ သောက်မပြသင့်ပါဘူး။ ဒါဟာ ဆေးလိပ် သောက်ကြရေး ကြော်ငြာတစ်မျိုးပါ။ ကနေ့ မြန်မာရုပ်ရှင်ကားတွေကိုကြည့်ရင် ဇာတ်လိုက်မင်းသား စီးကရက်သောက်ပြတာ မကြည့်ချင်မမြင်ချင်မှအဆုံး ဖြစ်နေ ပါတယ်။ လူတွေက တို့လုပ်ရင်ကောင်းတယ် ထင်တယ်၊ တို့ အတုလိုက်နဲ့နေတယ် ဆိုတာကို သတိရပြီး မှားနေတဲ့လုပ်ရပ်တစ်ခုကို နမူနာပြသလို မလုပ်မိစေချင်ပါဘူး။

မြန်မာရုပ်ရှင်ကြည့် ပရိသတ်က ကတုံးမင်းသားရယ်လို့ သိခဲ့ကြတဲ့ ကမ္ဘာ ကျော် ရုပ်ရှင်နဲ့ပြဇာတ်မင်းသား ယူးလ်ဘရိုင်နာဟာ ရုပ်ရှင်ထဲမှာရော အပြင်မှာပါ ဆေးလိပ်သိပ်ကြိုက်သူပါ။ သူ့အသက် ၆၅ နှစ် အရွယ်မှာ အဆုတ်ကင်ဆာရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်သွားရှာပါတယ်။ သူက ဆေးလိပ်ကြောင့် သူဒီရောဂါရတယ်၊ ဒါနဲ့ပဲ သူသေရတော့မယ်ဆိုတာကို သိတဲ့အချိန်မှာ သူမသေခင် လူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပညာပေး အစီအစဉ်ကလေး တစ်ခုလောက် လုပ်သွားချင်လိုက်တာလို့ တမ်းတရှာသတဲ့။ အခုတော့ နောင်တရနေပြီလေ၊ နို့ပေမယ့် အချိန်မရှိတော့ဘူး မှုတ်လား။ ဒါနဲ့ ယူးလ်ဘရိုင်နာက “ခင်ဗျားဘာလုပ်နေနေ ဆေးလိပ်တော့ မသောက်ပါနဲ့ဗျာ” လို့ သေသူရဲ့ နောက်ဆုံးမှာတမ်းအဖြစ်နဲ့ ပြောခဲ့စမ်းပါရစေ လို့ပြောသွားပြီး ဒါကိုအသံသွင်းထားခဲ့သတဲ့။ သူ့သမီး ဓာတ်ပုံသတင်းထောက် ဝိတိုရိယဘရိုင်နာက သူ့အဖေရဲ့ သေတမ်းစကားအသံသွင်းခွေကို ကမ္ဘာ

ရတနာပုံစာအုပ်တိုက်

ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးကို ပေးအပ်ပါတယ်။

ကတုံးမင်းသားကြီး ယူးလ်ဘရိုင်နာဟာ ၁၉၈၅ ခု အောက်တိုဘာလမှာပဲ စီးကရက်သောက်တဲ့လူတွေဖြစ်ရတဲ့ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ သေဆုံးသွားရှာပါတယ်။ သူ့ဆုံးခါနီးတော့ ဝေဒနာခံစားရတာက ပြင်းပြလွန်းလို့ နောင်တသိပ်ရပြီး တခြားလူတွေ သူ့လိုမခံစားရပါစေနဲ့ဆိုတဲ့ စေတနာနဲ့ စီးကရက်မသောက်ကြဖို့ မှာကြားသွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယောက်ျားတွေအများကြီး သူ့စတိုင်ကို နှစ်ခြိုက်သဘောကြခဲ့ကြတဲ့ မင်းသားကြီး ဟမ်ဖရီဘိုးဂပ်ဟာလည်း စီးကရက်သမားကြီးပါပဲ။ သူ့ခမာ ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကပဲ လည်ချောင်းကင်ဆာနဲ့ သေဆုံးသွားခဲ့ရပါတယ်။

■ သမ္မတဟောင်း ဂျင်မီကာတာ

အမေရိကန်သမ္မတဟောင်းဂျင်မီကာတာကတော့ သူ့သမ္မတ ဘဝမှာ ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ အပြစ်တစ်ခုကျေစေဖို့အတွက် ဆေးလိပ်မသောက်ကြရေး တိုက်ပွဲမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေပါသတဲ့။

သမ္မတဘဝတုန်းက စီးကရက် ဆေးစက်မှုလုပ်ငန်းကြီးကို အစိုးရအနေနဲ့ အားပေးအားမြှောက်ပြခဲ့တယ်လေ။ အဲဒီအပြစ်ကို သူက ရည်ညွှန်းတာ။

အမေရိကန်ဆေးပညာအသင်းကထုတ်ဝေတဲ့ဂျာနယ်မှာ သမ္မတဟောင်းဂျင်မီကာတာက “သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသနပြုမှုတွေက ပေါ်ထွက်တဲ့ အဖြေက သိပ်ခိုင်မာသေချာနေတော့ လူတွေ ဆေးလိပ်စွဲနေတဲ့ အန္တရာယ်ကလွတ်အောင် လုပ်နေတဲ့ ဒီတိုက်ပွဲမှာ ကျွန်တော်လည်း ပိုတက်ကြွလာတာပေါ့” တဲ့။ ပြီးတော့ သူက “ကျွန်တော်သာ အရင်က ဒီလိုတက်တက်ကြွကြွရှိမယ်ဆိုရင် ဘယ်လောက် ကောင်းမလဲ၊ စီးကရက် မသောက်ကြရေးအတွက် ပညာပေးမယ့်လူတွေ၊ ဆေးဆရာဝန်တွေ၊ လူနာတွေအားလုံးပါဝင်ပြီး ဒီတိုက်ပွဲကို ဆင်နွှဲသင့်တာပဲ။ ခုလည်း ပြီးခဲ့တဲ့ အများကိုအသာထားပြီး လူ့အသက်တွေကို ကယ်ဆယ်နိုင်ဖို့ ထိထိရောက်ရောက် ထက်ထက်မြက်မြက် အားလုံးလက်တွဲပြီး လုပ်ဆောင်ကြပါစို့” လို့ သူက သူများတွေကိုပါ တိုက်တွန်းလိုက်ပါသေးတယ်။ ဂျင်မီကာတာဟာ အခြားအမေရိကန် သမ္မတဟောင်းတွေနဲ့ မတူပါဘူး။ သမ္မတအဖြစ်က ပြီးဆုံးတာနဲ့ သူတို့ သတင်းကို မကြားရတော့တဲ့ အစားမျိုး မဟုတ်ဘူး။ သူက သူယုံကြည်မှုရှိတာတွေမှာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား တက်တက်ကြွကြွလုပ်နေတာ၊ ဒါကြောင့် သူ့သတင်းက

နောက်ဆက်တွဲတွေနဲ့။

တကယ်ကတော့ သမ္မတဟောင်းလို လူကဖြစ်ဖြစ်၊ အနုပညာ နယ်က ပညာသည်တွေကဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့က လူသိများပြီးသား၊ ပရိသတ် ရှိပြီးသားတွေ ဆိုတော့ ဆေးလိပ်မသောက်ရှုနေတိုက်ပွဲမှာ တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်လာမယ်ဆိုရင် တော်တော်ထိရောက်နိုင်တဲ့ အစွမ်းရှိပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်နေမှာပေါ့။ ပညာပေး ဇာတ်လမ်းမျိုးတွေလည်း ဖန်တီးနိုင်သေးတယ် မဟုတ်လား။ အတွက်ကလေးတွေအဖြစ်နဲ့ ဖန်တီးထည့်ရင်လည်း ဖြစ်တာပဲ။ ကာတွန်းဆရာတွေကလည်း အဲဒီလိုပါပဲ။ တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ဆင်နွှဲသင့်လှပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက ရှာဖွေတွေ့သိချက်တွေ၊ ဆေးလိပ်သမားတွေရဲ့ ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်တွေ၊ ဆရာဝန်တွေ တွေ့ရ ကြုံရတာတွေကို အခုလို စုပေါင်းတင်ပြလာတဲ့ တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကျွန်မငယ်ငယ်က မှားမှားယွင်းယွင်းနဲ့ ဆေးလိပ်စွဲခဲ့၊ ကြိုက်ခဲ့သလို ငယ်ရွယ်သေးတဲ့ လူငယ်ကျောင်းသားအရွယ်တွေ ဆေးလိပ်ကြိုက်အောင် မလုပ်မိကြဖို့နဲ့စွဲနေ သောက်နေသူတွေ ဖြတ်ကြစေချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်ဟာ လူကိုအန္တရာယ်ပေးတာက အသေအချာကြီးပါ။ ဒါကို ဘယ်လိုမှငြင်းလို့ မရတော့ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီး WHO က ဒီကိစ္စကို ၁၉၇၄ ခုနှစ်ကတည်းက ကျကျနနစတင် ကိုင်တွယ်ပြီး လုပ်ဆောင် ဝလာခဲ့ပါတယ်။

နို့ပေမယ့် ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာ ဒီကိစ္စပညာပေးကြတာ နည်းပါသေးတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးကို တိုက်ဖျက်နေတာ၊ AIDS ခေါ်တဲ့ ကိုယ်ခံအားကျဆင်းမှုရောဂါကို စတင်တိုက်ဖျက်လာတာတွေကို ဝမ်းသာစရာ တွေ့ရပေမယ့် ဆေးလိပ်သောက်လို့ လူ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်နေတာ နဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ သိပ်ထိထိရောက်ရောက်ကြီး လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါဘူး။

မရှိသေးတဲ့အပြင် စီးကရက်က အမြတ်ရဖို့အတွက် အနာဂတ် မရှိတဲ့နိုင်ငံက စီးပွားရေးသမားတွေ ကျွန်မတို့နိုင်ငံကိုဝင်ရောက်ပြီး စီးပွားရှာဖွေပြင်လာတာ တွေ့ရတော့ ပိုပြီးရင်မောမိပါတယ်။ ဆေးလိပ်ကရတဲ့ အမြတ်ငွေ အခွန်ငွေဟာများ ပါတယ်၊ ကြီးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စီးကရက်ကြောင့်ရတဲ့ ရောဂါကို ပြည်သူတွေ အတွက် ပြန်လည်ကုသပေးရတာ၊ ပြည်သူ့လုပ်အားတွေ ကုန်ဆုံးရတာ၊ အသက်တို့ ကြရတာနဲ့ မကာမိနိုင်ပါဘူး။

ကျွန်မတို့ဆီမှာခက်နေတာက ဆေးလိပ်သောက်တာကို လုပ်ရိုး လုပ်စဉ် တစ်ခုပဲ။ ဘာမှများယွင်းတဲ့ လုပ်ရပ်မဟုတ်ဘူးလို့ အခုထက်ထိ မြင်နေသူက အများစုကြီး ဖြစ်နေပါသေးတယ်။ ဒီအမြင်ပြောင်းအောင် မလုပ်နိုင်သေးတာ၊ ကျွန်မ တို့တတွေ အားလုံးမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကို အလေးထားတဲ့ ခေတ်မီ နိုင်ငံအတော် များများမှာ ဆေးလိပ်ဟာ လူတွေမသောက်ရှုထိုက်တော့တဲ့ ပစ္စည်းပဲ။ လူတွေရဲ့ လူမှုရေးထဲက ဖယ်ထုတ်အပ်ပြီဖြစ်တဲ့ အကျင့်ဆိုးကြီးတစ်ခုပဲ။ ဒီအကျင့်ဆိုး ဖျောက်ကြဖို့ နည်းမျိုးစုံနဲ့ တိုက်တွန်းတယ်။ ပညာပေးတယ်။ ဖြတ်ချင်သူတွေကို ကူညီနေတယ်။ လာမယ့်နှစ်သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ မှာ သူတို့နိုင်ငံဆေးလိပ်သောက်ရှုမှု ကင်းတဲ့နိုင်ငံဖြစ်စေရမယ်လို့လည်း ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တွေထားပြီး လုပ်ဆောင် နေကြပါတယ်။

သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ဆိုတာ ၁၀ နှစ်လို့ပါသေးတယ်။ စီးကရက် ဆေးလိပ်စွဲ နေသူတွေအဖို့ ဖြတ်မယ်ဆိုရင် အချိန်မရွေးဖြစ်လို့ရတဲ့ ကိစ္စဖြစ်လေတော့ ဖြတ်ချင်လာအောင် သတိပေး။ ပညာပေးနိုင်ရင် ဖြစ်နိုင်တဲ့ ကိစ္စကြီးပါ။ ပညာပေး စရာအချိန် ၁၀ နှစ်တောင် ရှိပါသေးတယ်။

တကယ်တော့လည်း စီးကရက်သောက်တာနဲ့ ပက်သက်လို့ စွဲစွဲ မြဲမြဲ သောက်နေကြသူတွေဟာ သူ့အန္တရာယ်ကြီးပုံကို တကယ်မသိကြသေးလို့ပါ။ စီးကရက်ကို တစ်ကြိမ်ရှုလိုက်ရင် ဆေးလိပ်မီးခိုးထဲမှာပါတဲ့ နီကိုတင် အဆိပ်ဓာတ် ဟာ ၂ စက္ကန့်အတွင်း ဦးနှောက်ကိုရောက်သွားတာပါ။ စွဲလမ်းမှုအလွန်ပြင်းထန် တယ်ဆိုတဲ့ ဘိန်းဖြူကို အမြန်ဆုံးအကျိုး သက်ရောက်မှုရအောင် သွေးကြောထဲ အပ်နဲ့ ထိုးသွင်းတယ်ဆိုပါရော လား။ အဲဒီကိစ္စက ဦးနှောက်ကို သွေးကတစ်ဆင့်သွား တာ ၁၄ စက္ကန့် ကြာမှ ရောက်ပါသတဲ့။ ဆေးလိပ်က ဘိန်းဖြူထက် ပိုပြီးမြန်ဆန်စွာ ဦးနှောက်ကို ထိခိုက်စေတာပါ။ ဆေးလိပ်တစ်လိပ်ကို ဘယ်နှစ်ကြိမ် ဖွာရှိုက်ပါသလဲ။ အနည်းဆုံး ၁၀ ကြိမ်ပဲထားပါ။ တစ်နေ့ ၁၀ လိပ်သောက်တဲ့ ဆေးလိပ်သမားရဲ့ ဦးနှောက်ကို နီကိုတင်အဆိပ်က အကြိမ် ၁၀၀ နေ့တိုင်း ထိုးနှက်တာပါ။ ၁ လမှာ ၃၀၀၀။ ၁ နှစ်မှာ အကြိမ်ပေါင်း ၃၆၅၀၀ ထိခိုက်ထိုးနှက်စေလျက်ရှိတာပါ။ တကယ်ကတော့ ဆေးလိပ်စွဲနေသူက ၁ လိပ်ကို ၁၀ ကြိမ်မက ရှုဖွာတာပါ။ တစ်နေ့လည်း ၁၀ လိပ်မကသောက်ကြတာမို့ ကိုယ့်ဂဏန်း ကိုယ်တွက်ကြည့်ရင် သိပါတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တာဟာ လူတွေရဲ့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တစ်ခုအဖြစ်ကို မရောက်ခင်က ဆေးလိပ်ရဲ့ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု ဒီလောက် ကြီးကျယ်ဆိုးဝါးတယ် လို့ မသိခဲ့ဘူး။ မသိခဲ့ရုံသာမက ဆေးလိပ်သောက်ရှုတာ ကျန်းမာရေးကို တစ်စုံ တစ်ရာသော အတိုင်းအတာနဲ့ အကျိုးပြုတယ်လို့တောင် ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်ခဲ့ ကြပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် ဆေးလိပ်ပေါ်စခေတ်ကနဲ့ စက်ကြီးတွေနဲ့လိပ်ပြီး အကြီးအကျယ် ကြော်ငြာရောင်းတဲ့ စီးကရက်ပေါ်တဲ့ ခုခေတ်နဲ့သောက်ကြပုံ ပုံစံချင်းက အများကြီး ကွာခြားခဲ့တယ်။ ဆေးလိပ်ရဲ့ အန္တရာယ်ဟာ အများကြီးသောက်လာရင် သိပ်ကြီး တယ်ဆိုတာ ကမ္ဘာကသိတာ နှစ် ၅၀ မရှိသေးဘူး။ စီးကရက်စက်ရုံကြီးတွေနဲ့ စီးကရက်သောက်မှု ပေါ်ပြုလာဖြစ်လာပုံလည်း ဒါလောက်သာသာပဲရှိသေးတာ။ အဲဒါကြောင့် ဒီအန္တရာယ်ကို မိမိရရ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်သိတာနဲ့ တပြိုင်နက် ဖြတ်ကြပါ။ မသောက်တတ်သေးသူတွေက မသောက်ကြပါနဲ့ဆိုတာကို အပူတပြင်း အလေးအနက် သတင်းပေးနေရတာပါ။

ပြီးတော့ မူးယစ်ဆေးဝါးစွဲတာလည်း ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ AIDS ကိုယ်ခံအားကျဆင်းမှုရောဂါလည်း ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ ကူးစက်လွယ်ပါ တယ်။ ဒါပေမယ့် ကနေ့ခေတ်မှာ လှံရှည်ထိုးသလို ခံနေရတဲ့ ဆေးလိပ်သောက်ရှုမှု အန္တရာယ်ကြီးလောက် ကျယ်ပြန့်မှု မရှိသေးပါဘူး။

လူသုံးကုန်ပစ္စည်းတွေ အဓိကသုံးရော၊ အပိုသုံးပစ္စည်းများပါ အမျိုးမျိုး အစားစား ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီအနက်က ဆေးလိပ်ဆိုတဲ့ လူသုံးကုန်ပစ္စည်းလောက် ထိရောက်တဲ့ ဖြန့်ဖြူးထားမှုမျိုး ဒီကမ္ဘာပေါ်မှာ ဘာပစ္စည်းမှမရှိပါဘူး။ စီးကရက်ကို ဘယ်နိုင်ငံမျိုးမှာမဆို ဝယ်လို့ရပါတယ်။ ဘယ်လောက်ဆက်သွယ်ရေး ညံ့ဖျင်းပါစေ၊ ဝေးလံသီခေါင်ပါစေ၊ စီးကရက်ရောင်းချနေတာကိုတော့ လွယ်လွယ်နဲ့ တွေ့နိုင်ပါ တယ်။ စီးကရက်လောက် အကွက်ကျကျ ဖြန့်ဖြူးထားတဲ့ပစ္စည်း ဒီလောကမှာ ဘာမှမရှိပါဘူး။

ဒါကြောင့် ကျယ်ဝန်းလှတဲ့ ဖြန့်ချိမှု၊ နက်ရှိုင်းလှတဲ့ ဆုပ်ကိုင်ချည်နှောင်ထား မှုဖြစ်တဲ့ လူတွေသန်းမရေတွက်နိုင်အောင် စွဲလမ်းနေတဲ့ ဆေးလိပ်ရဲ့ ကြီးမားလှတဲ့ အန္တရာယ်ကွန်ယက်ကြီးကို လူတွေသိကြဖို့၊ သိတာနဲ့ ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ကြဖို့ အတွက် ကြိုးစားကြည့်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်မတို့လူမျိုးဟာ လူမျိုးစရိုက်အားဖြင့် အကင်းပါးတဲ့လူမျိုးပါ။ တစ်ထွာပြ

ရင် တစ်တောင်မြင်စွမ်းတဲ့ ဉာဏ်ရှိတဲ့ လူမျိုးပါ။ ဒါကြောင့် ဘယ်လိုမှ လူ့ကိုအကျိုး မပြုတဲ့အပြင် ကြောက်မက်ဖွယ်ရောဂါရတယ် အသက်တိုတယ်၊ ငွေကုန်ကြေးကျများ တယ်ဆိုတဲ့ ဒီမကောင်းမှုကို ဖယ်ရှားဖြတ်တောက်နိုင်စကောင်းပါတယ်။

ရောဂါကင်းကင်း၊ အသက်ရှည်ရှည်၊ ငွေကုန်ကြေးကျ အဓိပ္ပါယ်မရှိ မကုန်ဆုံး ရဘဲ လူတိုင်းနေနိုင်ကြပါစေ၊ ငယ်ရွယ်သေးတဲ့ သားသမီးလေးတွေကိုလည်း ဒီအန္တရာယ်ကြီးကို ညွှန်ပြတားမြစ်နိုင်ကြပါစေလို့ ကြီးမားတဲ့အာသီသ၊ မေတ္တာ စေတနာနဲ့ ဒီစာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိပါတယ်။

ကျောင်းတွေက ကျောင်းသားလူငယ်တွေကို ဆုအဖြစ် ဒီစာအုပ်ကို ပေးအပ် မယ်ဆိုရင် အထူးနှုန်းထားနဲ့ပေးပါမယ်။

■ နောက်ဆုံးသတင်းကောင်း

ဒီစာအုပ်အပြီးသတ်ခါနီးမှာ နောက်ဆုံးသတင်းကောင်းကလေး တစ်ခု ပေးပါရစေ။

ချက်ကိုစလိုဗားကီးယားနိုင်ငံရဲ့ ဒေသတစ်ခုမှာ အသက်အလွန်ရှည်သူတွေ၊ တခြားနေရာနဲ့ မတူဘူး၊ အများကြီးရှိနေတယ်လို့ ချက်သန်းခေါင်စာရင်းဌာနက သတင်းပေးသတဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ချက်ကိုစလို ဗားကီးယား ပိုချက်ကီး ရောဂါစုံကုသရေး ဆေးရုံ၊ အဖျားရောဂါကုသရေး ဌာနက ဆရာဝန်သုတေသန အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ စေလွှတ် လိုက်တယ်။

အသက်သိပ်ရှည်တဲ့လူတွေ တွေ့နေရတယ်ဆိုတဲ့နေရာက ဘိုဟီးမီးယား အရှေ့ပိုင်းဒေသထဲက ဆီမီလီခေါ်တဲ့အရပ်ပါ။ အဲဒီမှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်က ကောက်ယူ ခဲ့တဲ့ သန်းခေါင်စာရင်းအရ-

လူဦးရေတစ်သောင်းရှိရင် အသက်တစ်ရာကျော်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ၅. ၁၈ ယောက် ရှိနေပါသတဲ့။ သိပ်များတဲ့အရေအတွက်ပါ။

အသက် ၇၀ က ၇၉ နှစ်အတွင်းရှိသူက အမျိုးသား ၂၂၁၀၊ အမျိုးသမီး ၃၈၄၇ ယောက်ရှိတာတွေ့ခဲ့ရတယ်။ အသက် ၈၀ က ၈၉ နှစ်အတွင်းရှိသူက အမျိုးသား ၅၄၈ ယောက်နဲ့ အမျိုးသမီး ၁၁၇၀ တွေ့ခဲ့တယ်။ အသက် ၉၁ နှစ်အထက်မှာရှိသူများက အမျိုးသား ၄၈ ယောက်နဲ့ အမျိုးသမီး ၉၁ ယောက် တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ မိန်းမတွေက အသက်ရှည်တာပိုများပါတယ်။

သုတေသနအဖွဲ့က အသက် ၈၀ တွင်းသမားတွေက လူ ၅၀၀၀ ကျော်

တောင်ရှိလေတော့ လူတိုင်းကိုတော့ မတွေ့ဆုံနိုင်ပါဘူး။ ၈ ယောက်မှာ ၁ ယောက် ကိုသာတွေ့နိုင်တယ်၊ မေးမြန်းနိုင်တယ်။ အသက် ၉၀ တွင်းတွေကိုတော့ ၃ ယောက်မှာ ၁ ယောက်တွေ့ဆုံခဲ့တယ်။ အသက် ၉၀ က အထက်ရှိတဲ့လူအိုပေါင်း ၁၃၉ ယောက်ကိုတော့ လူစေ့အောင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ကြတယ်။

ဒီလိုတွေ့ပြီးမေးလိုက်တော့ စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းတာက အသက် ၈၀ အတွင်းထိ အသက်ရှည်နေသူတွေထဲမှာ ဆေးလိပ်သောက် သူက လူ ၁၀၀ မှာ ၈ ယောက်နှုန်းပဲတွေ့ရပြီး။ အဲဒီ သောက်တယ်ဆိုသူတွေကလည်း အများကြီး သောက်ကြတဲ့ အတန်းအစားထဲက မဟုတ်ကြဘူး။ နည်းနည်းပါးပါးပဲ သောက်ကြ သူတွေဖြစ်တယ်။

အသက် ၉၀ တွင်းအထိ အသက်ရှည်သူတွေထဲမှာတော့ လူ ၁၀၀ မှာ ၆ ယောက်သာ ဆေးလိပ်နည်းနည်းပါးပါး သောက်တယ်ဆိုတာ တွေ့ရတယ်။ အများကြီးသောက်တယ်ဆိုသူ တစ်ယောက်မှမရှိပါဘူး။

အသက် ၉၀ က အသက် ၁၀၅ နှစ်အထိ အခုထက်တိုင် အသက်ရှည် နေသေးသူတွေထဲမှာတော့ ဆေးလိပ်လုံးဝမသောက်တဲ့ လူတွေချည်းဖြစ်နေတာ တွေ့ရတယ်။ ဒီသက်ကြီးရွယ်အိုတွေက ဆေးလိပ်ကိုဘယ်တုန်းကမှ မသောက်ရှု ဖူးကြဘူးတဲ့။ အမျိုးသမီးတွေကတော့ အသက် ၇၀ ကနေပြီး အသက် ၁၀၅ နှစ် အရွယ်အထိ အသက်ရှည်နေသူတွေက ဆေးလိပ်သောက်တယ်ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီး ကြီးတစ်ယောက်မှ သူတို့မတွေ့ခဲ့ရဘူးတဲ့။

ဒီအရပ်က ငယ်ရွယ်သူတွေကို စမ်းသပ်တဲ့အခါ ဆေးလိပ်အများအပြား သောက်တဲ့ အသက် ၃၀၊ ၄၀ သမားတွေမှာ တခြားဆေးလိပ် သမားတွေဖြစ်တဲ့ ရောဂါမျိုးတွေ ဖြစ်နေတာတွေ့တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီဆေးလိပ်သမားဟာ အသက် ၇၀ ထိအောင်အသက်မရှည်ကြဘူး။ ဒီ အသက်မတိုင်ခင်အတွင်းမှာပဲ ရောဂါအစုံနဲ့ သေကြေပျက်စီးကြတာ တွေ့ရတယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်သူတွေက အသက်ပိုရှည်ကြ တာ အမှန်ပဲလို့ ယုံယုံကြည်ကြည် ကောက်ချက်ချလို့ ရခဲ့သတဲ့။

■ အသက် ၁၁၂ နှစ် ရှည်သူ

၁၉၉၀ ပြည့် ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ သတင်းတစ်ရပ်မှာတော့ အင်္ဂလန်မှာ အသက်အရှည်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အသက် ၁၁၂ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ဂျွန်အီဗင်ဆိုတဲ့ ဘိုးသက်ရှည်ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဒီဘိုးသက်ရှည်ဟာ အံ့ဩစရာ သူ့အသက်မွေးဝမ်း

ကျောင်း သူလုပ်စားရတဲ့အလုပ်က ကျောက်မီးသွေးတွင်းတူးသမားတဲ့။ ကျောက်မီးသွေးတူးတဲ့အလုပ်ကို သူက အသက် ၇၃ နှစ်အထိ လုပ်စားနေတယ်။ သူ့ကို အသက်ကြီးလှပြီ၊ အနားယူ ပင်စင်စားပါတော့လို့ အတင်းပင်စင်ပေးပြီး တောင်းပန်ယူမှ သူကနားတာ။ နားတော့လည်း ခြံစိုက်တဲ့အလုပ်ကိုလုပ်သေးတယ်။ အဲဒါ ကနေ့ထက်ထိပဲ။ သူက အရက်သေစာနဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးလည်း သူ မသုံးစွဲဖူးဘူး၊ ဆေးလိပ်လည်း ဘယ်တော့မှသူ မသောက်ခဲ့ဖူးဘူးတဲ့။ ရာကျော်အောင် အသက်ရှည်ကြသူတွေဟာ ဆေးလိပ်သောက်ကြသူတွေ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ခိုင်မာလှတဲ့ နောက်ထပ်အထောက်အထားတစ်ခုပါ။

အသက်ရှည်ရှည် အနာကင်းကင်းကုသိုလ်ရရနဲ့ လူနဲ့လူချင်း ကူညီရိုင်းပင်း နိုင်ကြသူများဖြစ်ပါစေလို့ ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ်။ ။